

NENAD KUZMANOVIĆ: LJUBAV NA MATEMATIČKI

Knjigu posvećujem podanicima ljubavi.

NENAD KUZMANOVIĆ: LJUBAV NA MATEMATIČKI

Nakladnik:

Udruga *Centar znanja*

Pula, Šenoina 10

Tisak: Gradska tiskara Osijek d.d.

Pula, 2015.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Sveučilišne knjižnice u Puli
pod brojem 140505058

ISBN 978-953-58818-0-3

Nenad Kuzmanović

LJUBAV NA
MATEMATIČKI

Centar znanja
Pula, 2015.

A sad o ljubavi.

Ovo je knjiga o velikom i vrlo osjetljivom znanju, znanju o ljubavi.

Autoru je najviše nalik geometriji.

Svakog pozivam da postane istraživač ljubavi, a ovdje napisani tekstovi mogu poslužiti kao kompas.

Stečeno znanje valja koristiti samo u dobre svrhe.

Cilj ove knjige je utemeljiti znanost o ljubavi čime bi se ljubavna sreća na zemaljskoj kugli povećala, a velike i dugotrajne ljubavi ne bi bile slučajne već dostignuti cilj svih parova.

Promocije knjige i predavanja autora rasvijetlit će eventualno nedoumice.

Autor ovom knjigom želi da se znanstvenici i obični ljudi što više na kvalitetan način bave ljubavlju i smatra da upravo ljubav može izliječiti čovječanstvo, a time i sve oko nas.

U Lipiku, 15.12.2015.

© Sva prava pridržana. Ni jedan dio ove knjige ne može biti objavljen ili pretisnut bez prethodne suglasnosti autora koju će rado dati u opravdanim slučajevima.

SADRŽAJ:

PRVI DIO: ANALIZE.....	6
DRUGI DIO: MATEMATIČAR O LEGENDAMA.....	142
TREĆI DIO: TRI PREDAVANJA.....	191
DODATAK: SPISAK PREDAVANJA, PROMOCIJA, ČLANAKA I RADIONICA AUTORA KNJIGE.....	218

PRVI DIO

ANALIZE

A. Um.....	7
Orfej i Euridika	8
Znanje	9
Evolucija	11
Primjena znanja	14
Prijedlog osnovnog usmjerenja ljudske aktivnosti	19
Crvenkapica	24
Snjeguljica i sedam patuljaka	30
Odluka	34
O čarobnjacima	40
Mišljenje	46
Sva lica jedne osobe	53
Važnost emocija	59
Čisto srce	64
Tipovi grešaka	69
Poštenje	74
Uklanjanje mana	80
Drage osobe	86
O skromnosti	92
O povjerenju i iskrenosti	98
O udvaranju	104
Sumrak idola	110
O vampirima.....	115
O minimiziranju stresa	121
Smanjivanje rizika stresa	126
O izazovima	132
Literatura s komentarima autora	139

A. UM

Još kao dječak čudio sam se zašto se neke osobe ponekad ponašaju suprotno mojim očekivanjima. Mnogo godina kasnije shvatio sam da je to najčešće zbog emocija.

Cilj drevne psihologije, koju na neki način zastupam u ovoj knjizi, vrlo je jasan - potpuno ovladati i gospodariti emocijama na prirodan, evolutivan način.

Zašto drevna psihologija? Shvatio sam da su neki ljudi prije mene znali puno više o emocijama.

Literatura na koju se oslanjam je uglavnom vrlo stara.

Veliki drevni psiholozi su svoje znanje vrlo nježno dali čovječanstvu na više načina.

Na primjer, djeci su namijenili bajke.

Hrabrili su djecu da će prevladati sve opasnosti, da će uspjeti u životu i poticali ih da uđu u bračni život.

Kraj skoro svake bajke je - princ i princeza su se vjenčali i sretno živjeli do kraja života.

Kako postići to uzvišeno stanje i dugotrajno ga zadržati kao u bajkama?

Nedavno preminuli mudrac s istoka Maharishi Mahesh Yogi u svojoj knjizi Bhagavad Gita kaže: „*Prosvjetljenje putem ljubavi je najljepše i najteže prosvjetljenje.*“¹

Cilj života svakog od nas je ostvariti najkvalitetniji život, a to je za mnoge trajno blaženstvo, stanje stalnog prosvjetljenja.

Naravno, jedan vid takvog prosvjetljenja je i ljubav prema Bogu, no ovdje se time nećemo baviti.

Poboljšamo li samo malo stanje u svakoj obitelji, napraviti ćemo puno.

Um, intelekt, duša, cijelo biće žele znanje o ljubavi usvojiti i primijeniti.

¹ Maharishi Mahesh Yogi: Bhagavad-Gita, Savez za transcendentalnu meditaciju, Zagreb, 1992.

ORFEJ I EURIDIKA

Koji bi bio primjer najveće ljubavi u književnosti?

Svatko će prosuditi za sebe. Za mene je opis ljubavi iz grčke legende između Orfeja i Euridike.²

Orfej je bio poznati starogrčki svirač lire i svi su bili oduševljeni njegovom glazbom.

Kad bi u šumi svirao, došle bi sve životinje i slušale sklad njegovih nota.

Zavolio je djevojku Euridiku, a i ona njega. Ljubav je bila vrlo jaka.

Međutim, Euridika je umrla i otišla u podzemni svijet, u Had.

Orfej je bio očajan i pokušao otići za njom.

Svojom glazbom očarao je bogove pa su mu bogovi podzemnog svijeta dozvolili vratiti Euridiku među žive pod uvjetom da je Orfej ne pogleda dok ne iziđu iz podzemnog svijeta.

Orfej je pristao, poveo Euridiku iz Hada, a ona je nečujno hodala za njim.

Orfejevo srce je pobijedilo razum.

Nije izdržao, okrenuo se i potražio Euridiku pogledom.

Na svoju veliku žalost, uspio je vidjeti samo njenu sjenu kako nestaje.

Ova priča savršen je opis velike ljubavi.

Tako veliku ljubav teško je doživjeti, a još je teže održati.

Kraj priče nije lijep.

Vrativši se gore u ovozemaljski svijet, Orfej je tugovao i nije više želio svirati.

Mnoge žene su htjele pridobiti njegovu ljubav na sve moguće načine.

On ih je odbijao sve dok ga jednom nisu napale tako da je od zadobivenih rana umro.

² Gustav Schwab: Najljepše priče klasične starine, Globus media, 2005.

ZNANJE

Znanje čine pravila u prirodi koja se pod jednakim uvjetima uvijek na isti način ponavljaju.

Osoba koja otkriva znanje mora biti kreativna, inventivna, inteligentna.

Osobu koja prvi put nešto otkriva ili koja je na putu da nešto otkrije, nazivamo znanstvenikom.

Otkrivanje i primjena znanja je ljudska mogućnost.

Svi su ljudi znanstvenici na neki način, jer svi mi nešto otkrivamo i zatim usvojeno znanje primjenjujemo.

Od rođenja učimo, a naši prvi učitelji su bili mama, tata, djed, baka, stariji brat ili sestra itd.

Što su učitelji bili bolji, lakše smo učili i bili smo motiviraniji.

Kako smo sazrijevali za određenu vrstu znanja, to smo lakše otkrivali i usvajali. Gotovo uvijek nam je najvažnije sredstvo bilo - naša inteligencija.

Za pjevanje - sluh, za crtanje - talent.

Plovimo kroz život na valovima svojih otkrića, a što više znamo tim bolje.

Važno je znati što znamo, a što ne znamo, jer je malo znanja ponekad opasnije od neznanja.

Znati upaliti svjetlo u sobi ne znači da to isto svjetlo možemo i dobro popraviti ako dođe, na primjer, do kratkog spoja.

To može biti i opasno.

Etičnost znanstvenika je od velikog značaja.

Postoje znanstvene metode kojima se znanstvenik treba znati koristiti: indukcija, generalizacija, dedukcija, analogija.

Kod znanja je bitno da se mora i može provjeriti pod zadanim, jasno definiranim uvjetima.

1. Postoje li neke posebne vrste znanja?

Da, osim uobičajenog znanja koje je dostupno svima, postoje i druga, nazovimo ih specijalna znanja, nedostupna običnim ljudima.

Na primjer, znanje koje se krije, taji; ne dozvoljava se da netko dođe do njega.

Ili ono znanje do koga se jako teško dolazi, jer je dobro skriveno.

2. Što su to tajna znanja?

Tajnog je znanja puno i ono raste kako se povećava količina znanja u svijetu.

Ono što ne želimo da drugi ljudi doznaju, iz bilo kog razloga, postaje tajno znanje. Primjeri za to su vojne i državne tajne, ali i poslovne, ili bilo koje druge tajne.

Neke poznate poslovne tajne su recepti za pića ili za parfeme.

Poslovne tajne su i mnogobrojni izvorni programi za računala zbog monopola na vrlo bogatom informatičkom tržištu.

Najtajnije je ono znanje za koje i ne znamo da uopće postoji.

Tako je najbolje čuvano.

Poznato je da je stara Pitagorejska škola imala posebne tajne o brojevima.³

Kažu da je broj 7 simbolizirao djevičansku božicu mudrosti Atenu.

Što je sa značenjima ostalih brojeva i kako se to znanje o brojevima praktično moglo koristiti? Nakon smrti Pitagore to se znanje namjerno zatrlo da ne bi došlo do primitivnih ljudi koji bi ga zloupotrijebili.

Običaj ljudi je da, čim nešto ne znaju ili ne razumiju, isto odbacuju i proglašavaju magijskim, nerazumljivim, čudnim.

To baš nije jako konstruktivno.

3. Što je s jako skrivenim znanjem?

Nama je danas razumljivo da je zemlja okrugla, iako se znanstvenicima koji su to davno otkrili, nije vjerovalo.

Treba znati da čula varaju i da nećemo stići do ruba Zemlje, koliko god nam se ravna činila. Sad ćemo uzeti jedan mnogo, mnogo složeniji primjer.

Jednom sam u nekim dnevnim novinama pročitao da izvjesni znanstvenik sa zapada tvrdi da duša ne postoji. Znanje o duši je vrlo skriveno znanje.

Vrhunski autoritet Platon tvrdi i dokazuje u svom djelu Fedon da duša postoji. I drugi vrhunski autoriteti koriste se pojmom duše.

Znanje o duši je primjer vrlo skrivenog znanja.

Dostupno je samo rijetkim osobama koje to znanje prenose drugima.

Naravno, oni prenose samo onoliko koliko smatraju da je potrebno.

Držim da je upravo znanje o duši jako skriveno znanje i da će primjena tog znanja mnogo unaprijediti stanje na Zemlji.

Daleko smo otišli, ali u ovo znanstveno doba imamo pravo istraživati i tako suptilna područja. To su još uvijek jako zanimljiva pitanja.

³ John Strohmeier, Peter Westbrook, Divine Harmony: The Life and Teachings of Pythagoras, Paperback, May 2003.

EVOLUCIJA

Prije tridesetak godina čuo sam zanimljivu priču.

Kad su pronašli jedno južnoameričko pleme, proučavajući ga, istraživači su se jako iznenadili kad su shvatili da Indijanci tog plemena znaju brojiti samo do 5: brojali bi 1,2,3,4,5, a za sljedeći broj bi se ulovili za glavu: to je bio za njih preveliki broj i čuđenju nije bilo kraja.

Druga pričica je također zanimljiva, a čuo sam je prije nekoliko dana: jedno afričko pleme ima samo tri broja: 1, 2 i svi ostali brojevi veći od 2. Danas je već srednjoškolicima sasvim normalno govoriti o beskonačnosti. Koliko ima prirodnih brojeva?

Da vas podsjetim to su brojevi 1, 2, 3, 4 pa nadalje. Kažemo da ih ima beskonačno mnogo. Doista je suvremena znanost otišla jako daleko.

Kad uđete u auto, ne razmišljate koliko je trebalo godina rada i koliko je izumitelja i stručnjaka raznih oblasti sudjelovalo u tome da se vi posvuda vozite: od fizičara, strojarских inženjera, elektroničara, kemičara, tehnologa, građevinskih inženjera, arhitekata, dizajnera, a u zadnje vrijeme i ekologa i političara.

Koliko je pametnih glava moralo otkriti i primijeniti veliko znanje da biste vi, relativno jednostavno, autom išli od države do države, od grada do grada, od mjesta do mjesta.

Kad bismo proučavali i ostale znanosti, shvatili bismo da su afričko i južnoameričko pleme daleko od znanja kojim naša civilizacija raspolaže. Veliki paradoks naše civilizacije je što, bez obzira na veliko znanje kojim raspolažemo, ni slučajno svi naši žitelji ne žive bolje od svakog člana tih, nazovi, divljih plemena.

Štoviše, ne možemo sa sigurnošću tvrditi ni da je prosječan čovjek ove civilizacije sretniji od prosječnog pripadnika tih dvaju primitivnih plemena. To je doista veliki paradoks ove civilizacije.

Rekapitulirajmo malo evoluciju živih bića na zemaljskoj kugli. Krenimo od biljaka. Nije uvijek bilo stabala jabuke s prekrasnim plodovima, ili bilo kojih drugih voćaka.

Mnogo prije bjelogoričnih stabala bilo je crnogorice, a još mnogo prije crnogorice na Zemlji je bilo paprati.

Što je sa životinjama: sisavci su na kraju razvojnog lanca, prije njih su i ptice i gmazovi i vodozemci i ribe.

Dakle, razvoj živih bića na zemaljskoj kugli neosporan je i u stalnom razvoju.

Čovjek je, doista, u cijeloj ovoj priči vrlo osobit: on dolazi tek nedavno u cijelom razvoju života na Zemlji, nevjerojatnih svojstava u odnosu na ostala zemaljska bića.

Čovjek ima svijest, kreativno je biće i zato ga po sposobnostima moramo potpuno odvojiti od ostalih živih bića na zemlji.

Ljudsko društvo se razvija zahvaljujući znanju koje čovjek primjenjuje. Mnogi ljudi su nezadovoljni sadašnjim svojim stanjem ili uopće situacijom na zemaljskoj kugli, no to stanje će se sigurno promijeniti, jer nam iskustvo govori da priroda potiče i podržava napredak.

Da bismo prognozirali budućnost i razvoj čovječanstva, dobro je vratiti se u daleku prošlost.

Prije više od dvije tisuća godina visoki staroegipatski svećenik rekao je velikom grčkom mudracu, atenskom zakonodavcu Solonu, da su svi Grci djeca, da svi imaju mlade duše.

Što su oni još razgovarali ne znamo, ali znamo da je Solon donio Ateni zakone i da je Atena bila jedina starogrčka državnica koja je imala zakone.⁴ Ostale državnice imale su diktatore koji su radili što god su htjeli. Atena se razvila, Atena je bila napredna, bilo je više reda nego u drugim državicama i mnoge mudre glave su se puno godina nakon Solona počele rađati u Ateni i u staroj Grčkoj, kao što su, na primjer Sokrat, Platon, Aristotel. I umjetnost je procvatila u staroj Grčkoj.

Da li je staroegipatski svećenik tada otkrio tajnu Solonu neki brzi način da se od mlade, nerazvijene duše postaje starom, razvijenom dušom ne znamo, ali ne vidim razloga zašto to ne bi učinio.

Koja je razlika između osoba koje imaju mladu ili staru dušu?

Stare duše su osobe više svijesti. Recimo da su to moralne ili visoko moralne osobe. Laž, krađa, prijevara, nepoštenje su njima nesvojstvene mane.

Mlade duše će lako slagati, prevariti. Moralna načela lako krše.

⁴ Platon : Timaj, NIRO Mladost, Beograd, 1981.

Današnje vrijeme je prepuno izazova za sve ljude.

Materijalizam je jako nagrizao temelje zapadne civilizacije, pa ako ocijenimo ovo stanje moralnom krizom, nadam se da ćete se složiti da nisam pretjerao.

Nepoštenje, gramzivost, nepoštovanje uzelo je previše maha kod nekih ljudi i takvo što nije ni lijepo ni evolutivno.

Posebno su mladi ljudi ugroženi, jer kriza društva i njih pogađa.

Svjedoci smo gotovo svakodnevnih globalnih svjetskih, ali i lokalnih pa i mikrolokalnih kriza.

Mikrolokalne krize bile bi obiteljske krize, a broj razvedenih brakova svjedoči da te krize ne treba zanemarivati.

Sa svakom krizom raste količina stresa u obitelji, gradu, državi, svijetu.

Prirodni zakoni sigurno ne podržavaju da se količina stresa povećava u društvu.

Zato su, prema mojim razmišljanjima, moguća dva rješenja globalnog smanjivanja stresa: svakodnevno smo svjedoci prvog: na državnom nivou ratovi ili sukobi bilo kog vida.

Parola ljubi bližnjega svoga se izvitoperila u izrabi bližnjega svoga.

Posljedice mikrolokalnih kriza su nesretna lica, a nerijetko i teške bolesti.

Ovo rješenje baš nije ni sjajno ni evolutivno i dugoročno nije održivo.

Drugo rješenje bi moglo biti sljedeće: ljudi razvijenije svijesti će se sve više početi udruživati čak i odvajati u posebne zajednice da njihovu energiju i rad nepoštene, odnosno nemoralne, osobe ne iskorištavaju.

Dakle, ako želiš živjeti u zajednici moralnih ljudi, moraš dokazati da tako što zavređuješ, a u toj zajednici neće biti krađa, laži, nepoštenja ili će se smanjiti na najmanju moguću mjeru.

Automatski će se smanjiti i količina stresa u tim zajednicama.

Naravno, odmah se postavlja pitanje: jesam li ja moralna ili nemoralna osoba?

U ovakvom društvu potpuno je normalno biti makar malo nepošten, a potpuno poštene osobe su čudaci, zar ne?

Evo vam jedan test na kome ćete ispitati svoju moralnost - kad biste na ulici pronašli novčanik da li biste ga uzeli ili ne?

Odgovor većine ljudi bio bi - ako ga ja ne uzmem, uzet će ga drugi.

Doista je nepoštenje zarazno, zar ne?

Što bi bilo da živite u zajednici ljudi u kojoj nitko ne bi prisvojio tuđi novac?

To je nemoguće, mnogi bi rekli. Odgovaram vam pričicom iz mog djetinjstva: Tada se pričalo kako se u Švedskoj izgubljeni novčanik na ulici ne dira - pušta se na ulici da ga vlasnik nađe kad ga bude tražio.

Danas kažu da više to nije tako. Netko će reći - to je Švedska.

Odgovaram - nekad davno se u nekim našim selima nisu zaključavala vrata čak i kad u kući nije bilo nikoga.

Sramota je bilo vrata zaključati, jer bi se na taj način skriveno optuživalo susjede da su lopovi.

Ako mislite da je tako što nemoguće, znajte da priroda podržava red, mir, suradnju, ljepotu, sreću i da će takvo što biti na zemlji.

Prema mojim istraživanjima, to i jeste poruka drevnih psihologa.

PRIMJENA ZNANJA

Primjena znanja je osjetljiva tema.

Lako je sad nama govoriti kako oko Zemlje kruži Mjesec, a sve ostale planete kruže oko Sunca, uključujući Zemlju.

No, vratimo se u prošlost i istražujmo malo to područje znanja.

Gledajući u nebo, ljudi pradavnih vremena uočili su sljedeće značajke koristeći svoja čula i razum: sve se okreće oko Zemlje. Logično, zar ne? Pa to se prostim okom vidi.

No, uočili su da se neka nebeska tijela kreću malo drugačije: Sunce se okreće po danu i daje toplinu i svjetlo. Snagu. Zato se često Sunce uspoređuje s kraljem ili ocem.

Mjesec je svjetlo noći i smanjuje strah tame: Mjesec se uspoređuje s majkom ili kraljicom. Obično se i more uspoređuje s majkom.

Zatim su primijetili da ima još nebeskih tijela koja se kreću istom putanjom kao Sunce i Mjesec od istoka prema zapadu i to preko juga prolazeći kroz 12 sazviježđa, nama tako dobro poznatih iz astrologije od ovna do riba: zaključili su da su to planete, da su one bliže Zemlji nego ostala svjetleća nebeska tijela i bili su u pravu.

Zaključili su i da je Zemlja centar Svemira i da se sva nebeska tijela kreću oko zemlje i da je ona ravna ploča. Očigledno, zar ne? Tko ne vjeruje, neka

izađe van i vidjet će kako je Zemlja ravna i nakon 24 sata gledanja u nebo vidjet će da se sve kreće oko Zemlje.

Podsjetimo se imena te teorije: Ptolomejeva teorija, prozvana po starom Grku Ptolomeju.

1400 godina priznata u starom svijetu kao važeća teorija.

Sve je logično, i čulima i razumu vrlo prihvatljivo.

I svi koji su je prihvatili, bili su u krivu, jer nije ono što mislimo da jeste već je ono što doista jest. Pa makar nas 3 milijarde bili istomišljenici. Tko nam je kriv. Stvarne činjenice ne ovise ni o našem mišljenju ni o našim željama. Pronicljivi astronomi su 1514. godine, na čelu s Kopernikom, došli do pravog znanja - Sunce je centar sustava i sve planete se okreću oko Sunca. Poznato i kao čuveni Kopernikanski obrat.

Kako je Kopernik došao do tog otkrića - izveo je točne proračune planetarnih putanja i mjerenja su ga uvjerila da se Ptolomejev sustav zasniva na zabludama.

Staklene noge Ptolomejeve teorije potpuno su se polomile.

Znajte da sve znanstvene teorije vrijede ako praksa, odnosno eksperimenti, pokažu da su ispravne.

Čim nešto ne štima, ili treba teoriju izmijeniti ili je nadograditi.

Ptolomejevu teoriju o kretanju svih nebeskih tijela oko Zemlje trebalo je odbaciti.

I tko je bio najveći protivnik odbacivanja Ptolomejeve teorije? Profesori koji su predavali Ptolomejevu teoriju. Oni su zatim izvršili pritisak na crkvene velikodostojnike da se Kopernikova teorija ne prizna.

Bez obzira što se na Zemlji odvijalo kako je Kopernik zaključio - planete se već milijunima godina vrte oko Sunca, a samo se Mjesec vrti oko Zemlje.

Uvriježeno neznanje nije se dalo tako lako otkloniti.

Najpoznatiji znanstvenik koji je zbog kretanja Zemlje oko Sunca imao problema bio je Galileo Galilei.

Teleskopom je proučavao Sunčeve pjege i shvatio da se Zemlja okreće oko Sunca. Znanje je, srećom, na kraju pobijedilo.

Zato su njegove riječi na samrti "eppur si muove" (ipak se kreće, naravno Zemlja oko Sunca) ostale zauvijek kao svjedočenje teške borbe opiranja neznanja znanju.

Kad znanje otkrijemo i ispravno koristimo, ljepše je u životu.

Ako ga loše koristimo, nekome će se zagorčati život, prije ili kasnije i nama samima, jer nije lako gledati patnju koju smo uzrokovali.

Ljudi koji su povjerovali Galilieu Galileju i drugim znanstvenicima prije njega, koji su objavili da je Zemlja okrugla mogli su i primijeniti to znanje - otkrili su nove zemlje koje su dotada bile nepoznate Europljanima.

Što dolazi prije primjene nekog znanja? Vjerovanje da je to znanje ispravno.

Da Mageljan, koji je prvi oplovio Zemlju, nije povjerovao da je ona okrugla, već se plašio, poput starih znanstvenika, da će pasti s ravne ploče zemaljskog ruba, danas ne bismo znali za njega. Pisali bismo o nekom drugom odvažnom moreplovcu.

Ako ne povjerujete da je znanje ispravno, onda ga nećete ni istraživati niti primijenjivati.

Tko ne koristi plodove znanja, svejedno mu je da li je znanje otkriveno ili nije.

Ove misli možemo primijeniti na važno i suptilno znanje o duši.

Platon, Sokratov učenik i jedan od najvećih intelektualaca onog vremena, a možemo slobodno reći i ovog vremena bez obzira što je živio prije više od 2200 godina, bavio se ljudskom dušom. Ne znam zašto se velike stare Grke isključivo naziva filozofima, kad su oni imali veliko znanje i iz drugih oblasti. Poznato je da je Platon bio matematičar, pa je na svojoj akademiji i imao natpis: „*Tko ne voli geometriju, neka ne ulazi*“. Ispravnije bi bilo reći da su bili veliki intelektualci.

Zašto se uopće Platon bavi dušom u svom znamenitom djelu *Fedon*?⁵ Zato što je došao do određenih spoznaja o duši.

Što bi uopće bila duša? Dajmo kratki opis, neku našu kratku definiciju duše: duša je dio čovjeka u ljudskom tijelu koji rukovodi svjesnim odlukama osobe i nakon smrti nastavlja živjeti van dosega ljudskih čula ili pomagala.

Ne smatram dušu dijelom ljudskog tijela, ali smatram ga sastavnim dijelom jednog čovjeka. Ona živi u određenoj simbiozi s tijelom dok je čovjek živ: bolje reći tijelo je duši sredstvo za dobivanje i pohranu informacija. Moglo bi se puno pisati o odnosu tijela i duše. Ali o tome možda nekom drugom

⁵ Platon: *Obrana Sokratova*. Kriton. *Fedon*, Beogradski izdavačko-grafički zavod, Beograd, 1982.

prilikom.

Ispravne odluke duše donose i duši i tijelu lijepe trenutke, a loše odluke trenutke patnje u bilo kom vidu.

Duša je za naše poimanje vremena vječna.

Duša donosi odluke i što je duša razvijenija i dotični čovjek će biti boljih kvaliteta.

Obrnuto - što je duša primitivnija i osoba će imati odluke koje će biti uperene protiv drugih ljudi, odnosno njene odluke neće biti evolutivne i donosit će patnju. Takve osobe su nemoralne, sklone su prevarama, lažima i slično.

U prošlom poglavlju smo ih nazvali mladim dušama.

Takva duša nakon smrti, prema Platonu, a i prema kršćanstvu, ima lošu budućnost. Stare duše imaju dobru budućnost.

Budizam, na primjer, smatra da je cilj života oslobođenje od ovog tijela time što će duša nadvisiti ovaj svijet i želje ovog svijeta. Neće se više vraćati, otići će dalje u više svjetove gdje je najljepše.

Mlade duše to ne mogu učiniti, jer su zbog želja jako vezane s ovim svijetom i to na prizemnijem nivou.⁶

Platon je, očigledno, znao puno o duši, bio je veliki autoritet, no njegovo znanje o duši brzo se relativiziralo.

Neki filozofi su prihvatili znanje o duši, a neki nisu.

Kao da znanje ovisi o njihovom stavu! Duša ili postoji ili ne postoji nezavisno od mišljenja ljudi. Moja spoznaja govori da je Platon bio u pravu - duša postoji.

Konačno ćemo početi govoriti i o najvećem drevnom psihologu svih vremena čije znanje predstavlja veliku nadu i inspiraciju ljudima već stotinama godina. Imao sam veliku sreću i čast da su se neka moja istraživanja podudarila s njegovim riječima.

Moja istraživanja se najviše zasnivaju na znanju drevnog psihologa koji se dosada zasigurno najviše proučavao, pa je logično da sam i sam to učinio. Nemojte mi molim vas to zamjeriti. Njegove riječi je ponekad teže bilo dešifrirati od najsloženijih matematičkih problema.

Svoje neprocjenjivo cjelokupno znanje je jako sakrio da se do njega ne bi domakao bilo tko, da bi popratnih negativnih efekata bilo što manje.

⁶ Adrian Predrag Kezele

Ostavio je upute, aksiome, kako živjeti da se život najbolje iskoristi.

U pitanju je, naravno, Isus. Vjernici neka mi oprostite što ću Isusa promatrati ne samo kao Boga, već i kao najvećeg znanstvenika u ljudskom tijelu koji je zemaljskom kuglom hodao.

Kao matematičar, na religije i duhovnost gledam okom znanstvenika, provjeravam, uočavam zakonitosti. I jedva čekam dan kada će se istinske religije znanstveno objasniti.

Osim toga i u svakoj znanosti prvi korak je vjera: možete djetetu reći da je dva više dva četiri i tek ako povjeruje u tu tvrdnju ići će je i provjeriti.

Vjera i znanost su tako jako povezani. Budite uvjereni da je znalcima onog vremena bilo stalo da Isus dobije sve najvažnije znanje tadašnjeg svijeta. Možda je znao i kako se intelektualci, kojih je u to vrijeme bilo jako malo, odnose prema Platonovom djelu o duši - netko bi Platonov stav prihvaćao, a drugi ne bi.

Došavši do izuzetnog znanja o cjelokupnom životu, Isus je donio i tehnologiju kako da pojedini čovjek, odnosno duša i cjelokupno društvo, napreduje.

Isus je znao da tadašnji običan čovjek nije spreman prihvatiti čisto znanje o duši, o smrti, o ljubavi, o životu.

Tako veliko i delikatno znanje nije se moglo tek tako dati ondašnjim ljudima - bilo je previše mladih duša. Smatram da je zato Isus osnovao kršćansku vjeru - da bi se njegovo znanje što više i što bolje primjenjivalo.

U ono vrijeme to je bio najučinkovitiji način da se tako dragocjeno i osjetljivo znanje primijeni.

Najevolutivnije za jednu osobu, i onog i ovog vremena, je poštenje, da bude dobar i moralan čovjek, jer samo na taj način može napredovati njegova duša.

Zašto? Zato što će nepošten, loš i nemoralan čovjek naći dovoljnu ispriku za svoja nedjela i neće htjeti preuzeti obveze koje pošten čovjek može i treba preuzeti. Koje su te obveze? Obveza da se uvijek pazi na emocije drugih ljudi i time se drastično smanji količina stresa u njegovoj okolini.

Znanje o emocijama, pa i o ljubavi, daleko je suptilnije, složenije i važnije od znanja o kretanju nebeskih tijela.

Doista je puno dobrih, poštenih, moralnih, civiliziranih ljudi oko nas i, prema mojim istraživanjima, to je posljedica fantastičnog Isusovog plana

koji je Isus donio na osnovu velikog znanja o životu.

Izvinjavam se vjernicima drugih religija što ne mogu govoriti, recimo, o proroku Muhamedu, jer ne poznajem dovoljno njegovo učenje, ali ne sumnjam da su svi osnivači velikih religija napravili veliki evolutivni pomak i kod vjernika nekršćana. Pobjeda života nad smrću. Je li to odista moguće? Moja znanstvena istraživanja drevne psihologije još uvijek traju i ono što sam do sada pronašao, govori mi da smo veliki sretnici što živimo u ovoj civilizaciji. Ne iskoristiti sve mogućnosti koje nam se pružaju i ne iskoristiti to što smo se rodili kao ljudi doista bi bilo kao da smatramo kako život počinje i završava našim rođenjem i smrću.

Sami sebi „postavljamo nogu“ zbog neznanja i zato padamo i patimo.

Naravno, u Novom Zavjetu možemo pronaći Isusove riječi.⁷

PRIJEDLOG OSNOVNOG USMJERENJA LJUDSKE AKTIVNOSTI

Naslov ovog poglavlja može izazvati nedoumice o čemu se radi. Svjedoci smo velike aktivnosti gotovo svih ljudi naše civilizacije. Radimo kao mravi, stalno nešto pokušavamo. Više ili manje uspješno. Stare projekte nismo ni završili, a već nove otvaramo. Nove želje se samo rađaju. Da li su sve te aktivnosti dobre za nas? Koji bi trebao biti osnovni cilj svih tih aktivnosti, osnovno usmjerenje, evolutivan ne samo za pojedinca nego i za cijelo društvo, kreaciju?

Uz osnovno usmjerenje, jer uvijek moramo rješavati i mnoge druge poslove. Moj prijedlog je naizgled prejednostavan, ali put do njega je prepun zamki. Odgovor je da ljubav treba biti osnovno usmjerenje svakog čovjeka i to ne bilo kakva, nego najveća ljubav, i to ne samo nakratko već dugoročno. Samo najveća i dugoročna ljubav je pravo rješenje, ali upadnemo li u bilo koju od prevelikog broja zamki koje svaka ljubav sa sobom nosi, patnja je neminovna.

Za Kopernika⁸ se zna da je 1503. godine već proučio sva dotadašnja znanja iz matematike, astronomije i medicine.

Možemo zaključiti da je tada znanja bilo neusporedivo manje u odnosu na

⁷ Bibilja, Novi Zavjet

⁸ www.wikipedia.com

znanje koje je do sada otkriveno.

Danas, na primjer nema nikoga tko bi se pohvalio da ima cjelokupno znanje matematike ili fizike.

Kažu da je posljednji veliki fizičar bio Einstein, a posljednji veliki matematičar Hilbert. Obojica su odavno umrli.

Možemo zamisliti kako je malo znanja u današnjem smislu riječi bilo, recimo, prije 2200 godina ili prije 2500 godina.

Koja je svrha života pitali su se još i stari mudri Grci.

Spoznaja ili sreća?

Vrijeme starih Grka, vremena prvih intelektualaca na području Evrope davno su prošla, a pitanje smisla života ni do dana današnjeg ne zastarijeva.

Ritam života često ne dozvoljava da čovjek zastane i zamisli se gdje je, što radi i koliko sve što radi ima smisla.

Zbog čega?

Zbog preuzetih obveza u obitelji, na poslu, u društvu, prema samom sebi i ispunjavanju raznih želja.

Zbog dobrih poteza u mladosti, u starim danima smo zahvalni.

Lošim potezima se čudimo - kako smo mogli biti tako naivni.

Ono što treba naglasiti je da svaki čovjek radi u svakom trenutku ono što misli da je za njega najbolje ili najkorisnije ili najvažnije.

Da je mogao bolje, radio bi bolje, a što nije želio raditi drukčije, rezultat je njegove odluke.

Ponekad netko radi gluposti, glupe šale ili slično.

Da je mislio da treba učiniti nešto drugo, pa to bi i učinio, zar ne?

Kad netko radi nešto iracionalno, uglavnom je to zbog emocija.

Svatko u bilo kom trenutku radi sa razine svoje svijesti, pa ako je svijest visoka, njegova djela će biti evolutivna, a ako njegova svijest nije visoka i djelo će biti odgovarajuće pa ponekad može izazvati stresno stanje kod drugih ljudi ili kod njega samoga.

Nesebične osobe će vući nesebične poteze, a sebične osobe - sebične poteze.

Neke osobe uopće nije briga kako će se drugi osjećati i uvijek će naći dostatno opravdanje za svoje postupke.

Smatram da jako griješe, jer veliko je pitanje hoće li moći evoluirati do stanja najveće sreće ako se dovoljno ne promijene.

Svi imamo veliku slobodu ponašanja, ali tko tu slobodu zloupotrebljava sijući oko sebe neugodu pod bilo kojom izlikom, griješi.

Ne treba ih osuđivati, u stvari, najbolje je nikoga ne osuđivati i tako ostati čista srca.

Valja paziti da sami nismo izvor nelagodne atmosfere, ali i da neugoda i stres drugih što manje utječe na nas.

Ono što je, uglavnom, zajedničko svim ljudima je da svatko želi biti što sretniji. Maksimalna sreća je potpuno blaženstvo - stanje prosvjetljenja.

Moj prijedlog usmjerenja ljudske aktivnosti bilo bi postizanje stanja blaženstva.

Koliko je meni poznato, može se postići na dva načina.

Prvi način je putem meditacija u što uključujem i molitve - to je više karakteristika duhovnih asketa.

Drugi način je putem ljubavi što se ostvaruje između dvije osobe.

Mislim na ljubav u užem smislu te riječi, kao što je ljubav između mladića i djevojke, ili supružnika.

Dugotrajno blaženstvo mogu postići samo osobe visoko razvijene svijesti, osobe velikih vrlina: dobre, poštene, iskrene, pažljive, hrabre i tolerantne.

To je blaženstvo na nivou duše i zato može trajati više godina, trebalo bi i više desetljeća.

Ono što je važno reći je da takvo stanje nije nedostižno jer, uz dobru volju, nešto truda i strpljenja, svi ga mogu postići.

Ako netko pomisli da za najjaču ljubav treba puno novca jako se vara - potrebne su dvije osobe visoke svijesti.

Novca treba onoliko koliko se treba prehraniti, imati gdje živjeti i imati što obući. To si danas veliki dio naših ljudi može priuštiti.

Pa zašto onda mnogi ljudi ne žive to stanje blaženstva?

Zbog neznanja kako ga postići i kako ga održati.

Kao što gljivari najbolje moraju znati najotrovnije gljive, tako i ljudi koji žele biti potpuno sretni, moraju poznavati karakteristike neugodnih, mučnih situacija da bi ih ili izbjegli ili potpuno poništili njihovo djelovanje.

Trebaju imati dragocjeno znanje o srcu.

Ne slučajnošću, već znanjem do najkvalitetnijeg života - rješenje je mnogih problema. Kako doći do znanja o najkvalitetnijem životu?

Ima li ga uopće i je li ga tko do sada otkrio?

Ako ga je otkrio, zašto ga nije drugima dao?

Kako doći do dugoročnog blaženstva putem ljubavi?

Kako izbjegavati stresne situacije, ili rješavati, ako se ipak dogode?

Ako je cilj vašeg života najveća ljubav, onda ste na pravom putu, samo znajte da je nije lako postići, treba se razviti u osobu vrlo razvijene svijesti i naći partnera istih kvaliteta.

Da li je itko do sada znao tako važno znanje o zakonitostima emocija pogotovo zakonitostima ljubavi: kako ljubav raste, kako pada, kako doći do najveće ljubavi i kako je zadržati?

Kako se prosvjetliti putem ljubavi i kako zadržati to blaženo stanje?

Moja višegodišnja proučavanja pokazala su da je postojala barem jedna osoba koja je jednom davno imala to dragocjeno znanje.

Vrlo suptilno znanje o svim stanjima ljubavi, svim zamkama ljubavi i znanje o pravilnom ponašanju u neugodnim situacijama imao je Isus, a svoje znanje je dao putem vjere, jer je ocijenio da je to optimalan način da se tako važno znanje primijeni.

Prije 2000 godina bilo je previše primitivnih ljudi, ili možda još bolje reći da je bilo premalo ljudi razvijene svijesti, koji bi razumjeli i prihvatili njegovo uzvišeno znanje u znanstvenom obliku.

Isus je odlučio da je optimalan način za primjenu njegovog znanja osnovati potpuno novu religiju - kršćanstvo.

Putem kršćanstva Isus je dao važna pravila kakav treba biti da bi se maksimalno evoluiralo putem znanja o emocijama.

Danas ima puno ljudi razvijene svijesti i siguran sam da bi sada Isus svoje znanje o emocijama dao čovječanstvu na drugačiji način, intelektu shvatljivije.

Pretpostavljam da bi dao i znanstveno objašnjenje svojih čuda.

Upute koje je tada Isus dao ljudima zasnovane su da bi osobna i obiteljska sreća bila što veća i da bi se što duže zadržala.

Nepoštivanje Isusovih uputa dovodi do patnje na svim nivoima.

Po pitanju emocija Isus je govorio vrlo otvoreno, ali često i vrlo zagonetno.

Isusove riječi: „*muž i žena trebaju biti jedno*” u sebi nosi recept ljubavi putem prosvjetljenja. Zvuči jednostavno, ali u današnjem vremenu prepunom izazova morat ćemo detaljno analizirati sve preduvjete najkvalitetnije ljubavi, odnosno kako najbolje živjeti u ovoj nesavršenoj civilizaciji.

Naravno, ne iz religioznog aspekta, već iz praktičnog pogleda. Zbog čega nepažljivije osobe, dugoročno gledano, moraju lošije proći u životu? Jer je to logično i prirodno, a moja istraživanja pokazuju da je to i praktično tako.

Moje analize pokazuju da će poštene i pažljive osobe moći znatno lakše evoluirati do stanja maksimalne sreće i time imati najkvalitetniji život u ovoj civilizaciji, a potom se za njih, čini mi se, predviđa još značajniji evolutivan korak.

Je li moguće naći pandan konceptu kršćanstva u nekoj drugoj znanosti? Postoji li u znanosti primjer gdje se pravila postavljaju na način da ih se ne provjerava i zatim ih se svi moraju držati?

Pa da, dat ću vam primjere iz matematike. Geometrija i aritmetika se zasnivaju na aksiomima, na tvrdnjama koje se ne provjeravaju. Zatim iz aksioma slijedi veliki broj drugih tvrdnji.

Primjena tih tvrdnji nas je dovela do Mjeseca, aviona i drugih tehnoloških čuda koje sve odreda koriste matematičke formule, koje slijedi, kao što smo već rekli, iz početnih dogmi matematičara.

U religijama dogmatska pravila postavljaju neprikosnoveni autoriteti kakvi su bili Isus, Mojsije, Muhamed, Buda.

Zatim ljudi ta pravila primjenjuju.

Moja istraživanja pokazuju, što se kršćanstva tiče, a ne sumnjam da je i u drugim religijama tako, da su aksiome - dogme koje se ne provjeravaju - postavljene da bi međuljudski odnosi bili što bolji, pogotovo u obitelji, da bi čovjek bio bolji i evoluirao, a time i cjelokupno društvo.

O tim se pravilima ne diskutira jer je potrebno preduboko znanje o emocijama i životu i o njima zato nema rasprave, kao što nema rasprave ni o tome da se Zemlja okreće oko Sunca.

Kad crkveni velikodostojnici govore na osnovu tih pravila, oni doista primjenjuju znanost i tada djeluju evolutivno.

Kad je ponetko od crkvenih vjerodostojnika ponekad govorio ili činio protivno suptilnim zakonitostima, tada uopće nije djelovao evolutivno. Posebno je zanimljiva poslovice: „*što radiš - sebi radiš*“, koja, smatram, u potpunosti vrijedi. To pravilo je i logično i pravedno. Zakon akcije i reakcije. Ako netko radi loše, teško može očekivati da će doći do blaženstva putem ljubavi i stalno će biti u potrazi za najvećom srećom i nikad je neće moći

dugoročno naći.

Nepravedne osobe neće moći evoluirati do najvišeg stanja svijesti - stanja prosvjetljenja ako se korjenito ne promjene.

Pa imali i milijarde dolara. Prema mojim stavovima, priroda je tu bila vrlo pravedna i logična. Ljudi gledaju previše kratkoročno i griješe jer ne znaju cjelinu koja je doista impresivna u svakom pogledu.

Tko ne bude koristio pojedino znanstveno otkriće, to znanstveno otkriće je za njega i nadalje sakriveno. Kao da nikad nije ni bilo otkriveno.

Recepti za maksimalno povećanje kvalitete života vrlo su jednostavni, ali za današnje društvo neobični, jer se zasnivaju na ljudskim vrlinama, a ne na novcu ili materijalnom bogatstvu ili položaju u društvu.

Greške, ako se ne isprave, Majka priroda kažnjava. Ona ne čini kompromise niti ih je ikad činila.

CRVENKAPICA

Kako su drevni anonimni psiholozi podučavali mlade i stare?

Pripremali su ljude na teška iskušenja putem usmenih priča o dobru i zlu – putem bajki.

Prije 60 i više godina smrtnost zbog bolesti je bila daleko veća nego danas.

Kažu da je izum penicilina odnosno antibiotika povećao srednju životnu dob čak za 20 godina.

To znači da svi oni koje oko vas vidite u prosjeku žive 20 godina više zbog pronalaska antibiotika.

Kvaliteta života u materijalnom pogledu bila je daleko slabija.

Kuga, a i druge smrtonosne bolesti kao što su malarija, kolera, velike boginje su u više navrata harale Evropom.

Gladi i ratova je bilo mnogo više nego danas.

Četiri jahača apokalipse (smrt, bolest, glad i rat) svakodnevno su vrebali obične ljude.

Samo vrlo mali broj ljudi nije bio siromašan, a život je bio težak i nepredvidiv.

Često je borba za preživljavanje bila dio svakodnevnice.

Svaka prehlada mogla je završiti upalom pluća pa i smrtonosnom tuberkulozom.

Ljude je trebalo pripremiti za nesreće.

Starije se pripremalo legendama, mitovima i religioznim pričama. Sjetimo se samo potopa ili priče o Jobu ili Ilijade.

Pouka je bila - može vam biti još gore, izdržat ćete to.

Stariji su morali izdržati, nisu smjeli klonuti duhom zbog djece.

Podsjetimo se kako je Johan Sebastijan Bachu ima puno djece, njih dvadeset.

No, mnogo ih je umrlo još za njegovog života.

Nije slučajno njegova glazba besmrtna, jer svaki gubitak drage osobe, pogotovo djeteta, tjera čovjeka na veću duhovnost.

Bachova glazba je nevjerojatno čista, bez ikakvog nemira.

Utjeha u vjeri je također bila veliki putokaz da izlaza ima i da ne treba od ovog života previše očekivati jer je postojala nada u drukčiji završetak i vječnu nagradu.

Kad bolje razmislim, velika razlika između vjernika i ateista je što ateisti smatraju da je nada u mnogo kvalitetniji život lažna, a vjernici smatraju da je stvarna.

Analizirajući evoluciju na zemlji i stalni napredak, lako je zaključiti da će život na zemlji jednom biti daleko kvalitetniji. Čim prije, tim bolje!

Nada u kvalitetniji život je opravdana, samo treba biti strpljiv da čovječanstvo dostigne određenu razinu za radikalnije promjene. Po nekim izvorima, ta razina je već dosegnuta.

Pristup anonimnog drevnog psihologa za mlade je bio drugačiji - čak i ako je situacija grozna, bit će izlaza već u ovom životu.

Bajke, ponekad s nevjerojatno stravičnim zapletom, ali obveznim sretnim završetkom, bile su jedan od praktičnih načina poduke za mlade, ali i za stare.

Djeca i mladi su se pripremali da će biti bolje čak i onda kad je sve izgledalo izgubljeno.

Poznata i poučna bajka s elementima strave i užasa jest Crvenkapica.

Crvenkapica je kratka bajka, fabula se može ispričati u nekoliko rečenica, a samu priču su na papir stavila braća Grimm.

Majka je poslala Crvenkapicu, malenu djevojčicu, da odnese bolesnoj baki hranu, dakle, Crvenkapica treba obaviti jedan važan i častan posao.

Jako je važno da je Crvenkapica dobila i upute od mame kako se ponašati - mora ići stalno putem, ne smije skretati s puta i ne smije trčati da ne padne.

Međutim, skrenula je s puta i sreća ona čega su se sva djeca nekad jako bojala - vuka.

Zanimljivo i poučno je da Crvenkapica ne prepozna vuka i zato bez ikakve rezerve priča s njim i odaje mu da ide bolesnoj baki.

Prepredenom vuku nije dovoljno samo da pojede Crvenkapicu nego želi pojesti i bolesnu staricu.

Potpuno nespremnu Crvenkapicu svojom opakom, nepoštenom čudi lako je nagovorio da skrene u šumu, nabere cvijeća i uživa u ljepotama šume.

Vuk je odličan manipulator i točno zna kako da u svoj projekt potpuno uključi Crvenkapicu.

Ona ga je naivno poslušala i ulovila se u zamku - skrenula je s puta odlučivši da baki odnese i buket cvijeća, a vuk je dobio na vremenu.

Saznavši gdje točno baka živi, vuk je prvo otrčao i nju pojeo, a zatim, upotrijebivši lukavstvo, smazao je i naivnu Crvenkapicu.

Tada je i sama zvijer napravila grešku - legao je u bakinu postelju i onako sit zaspao i zahrkao. Na njegovu žalost naišao je lovac i začuo hrkanje.

Kraj znamo - lovac nije odmah ubio vuka, već ga je prvo rasporio i sretno su iz stomaka izašle i baka i Crvenkapica.

U stomak mu je Crvenkapica stavila kamenje i tek je tada uginuo.

Lovac je uzeo trofej - vučju kožu, baka se najela kolača i napojila vina, a Crvenkapica je u sebi govorila, „*Nikad više ne smiješ sama skrenuti s puta i trčati u šumu kad ti majka zabrani.*“ Prekrasna bajka puna pouka za svakoga.

Za malu djecu je izvanredna zadnja pouka: majka, odnosno roditelji moraju se slušati jer, ako se ne slušaju, može biti jako loše.

Zanimljivo da se na njemačkom djevojčica kaže „*mädchen*“ što isto znači i djevojka, slično kao na engleskom jeziku gdje *girl* znači i djevojčicu i djevojku.

Dakle, bajka se može odnositi i na one malo starije djevojčice, dakle na djevojke, a mislim da su se i dječaci i momčići mogli poistovjetiti s Crvenkapicom i naučiti da ne srljaju svukud.

Krenimo sad u podrobnju analizu ove stare i dobro poznate bajke.⁹

Mladi su mogli naučiti da trebaju biti pažljiviji u svakom pogledu, jer nikad se ne zna kad zlo može naići, a ako i naiđe, valjda će se naći lovac koji će sve

⁹ Braća Grimm: Bajke i priče, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb, 1988.

spasiti.

Što je s poukom za roditelje?

Ono što malo dijete neće dobro razumjeti je suptilna greška majke i to je dobro.

Crvenkapica uopće nije prepoznala vuka, drugim riječima ona nije bila dobro pripremljena za taj put.

Postavlja se odmah pitanje: pa zašto ju je majka onako nepripremljenu uopće i poslala kod bake?

Emocije su jake u ovoj bajci i autor je dao dostatno objašnjenje.

Baka je obožavala Crvenkapicu i zato joj je poklonila crvenu kapicu. Znala je mama da je onemoćalaj baki bitna ne samo hrana nego i da vidi svoju unuku mezimicu.

Osim toga baka je njena majka ili mati supruga i majci je bilo jako stalo da pomogne ubogoj, osamljenoj i bolesnoj starici.

Sada smo generali poslije bitke i znamo da je nije trebala poslati i to je bila lijepa pouka roditeljima - budite oprezni s vašom djecom, jer oni su manji nego što izgledaju i nisu sposobni za ono što mislite. Nesreće vrebaju kad se najmanje očekuje.

Crvenkapica nije bila dorasla za takav put i zbog mladosti i zbog nepripremljenosti.

Lovac je u svakom pogledu kompletna pozitivna osoba.

Prvo je pokazao pažljivost; čuvši jako hrkanje šetajući pored kuće, osjetio je da nešto nije u redu i ušao u kuću.

Zatim je pokazao pravu mudrost. Vidjevši vuka, nije ga odmah ubio iako je već pripremio pušku.

Prvo je škarama razrezao vuku trbuh i izvukao baku i Crvenkapicu žive i zdrave.

Za nagradu mu je pripala vučja koža - sva slava ide njemu.

Sve je lijepo što se lijepo svrši.

Tko je vuk?

Jako je važno da ga Crvenkapica uopće ne prepozna jer ga prvi put vidi.

Vuk je prepreden i iskusan, pa želi maksimalno iskoristiti situaciju - ne želi pojesti samo Crvenkapicu već i baku.

Lako vara Crvenkapicu - nagovara je da skrene s puta i uspijeva bez obzira na mamine upute.

Vuk je odličan manipulator i zna što djevojčice vole, zna ih prevariti, da im sve izgleda lijepo, prirodno, normalno bez obzira što krše dobivene upute. Kad shvate cijeli plan, bit će kasno.

Vučji pakleni plan počinje se ostvarivati i samo zbog njegove nepažnje i samouvjerenosti propada na samom kraju kad je izgledalo da je sve napravio besprijekorno.

Osilio se i zaspao u bakinom krevetu.

Dolazi lovac i kao „deus ex machina“, kao „superjunak“, rješava situaciju i sve vraća na svoje pravo mjesto.

I dok su mama, Crvenkapica, baka i lovac stvarne osobe i u živom svijetu, tko bi bio vuk?

Vuk s jedne strane ima karakteristike čovjeka, jako lošeg, a s druge strane može ga se ubiti i spasiti ono što je on pojeo.

Ovakvog vuka nema u stvarnom životu, niti je čovjek, a još manje je vuk, ali da donosi zlo, to je izvjesno.

Definitivno je vuk nesreća ili nesretni događaj - može biti teška bolest ili neka loša osoba koja želi iskoristiti mladu, neiskusnu i za život loše pripremljenu osobu.

Kad bismo analizirali sve ružne, stresne događaje u svijetu, iznenadili bismo se koliko su u postotku uzrokovani ljudskim faktorom.

To je bilo i nekad davno i zato je drevni psiholog i dao vuku tako puno karakteristika čovjeka, bolje reći zlog čovjeka.

Kad čovjek želi iskoristiti ili prevariti drugu osobu, cilj mu je da se njegove namjere otkriju tek onda kad je za žrtvu kasno da se spasi jer žrtva stalno misli da je on dobar i da joj želi sve najbolje dok nije prekasno.

Opis prepoznavanja nesreće u Crvenkapici je poznat: „Bako, kako velika usta imaš!“ i tako dalje.

Nesreća ovog tipa se prepoznaje kao najgora vrsta raka - kad je kasno da se sami izvučemo.

Nesreće ovog tipa su kad negativac poštenu osobu smišljeno iskorištava do krajnjih granica ne pokazujući svoje prave podle namjere osim kad to mora učiniti.

Uspješni pokvarenjaci brižno se kriju iza fasade dobre osobe, smiješeći se i živeći u udobnosti svog materijalnog nepoštenog života - stanovite sličnosti s vukom nisu slučajne.

Svoju pravu čud će pokazati samo ako su potpuno otkriveni.

Kad se žrtva suoči s pravim stanjem stvari u bilo kom pogledu, nije joj lako, potrebna joj je pomoć.

U bajci tu pomoć pruža lovac kao pažljiva, mudra i beskompromisna osoba. Lovac je uočio vuka, bolje reći shvatio je da se nešto čudno događa sa Crvenkapicom, moglo je to biti i loše društvo koje nerijetko odvede mlade na stranputicu.

Shvatio je da se nešto čudno zbiva i s bakom - baka zna nešto o Crvenkapici, ali ne može joj pomoći pa je ona u šoku.

Baka je po svemu sudeći osoba kojoj se Crvenkapica povjerala pa je vuk, odnosno stres, i nju zahvatio, ali ni ona nije znala kako da izvuče unuku iz te teške situacije, pa je i sama upala u krizu.

Lovac ne žuri da ubije vuka, jer tako može ubiti i nekoga koga je on pojeo!

Mudra odluka, kad uočimo nesretnu osobu, pažljivo pristupamo da ne bismo tu osobu još više upropastili. Osnovno je steći povjerenje da se želi pomoći bez obzira na krivicu.

Treba znati saslušati unesrećenog, postaviti se u njegovu poziciju koja nikad nije jednostavna, mudro donijeti plan spašavanja i zatim taj plan pažljivo provoditi.

Ishitrene odluke, pogotovo pod utjecajem jakih emocija, mogu samo još više upropastiti odnose.

Loši međuljudski odnosi, alkohol, droga, nikotin, nesretne ljubavi, slab uspjeh u školi nikad ne dolaze preko noći niti se može očekivati da će se čarobnim štapićem riješiti.

Dobro promišljenim, pažljivim, oštrim i beskompromisnim potezima prema zlu - sigurno.

Lovac može biti svatko tko doista pomogne Crvenkapici da se izvuče iz krize, to mogu biti roditelji, ali i bilo koja osoba od povjerenja koja će joj pomoći.

U današnje vrijeme izazova za sve je napretek, a vukova, odnosno zamki, je jako puno.

Srećom ima i lovaca, pametnih ljudi koji žele pomoći ljudima u nevolji.

Tko zna kako bi danas autor bajke o Crvenkapici napisao priču? Danas je logičnije da Crvenkapica ide u školu, a uz put ju je sreo, na primjer,

mladi susjed s novim autom. Ili na Internetu pronalazi simpatiju, prikrivenog siledžiju. Kako izbjeći sve nesreće?

Ili, ako se koja i dogodi, kako maksimalno umanjiti neželjene efekte?

Pitanje odgoja i odrastanja djece je jako delikatno pitanje i Crvenkapica daje svima upute: i roditeljima i djeci da budu obazriviji.

Djeca, pogotovo tinejdžeri s jedne strane izgledaju tako zrelo i može se čuti puno pametnih stvari od njih, a s druge strane mogu gadno pogriješiti što ih ponekad može koštati i života.

Roditelj ili osoba koja preuzme odgovornost nad njima mora dobro poznavati razinu njihove zrelosti. Mora poznavati sve njihove slabosti i vrline.

Kako najbolje upoznati druge ljude?

Slušanjem bez ishitrenog davanja svog mišljenja ili savjeta najbolje ih upoznajemo.

SNJEGULJICA I SEDAM PATULJAKA

Veliki njemački humanisti braća Grimm jako su zadužili čovječanstvo zapadne civilizacije objavljivanjem jako lijepih i poučnih priča za djecu i odrasle.⁹ Bajka Snjeguljica i sedam patuljaka duža je od bajke Crvenkapica jer je namijenjena i starijoj djeci.

Ono što je zajedničko objema bajkama dramatičnost je koja ima značajke horrorra i njihova velika dinamičnost. Bajke su za djecu i tu se stalno mora nešto dešavati. Ne smije biti ni trenutka dosade jer, čim je iole nezanimljivo, djeca traže nešto bolje.

U ovoj bajci Snjeguljica i maćeha povezane su ogledalcem koje prosuđuje koja je od njih ljepša.

Maćeha ustraje da bude ljepša od Snjeguljice čak pod cijenu žrtvovanja Snjeguljičinog života. Nesuđeni krvnik, lovac smilovao se jadnoj, lijepoj djevojci i pustio je u šumi pod izlikom da će je zvijeri pojesti.

U šumi je Snjeguljica našla dom kod sedam patuljaka. No, ogledalce je maćehi odalo tajnu da je Snjeguljica preživjela njenu smrtnu kaznu. Tada maćeha preuzima izvršenje likvidacije sirote djevojke i to pokušava učiniti na

⁹ Braća Grimm: Bajke i priče, Grafički zavod Hrvatske OOUR Izdavačka djelatnost, Zagreb, 1988.

više načina - putem jako stegnutog pojasa, pa otrovnog češlja. Baš ne izgleda kao priča za laku noć malom djetetu.

No i Snjeguljica je žilava, bolje reći, patuljci je stalno oživljavaju. Konačno otrovna jabuka zle maćehe dovodi dramu do vrhunca - Snjeguljica pada na zemlju, ne diše i ne daje nikakva znaka života. Nakon puno vremena „kliničke smrti“ mlade ljepotice nailazi princ. Patuljci mu ne žele prodati stakleni lijes s mrtvom Snjeguljicom ni za svo zlato na svijetu. Prinčeve riječi, *„Onda mi ga poklonite (misli se na stakleni lijes s duboko usnulom Snjeguljicom), jer mi se čini da ne bih mogao živjeti, a da ne gledam Snjeguljicu.*

Voljet ću je i poštivati kao najviše i najdraže što imam na svijetu.“, imale su učinka. Tada mu patuljci dadoše lijes.

Drevni psiholozi na suptilan način daju do znanja da su emocije, pogotovo ljubav, superiorni svemu materijalnom.

Nespretno se prinčeve sluge noseći lijes spotakoše, otrovni zalogaj izleti Snjeguljici iz grla, ona se budi i odmah dobiva primamljivu ponudu da bude prinčeva žena jer je on voli iznad svega na svijetu.

Snjeguljica pristaje, a da bi kraj bajke bio što pravedniji pobrinuo se anonimni drevni psiholog: *„Kliještima donesoše užarene željezne papuče, staviše ih pred nju, a ona ih morade nazuti i u njima plesati, i tako je plesala dok nije mrtva na zemlju pala.“*

To je bio surovi kraj opake maćehe.

Zlo, makar bilo udruženo s ljepotom, pobijeđeno je. Pravda je pobijedila.

Krenimo sad malo dublje proučavati ovu vrlo poznatu priču.

Snjeguljica je uspješno prebrodila i najteže događaje, pa je to svakako bila priprema mladih slušatelja da će i oni eventualne teške trenutke u životu nadvladati.

Snjeguljica i sedam patuljaka je prava ljubavna bajka i njen osnovni cilj je podrška mladim djevojkama za bračni život. Rješenje svih problema je prava ljubav.

Zanimljivo da je u svim najljepšim ljubavnim bajkama glavna ličnost djevojka.

Sjetimo se Trnoružice, Pepeljuge, Male Sirene.

Zašto su te bajke uopće bile potrebne?

Podsjetimo se malo tih vremena: bolesti su odnosile živote mnoge djece,

dakle roditelji su bili osuđeni na patnju i puno potomaka.

Dodajmo još i glad i veliko siromaštvo i shvatit ćemo da je razloga za izbjegavanje braka bilo sasvim dovoljno.

U bajkama je uloga očeva namjerno marginalizirana, oni su krajnje nepažljivi prema svojoj djeci, dozvoljavaju svojim novim ženama da maltretiraju njihovu djecu.

Smatram da je jedan od ciljeva bajki bio i da prodrmaj u očeve da više pripaze na svoju djecu, pogotovo ako im umre majka, a takva tragedija nije bila rijetka pojava.

Maćehe su u bajkama, poput vuka, bile pravi negativci.

Sve je to svjesno urađeno i siguran sam da su bajke utjecale da su mnoge žene koje su postale maćehe bile pažljivije nego što bi bile inače.

Zanimljivi su i patuljci.

Broj sedam pokazuje da su se patuljci prema njoj mudro ponašali jer je sedmica broj Atene, božice mudrosti.

Oni su prikazani vrlo simpatično i jako su pažljivi prema Snjeguljici, no dugotrajnu ljubav Snjeguljica nije mogla naći među patuljcima, oni su bili nedorasli za nju.

Snjeguljica je očigledno dosta propatila prije nego se pojavio njen pravi odabranik.

U bajci su navedena tri njena razočarenja, a posebno je treće bilo tragično. Vidimo da ni u bajkama nije bilo lako naći životnog partnera.

Postavlja se prava zagonetka tko je zločesta maćeha sa čarobnim ogledalom?

Zašto je Snjeguljica uvijek ljepša od zločeste maćeha?

U pitanju je prava ljubavna psihološka drama, puna obrata sa sretnim završetkom.

Skriveno značenje Snjeguljice i sedam patuljaka bi mogla biti osobna drama ljepotice kroz koju su prošli ili prolaze mnogi ljudi.

U pitanju je osobna i vrlo važna odluka „odlučiti se za ljubav ili ne“.

Kome pokloniti ljubav? Kako prepoznati pravu osobu?

To su univerzalna i široko rasprostranjena pitanja mnogih ljudi u našoj zapadnoj civilizaciji gdje ljubav zauzima vrlo visoko mjesto u svakom pogledu.

Stezanje pojasa, trovanje češljem, a pogotovo trovanje jabukom pokazuju Snjeguljčinu patnju zbog ljubavi.

Postavlja se krucijalno pitanje tko je ta zla maćeha koja donosi patnju i što je s tim čarobnim ogledalom kojim su dvije ljepotice tako sudbinski vezane. Osnovno je pitanje koja je od njih dvije ljepša jer to znači da živi sretnije, bolje. Lice je odraz unutarnjeg stanja čovjeka.

Maćeha i Snjeguljica povezane su ogledalom stoga su njih dvije u stvarnosti jedna te ista osoba.

Maćeha je dio mlade djevojke koji se protivi ljubavi zbog moguće patnje, a Snjeguljica je dio mlade djevojke koji želi ljubav.

Da se u ona vremena tako slobodno ljubovalo kao danas, sumnjam, ali već na nivou misli ljubav može proizvesti sasvim dovoljno patnje, odnosno sreće, zato je irelevantno jesu li Snjeguljčini mladići bili na nivou stvarne ili platonske ljubavi.

Na završnoj svečanosti, vjenčanju Snjeguljice i princa njih nema jer su svoju dužnost odradili kad su princu predali u ljubav razočaranu Snjeguljicu.

Zašto je Snjeguljica ljepša od maćeha?

Svaka osoba je lijepa, ali uvijek je ljepša osoba koja voli od one koja ne voli. U ljubavi se svatko proljepša, u patnji poružni.

Dvije strane jedne osobe - jedna strana koja se protivi ljubavi zbog proživljenih patnji i druga strana koja vjeruje u novu ljubav povezuje ogledalo gdje se sve vidi.

Zadnja otrovna jabuka simbolizira jako veliko ljubavno razočarenje koje joj se dogodilo i odluka mlade djevojke je da više ni pod koju cijenu ne ulazi u novu vezu.

Očigledno je Snjeguljica čvrsto odlučila da se više ne predaje ljubavi.

Kažu da se barem 600000 ljudi u Hrvatskoj oba spola ne odlučuje za brak.

Svi mi vjerujemo u ljubav, ali očigledno mnogi smatraju da je rizik ulaska u ozbiljnu vezu prevelik. Ili žive dovoljno dobro i to ne žele izgubiti.

Ili još nije naišao pravi ili prava. Kako uopće prepoznati takvu priliku?

Što su osobe starije, više shvaćaju rizik ljubavne veze i teže se odlučuju na riskantne promjene. Jesu li u pravu?

Princ se morao dobro namučiti i dokazati da doista zaslužuje ljubav mlade djevojke.

Očigledno joj je dugo, dugo morao dokazivati da je on drugačiji od svih onih drugih zbog kojih je patila i da zaslužuje njenu ljubav.

Snjeguljčin pristanak je simbolično prikazan izbacivanjem otrovne jabuke

koja je bila zapela u njenom grlu.

Maćeha umire baš na njenom vjenčanju, kad je mlada djevojka rekla sudbonosno da.

Misli protiv ljubavi su konačno iskorijenjene i Snjeguljica je našla svoj pravi životni put. U bajci je sve sretno završilo.

Drevni psiholozi su promicali ljubav, no dali su do znanja da do prave ljubavi nije lako doći.

Izbjegavati ljubav znači izbjegavati sve njene dobre i loše strane.

Savjet je jasan - bez obzira na svu patnju koju ljubav može donijeti, odlučite se za trajnu vezu jer blagodati su mnogo veće nego što se misli.

I bili su, i jesu u pravu.

Današnje vrijeme je prepuno izazova, a ljubav je najdelikatnija emocija koja daje najkvalitetniji život i zato ju je jako teško zadržati na maksimalnom nivou. Znati suptilnosti emocija znači i gospodariti nad vlastitim pa i tuđim emocijama, a to je dovoljan uvjet vječno mladoj ljubavi.

Čime se maksimalno bude i sretan i lijep i zdrav i mlad i prepun vrlina.

Nepoštenje, neiskrenost, netolerantnost i najveće ljubavi ruše.

Majka priroda je bila stroga i savršena: samo najbolji ljudi i žene mogu uživati u obostranoj velikoj ljubavi, u najkvalitetnijem životu.

Znanjem do boljeg života.

Ljubav je beskompromisna i svoje vjerne poklonike bogato nagrađuje, a ostale kažnjava. Poneke i vrlo strogo.

ODLUKA

Drevni psiholozi su bajkama, a i na druge načine utjecali na ljude da donose ispravne odluke ili najmanje loše odluke.

Što je odluka?

Odluka je misaona aktivnost kojom određujemo vlastito djelovanje.

Ponekad nam kratka presudna misao u djeliću sekunde može doživotno odrediti životni put. Nama, ili nekome drugome.

Uvijek izabiremo ono što mislimo da je najbolje.

Odlukama se doista određuje budućnost i sudbina ljudi.

Što više čovjek može odlučivati o svom životu, time je slobodniji.

Što više drugi ljudi odlučuju o životnim pitanjima jedne osobe, time je ta

osoba neslobodnija. Temeljitu analizu o važnosti odluka dosada nigdje nisam našao, što me iznenađuje, pa ću iznijeti svoja razmišljanja.

Važne odluke treba vrlo promišljeno donositi i nikad se ne smatrati nepogrešivim.

Za takve odluke treba imati što više provjerenih podataka.

Intuitivne odluke na osnovu malog broja podataka, odnosno nedovoljno znanja, lako mogu odvesti na stranputicu.

Pogotovo su mlade osobe sklone nepromišljenim odlukama zbog neiskustva.

Ne znaju da takva odluka doživotno može utjecati na njihov život.

Na primjer, ako dečko od 7 godina igra nogomet i slomi nogu može odlučiti da više nikad ne zaigra nogomet. I toga se doživotno pridržava.

Jednom donesena odluka se ponekad lako promijeni, a ponekad ostaje zauvijek. Odrasli su ponekad gori od djece, jer su odluke često uvjetovane emocijama, a stariji su mnogo opterećeniji.

Vratimo se Crvenkapici i suptilnom utjecaju bajki.

Drevni psiholog je mudro izabrao glavne ličnosti: u cijeloj bajci je samo 5 likova - zbog jednostavnosti.

Zašto se pojavljuju baš majka i baka, a nema tate?

Da bi drevni psiholog sugerirao mladim slušateljima ispravno ponašanje u životu, morao je dobro poznavati karakteristike svih osoba u prosječnoj obitelji.

Obitelj je veliko utočište svake osobe i u njoj treba biti mjesto za mir i obnovu energije. Najveću pomoć u tom odmoru može pružiti osoba koja je najviše sama zaštićena od vanjskih aktivnosti.

U tradicionalnoj obitelji to je bila majka koja je ublažavala stresove ostalih članova obitelji i bila najvažniji oslonac svojoj djeci i mužu.

Kad na kraju bajke Crvenkapica kaže: „Trebam slušati majku“, njoj, a ni ostaloj djeci, ne pada na pamet da je upravo majka napravila najveću grešku kad ju je poslala na tako opasan put.

Majka je oličenje pažnje i dobrote i djeca nisu smjela shvatiti skrivenu poruku starijima.

Da je otac bio taj koji je poslao Crvenkapicu kod bake, mnogi bi čitatelji i slušatelji davno primijetili njegovu nepažnju.

Otac, kao glava porodice morao se brinuti za materijalni opstanak obitelji.

Današnje obitelji su nešto sasvim drugo, obitelji su evoluirale sa svim

prednostima i manama koje je takva promjena donijela.

Tradicionalna obitelj nije savršena. Ima ona svojih mana, na primjer, veliku materijalnu ovisnost svih članova obitelji o ocu, koji je zbog svoje uloge snabdjevača novcem podložan velikim vanjskim utjecajima, pa znači i greškama. Zašto se baš baka spominje u Crvenkapici?

Na početku bajke je odmah naglašeno kako baka jako voli Crvenkapicu i da je kupila unuci crvenu kapicu.

Odmah je stvorena topla atmosfera oko bake, tako da je bilo kakva krivica s nje otklonjena.

Najveći krivac je zli vuk, a kako je drevni psiholog znao za ljudsku manu kojom se drugi ljudi olako optužuju, sugerirao je Crvenkapici kako da se mladi ponašaju nakon stresnog događaja: ne okrivljavati druge nego otkriti vlastite greške. Podsjetimo se da su zadnje rečenice bajke posvećene Crvenkapičinom samokritikom što je skrenula s puta.

U Snjeguljici i 7 patuljaka mladim bićima se od malih nogu sugerira da je ljubav prava stvar i to se namjerno činilo.

Što su posljedice odluke važnije, time se promišljenije trebaju i donijeti.

Treba biti obazriv kada se odlučuje i ne smatrati se nepogrešivim u odlučivanju.

Nije loše preispitati neke davno donesene odluke i ublažiti neželjene posljedice ili potpuno promijeniti odluku ako nikome time ne vrijeđamo srce.

U životu se svakakve odluke donose.

Na primjer, Crvenkapica je na kraju bajke mogla odlučiti da nikad više neće ići kod bake ili da nikad više ne ide u šumu.

Ili da ne mora baš uvijek slušati majku. Ili da uopće ne sluša starije nego da uvijek radi što ona sama želi.

Strah i patnja nakon ružnog događaja mogu dovesti do najiracionalnijih odluka.

Pukla nam je guma na autu u Trstu i više nikad ne idemo autom preko granice. Netko nam je rekao da nam ružno stoji kravata i više nikad je ne nosimo. I uopće se ne pitamo zašto je to tako. Zaboravili smo i uzrok, ali kravatu više ne nosimo. Ljudi su skloni ishitrenom čudnom odlučivanju. Pretrpljeni strah ili bilo kakva nelagoda uglavnom su uzroci takvih odluka, pogotovo ako je intenzitet tog događaja bio velik.

Čini mi se da je jako malo ljudi koji svojim odlukama ne robuju nekoj takvoj

emociji, odnosno ružnom događaju.

Svaki ružan događaj trebalo bi dobro proučiti i donijeti najkvalitetniju odluku - točno odrediti uzroke i hladne glave shvatiti zašto se sve to desilo i kako da se više ne dogodi ili da se maksimalno smanji ponavljanje.

Neke se odluke teško mijenjaju, njih se slijepo pridržavamo.

Tvrde osobe se strogo drže svojih načela - svojih davno donesenih odluka i ne odustaju od njih. Strah od ponovljene patnje ponekad je više nego pretjeran. Kako znamo da li je neka odluka ispravna ili ne?

Ako su odluke u skladu s načelima, pravilima koja su donijeli oni koji mnogo više znaju o životu nego mi, onda smo na dobrom putu, a ako se kose s tim pravilima, onda ćemo po svemu sudeći i platiti za takvo što.

Što radiš - sebi radiš. Je li ovo načelo važeće ili ne? Apsolutno da.

Svojim lošim ponašanjem uzrokovat ćemo adekvatne odluke drugih osoba koje će zatim nama zagorčavati život.

Ljudi su skloni negativnim generalizacijama - doživljenu patnju transformiraju u negativne emocije ne samo prema onome ili onima koji mu je tu patnju nanio već i prema svim pripadnicima grupe kojoj nasilnik pripada, na primjer vjerskoj ili nacionalnoj grupi bez ikakve pozitivne diskriminacije.

Namučeni ljudi svoje negativne emocije šire i na svoje prijatelje, rođake, potomke pa nije slučajno što se periodički nagomilana negativna energija oslobađa putem velikog nasilja što opet regenerira novim negativnim emocijama i negativna spirala zagorčava život svima onima koji su u to uključeni na bilo koji način.

Kad ljudi rade drugačije od nas i ne čine drugima štetu, pokušajmo im dati slobodu i shvatiti ih, možda su u pravu pa se može nešto i naučiti. Odlukama određujemo naše ponašanje prema sebi, prema drugima, prema poslu, prema svemu što nas okružuje.

Možemo ih klasificirati na nekoliko načina. Na primjer po dužini trajanja: kratkoročne odluke, srednjoročne odluke i dugoročne odluke.

Kratkoročna odluka bi, na primjer bila, hoće li netko slušati neku radio emisiju ili ne.

Dakle, kratkoročna odluka nema dugo trajanje, recimo do nekoliko sati.

Srednjoročna odluka ima duže trajanje, recimo više mjeseci - netko odluči da će za praznike ići na skijanje pa već počinje skupljati novac.

Dugoročna odluka svakako traje mnogo duže, na primjer, odluka koju srednju školu upisati nakon završene osnovne škole, je odluka koja doživotno utječe na život pojedinca.

Ponekad se dešava da kratkoročne odluke postanu dugoročne i obrnuto, zato treba biti oprezan. Odluke možemo promatrati i po važnosti, od vrlo važnih do skoro nevažnih odluka.

Odluke može donijeti samo jedan čovjek ili više njih ili, kad su izbori u jednoj državi, milijuni ljudi.

Netko može biti jako odlučan ili potpuno neodlučan.

Naravno, odluke mogu biti pogrešne ili ispravne.

Odluke mogu utjecati samo na jednu osobu, na više osoba ili na cijelo čovječanstvo ili velik dio čovječanstva.

Odluka može biti provedena, slabo provedena ili potpuno neprovedena. Neprovedene odluke su frustrirajuće za osobu, a provedene odluke čine čovjeka sretnijim.

Doista je cijeli život na zemlji neposredno povezan sa odlukama ljudi. Naše odluke su naši smjerokazi na životnim raskrsnicama i koliko smo kvalitetne odluke donijeli, takav će nam biti život.

Dakle, odluke direktno ovise o svijesti ljudi - što su ljudi mudriji i odluka je kvalitetnija.

Najviše se trebamo starati da svojim odlukama ne povrijedimo emocije drugih ljudi, pogotovo emocije osoba s kojima se svakodnevno vidamo. Posebno treba paziti s negativnim odlukama, gdje idemo protiv volje i emocija drugih osoba, jer se obično mogu vratiti kao bumerang i nakon puno godina.

Život kakav živimo samo je jedna od izabраниh mogućnosti velikog broja odluka mnogih ljudi i njihovih posljedica.

Eventualne pogrešne odluke trebaju se čim prije prepoznati i maksimalno poništiti sve negativne posljedice.

Pogrešne odluke donose patnju, ne samo onome tko je odlučio nego i drugim osobama.

Svoje pogrešne odluke je najteže pronaći, a kad se shvate, maksimalno se trebaju ublažiti posljedice, makar to bilo kroz puno godina. Čovjeku je uvijek lakše naći tuđu grešku.

Spoznati samog sebe, stara je mudrost.

Kako svoj život i svoje odluke te njihove posljedice najbolje poznamo, korisno je ponekad svoje sumnjive postupke prema drugima proučiti i izvući pouku. Zamislimo i da drugi čine nama što smo mi radili drugima. Bi li nam se svidjelo ili ne?

Doista vrijedi - ne čini drugima što ne želiš da drugi rade tebi.

Nikad ne znamo što bi se sve dogodilo da smo prije 10, 20, 30 ili više godina drukčije odlučili.

Možda bi bilo bolje, a možda bi nas auto već sutradan pregazio.

Nije dobro biti destruktivan ni prema sebi ni prema drugima: što je bilo, bilo je.

Ako nešto možemo popraviti, u redu, ako ne, naučili smo kako ubuduće u sličnoj situaciji ne griješiti.

Današnje stanje u svijetu i jeste tako grozno jer se nedovoljno pazi na emocije drugih ljudi.

Mudrost je spriječiti patnju i svoju i drugih ljudi ili je maksimalno smanjiti.

Posebno trebamo biti obazrivi u kriznim situacijama koje više ili manje svi proživljavamo u životu.

U kriznim situacijama možemo donijeti dugoročno pogrešne odluke koje nas u tim teškim trenucima zadovolje i umire, ali kasnije nam mogu donijeti veliku štetu.

Svatko je kovač svoje sreće - upravo mudrim odlukama sreću stvaramo, a lošim odlukama povećavamo patnju. I sebi i onima oko nas.

Poneke osobe su dovedene u tešku situaciju zbog tuđih odluka, no u današnjem civiliziranom društvu treba dozvoliti svakom čovjeku što više slobode - tako će najviše naučiti kako što bolje živjeti.

Odluke su misaone aktivnosti pa je znači i Ustavom zaštićena njihova sloboda.

U principu se vlastite odluke ne govore drugim ljudima.

Otvorene osobe često kažu što misle i što su odlučile, dok zatvorene osobe to ne govore.

Gotovo svakodnevno svjedoci smo kako su ljudi zamišljeni i kako im misli kolaju po glavi.

Tada oni razmišljaju, traže najbolje rješenje.

Krajnje je opasno to činiti i, na primjer, voziti auto.

Jake misli mogu previše odvući pažnju i samo sreća može spriječiti nezgodu.

Upravo bajkama anonimni su psiholozi utjecali na ljude da im nada i ljubav budu veliki oslonac.

O ČAROBNJACIMA

Ovo poglavlje se neposredno nastavlja na prethodno i zato ću ponoviti nekoliko najvažnijih misli iz prethodnog poglavlja.

Rekli smo da je odluka misao ponekad vrlo kratkog trajanja, od djelića sekunde, kojom određujemo vlastite aktivnosti.

Što netko ima veću slobodu provedbe vlastitih odluka, tim bolje za njega jer tako najviše nauči. To ne znači da je to uvijek dobro za okolinu.

Mnogobrojne provedene odluke čine sudbinu ovog čovječanstva koje bi morale i bit će bolje, jer je to u skladu s evolucijom koja zemlju tisućljećima i milijunima godina stalno mijenja i to nabolje.

Pokušat ću objasniti ulogu čarobnjaka u bajkama i u životu i kako se obraniti od zlih čarobnjaka i kako postati dobar čarobnjak.

Kako žabe krastače ili kreketuše pretvarati u princeze ili prinčeve i kako obraniti princeze i prinčeve da ih se ne začara u zelene vodozemce ili, što je još gore, u zvijeri.

Puno čarobnjaka hoda zemaljskom kuglom, mnogo više nego što mislimo.

U stvari, svaki čovjek je čarobnjak koji provodi svoju ideju, svoju odluku, želi ostvariti svoju želju i time djeluje na druge ljude.

Izreku „*čovjek je čovjeku vuk*“ možemo slobodno zamijeniti „*čovjek je čovjeku čarobnjak*“.

Svojim ponašanjem izazivamo odgovarajuće odluke drugih ljudi i žanjemo ono što smo sijali.

Kada drugima zagorčavamo život i djelujemo neevolutivno, tada smo zli čarobnjaci i možemo biti sigurni da će neki ugroženi ljudi nama u budućnosti vratiti istom mjerom, a možda i s velikim kamatama.

Ako oko sebe ljudima uljepšavamo ili poboljšavamo život, tada smo dobri čarobnjaci pa možemo očekivati da sebi nećemo pogoršati buduće dane.

Stara je poslovice – „*Čini dobro - ne kaj se, čini zlo - nadaj se*“.

Čarobnjaci ili vještice su u bajkama drevnih psihologa čarali riječima, pretvarali su ljude u nešto neobično, a često je upravo ljubav spašavala nesretnika ili nesretnicu.

Sjetimo se bajki Trnoružica, Ljepotica i zvijer ili Princa začaranog u žabu. Ono što nas u svim tim bajkama čudi je što one nisu tako nestvarne kao što na prvi pogled izgledaju.

Dapače, osjećamo da nose u sebi skrivenu realnost koju ću pokušati razjasniti. Naravno, začarati se mogu i starije osobe, ne samo djeca ili mladi.

O čemu se radi?

Svatko od nas vidi stvarnost na svoj način.

Na primjer, netko u čovjeku koji je popio 2-3 čašice, vidi pijanca, netko veseljaka, netko tko ga voli i nadalje voljenu osobu, netko svog šefa, a netko svog podanika, netko svog mogućeg birača.

Stvarnost vidimo onakvom kakvo mišljenje sami stvorimo o onome što nam naša čula donesu.

Mlađe osobe vide stvarnost drukčije nego stariji, a pogotovo mala djeca imaju drukčiji, za nas odrasle ponekad nerazumljiv, kut gledanja.

Ako smo ljuti, umorni, gladni, iznervirani iz bilo kog razloga i riječi koje se izgovore, mogu oko nas stvoriti mnogo veći i dugoročniji kaos nego što bismo željeli.

Ako u šali u društvu malog djeteta kažemo da je njegova majka ružna ili njegov tata najobičniji glupan, mališan može protumačiti te riječi vrlo ozbiljno.

Tim riječima ćemo ga začarati: najvjerojatnije će se naljutiti na nas i ako roditelji ne primijete tu ljutnju i ne otklone je najvjerojatnije smo nenamjerno doživotno pogoršali odnose s mališanom.

Što ako je nekom djetetu prije 200-300 godina majka bila teško bolesna i ono je svakodnevno gledalo umiranje majke i slušalo nepažljive priče starijih oko njega?

Dijete je još u razvoju tako da riječi odraslih može protumačiti drukčije nego što odrasli misle.

Djeca čuju sve što se govori u njihovom prisustvu, razumiju koliko mogu, a zaključuju što žele. Ponekad s dugoročnim posljedicama.

Ljudi sami sebi i drugima zagorčavaju život ne znajući za nepredvidive posljedice izgovorenih riječi, učinjenih ili ne učinjenih djela.

Nepažnja, ljutnja, vikanje, netolerancija, nerazumijevanje definitivno pogoršavaju odnose onog trenutka kad uvrijeđeni to odluči.

U jednom trenutku osjetimo da se neka osoba drugačije ponaša prema nama.

Nabolje ili nagore. Ponekad uopće ne znamo zbog čega.

Uglavnom je to posljedica odluke o promjeni mišljenja o nama.

I mi odrasli okruženi smo čarobnjacima - oduvijek nas drugi žele nagovoriti da mislimo i radimo onako kako njima odgovara.

Zli čarobnjaci su oni koji nas nagovaraju na neevolitivne odluke, odluke kojima se povređuju tuđe emocije, a dobri čarobnjaci navode nas na odluke kojima hranimo tuđe emocije.

Razvojem medija se utjecaj pojedinih ljudi umnogostručio.

Čitamo u novinama da se u Ruandi novinari osuđuju zbog poticaja na genocid.

Ako su zaista poticali na genocid, kakvi su to samo zli čarobnjaci!

Ima među novinarima i bijelih čarobnjaka, no treba biti obazriv, jer dobivanje informacija putem medija je jednosmjerno: dostupna nam je samo informacija, a rijetko s potpunom sigurnošću znamo stoji li iza nje dobar ili zao čarobnjak, je li informacija istina, poluistina ili naprosto laž.

Nisu samo riječi čime se može drugu osobu začarati - to može biti bilo koja akcija kojom utječemo na odluke drugih ljudi. Ili izostankom akcije prouzročimo eventualnu reakciju.

Obećamo prijatelju da ćemo mu doći na rođendan i ne dođemo: tada smo na milosti i nemilosti njegove odluke hoće li ili neće prihvatiti naše opravdanje.

Nisu svi ljudi isti - netko se lakše naljuti, a netko teže, netko brže prašta, netko nikad.

„Čaranje“ u širokom smislu riječi je na neki način svaka komunikacija između ljudi.

Treba biti oprezan i prepoznati nakane zlih čarobnjaka.

Mnogi ne znaju da su zli čarobnjaci, no mogu se prepoznati jer krše davno utvrđena pravila božanskih drevnih psihologa ili potiču druge na kršenje tih preporuka usklađenih s evolucijom Majke prirode. Zaštitimo ljude od njih na što blaži način.

Čarobnjaci presudno utječu na odluke drugih i najbolja obrana je pridržavati se davno postavljenih načela.

Ova civilizacija ima mnogo dobrih značajki, a one loše bi se trebale čim prije ispraviti.

Jedna od najvećih mana ovog društva, po mome mišljenju je loše postavljanje prioriteta u životu.

Naprосто nam se nameće da je najvažnije u životu imati što više novca, što više putovati, biti na što važnijem položaju, biti što ljepši, odnosno mlađi, a zanemarilo se poštenje, moralnost, toleranost.

Ne kažem da novac ili materijalna baza svakog nije važna, ali plasira se teza da je količina novca najmjerodavnija za kvalitetu života pojedinca, što nije točno.

Najmjerodavnije za kvalitetu života pojedinca je koliko je on sretan i koliko sreće oko sebe stvara ili koliko je pažljiv prema drugim osobama.

Ne treba zaboraviti da je preko 90% bolesti uzrokovano psihosomatskim poremećajem, dakle odsustvom sreće.

Popričajmo još malo o snazi izgovorenih riječi.

Evo jednog primjera: ako vi nekome kažete da je ova knjiga loša, a ta osoba cijeni vaše mišljenje, i sama će o njoj početi loše pričati.

Ako kažete da je dobra, onda će je možda i pročitati, a ako kažete da je odlična i da se treba obavezno čitati, onda će vaše riječi biti najbolja reklama za nju.

Riječi osoba o kojima nemamo dobro mišljenje ili koje nedovoljno dobro poznamo, treba uvijek s velikom rezervom odvagati.

Saslušati - da, ali nikako na osnovu neprovjerenih informacija odlučivati, jer nam u suprotnom život mogu usmjeravati zli čarobnjaci.

Treba paziti da i sami ne kazujemo teške riječi dok nismo potpuno sigurni kakav će učinak biti.

I mi druge ljude začaravamo riječima i djelima i zato treba biti obazriv da ih ne povrijedimo.

U jednoj knjizi sam pročitao da samo božanska ljubav zacjeljuje rane od riječi.

Rane nanijete riječima su najčešće povrede u našoj civilizaciji.

Vratimo se svijetu mašte i djece. Proučimo malo bajku Ljepotica i zvijer.¹⁰

Zvijer je čudan, osamljeni i grubi mladić. Što ga je dovelo u to stanje?

Očigledno su se prema njemu ponašali ružno, možda zato što im je pomrsio računa oko nasljeđa ili su govorili protiv njegove rano umrle majke što mu je nanosilo pretešku bol.

¹⁰ Walt Disney: Ljepotica i zvijer

Njegova burna reakcija na takvo neprijateljsko ponašanje ga je za takvu okolinu pretvorilo u nepristupačnu zvijer.

Dolazi ljepotica kao „deus ex machina“, kao super junakinja, on se s njom polako mijenja, a ona u njemu pronalazi ne samo ljudskost nego i vrline pa se odlučuje pokloniti mu svoju ljubav.

Ljubav je rješenje, princ se zaljubljuje i korjenito mijenja.

S njom u društvu njegove ogorčenosti nema, a što je više s voljenom osobom, njegovi stresovi nestaju i iz zvijeri se transformira u prekrasnog princa.

Slično se dešava u bajci o žapcu koji poljupcem princeze postaje princ.

Njega su valjda začarali ukućani pričama, na primjer, da ne vrijedi ništa, da mu ne ide škola, da samo troši, a ništa ne radi itd.

Žabac im objašnjava svoj pogled na život, ali nitko ga ne sluša, za njih on samo krekeće.

Ljubav mu daje njegovo novo ljepše lice, njegov pravi sjaj, transformaciju u zrelu osobu.

Trnoružica se u ranoj mladosti povlači u sebe, zbog nelagoda, naravno, postaje previše tiha i svi se tome čude. Oni koji je vole pate zbog toga.

Zavoljevši princa, Trnoružica se mijenja i dugo godina skrivene vrline ljubavljaju opet izlaze na vidjelo: smijeh i radost se vraćaju i kod onih koji je vole.

Kako je lako ljude začarati, a pogotovo djecu: jake riječi koje direktno djeluju na emocije.

Zato treba paziti. Moramo paziti i da nas drugi ne začaraju.

Moć riječi na emocije je mnogo veća nego što se misli.

Svojim govorom, djelima ili nedjelima jako utječemo na svoju okolinu i stvaramo budućnost, i svoju i tuđu. Kako znati koliko smo griješili i nanijeli boli onima oko sebe?

Mirnim, otvorenim razgovorom. Naravno, ako nam žele reći naše pogreške. Ne treba inzistirati.

Božanski drevni psiholozi, osnivači velikih religija odlučili su da se jedan dan u tjednu ljudi trebaju odmarati. To je dan kad članovi obitelji mogu i trebaju mirno razgovarati.

Ako se ne razgovara, nakuplja se nerazumijevanje koje poslije dugo vremena može eksplodirati s nesagledivim posljedicama.

Svi oni koji krše velika, davno postavljena pravila sebi i drugima čine velike

štete.

Što je čovjek na većem položaju i odlukama više utječe na druge ljude, mora se više držati tih pravila i više ih promicati

U suprotnom se generira patnja. Kršenjem tih božanskih pravila padamo na ljestvici evolucije.

U današnjem, materijalno vrlo bogatom društvu se nameću jednostavna pitanja - zašto ne iskorištavati druge ljude i ne zaraditi puno novca kad mi se pružila prilika, zašto poštovati roditelje kad mogu raditi što god hoću, a oni to moraju prihvatiti, zašto nešto ne ukrasti ako nitko drugi ne vidi, zašto ne slagati ili ne izvrgnuti ruglu neku osobu i ne popeti se na hijerarhiji moći i imati višestruke koristi. Pogotovo materijalne.

Odgovor je vrlo jednostavan: oni koji gaze tuđe srce ili skriveno varaju druge ljude, kad tad se prepoznaju i okreću svoju najbližu okolinu protiv sebe.

Vrijeme je najveći kritičar.

Kad netko razotkrije takvu osobu sve je manje i manje poštuje i sve manje i manje voli, bez obzira na novac, slavu ili moć koje donosi.

Pogotovo su djeca osjetljiva na nepravdu koju roditelji drugima čine iako roditelji često, pod izlikom boljitka života svoje djece, čine loše stvari. Odnos roditelja i djece je previše delikatan pa se neću dublje upuštati u ovu vrlo važnu temu.

Život pokvarenjaka se vremenom poružnjuje i postaje kao kralj Mida, onaj pohlepni kralj iz stare grčke legende koji je dodirom sve pretvarao u zlato. Gledajući sve kroz novac, odnosno zlato, jako se unesrećio, jer i hrana mu se u ustima pretvarala u zlato.

Zanimljiva je anegdota kad je čuvenog starogrčkog filozofa Diogena pozvao u svoju novu kuću jedan bogataš. U novom zdanju se sve sjajilo i blistalo.

U jednom trenutku je mudrac kućevlasnika pljunuo u lice.

Iznenadeni i uvrijeđeni bogataš ga je upitao: pa zašto si to učinio?

„Zato jer nisam našao prljavije mjesto u ovoj kući.“, bio je Diogenov odgovor.

Emocije su superiorne materijalnom i tu je majka priroda bila, kao i obično, savršena.

Ne biti poštovan i biti prezren je najveća kazna, jer se čovjek osjeća poniženo - tko ga dobro pozna, izbjegava ga.

Veće kazne doista nema i nema novca na svijetu kojim može kupiti njihove

izgubljene lijepe emocije.

Prezrena osoba počne nesuvislo pričati i postaje kao žabac, a ako postane grub, postaje zvijer.

Iskren smijeh se rijetko pojavljuje kod takvih ljudi, a težak i sumoran izraz lica pokazuje nezadovoljstvo danom situacijom.

Njihova je odluka bila da stari božanski savjeti ne vrijede za njih.

Uzori su im postali ljudi niže svijesti i stoga moraju ubirati otrovne plodove, a posljedica je sve mizerniji život.

Biti voljena i poštovana osoba neophodna je kvaliteta sretnog života, pogotovo od onih s kojima se svakodnevno susrećemo, radimo ili živimo.

MISLJENJE

Mijenjanjem mišljenja o jednoj osobi, mijenjamo i cjelokupno vlastito ophođenje prema njoj. Sa ili bez znanja te osobe o našem mišljenju.

Svi se mi ponašamo što bolje možemo, no radimo i greške. Prvenstveno iz neznanja.

Ponekad i drugi ljudi prema nama rade greške. Takav je život.

Da bismo ga proljepšali sad ćemo analizirati jedan fiktivni ružan događaj i izvući pouku iz toga.

Ivana i Ana su dvije prijateljice koje zajedno idu u na ples, u kino, u šetnju.

Jedne večeri Ivana želi ići u kino, a Ana je baš te večeri tko zna zbog čega neraspoložena i kaže: "Ne, ne. Večeras ne idemo u kino."

Uvijek je prva faza stresnog događaja neko uznemirenje, neko nezadovoljstvo, bilo kakva frustracija, neispunjenje želje.

Druga faza je misaona analiza tog događaja nezadovoljne osobe, u ovom slučaju Ivane.

Ivana može misliti ovako:

1. način: Ana je zaista loše raspoložena, gledat ćemo film drugi put. Nema veze.

2. način: Ni meni se baš previše ne ide u kino, neću sad od toga praviti dramu. Nema veze.

3. način: Budala, što ona to zamišlja. Ne može se tako ponašati prema meni. Previše je sebična. Naći ću ja drugu prijateljicu.

Prva i druga misao neće ostaviti nikakve posljedice, ali treća hoće. Treća misao je kritična, jer može promijeniti dotadašnji njihov odnos.

"Budala, što ona to zamišlja, ne može se tako ponašati prema meni", može promijeniti dosadašnje mišljenje Ivane o Ani. Ovako oštra odluka o Aninom odbijanju odlaska u kino može trajno pogoršati njihove odnose.

Srce nevjerovatno dugotrajno i točno pamti uvredu.

Slikovito, opišimo to ovako - uvreda se prvo osmišljava u intelektu i zatim se predaje emocijama.

Sasvim sigurno opadaju lijepe emocije Ivane prema Ani, njeno prijateljstvo prema drugoj djevojci nije više isto kao prije.

Ana možda neće ni primijetiti, ali uvrijeđena osoba, u ovom slučaju Ivana to će sigurno znati.

Analizirajmo što se u stvari dešava kod Ivane.

U principu, prvi korak kod uvrijeđenog je optužba.

Ako Ivana osudi u mislima Anu i ako njih dvije više taj događaj ne razmatraju, ružan ostatak Ivanine odluke će trajno baciti sjenu na odnose njih dvije.

Mogu li se odluke nakon ružnih događaja poništiti?

Naravno. Ivana već isto večeri ili sljedećih dana uviđa da je pretjerala u svojoj osudi i odlučuje da ne promijeni dobar odnos prema Ani. Uglavnom je ovakav postupak najuobičajeniji u odnosima dviju osoba. Evo i drugih načina:

Ana bi trebala shvatiti da je bila nepažljiva i prvom zgodom, sutradan ili bilo kada jednostavno zatražiti oprost što je Ivani uništila večer.

Ivana također može prvom prilikom započeti razgovor o tom ružnom događaju jer želi povratiti staro prijateljstvo i

želi čuti barem nekakvu Aninu ispriku da bi poništila odluku o Aninoj nepažnji što se njena želja o odlasku u kino nije ostvarila.

Hoće li će Ana priznati svoju nepažnju na bilo koji način, jako je važno jer će se, ovisno od njenog odgovora, izbrisati ili neće izbrisati trag tog ružnog događaja.

Ivana mora uvidjeti da je Ani doista žao, naprosto bio joj je loš dan i ako joj potpuno oprosti - ružni ostatak događaja će se izbrisati i neće oslabiti odnose između njih dvije. Izmijenit će odluku o traženju druge prijateljice.

Jedan neodlazak u kino nije događaj koji bi trebao pomutiti dobre odnose, no da je Ana slučajno preotela mladića Ivani odnosi bi se sigurno trajno

pogoršali.

Suptilna pravila o emocijama vrijede za sve ljude. Ono što nas razlikuje, je prag tolerancije. Svatko ga određuje po vlastitom nahođenju. Prag tolerancije nije isti za poznanika, ili za prijatelja, ili za direktora, ili za uskog člana obitelji.

Nepažnja, uvreda, fizičko ili psihičko zlostavljanje kvare odnose, a pažnja, oduševljenje ili neočekivani dobri potezi popravljaju ih.

Pogotovo je osjetljivo pitanje odnosa u obitelji ili s osobama s kojima se svakodnevno susrećemo. Tu treba biti posebno oprezan.

Nikako ne preporučam da sada počnete istraživati kada je netko oko vas pogoršao mišljenje o vama jer možete samo još više pokvariti odnose.

Mnogi su se događaji davno desili, puno toga se zaboravilo, tko se toga više sjeća.

Bolje je stare rane ponovo ne otvarati.

Ono što možete jeste da analizirate kad ste vi neopravdano pogoršali mišljenje o drugim ljudima, a vaša izmjena prestroge osude bit će najljepši poklon.

Zašto je uopće Majka priroda uvela tu čudnovatu igru srca?

Zašto ostaju tragovi događaja prema nekoj osobi, bilo lijepi ili ružni?

Tako da u sljedećem ophođenju ne pogriješimo.

Ako je jedna osoba bila bezrazložno gruba na bilo koji način, saznanje o tom događaju može druge sačuvati da se tako što ne ponovi. Emocije postoje da bi se umanjio broj nelagoda.

Memorija srca je vrlo duga.

Ako se slučajno našom greškom uvrijedi druga osoba, potrebno je poništiti uvredu jer se inače odnosi kvare.

Ako namjerno drugu osobu uvrijedimo, onda ćemo imati jednog neprijatelja više, a što imamo više neprijatelja time nam je i život ružniji. Posljedice uvreda bilo kog tipa su nepredvidljive i dalekosežne.

Navodim neke: zahlađenje odnosa, nezadovoljstvo, svađanje, psihičko, a ponekad i fizičko nasilje.

Kad je toga previše, onda i bolesti dolaze po svoje.

Treba imati točan sud o ljudima s kojima se svakodnevno srećemo jer se njihovim dobrim poznavanjem mogu izbjeći mnoge nelagodne situacije.

Zaključimo: zbog uvrede se mijenja mišljenje o uvreditelju što direktno utječe

na ponašanje prema njemu.

Kada intelekt registrira preveliku nepažnju, srce pamti donesenu osudu i povratno nepogrešivo djeluje na intelekt tako da su buduće odluke intelekta potpuno pod filtrom te emocije odnosno traga ružnog događaja koji se možda zbio i prije 30 godina.

Ta se uvreda može razgraditi oprostom ili uviđanjem svoje pogrešne osude. Kako uviđanjem svoje pogrešne osude?

Na primjer, dođe sin ocu i kaže mu: „Tata, bio sam naslonjen na auto susjeda iz druge ulice i on me ošamario, ali nemoj mu ništa govoriti ili svadati se“. Tata će se sigurno naljutiti na tog susjeda i jedna od odluka može biti da će ga prestati pozdravljati. Kad sin za 2-3 dana kaže tati da je to bila samo prvoaprilska šala i osuda susjeda će se otkloniti.

Nemoguće je nabrojati sve situacije koje se dešavaju. Na primjer, svjedoci smo kako se dvije osobe međusobno uvijek psuju i nitko se od njih zbog toga ne vrijeđa.

Putove uvreda, optužbi, osuda, oprosta, intelekta, misli, srca, razumijevanja treba što više upoznati da bismo manje u životu patili i mučili i sebe i one oko sebe, a više uživali i usrećivali druge.

Netko može primijetiti da ja ne govorim ništa novo, da je sve to normalno i jasno i već odavno poznato. No, ponavljanjem i osvješćivanjem svojih emocija, stalno učimo.

Može li se optužiti i osuditi osoba koja uopće nije prisutna?

Naravno! Na primjer, kćer želi ići na ples, a mama ne dozvoljava, jer mora ispraviti slabu ocjenu iz matematike i ona sad osuđuje zločestog profesora matematike.

Isto tako je moguće oduševljenje nekom osobom koja o tome pojma nema - sin je dobio 5 iz matematike i roditelji ga vode zbog toga u Gardaland i sad je sin oduševljen profesorom matematike.

Sve se te odluke dešavaju na najsuptilnijem nivou - nazovimo ga nivoom impulsa misli.

Jako je važno da imamo što više pozitivnih, a što manje negativnih odluka. No, životni putovi su različiti i netko može imati težak život od samog rođenja pa će i njegova iskušenja biti mnogo veća od onog kome svi od rođenja ugađaju.

Sad je jasnije zbog čega se spiralu multipliciranja stresa i ružnih emocija

nikako ne može zaustaviti silom, nepažnjom, ratom ili terorom. Tako se samo generiraju nove negativne emocije: strah, prezir, mržnja, šovinizam, želja za osvetom.

Na nivou pojedinaca, obitelji, sela, navijača, naroda, rasa, vjerskih skupina mnogi su ljudi na zemaljskoj kugli pod pritiskom da su oni drugi lošiji, zločestiji, a da je njihova grupa najbolja.

Primjera je previše, a jedan od originalnijih je kad su dvije srednjoameričke državnice, Honduras i Salvador, u prošlom stoljeću zaratile nakon nogometne utakmice. Skupljenim negativnim emocijama samo je potrebna iskra za eksploziju, ponekad sa stravičnim rezultatima.

Pažnjom, ljubavlju, tolerancijom, razumijevanjem i opraštanjem trajno se može zaustaviti crna spirala nesreća.

Kako na mikro nivou, što bi bio odnos dviju osoba, tako i na makro nivou u odnosu dviju velikih skupina ljudi.

Nesretna osoba traži izlaz iz svog lošeg stanja, i ako se odluči na ružne poteze, samo će se još više zakopati, a uz put će i drugima zagorčavati život. Odluka uvijek ovisi o subjektivnom viđenju, shvaćanju događaja, pravim informacijama, nivou razumijevanja upletenih pojedinaca.

Današnji tempo života je predinamičan, stalno se nešto dešava i za živčani sustav mnogih ljudi to je prenaporno.

Stalna strka dovodi do ishitrenih odluka i grešaka, ponekad i velikih, a to vodi do života niže kvalitete.

Ponovimo i bolje razmotrimo još jednom fiktivan događaj s početka poglavlja. Ivana želi ići u kino, a Ana ne želi.

"Budala, što si to ona zamišlja, ne može se tako ponašati prema meni," može proizvesti trajni trag na emocije Ivane. Ovako oštra odluka o Aninom odbijanju odlaska u kino može trajno pogoršati njihove odnose.

Način na koji se tko ponaša u kritičnim trenucima, jasno otkriva njegove, često, skrivene osobine.

U životu su milijuni različitih situacija i treba znati kako se ponašati da se tuđe emocije ne oštete, a i spriječiti da nas netko drugi neugodno iznenadi. Nismo svi isti i naše osobine će jako utjecati na okolinu.

Logično bi bilo da Ivana, koja je željela pogledati film, pita Anu: „Zašto ti se ne ide u kino?“

Različiti odgovori, na primjer: „Zato, ne ide mi se, film sam već gledala, boli

me glava“, kao i ton kojim će odgovoriti može utjecati na njihove daljnje odnose.

Kritične situacije ponekad nenajavljeno dolaze, zato se valja na vrijeme pripremiti i znati kako se ponašati.

Postoje osobe koje relativno lako osuđuju druge ljude. Na primjer, ako Ivana osudi Anu bez ikakvog potpitanja i tako reagira uvijek kad joj tuđe ponašanje ne odgovara, tada je Ivanin život pun neprijateljski raspoloženih osoba.

Puno će se ljutiti, stalno će težiti pronalasku novih i novih poznanika, a njeno lice će često pokazivati nezadovoljstvo. Česta loša raspoloženja će je poružniti i postariti.

Zašto pronalasku novih i novih poznanstava?

Ako se na nekog ljutimo, tada nam u njegovom društvu nije ugodno i izbjegavamo ga.

Ovisno kakva je Ivana osoba, Anin odgovor: „Film sam već gledala“, može je zadovoljiti ili ne.

Svatko od nas je onakav kakav jest, a koliko drugu osobu možemo bolje razumjeti i opravdati njene razloge, tim bolje.

Ako se zna da nečije vladanje zna preći dobru mjeru ponašanja, onda je bolje društvo takve osobe izbjegavati.

Valja nešto reći i o mani koja može i najbolje odnose poremetiti.

To je lakomisenost, a raširenija je nego što se misli.

Poznata je i pod nazivom greška intelekta.

Ako bi Ivana bez ikakvog potpitanja trajno osudila Anu, bila bi lakomisljena.

Olako odlučivanje i osuđivanje je vrlo opasna mana, jer se na osnovu nedovoljno točnih informacija donose trajne odluke ili se donose važne odluke bez većeg razmišljanja s ponekad jako lošim posljedicama.

Netko može jako puno razmišljati pa opet pogriješiti.

Ponekad niti jedno rješenje nije dobro, stoga treba izabrati najmanju štetu.

Neke osobe pouzdaju se u intuiciju.

Nemam ništa protiv ako je svaka njihova odluka evolutivna, odnosno ako nikad nema nikakvih štetnih posljedica. No, između intuicije i znanja, ja se opredjeljujem za znanje.

Olaka odlučivanja na osnovu nedovoljno točnih informacija ima napretek, a navest ću aktualni primjer kad mlade djevojke, privučene oglasom u

novinama, odu u drugu zemlju i završe kao zatvorenice u četiri zida. Ako već idu, trebaju imati dobre informacije što ih točno čeka.

Važne odluke, na primjer, izbor škole ili fakulteta, promjena radnog mjesta, kome pokloniti ljubav ili kada završiti vezu ponekad se ishitreno donose, a toliko utječu na budućnost pojedinca.

Svaka veća odluka neposredno utječe na sve članove obitelji i na sve one koje su vezane s obitelji.

Najmanje trideset posto brakova završi razvodom, a vjerojatno je kod mnogih sve počelo zbog lakomislenosti - neznanje kako će bračni drug reagirati na neku prejaku izrečenu riječ ili na učinjenu glupost.

Svi smo robovi svojih grešaka i ovisimo o milosti onih koje smo uvrijedili.

Negdje sam čuo da je osnovni uzrok pada Rimskog Carstva što su se njihove obitelji počele raspadati.

Na žalost, i u našoj civilizaciji obitelj je jako ugrožena i, dugoročno gledano, to je najveća opasnost ovog društva jer može stvoriti nesretne i nestabilne pojedince.

Naravno, veliki generator nesreće je kada su osobe velike moći lakomislene.

Na početku izgledaju vizionari, a kasnije upropaste tisuće, a svjedoci smo i milijuna ljudi. Izlišno je nabrajati ih.

Iz povijesti dobro znamo da se uglavnom iz materijalnih razloga vode ratovi.

Ratove sigurno ne započinju sretne i zadovoljne osobe nego one druge.

U mnogim situacijama sloboda koja je dana čovjeku, samo na prvi pogled izgleda velika jer, ako se držimo pravila koja su dali drevni psiholozi, izbor se sužava čime se smanjuje prostor da se ugroze emocije drugih ljudi.

Smatra se da je matematika predmet koji kod učenika najviše razvija logičko razmišljanje. Matematika je apstraktna i predaleko je od konkretnih životnih situacija.

U životu ima mnogo više slobode - rješenja je u svakom trenutku više, pa je i prihvatljivih odluka puno.

Postoji jedna igra koja odlično dočarava kompleksnost životnih situacija.

To je kraljevska igra - šah.

U šahu igrač u svakom trenutku ima više mogućnosti na raspolaganju, no mnoge nisu dobre. Teške greške se brzo kažnjavaju, a one lakše vremenom, nakon većeg broja poteza. Doista slično kao u životu.

Šahista se brzo suočava s vlastitim greškama, pogotovo ako igra s jačim igračem. Ono što je zanimljivo je da se mlađim igračima baš preporuča igra s jačim igračima da više nauče, jer će jači igrač lako uočiti i kazniti greške slabijeg igrača.

I u životu je dobro kad smo brzo kažnjeni zbog učinjene greške - imamo vremena ispraviti je. Šahisti dobro znaju da je griješiti ljudski i da što netko više zna lakše mu je igrati i uspješniji je. Zbog toga se pripremaju za partije. Smatra se da zvanje šahovskog velemajestora ima težinu kao dva fakulteta i osobno ne smatram da je to pretjerano.

Ne mislim nikoga nagovarati da počne igrati šah, pogotovo što sam i sam davno odustao od njega, ali potrebno je pripremati se za neočekivane jake događaje gdje će se mogućnost napravljenih grešaka smanjiti na razumnu mjeru. Važno je razumjeti svoje i tuđe emocije jer emocije utječu na sve važnije odluke.

SVA LICA JEDNE OSOBE

Poznavati sva lica jedne osobe značilo bi da možemo maksimalno predvidjeti kako će se neka osoba ponašati u određenoj situaciji.

Na primjer, kako će se ponašati ako mu pukne guma na autu ili ako izgubi posao ili ako izgubi novčanik ili ako dobije na lotu 2 milijuna kuna.

Naravno, nije potrebno znati najvažnija lica svih osoba oko sebe, ali to znanje je neophodno o onima od kojih nam ovisi budućnost.

Roditelje, djecu, brata ili sestru, bračnog druga svi smatramo da dobro poznajemo.

Ne ulazim koliko je to doista točno.

No, što je s važnim poslovnim partnerima?

Na zapadu se traže reference ili preporuke za dobivanje posla.

Olako ulaženje u bilo kakve dugoročne veze bez dobrog poznavanja druge osobe veliki je rizik.

Drugu osobu možemo dobro upoznati ako doznamo doista prave informacije o njoj.

Može nam sama ispričati, može nam ispričati netko drugi tko mora biti potpuno pouzdana osoba. Samo provjerene činjenice treba uzimati u obzir. Izbor bračnog druga je najsloženiji posao, jer višegodišnje svakodnevno

druženje će dovesti do mnogih neslaganja gdje će biti neophodno tražiti kompromise.

U bračnom partnerstvu će se otkriti gotovo sva lica, i ona lijepa, i ona ružna. Obostrano su neophodne mnoge vrline da bi se razina odnosa sačuvala na što višem nivou.

Današnji mnogobrojni razvodi brakova dokazuju nedovoljnu spremnost mnogih osoba.

Ljubav je doista zahtjevna, jer bez obostranog poštenja, tolerancije, razumijevanja, iskrenosti, praštanja, mišljenje o partneru se može pogoršati, a tada se i ljubav smanjuje.

Vratimo se malo bajkama.

Ispričat ću Vam svoju verziju značenja rajске ptice feniks. Kaže se i žar ptica. Feniks se pominje još u starom Egiptu, a srećemo ga u gotovo svim dijelovima svijeta. Kad u dokonim trenucima lutate Internetom pogledajte na Wikipediji¹¹ pojam „phoenix“, ako se služite engleskim jezikom.

Rajska ptica feniks je žarko-žuto-crvene vatrene boje i pred smrt ode u svoje gnijezdo gdje izgori.

Iz pepela se oformi jaje iz koga se izleže novi mladi feniks.

Što predstavlja feniks?

Feniks predstavlja ljubav.

Smrt feniksa možemo usporediti s krizom u ljubavi.

Svaka ljubav, ne mislim samo na ljubav između bračnih drugova nego i između djece i roditelja, braće i sestara i bilo kakvu ljubav, prolazi i kroz kritične trenutke.

Da bi ljubav opstala, potrebno ju je obnavljati nakon svake krize.

Upravo mladi feniks predstavlja tu obnovljenu ljubav, koja će živjeti do sljedećeg kritičnog trenutka.

Ako se ljubav ne obnovi, ako onaj koji voli pogorša mišljenje o voljenoj osobi i ne obnovi potpuno ljubav, rajska ptica feniks neće više biti tako lijepa kao prije.

Svatko svoju ružnu stranu pokazuje samo onda kad je dovoljno isprovociran. Što se to češće dešava, tada je i atmosfera oko njega ružnija.

¹¹ www.wikipedia.com , pogledajte prekrasne slike feniksa (ukucajte u tražilicu: phoenix) na www.deviantart.com

Kako se tko ponaša u stresnoj situaciji, odlično pokazuje kakva je zapravo osoba.

Da bismo upoznali drugu osobu, moramo dobro poznavati njen život, njene životne stavove, njene želje, vrline i mane, najvažnije odluke u životu. Današnje dinamično vrijeme donosi previše izazova i mnogo se griješi.

Praktički je nemoguće uvijek učiniti najispravniji potez.

Za dobar život treba puno mudrosti koju mnogi nemaju, a misle da je imaju.

Bolje je primjenjivati mudrost onih koji su je stvarno imali, a to su osvjedočeni drevni psiholozi.

Poštenje, opraštanje, razumijevanje dviju osoba neophodne su kvalitete dugotrajne dobre veze.

Bivše odluke jedne osobe mogu pokazati kako će se ponašati u nekoj novoj teškoj situaciji, koje, na žalost, u ovoj nesavršenoj civilizaciji nikog ne zaobilaze.

Mnogobrojni stresni događaji neke ljude mogu transformirati nagore, postaju bojažljiviji, povučeni da ne bi opet stradali.

Drugi pak postaju pametniji, mudriji, jer nešto nauče.

Nakon doživljene nelagode ljudi donose odluke kojima žele spriječiti da se slična nezgodna situacija ponovi.

Na primjer, ako netko dobro pokisne na jakoj kiši i zbog toga preboli upalu pluća, već pri pojavi najmanjeg sivog oblaka kišobran će mu biti pri ruci.

Koga ujede zmija, boji se i guštera.

Ili, ako posudimo poznaniku 500 kuna i više nam nikad ne vrati, što ćemo učiniti ako nam sljedeći put ponovo zatraži novac?

Posuditi? Ne posuditi? Podsjetiti ga da nije vratio prethodni dug?

Svatko odlučuje za sebe.

Kao što smo u prošloj emisiji rekli - svojim odlukama donosimo mišljenje o drugim ljudima i na osnovu tih odluka oblikujemo svoju i tuđu stvarnost.

Jednom čvrsto donesena odluka ponekad se teško mijenja, zato je jako važno utjecati na potresenu osobu prije nego donese konačnu odluku.

Na žalost, ne znamo uvijek kad je druga osoba potresena, ne znamo tuđe odluke, tuđa mišljenja, jer su na nivou misli, a misli se ne mogu čitati.

Davno donesene odluke se zaborave, ali buduće ponašanje i nadalje bude u skladu s tom odlukom.

U običnom razgovoru se ljudi znaju jako odati jer vole pričati svoje

dogodovštine pa ih slušajte i ako se hvale kako druge ljude varaju - možda je samo pitanje dana kad ćete i vi doći na red.

Što vam je osoba važnija, bilo iz poslovnih ili emotivnih razloga, morate je bolje upoznati.

To treba raditi meko i spontano, bez ičijeg naprezanja.

Bez napora. Vrijeme ne smije biti ograničavajući faktor.

Život je nepredvidljiv, ali treba barem otprilike znati kako će se u kritičnoj situaciji ponašati vama, iz bilo kog razloga, važna osoba.

Važna osoba može biti roditelj, bračni drug, dijete, poslovni partner, brat, sestra itd. Svakako i susjed, jer on može prvi pomoći u nevolji.

Ljudi često vole generalizirati ponašanje drugih ljudi.

Ako se pojedinac loše ponaša, onda ljudi prema njemu ocjenjuju i sve druge ljude s nekom njegovom karakteristikom.

Na primjer, ako poslovno surađujete s Klostoncem i prevari vas, onda ćete biti ubuduće odbojni prema svim Klostoncima.

Ako odete u Tarčku u kamp i pokradu vas, takvo grozno iskustvo ćete generalizirati na sve tarčke kampove, a možda i na sve kampove u bilo kom dijelu svijeta.

Treba biti oprezan i ne podleći negativnoj generalizaciji ljudi.

(Osobno nemam ništa protiv Klostonaca ili tarčkih kampova, izmišljeni su.)

Na ovoj zemaljskoj kugli jako smo različiti: u istoj ili sličnoj situaciji ponašanje može biti ekstremno drugačije.

Kažu da su se u pustinji autima sudarili dvojica tamošnjih stanovnika.

Izašavši iz automobila počeli su se grliti i otprilike su govorili sljedeće: „Tako velika pustinja, a mi se sudarili. Pravo čudo“.

Na žalost, na drugoj strani zemaljske kugle dvojica su vozača izvukli iz svojih futrola pištolje, sakrili se svako iza svoga slupanog auta i zapucali jedan na drugog.

Kažu da prilika stvara lopova. Možda je bolje reći da životni izazovi pokazuju točno kakav je tko.

Veliki je to posao ako nekoga želimo dobro upoznati.

Trebamo mu upoznati sve vrline, navike, mane (tu uključujem i poroke), želje, stavove pa se ili složiti s njima, ili ih pokušati na lijep način mijenjati, ili se osobe kloniti ako nam ne odgovara.

Treba znati dobro i njen stav prema vrlinama, manama, navikama, porocima,

odnosu prema svim najvažnijim pojmovima u životu: braku, djeci, roditeljima, jer nikad ne znamo što se u životu može dogoditi.

Na primjer, ako osoba smatra da nije ništa uznemiravajuće malo slagati ili da je dozvoljena sitna krađa kad nitko ne vidi, onda će to i nadalje činiti bez obzira na posljedice. Jednog dana apetiti mu mogu i porasti, bez da Vas obavijesti. Između krajnjeg nepoštenja i krajnjeg poštenja, između krajnje iskrenosti i lašca svi se nalazimo.

Treba dobro upoznati lica osobe s kojima živite da vas ne iznenade onda kad najmanje očekujete.

Čovjek čovjeku ne čita misli i to je majka priroda učinila da bi život na zemlji bio što bolji.

Zamislite samo kakav bi kaos nastao kad bi ljudi mogli čitati tuđe misli!

Važne značajke jedne osobe su njene želje i stavovi.

Neke stavove je gotovo nemoguće promijeniti. Kao da su sastavni dijelovi jedne ličnosti, makar bili i pogrešni, kao što su rasizam ili šovinizam.

Najvjerojatnije su usađeni u ranom djetinjstvu ili su posljedica vrlo jakog stresnog događaja.

Želje možemo opisati kao ciljeve kojima jedna osoba permanentno teži i čini sve da ih ostvari.

Mnoge postupke jedne osobe možemo protumačiti znajući njene najjače želje. Netko kaže da se rađamo da bismo ispunili svoje želje.

Dobro je znati najvažnije želje osoba koje svakodnevno vidamo, jer će često njihove odluke biti u suglasnosti s tim željama.

Želje kojima se tuđe emocije ugrožavaju mogu dovesti do pogrešnih odluka, a zatim i pogrešnih akcija.

Na primjer, ostvarenje želje biti bogat ili imati više novaca može donijeti i pogrešne odluke da se za ispunjenje tog cilja može i varati, lagati, čak i krasti. Nepoštenim sredstvima se mogu ostvariti želje, ali čovjek koji vara druge, u stvari najviše vara sebe jer postaje sve lošija i lošija osoba i pogoršava mišljenje drugih o sebi.

Zato će prevaranti bilo kog tipa teško ostvariti najviše stanje života ove civilizacije, a to je dugotrajno prosvjetljenje putem ljubavi.

Važna svojstva emocija su netranizitivnost i asimetričnost.

Ako se jednoj osobi sviđa druga osoba, a drugoj osobi se sviđa treća osoba, to ne znači da se prvoj osobi mora sviđati treća osoba.

Dapače, prva osoba može imati negativne emocije prema trećoj osobi, na primjer može biti ljubomorna. To bi bila netranzitivnost.

Mnogo je važnije objasniti asimetričnost emocija koja može ponekad biti vrlo nezgodna.

Ako Ivana voli Mirka, to uopće ne mora značiti da Mirko voli Ivanu.

No, Mirko može sve činiti da Ivana misli da je on voli i to iskoristiti.

Slobodna ljubav ima i svoju mračnu stranu.

Ne treba zbog toga zabraniti slobodnu ljubav, već se mora naučiti potencijalne partnere kako se ljubav gradi i čuva.

Vratimo se malo Crvenkapici.

Tko bi mogao biti zli vuk iz Crvenkapice? Koje zlo bi mogao najbolje predočavati?

Pretpostavljam da je prije 200 godina mladost bila mnogo zaštićenija od poroka ili nazoviporoka kao što su pornografija, droga, bjesomučno dugotrajno igranje na računalo ili višesatno gledanje televizije, brza vožnja motorom ili autom, preglasno slušanje glazbe.

Tko bi mogao biti tako opasan po sudbinu mladih djevojaka ili mladića?

Uvijek sam se pitao zašto mlade nitko ne uči ljubavi nego su više manje prepušteni sami sebi.

O ljubavi je najbolje znati ili sve ili ništa.

Znati sve je prezahtjevno, a znati ništa - od toga svi počinjemo.

Što je s onima koji znaju između ništa i sve, a nisu u nekoj vezi?

To su uglavnom oni koji iza sebe imaju bivšu ljubav s nepredvidljivim posljedicama po sljedeću ljubav.

U muškom svijetu, a sve više i u ženskom, postoje lovci kojima je cilj imati što više ljubavnih avantura. Srcolomci osvoje jednu žrtvu, ostave je i kreću dalje. Ne vode dovoljno računa o žrtvama svojih avantura.

Izreka „U ljubavi su sva sredstva dozvoljena“ primjenjuje se često negativnim posljedicama.

Što ostavljena žrtva više pati, posljedice za njen budući emotivni život mogu biti veće.

Zli vuk bi mogao biti seoski Don Juan koji krade djevojkama srce, jer se sam razočarao u ljubav, a pohota mu ne da mira.

Igrati se ljubavlju, igrati se tuđim emocijama zločesta je, a ponekad i jako opasna aktivnost.

Kao nekad, ni danas moderni Don Juan (ili Casanova, ako Vam je to ime poznatije) ni sam nije svjestan koliko može upropastiti budućnost mladoj djevojci koju osvoji i zatim uplakanu ostavi.

Ponekad mu je i žao zbog njene patnje, ali pušta da život ide dalje.

Sve je to zbog velikog neznanja o najplahijoj i najljepšoj kvaliteti srca - ljubavi. Slično je i ako djevojka ostavi mladića.

Izreke da su svi muškarci isti, odnosno sve žene, možemo objediniti u jednu - za sve ljude na zemaljskoj kugli vrijede ista suptilna pravila o emocijama.

Dakle, po pitanju emocija svi smo isti, a najviše se razlikujemo u našim mišljenjima, u našim odlukama. Mnogo više negoli se misli.

Ipak, nemojte pokušavati promijeniti ljude oko sebe, svatko neka sebe promijeni kad mu dođe vrijeme. Samo nabolje, nikako nagore!

VAŽNOST EMOCIJA

Na uobičajeno pitanje: „Kako si?“ uglavnom odgovaramo: „Dobro sam, odlično sam, loše sam, užasno sam“.

Potpuno isto bismo odgovarali i na pitanje: „Kako se osjećaš?“

Često se poistovjećujemo s našim emocijama, što nije slučajno, jer su emocije najmoćniji i najnevidljiviji dio u cjelini koja se zove čovjek.

Zbog emocija ljudi rade najljepše i najružnije, najveličanstvenije i najopskurnije u svom životu.

Još neke karakteristike emocija su premoć nad vremenom i novcem, odnosno materijom.

Odluke su kratke, vrlo duboke misli kojima određujemo naše aktivnosti.

Odluke su evolutivne, konstruktivne i prirodne kada činimo nešto dobro i nikoga ne povređujemo na bilo koji način.

Ako je odluka takva da su njene posljedice loše, onda je destruktivna, neevolutivna, neprirodna.

Što je osoba slobodnija, svoje odluke može lakše provesti u djelo.

Odluke su evolutivnije kad svima čine život ljepšim.

Ono što najviše utječe na odnose između dvije osobe njihove su obostrane odluke čime neposredno utječu na međusobne odnose, suradnju ili izbjegavanje.

Emocija je mišljenje koje možemo promijeniti kad hoćemo. Nagore ili nabolje.

Svi mi uvijek radimo ono što mislimo da je najbolje, ali ponekad griješimo.

Karakteristika ove civilizacije je da se na emocije drugih ljudi nedovoljno pazi, uglavnom zbog neznanja koliko povreda tuđih emocija može dugotrajno utjecati na međusobne odnose i dinamiku života.

Svaki naš postupak druga osoba može protumačiti kako god hoće i kasnije se, sukladno tom mišljenju, vladati prema nama.

Dobro je postupke drugih ljudi pokušati razumjeti i ostati čista srca.

Oprez, kad netko nešto iracionalno, čudno, neshvatljivo radi, uglavnom je to zbog emocija i previše radoznalosti može štetiti!

Destruktivno kritizirati ljude oko sebe uglavnom donosi negativnu reakciju s daljnjim pogoršanjem odnosa, zato su svi oni koji na silu žele promijeniti druge ljude, unaprijed osuđeni na neuspjeh.

Smatram da su emocije moćnije od vremena, jer jednom doneseno mišljenje o nekoj osobi vrijedi sve dok ga se ne promijeni.

Nezavisno kad je ta odluka donesena - prije 5 dana, 5 godina ili 50 godina.

Emocije se mijenjaju kad mi hoćemo i direktno ovise od naše volje.

Mišljenje o jednoj osobi, dobro ili loše, ne mijenja se zbog vremena nego zbog nove odluke koja korigira staru.

Srce odlično pamti, bolje nego mozak, a emocije su superiornije i od novca, odnosno materije.

Uvreda se može ublažiti ili otkloniti pažnjom, oprostom.

Ako se nekog uvrijedi i zatim mu se ponudi novac na ne baš dostojan način, bit će nakon toga samo još više ogorčen jer se emocije ne mogu kupiti novcem.

Pažnjom, u kojoj će biti novaca ili materijalnih dobara - to svakako.

Pravedne sudske presude u kojima se oštećenoj strani dodjeljuju materijalna sredstva ne poništavaju ružan događaj, ali upozoravaju nasilnike da ne mogu nekažnjeno činiti nedjela.

Ako netko zarađuje novce ne pazeći na emocije drugih ljudi, vremenom će se otkriti njegova nepravda.

Vrijeme je veliki saveznik emocija.

Sve je zamršeno, jer smo jako različiti - netko se lako uvrijedi, a netko brzo

razumije zašto se druga osoba ružno ponijela prema njemu.

Ružne emocije kao zaštita od novih loših događaja, a lijepe emocije da bi se bolje živjelo.

Kad primjenom znanja nestanu loše emocije, nestat će i ružnih događaja.

Bit će tada lijepo ljudima na Zemlji.

Kao da nas emocije vode kroz život i zato je znanje o emocijama tako vrijedno.

Cilj mi je logično objasniti zašto su postavljena drevna pravila ponašanja.

Moji zaključci su da doista mogu pomoći da se živi bolje i zato toplo preporučujem njihovu primjenu.

Kršenjem tih pravila se zagorčava život drugima, a kasnije se i kršitelju upropaštava život, jer se uvijek nađe netko tko zapamti njegovo zlodjelo i osvećuje mu se.

Obično s kamatama.

Ako ne njemu, onda njegovom rodu ili nekome tko je u bilo kakvoj vezi s njim.

Prirodni zakon akcije i reakcije.

Crni krug nasilja se zato nikako ne može okončati silom.

Svjedoci smo kako i u suvremenom svijetu nasilje samo stvara novo nasilje.

I svi koji su u to neposredno umiješani imaju mizerniji život.

Sve do prije nekoliko desetljeća strah od bolesti, gladi, siromaštva bio je dominantan u cijelom svijetu.

Posljedica tog straha je težnja što većem materijalnom bogatstvu.

Od gladnog, golog i bolesnog ne može se očekivati da pazi na tuđe emocije, ako nije izuzetna osoba visoke svijesti.

Iako se sada živi mnogo, mnogo bolje nego prije, današnje tehnološki vrlo razvijeno društvo nije donijelo dovoljno sreće, jer se na emocije drugih ljudi još uvijek dovoljno ne pazi.

Ipak, materijalno blagostanje koje danas vlada u mnogim dijelovima svijeta, jest preduvjet veće primjene znanja o emocijama pa se možemo nadati da će u budućnosti biti i sve više sretnijih ljudi.

Osoba s visokom emocionalnom inteligencijom hrani srce drugih ljudi i maksimalno pazi da ih ne povrijedi.

Štoviše, preventivno djeluje u svojoj okolini da se ljudi između sebe ne

kažnjavaju vrijeđanjem na bilo koji način.

Osobe s visokom emocionalnom inteligencijom uljepšavaju život ljudima oko sebe.

Upravo zbog toga se već puno godina na zapadu na mnoga rukovodeća mjesta postavljaju stručnjaci sa što višom emocionalnom inteligencijom. Zašto? Njihovi podčinjeni zaposlenici su zadovoljniji i to se pozitivno odražava na rezultate rada.

Obična inteligencija, ona kad netko brzo razmišlja, kad je netko pametan nije dovoljan uvjet da bi netko bio dobar voditelj, dobar manager, dobar generalni direktor.

Pametni ljudi uopće oko sebe ne moraju stvarati zdravu atmosferu.

Pametan i nepažljiv čovjek nije mudar čovjek.

Pametan, iskusan i pažljiv čovjek, mudar je čovjek.

Inteligentni, ali ne i dobri ljudi, uvijek će naći dovoljno opravdanje za svoje ili tuđe nasilne postupke.

Tko želi, može za bilo što naći tobožnji opravdavajući razlog.

Na žalost, neki nađu opravdanje i za najmučnije događaje u povijesti čovječanstva, kolikogod se to kosilo sa zdravim razumom.

Uzrok skoro svih ratova je bila najobičnija pljačka.

Pametni, inteligentni ljudi su navodili čitave narode u rat i uvijek su im izlike bile vrlo, vrlo jake.

Da bi ljude povelu u masovno krvoproliće manipulirali su njihovim emocijama.

Ljubav, ravnodušnost i prezir pretvarali su u mržnju, a mržnju su pretvarali u ubijanje, silovanje i pljačkanje.

Već tisućljećima su rezultati pametnih i nepažljivih grozni, jer samo šire patnju oko sebe.

Prave namjere nasilja se uvijek zamataju u lijepu ambalažu, zato ne treba olako vjerovati objašnjenjima gaženja tuđih emocija, jer se sve vrati kao bumerang.

Pametna i nepažljiva osoba je najnepoželjnija osoba koju želimo imati za neprijatelja u bilo kom smislu.

Ni kao prijatelj nije poželjan, jer nikad ne znamo kad će učiniti nešto neprimjereno i pokušati i nas povesti u krivom smjeru.

Zato s njime treba biti na odstojanju i pokušati ga razumjeti, a ne osuđivati.

Osuđivanjem bilo koga sebe opterećujemo.

Prava je muka ovisiti o nepravednoj, nepažljivoj osobi.

Primjer bi bio šef koji stalno nešto zahtijeva i želi da se odmah uradi jer je za njega posao najvažniji na svijetu.

Ne prihvaća isprike, a ako treba, zna i viknuti.

Može zaprijetiti i otkazom, ponekad i dati ga.

Imati šefa s niskom emocionalnom inteligencijom nije nikakva sreća. Dapače, treba ih se kloniti.

Razrješavanje preopterećenog srca ne mora uopće biti lijepo, kao što niti jedno čišćenje uglavnom nije nešto ugodno.

Zato se maksimalno trebaju poštedjeti osobe koje direktno nisu upletene u konflikt, pogotovo u obitelji.

Nepažljivo prepiranje može brzo prerasti u svađu i vrijeđanje.

Pisana riječ je za takve situacije mnogo bolji način komuniciranja od govora.

Treba što mirnije napisati i obrazložiti svoj stav i predati ga drugoj osobi.

Oprez, pismo je dokument i treba paziti što pisati!

Svađe su uvijek posljedica mnogih zabluda i konstruktivno dopisivanje bi moglo pomoći.

Vrijeme nikako ne smije biti ograničavajući faktor.

Bolje pričekati pet dana s odgovorom i baciti u koš deset loših pisama nego pogoršavati stanje.

Novija verzija pisma je, uglavnom, bolja od prethodne.

U kriznim situacijama je najgore izgubiti strpljenje, jer se stanje tako samo pogoršava.

Ako je ikako moguće, treba pokušati razumjeti drugu osobu i doći do nekog mirnog kompromisnog rješenja.

Valja objasniti svoj stav i predložiti nešto obostrano prihvatljivo i konstruktivno.

Jutro je pametnije od večeri. Bolje sačekati dva dana više nego jedan dan manje.

Možda ćete sada više uočavati kršenje emocija oko sebe nego prije, ali neka Vas to ne uznemiruje.

Dovoljno je da Vi postanete pažljiviji.

Tko bude počeo primjenjivati znanje o emocijama polako će primjećivati poboljšanje kvalitete života u svojoj okolini.

Danas su na tržištu dostupne tehnike koje se nude ljudima da bi poboljšali svoj život.

Mnoge su od njih korisne i znaju ljudima pomoći.

Tko je nepažljiv prema drugim ljudima, ne vjerujem da će mu ijedna tehnika pomoći da značajnije poboljša život dok povređuje ljude oko sebe na bilo koji način.

Za sretan život je potrebno znanje kako ne kršiti tuđe emocije i kako postići da nam drugi ljudi ne ugroze vlastite emocije.

Smatram da je znanje o emocijama najvažnije za kvalitetan život i tko ga bude koristio, bolje će živjeti.

Najveća sreća će doći putem onog što je najjače na svijetu - putem evolutivne snage ljubavi, a to daje stvarnu nadu da ljudi mogu živjeti mnogo, mnogo bolje. Dostojno čovjeka.

ČISTO SRCE

Ponekad nam život postavlja velike zamke - dobro je izvući se, jer u suprotnom možemo ostati doživotni zarobljenici.

Život je nepredvidljiv, nitko ne zna što ga u nekoliko sljedećih godina čeka; što će mu se dogoditi dobro, a što manje dobro.

Kako svi lijepo čestitamo nešto jedan drugome, čini se da zaista svi žele drugima sreću iz sveg srca.

Životna praksa je nešto sasvim drugo.

Kažu da je previše bolesti psiho-somatskog podrijetla, znači posljedice su stresa, nelagoda.

Tko stvara tako veliki broj nelagoda po zemaljskoj kugli?

Prirodne nepogode? Životinje? Biljke?

Zemlja se svako toliko negdje zatrese, nekom grom zbilja zagorča život.

Vuk je gotovo izumro, a ni ostale životinje ne sudjeluju u nekom značajnijem postotku da bi ih smatrali pretežnim uzrokom nelagoda.

Čovjek čovjeku stvara najveći broj nelagoda.

Sva čestitanja su ponekad kratkog daha.

Je li je istina da je „čovjek čovjeku vuk“ kao što je dvjestotinjak godina prije Isusova rođenja ustvrdio starorimski književnik Plaut?

Mnogo godina kasnije engleski filozof Hobbes je preuzeo i razradio tu tezu.

Ne, ta ocjena je previše gruba.

Ispravnije je reći: ljudi svako toliko drugima upropaštavaju život.

Ljudi imaju mane i vrline.

Mane su: lakomost, pohlepa, kukavičluk, nepristojnost, nepoštenje, neiskrenost i tako dalje.

Vrline su: nesebičnost, uljudnost, pažljivost, dobrotu, pristojnost, hrabrost, poštenje, iskrenost.

Razmotrimo li i mane i vrline, zaključit ćemo da su neposredno povezane s emocijama drugih ljudi ovisno o tome gaze li ih ili paze.

Točnije rečeno, svoje mane i vrline manifestiramo samo u određenim trenucima.

Uvijek ovisi o okolnostima.

Sebičan čovjek je sebičan samo u određenim trenucima, nazovimo ih trenucima slabosti.

Ista osoba može već za pet minuta biti nesebična - neka su to njeni svijetli trenuci.

Slično je s bilo kojom drugom manom ili vrlinom.

Ovaj dio Evrope je izmiješan narodima, vjerama, tradicijama, novim trendovima života koji se gotovo svakodnevno mijenjaju velikim porastom automobila, računala, mobitela, globalizacijom...

Mladi sad izlaze van kasnije nego prije, živjeli smo u socijalizmu, a sada smo u kapitalizmu i demokraciji. Štoga to značilo.

Proživjeli smo devalvacije, prošli smo rat, a oni stariji i više ratova, privatizaciju, povoljne kredite, pa nepovoljne i konačno realne kredite.

Razne kulturne i sportske manifestacije su se nizale: od Cony Francis, Luio Amstronga i Domenica Modugna do Madonne i Placida Dominga.

Cijelo društvo je prolazilo kroz mnoge faze na svim poljima ljudske djelatnosti i igre prirode.

Svatko od nas je prolazio i kroz svoj osobni život: školovanje, zaposlenje, netko je zasnovao obitelj i dobio djecu, netko je izgubio posao, netko je osnovao poduzeće, netko se razbolio i ozdravio ili je još uvijek bolestan, netko se razveo, netko se ponovo oženio, netko je izgradio kuću, netko kupio stan.

Da ne nabrajam dalje, mi smo na ovim prostorima puno toga proživjeli, jer je bilo velikih promjena u svakom pogledu.

Ne sumnjam da je tako i u drugim krajevima naše zemaljske kugle.
I nikad ne znamo što nas sutra čeka.

Na što smo usredotočeni, to se i ostvaruje.
Družimo se s onima s kojima nam je ugodno.
Ako nam se netko ne sviđa, izbjegavamo ga.
Kad god mogu, ljudi rade ono što ih ispunjava srećom: netko se voli šetati pored mora, drugi igrati nogomet, treći gledaju televiziju, četvrti satima vise nad računalom.

Bilo kakva promjena u životu, na nivou cijelog društva, dijela društva ili pojedinca dovodi svakog od nas u potpuno novu situaciju.

Ponekad se mora brzo reagirati i tada je najlakše pogriješiti.

U stvari, većina grešaka se radi nenamjerno ili pod dobrom izlikom.

Ne smijemo se zavaravati da je bilo tko od nas imun na njih, i ubuduće ćemo ih i raditi i trpjeti.

Netko više, netko manje.

Posljedice vlastitih grešaka trebaju se ublažiti traženjem oprosta od svih koji su oštećeni, ako je ikako moguće i maksimalno popraviti stanje koje se pogoršalo.

Kako najbolje reagirati kad smatramo da je netko drugi pogriješio i povrijedio nam posredno ili neposredno emocije?

Shvatiti njegov postupak čime ćemo ga bolje upoznati i ostati čista srca.

Doista: kako najbolje reagirati kad smatramo da je netko drugi pogriješio?

Obično je prva reakcija ljutnja, strah ili nešto slično i to je normalno, ali događaj trebamo okončati razumijevanjem što se zaista zbilo, što je prouzročilo frustraciju.

Ako nikako ne opravdamo, ne oprostimo ili ne shvatimo tuđu grešku ili ono što mi mislimo da je drugi pogriješio, obično dugoročno pogoršamo mišljenja o drugoj osobi.

Ako je pogoršanje na nivou emocija, tada se, na primjer, druga osoba prezire ili čak mrzi i to nije dobro.

Naše ponašanje prema toj osobi se automatski prilagođava takvom mišljenju, bez obzira zamijetila to druga osoba ili ne.

Srce je čisto ako ni prema kom čovjeku dugoročno ne osjećamo nikakvu ljutnju, strah, prezir ili bilo koju drugu ružnu emociju i tome treba težiti. Logično je da se naljutimo ako nas netko iznervira, ali ljutnja ne smije

postati trajna, jer pogoršava odnose.

Bilo koja loša emocija mora se potpuno razgraditi.

Mora se razjasniti što se to zbilja dogodilo, zbog čega su se proživjeli neugodni trenuci i shvatiti pravi uzrok nelagode.

To može biti pohlepa, oholost ili obična šala.

Možda smo mi ili netko drugi uzrokovali da vinovnik nelagode pogriješi.

Nitko nije savršen i zato je opasno biti prestrog prema ljudima, jer na taj način rušimo mostove prema njima.

Ako se ne otklone ružne emocije tada oni gospodare mislima i odlukama prema osobi na koju smo ogorčeni, a to nije dobro.

Postavlja se pitanje, kako iz svakog događaja izaći čistog srca?

Treba se ponašati kao roditelj prema djetetu.

Kako se ponašaju kad ih dijete razočara?

Za svoju djecu su uvijek konstruktivni, dobronamjerni i bilo kakvu optužbu protiv njih će maksimalno pokušati otkloniti, opravdati.

Kad god im neki dječji postupak nije jasan, dobro će se raspitati što ga je uzrokovalo.

Roditelji sve kritične trenutke svoje djece uspješno prebrode, sve shvate ili oprostite i njihova ljubav prema djeci ostaje netaknuta.

Ako se nekad i naljute, brzo ih prođe.

S druge strane, roditelji odlično poznaju svoju djecu, jer ih cijelog života promatraju - znaju im navike, mane, vrline, sklonosti i brižljivo paze da im u životu bude što bolje i da trenuci slabosti njihove djece budu što rjeđi i sa što manje negativnih posljedica.

Smatram da je moguće kopirati takav obrazac ponašanja prema svim ljudima i na taj način nikad ne robovati ružnim emocijama ili pogrešnom mišljenju o drugoj osobi, jer smanjujemo kvalitetu života i svoju i tuđu. Nikad ne dozvolimo da ružna emocija ostane, a nakon svakog neugodnog događaja valja izvući pouku i bolje upoznati sve njegove sudionike.

Ako jedna osoba svako toliko zna biti sebična, treba se tome prilagoditi i ne dozvoliti da ta sebičnost trajnije ugrozi odnose.

Ako se netko svako toliko voli hvaliti i to nam smeta, neće u nama naći sugovornika kad započne takve razgovore, ali nema nikakvog razloga da inače budemo u dobrim odnosima s njim.

Ako netko zna biti škrt i to znamo, onda mu nećemo dozvoliti da nas njegova

gramzivost ošteti.

S tom je osobom najbolje ne ulaziti ni u kakve financijske poslove.

Za svaku manu se uglavnom može naći obrambena strategija tako da se sa svima ostane trajno u dobrim odnosima.

Mnogi od nas često tako rade potpuno spontano i to je velika sreća.

Moj prijedlog je da se uvijek tako ponašamo kako bismo zauvijek ostali čista srca i u dobrim odnosima sa svim ljudima.

Važno je ne protumačiti pogrešno tuđe ponašanje, jer tada pogoršavamo odnose, a ne bi trebalo.

To je takozvana greška intelekta ili lakomislenost.

Muž ode u kafić i žena se ljuti, a on je u stvari otišao sklopiti novi posao.

Može biti da žena misli da je muž otišao u kafić da sklopi posao, a on je otišao tamo da bi izbjegao kućne obaveze i njoj ostavio neka se muči s djecom, večerom i posuđem.

Prava istina se doznaje samo iskrenim razgovorom.

Zato treba puno razgovarati, ne samo s bračnim drugom nego sa svima s kojima se svakodnevno družimo, da nas nešto ne iznenadi kad najmanje očekujemo. Pouzdamo se u nekoga, a on nas iznevjeri.

Ne trebamo voljeti druge ljude kao što roditelji vole svoju djecu, ali svi naši postupci trebaju biti čista srca prema drugim ljudima, kao što roditelji zadržavaju čisto srce prema svojoj djeci.

Na taj način ćemo sa svim ljudima moći mirno pričati o bilo čemu, pa čak i o njihovim manama, što je zasigurno najteže.

Oni koji imaju pogrešno mišljenje o drugoj osobi, bilo da je potcjenjuju ili precjenjuju, umanjuju kvalitetu života.

Ako smatramo da je naš postupak nekome nedovoljno nerazumljiv, dobro je objasniti ga i otkloniti bilo kakvu sumnjičavost loše namjere.

To se pogotovo odnosi na ljude koje svakodnevno viđamo ili na osobe iz obitelji. Bolje da se dva puta previše objasni nego jedanput premalo.

Kada su emocije u pitanju ništa se ne smije raditi na silu, sve treba ići lagano, spontano.

Kada netko pogriješi i shvatimo uzrok greške, njegovo opravdanje prihvaćamo samo ako smo se zbilja uvjerali da je neće ponoviti, da nas ponovljena greška ne bi zatekla.

Lijepih događaja ima mnogo više nego ružnih i šteta je da se zbog nekoliko

scena pogoršavaju odnosi među ljudima koji se svakodnevno viđaju, jer se time sretni događaji prorjeđuju i nikad više nisu onakvog sjaja kakvi su nekad bili.

Dobro je žalosne događaje primiti na što mirniji i prirodniji način jer su oni u našoj civilizaciji neminovni.

Srećom, najveći drevni psiholozi kažu da je duša besmrtna i ja već dugo u to ne sumnjam. Osobe koje previše toga uzimaju k srcu, opterećene su.

Čini mi se da i za njih postoji lijek, a to je da sve što im leži na srcu nekome i kažu. Na taj način stres izbacuju iz sebe i bolje se osjećaju.

No, trebaju paziti da druge ne zamaraju previše i da govore osobi od punog povjerenja.

Čisto srce i ispravno mišljenje su važni jer se u suprotnom živi lošije. Od svih emocija trajno u srcu treba biti samo ljubav i ona će tada najjače sjati i grijati nas.

TIPOVI GREŠAKA

Ljudi imaju svijetle trenutke, kad čine nešto dobro ili iznimno dobro i trenutke slabosti kada njihove mane dolaze do izražaja.

Vlastite nejasne postupke treba pojasniti drugim ljudima.

Bolje reći dva puta više nego jedanput manje, da ne bismo pogrešno zaključili i pogoršali odnose.

Ako smo nešto pogriješili dobro je smanjiti grešku.

U čovjekovoj prirodi je da maksimalno želi smanjiti patnju, stoga na odnose dviju osoba mnogo više imaju utjecaja loši trenuci nego dobri trenuci.

Ako sto dana jedna osoba nekom radi uslugu i sto prvi dan ga uvrijedi, sve ono što je činio dobro lako padne u vodu.

Povreda emocija iz bilo kog razloga predstavlja veliki rizik pogoršanja odnosa.

Nismo svi isti.

Netko greške radi svakodnevno, a drugi ih rade vrlo, vrlo rijetko.

Oštećene osobe pogoršavaju mišljenje o onome za koga smatraju da ih je povrijedio.

Kad se pogorša mišljenje, neposredna posljedica su i lošiji odnosi.

I obrnuto - kad se poboljša mišljenje, poboljšavaju se odnosi.

To može biti na vrlo suptilnom nivou, da nitko ne primijeti, a može se

manifestirati da je svima to vidljivo.

Kad netko smatra da ga se nedovoljno poštuje, često je to zbog toga što ne razumije posljedice svog lošeg ponašanja.

Postoje mnoge vrste grešaka: namjerne, nenamjerne, s lakšim posljedicama, s teškim posljedicama, planirane, neplanirane, tajne, javne, puno kritizirane, malo kritizirane, pohvaljene, neslane šale, ponovljene, uperene protiv jedne osobe, uperene protiv grupe ljudi, politički motivirane, uzvrat zbog otprije nanesenog nasilja ...

Neke greške se odmah oprostite, neke nikad, neke pogoršaju odnose malo, neke zauvijek, neke greške su uzrok rata, neke su povod za rat.

Ponekad ljudi svjesno griješe s manjim ili težim posljedicama, ponekad se zbog grešaka kaju, a ponekad se hvale i ponosni su na svoje greške.

Neke greške su protuzakonite, a druge nisu.

Često ponavljana greška postaje navika.

Nije lako osloboditi se navike, jer navika postaje dio uvjerenja, dio čovjeka.

Za jednu osobu kažemo da ima manu ako često ponavlja istu grešku.

Najmanja greška je kad netko pogriješi potpuno protiv svoje volje.

Vozeći po cesti odgovarajućom brzinom ispred auta izleti mačka, vozač odmah zakoči, ali uzalud.

Mačka je stradala i branik auta je malo oštećen.

U našem društvu vozača auta ne možemo optužiti za grešku jer smo svi svjesni rizika vožnje autom.

Veća greška bi bila da vozač zbog nepažnje uopće nije primijetio mačku i da je mogao izbjeći nesreću.

Greška je opet protiv njegove volje i, ako je naučio da ubuduće pažljivije vozi, nećemo pogoršati mišljenje u njemu.

Da je vozio posuđeni auto, njegova greška bi bila još veća, jer se tuđe stvari moraju bolje čuvati od svojih.

Kad netko vozi prebrzo po gradu, tada se loše i opasno ponaša.

Ako je auto posuđen, onda je njegovo ponašanje još neodgovornije.

Ovu grešku možemo nazvati greškom visokog rizika.

Ljudi koji ih rade, gube poštovanje ozbiljnih ljudi.

Postoje i greške uzrokovane neslanim šalama.

Što je šala neslanija i uspjelija, i pogoršanje odnosa može biti teže.

Vinovnici grešaka su skloni umanjivati loše posljedice svojih nedjela.

Na njihovu žalost, žrtve odlučuju što im je činiti kao obranu od eventualnih sličnih događaja.

Zahlađivanje ili pogoršavanje odnosa je logična posljedica za koju se žrtve najčešće odlučuju.

Greške, začete u intelektu, manifestiraju se govorom ili djelima.

Smatram da najčešće greške i jesu putem govora.

Na primjer, dijete dobije jedinicu u školi, a otac mu kaže: „Sigurno da si dobio jedan kad si glup.“

Otac je to rekao u šali, ali dijete to tako ne mora shvatiti i može pogoršati odnose bez obzira što taj isti otac voli svoje dijete i maksimalno mu svakodnevno ugađa.

Snagu govora ne treba podcjenjivati.

Svjesno, smišljeno gaženje tuđih emocija, plansko nasilje je jako štetno.

Oni koji javno čine loše drugim ljudima i toga se ne stide, dapače ponosni su na svoja zlodjela, najviše vrijeđaju druge ljude, jer osionu ponašanje sobom donosi veliku patnju i želju za osvetom.

Tko sije nepažnju, istu će i žeti, možda i u mnogo većem opsegu.

Trenuci slabosti su mnogo važniji za međuljudske odnose od svijetlih trenutaka.

Stoga je vrlo bitno kakve su posljedice grešaka, jer o njihovim rezultatima uglavnom odlučuju oni koji su zbog njih propatili na bilo koji način.

Tko misli zadržati dobre međuljudske odnose, treba biti obazriv da ne čini greške ili da se njegovi postupci ne tumače pogrešno.

To treba raditi na prirodan način, bez naprezanja.

Lakomislenost, drugim riječima greška intelekta, je kada na osnovu informacija koje imamo donosimo pogrešan zaključak na nivou misli kojim zatim određujemo vlastite akcije i činimo greške.

U svojoj povijesti ljudi su često prihvaćali tuđe ideje.

Ako je ideja bila napredna, onda je vodila napretku tog društva.

Ako je ideja bila loša, ali markentinški dobro obrađena, ljudi bi je ipak prihvaćali i grijeshili.

Svi oni koji su htjeli započeti rat, prvo su morali naći istomišljenike.

Dobro su opravdali svoj mračni plan i zatim krenuli u krvoproliee.

Pa ako su pobijedili i preživjeli, postali su heroji, a ako su ga izgubili, onda su nastradali. Na primjer, Drugi svjetski rat je plod velike masovne

lakomislenosti s posljedicom stradanja milijuna i milijuna ljudi. Njihove greške su platili i oni koji su bili u krivu i oni koji su bili u pravu.

Kako nastaje zaraza pogrešnog razmišljanja?

Podsjetit ću vas na staru poslovicu: „*Bože, sačuvaj me prijatelja, a od neprijatelja ću se sam čuvati*“. Pravih neprijatelja je, uglavnom, malo.

Najčešće znamo koji su i više-manje znamo kako se obraniti od njih.

Prijatelji mogu biti mnogo opasniji.

O njima imamo dobro mišljenje i njihov prijedlog nećemo olako odbaciti, makar i ne bio sasvim dobar.

Što je prijedlog lošiji, prijatelj će ga pažljivije zamotati u lijepu ambalažu da se sadržaj može lakše progutati.

Preuveličavat će dobre strane svog prijedloga, iskrivljavat će ili prešućivati moguće teške posljedice svoje ideje.

Što mislite, tko ljude u alkohol, drogu, kocku i u sve druge nesretne situacije uvlači?

Neprijatelji ili prijatelji?

Ako mladić puši cigarete, jasno je da je njegova djevojka u velikoj pogibelji da mu se pridruži.

I što je osoba mlađa, time je sklonija ponašanju koje joj društvo nameće.

„*S kim si, takav si*“, poučna je poslovice.

Bolje biti loš u dobrom društvu nego dobar u lošem društvu - velika je istina. Društvo može lako povesti kolebljivca u pogrešnom smjeru, jer ako svi nešto rade, makar bilo pogrešno, onda onaj koji to ne radi čudan je, a nitko ne voli biti čudan.

Greška intelekta, lakomislenost se često otkriva tek kad je nastala šteta.

Bez pravog otkrivanja uzroka greške, teže je priznati lakomislenost, jer se stalno traže opravdanja za vlastite postupke.

Svoju krivicu je ponekad najteže priznati.

Za kraj sam ostavio jedan poznati primjer koji odlično pokazuje snagu govora.

Milijuni ljudi su već tisućama godina zaprepašteni što je starogrčki mudrac Sokrat prije više od 2300 godina bio osuđen na smrt i što je kazna izvršena.⁵

⁵ Platon: Odbrana Sokratova, Kriton, Fedon, Beogradski izdavačko-grafički zavod, Beograd, 1982.g.

Tko su bili ti uvrijeđeni ljudi koji su mu to namjestili?

Evo jednog imena: Melet, iako je to s ove vremenske distance najmanje bitno. Zašto su to učinili?

Još za života je Sokrat bio priznat za najmudrijeg čovjeka, a to priznanje je dobio od najvišeg autoriteta stare Grčke, od proročice u Delfima.

Kako je uopće glasila optužba protiv njega: „*Sokrat krivo radi i predaleko ide kad ispituje ono što je pod zemljom i što je na nebu i kad lošiju stvar pravi boljom i kad druge to isto učī*“.

Bio je optužen za verbalni delikt.

Naravno da to nije bio pravi razlog proganjanja starog mudraca.

Optužba nije imala nikakve veze s pravim uzrocima tužbe, jer je pravi razlog bio što je Sokrat pronalazio mane utjecajnih i umišljenih Atenjana i zatim im je pokušavao dokazivati da su u krivu.

Htio ih je poboljšati. Pogotovo su mladi uživali u njegovim dijalozima.

Sokrat nije dovoljno pazio na emocije onih kojima je nalazio greške i kad su oni procijenili da bi njegove primjedbe zauvijek mogli ušutkati, to su i učinili. Očigledno su bili vrlo tašti i moćni jer su uspjeli smrtnu kaznu izlobirati protiv Sokrata.

Sokrat, očigledno, istinu o njihovim greškama nije govorio na način kako bi se oni doista i popravili. Dapače, ti ljudi su postali samo još gori.

Mudrac je to platio životom. Bi li Sokrat drugačije radio da je znao kako će mu se osvetiti, ne možemo znati.

U ovom primjeru je jasno koliko riječi mogu biti opasne, jer sve do izvršenja smrtne kazne je sve bilo na nivou riječi: i Sokratovi dijalozi s uvrijeđenima i uvrijeđenost onih koji su ga dali na sud. Sud ga je osudio na smrt. Snaga govora je odmah iza snage misli.

Dobre misli daju dobar govor i djela, a provedene pogrešne misli se kad tad pretvore u nelagodu s nepredvidljivim posljedicama.

Greške intelekta su sastavni dio ove civilizacije, sastavni dio svakog čovjeka, bilo da ih čini ili trpi njihove posljedice.

Lako moguće da je pravi put za čovječanstvo društvo gdje će se mnogo više paziti na tuđe emocije.

Jedna od mogućnosti je da se ljudi, koji žele paziti na tuđe emocije, fizički odvoje od onih koji namjerno gaze tuđe srce na bilo koji način.

Možete li zamisliti društvo u kome nitko nikoga namjerno ne

maltretira, dapače da se svi paze najviše što mogu?

Najbliže tome bi bilo da jedan drugog paze kao vlastitu odraslu djecu - s puno tolerancije i maksimalnog smanjenja grešaka.

Ako u jednom društvu ima nezadovoljnih, onda je cijelo društvo u opasnosti da te osobe unesreće druge.

Stoga se moraju stvarati razne preventivne ili popravne službe kao što su vojska, policija, kazneni ili popravni domovi, službe sigurnosti, velika administracija.

Za društvo bez namjernog stresa potrebna je primjena provjerenog znanja o emocijama čime bi se stvorile potpuno novo humano društvo. Od svih emocija najviše bi bilo ljubavi.

Bilo bi dobro kad bi se smanjile hotimične greške, jer bi svi bolje živjeli.

Put do tog cilja je jako dalek, ali i na najdalji put se kreće prvim korakom.

POŠTENJE

Za poštenje bismo mogli reći da je zbroj svih vrlina. Vrlina koje znače da ne krademo, da ne lažemo, da govorimo istinu, da nismo nepošteni, da nismo neiskreni i tako dalje.

Optužba protiv starogrčkog mudraca Sokrata i smrtna presuda koja je nad njim izvršena bile su nepravedne.

Kad su Atenjani shvatili glupost koju su napravili velikom mudracu, u znak žalosti zatvorili su gimnazije i ostale škole.

Glavnog tužioca, već spomenutog Meleta, osudili su na smrt, a Sokratu su napravili spomenik.

Vratimo se u vrijeme kad je grupa građana podigla optužnicu protiv Sokrata. Mnogi su očekivali da će Sokrat pobjeći iz stare Atene, kao što su drugi to činili prije njega, kao Anaksagora i Protagora, ali on to nije učinio.

Bio je dosljedan samom sebi - Sokrat je bio jači od smrti.

Upravo u djelu Fedon, o duši, Platon, odnosno Sokrat dokazuju besmrtnost duše.⁵

⁵ Platon: Odbrana Sokratova, Kriton, Fedon, Beogradski izdavačko-grafički zavod, Beograd, 1982.g.

Da je pobjegao, znanje o duši dano u tom djelu, ne bi imalo toliku snagu. Sokrat je bio dosljedan svom znanju i učenju pa ga zato i danas mnogi smatraju jako velikim mudracem.

Pobjeda nad iskonskim strahom od smrti je veliko dostignuće, a besmrtnost duše je dovoljna za tu vrlinu.

Kažu da je jedan razbojnik, kada je jednom istočnom mudracu zaprijetio smrću, dobio lakonski odgovor: „*Ti možeš ubiti samo moje tijelo, a dušu mi ne možeš ukrasti.*”

Nakon Sokrata je jedan drugi genije, koji je jako utjecao na razvoj misli sve do današnjih dana, također optužen za bezbožništvo.

U pitanju je Aristotel, učenik Sokratovog učenika Platona.

Doista pričamo o divovima ljudske znanosti.

Aristotel, mudrac koji je živio u četvrtom stoljeću prije naše ere, dakle prije otprilike 2350 godina, je autor mnogih znamenitih knjiga.

Iz njegove Nikomahove etike navodim nekoliko izraza koji su i danas vrlo aktualni:

„Najviše voljeti uživanja koja su nam zajednička sa životinjama - životinjski je.

Čovjek ne postaje bogatiji samo povećavanjem postojećeg bogatstva, nego smanjivanjem troškova.

Sramno je izvlačiti dobit iz niskih i prljavih stvari, kao i od nemoćnih osoba.

Stupanj velikodušnosti određuje veličina imovine darovatelja (a ne vrijednost onoga što se daruje).

Pravedno je ono što stvara i održava sreću uopće, te ono što je stvara u državnoj zajednici.

Ljudi su skloni upotrijebiti vlast u svoju korist, stoga se vlast ne povjerava jednom čovjeku nego zakonu.

Većina se ljudi ne uzdržava od ružnih postupaka zbog sramote, nego zbog kazne.

Gdje nema kajanja nema ni popravljajanja.

Mudar je onaj čovjek koji ispravno rasuđuje o svemu što vodi pravilnom načinu života.

Nije moguće ostvariti osobne interese neovisno o interesima obitelji i šire zajednice.

Dobar se čovjek odnosi prema svom prijatelju kao prema samome sebi.

Rijetki ljudi sjedinjuju u sebi visok socijalni položaj i moralne vrijednosti.”

Kao da je to neki mudrac rekao ovih dana, a ne prije više od 2000 godina. Aristotel je bio učitelj Aleksandra Makedonskog i nakon smrti velikog vojskovođe došao je u nemilost.

Aristotel nije odlučio kao Sokrat - pobjegao je iz Atene.

Cilj je pokazati kako je poštenje vrlo subjektivan pojam.

Je li Sokrat bio pošten? Apsolutno.

Mogao je pretpostaviti da će biti nepravedno kažnjen, ipak je ostao u Ateni i doživio sramotno suđenje, presudu i kaznu.

Je li Aristotel ispravno postupio kada je pobjegao nakon optužbe?

Aristotelova izlika je bila da ne želi da Atenjani po drugi put pogriješe prema filozofiji.

No, je li stari filozof stvarno pošteno postupio?

Oni koji su ga dali na sud znali su da je pravi uzrok optužbe Aristotelovo prijateljstvo s njihovim protivnicima, a ne njegovo bezbožništvo, kako je glasila optužba.

Ako pojam poštenja stavimo pod povećalo, brzo zaključujemo da je ovaj pojam u današnje vrijeme, a ne sumnjam da je tako već stoljećima, jako rastezljiv - svatko ga tumači kako mu odgovara.

Najviši pojam poštenja nazovimo apsolutno poštenje, kad se nitko ne ugrožava.

Niži stupnjevi bi bili poštenje prema slovu zakona, običajno poštenje, poštenje jednog kruga ljudi i poštenje po tumačenju jedne osobe.

Što bi bilo poštenje po tumačenju jedne osobe? Svatko od nas drugačije shvaća poštenje.

Smatra li netko sebe nepoštenim ako prelazi cestu deset metara od zebre?

Naravno da ne, ali ako netko vozi auto nakon dva-tri ili više popijenih piva, onda će svatko za sebe odgovoriti smatra li to poštenim ili ne.

I nećemo isto zaključiti.

Poštenje jednog kruga ljudi je također vrlo zanimljivo: je li pošteno kad učenici koriste kriomice sitno zapisane formule na papiriću?

Sumnjam da učenici smatraju da je to nepošteno, kad je to nekima mogući

način da izbjegnemo dodatne nelagodice.

Običajno poštenje je već ukorijenjeno stotinama godina: je li pošten čovjek koji svjesno iskorištava drugu osobu za svoje materijalne probitke?

Robovi su imali svoje robovlasnike, kmetovi feudalce, proleteru kapitaliste. Stege se smanjuju, ali uobičajeno iskorištavanje ljudi još uvijek postoji.

Kažu da je i Aristotel branio robovlasnički sustav.

Po slovu zakona se određuje što je kažnjivo, a što nije.

Pravnici najbolje znaju koliko se zakon, znači i poštenje prema slovu zakona, može rastegnuti.

Apsolutno poštenje je kad se maksimalno pazi na tuđe emocije i na evolutivnost života uopće.

Vrlo široko shvaćanje pojma poštenja već tisućljećima donosi ljudima mnogo problema - važno je naći dobru izliku i možeš napraviti što god hoćeš. Što baš i nije tako dobro.

Nekoliko pitanja će pojasniti koliko je pogled na poštenje za svakog od nas drugačiji :

1. Što biste napravili da na ulici nađete 10 kuna?
2. Što biste napravili da na ulici nađete 50 kuna?
3. Što biste napravili da na ulici nađete 1000 ili 10000 kuna?
4. Što biste napravili da na ulici nađete sto tisuća eura?
5. Što biste napravili da bilo koju gornju sumu nađete s novčanikom u kome su i osobni dokumenti nesretnika?

Gdje završava poštenje, a počinje nepoštenje?

Je li osoba A poštena osoba ako zapošljava 10 radnika i oni mjesečno zarađuju 3000 kuna?

Osoba A im organizira posao, vremenski radi čak manje od njih i zarađuje 50000 kuna.

Je li osoba B poštena osoba ako zapošljava 10 radnika i oni mjesečno zarađuju 20000 kuna?

Osoba B im organizira posao, vremenski također radi manje od njih i zarađuje 50000 kuna?

Osoba B izgleda poštenija, zar ne?

No osoba A može reći: „Da ne rade kod meine, bili bi na zavodu za zapošljavanje.“

Svatko od nas mjerila određuje za sebe.

Ono što netko smatra poštenim drugi može smatrati nepoštenim i obrnuto. Pokušajmo odgovoriti na osnovno pitanje - koliko treba biti pošten? Treba biti maksimalno pošten, a ako se ne može toliko, iz bilo kog razloga, onda onoliko koliko društvo smatra da je uobičajeno, ali nikako manje od onog što najbliža okolina tolerira.

Da pojasnim izraz „nikako manje od onoga što najbliža okolina tolerira“.

Svojim potezima nikako ne smijemo pogoršati mišljenje o sebi kod članova obitelji, kod ljudi s kojima se svakodnevno susrećemo ili kod osoba do čijeg mišljenja nam je stalo.

Razočaranja pogoršavaju međuljudske odnose i često je teško popraviti jednom upropaštene odnose, stoga treba težiti apsolutnom poštenju.

Navodim jedan aktualan primjer.

Kad netko koristi i kopira ilegalan softver, a to ne odobravaju članovi obitelji, onda je takav posao veliki kamen smutnje u obitelji i takvo što treba smanjiti na najmanju moguću mjeru da ne bi zbog toga bilo svađa.

Uvijek je riskantno raditi nešto što je protuzakonito, makar jamci bili veliki moćnici.

Pojasnimo izraz da treba biti pošten onoliko koliko društvo smatra da je uobičajeno.

Ono što se kod nas tolerira je da bilo kakav pronalazak sitnije količine novaca ne treba nikom prijavljivati. Ako nađemo 10, 20, 30 kuna na ulici, nećemo za to zvati radio. Ispali bismo smiješni.

Što je s korištenjem ili kopiranjem ilegalnog softvera?

Informatičari su vrlo pametne glavice.

Kad se veliki novac počeo vrtjeti u računalstvu, počele su se dešavati stvari koje mnogi od njih ne odobravaju.

Osamdesetih godina prošlog stoljeća tehnologija se tako razvila da su računala postala mnogo manja, jeftinija i dostupnija svakoj dobrostojećoj obitelji.

Za 2000 dolara, potom za 2000 njemačkih maraka, što bi sada bilo oko 1000 eura, mnoge obitelji kupile su računalo.

Tržište, jeftina radna snaga, visoka tehnologija i konkurencija smanjile su cijenu novog računala ispod 3000 kuna.

Tržište se enormno proširilo, što znači da je i količina novaca koji se vrti u

informatičkoj industriji porasla na stotine i stotine milijardi dolara godišnje. Komercijalna upotreba računala je velika i logično je da poduzeća moraju plaćati i računala i programe koje koriste.

Nažalost, cijena mnogih programa je jednaka, bilo da se koriste u poduzeću ili u kućnoj uporabi.

Na primjer, banka će isti softver platiti jednako kao i dečko od trinaest godina iako je namjena potpuno drukčija.

Kupovna moć ljudi je u svijetu jako različita, a cijena je više-manje svuda jednaka.

Možda ni to nije najpravednije.

Smatram da je osnovno pitanje - zbog čega je u primijenjenoj informatici najvažnija zarada, a ne opće dobro čovječanstva, kad informatika ima tolike odlike znanosti?

Upravo pravilna primjena znanosti gura čovječanstvo naprijed.

Zašto to zbog profita kočiti?

Mnogi su informatičari zbog toga ogorčeni i čak su išli pisati vlastite programe koje besplatno dijele.

Za naše prilike su mnogi programi preskupi.

Dovrtljivci nelegalno kopiraju i instaliraju programe besplatno ili za male novce.

Rizik uvijek postoji, jer je protuzakonito.

Ako želite kupiti vrijedan softver puno ćete ga platiti, a ako ćete biti nepošteni u smislu slova zakona, nećete ga platiti ništa ili jako malo.

Zato se pojam poštenja u korištenju informatičkih programa ili glazbe na raznim nosačima zvuka kod nas jako rastegnuo, pogotovo kod mladih osoba, što nije dobro.

To se treba korjenito promijeniti:

Smatram da bi softver za mlade, dakle softver koji nema komercijalnu upotrebu, trebao biti mnogo jeftiniji.

Kod nas bi korisnički obiteljski softver maksimalno trebao koštati 100-200 kuna, a siguran sam da bi se lako našli sponzori koji bi se željeli reklamirati u tim programima.

Valja reći da se u nekim zemljama edukativni softver može kupiti za 10% komercijalne cijene.

Zašto se to ne učini u svim zemljama za svu nekomercijalnu upotrebu?

Mladi vole informatiku pa bi to trebalo iskoristiti na najbolji način. Ovako su računala prečesto samo vrlo skupe igračke. Vratimo se pitanju poštenja i nepoštenja u ovoj civilizaciji. Kako se ponašati prema onima koji se po našem mišljenju ne ponašaju pošteno?

Treba li prema njima biti pošten ili možemo biti nepošteni? Rješenje su ponudili Sokrat i Aristotel - trebamo paziti kakve će posljedice izazvati naš odgovor kod ljudi do čijeg nam je mišljenja stalo. Sokrat se zbog nas žrtvovao, da bismo bolje shvatili njegovo znanje, a Aristotel to nije trebao pa je zato i otišao. Ako je ikako moguće, treba paziti da nam nepoštena osoba ne postane neprijatelj, jer neprijatelji zbilja znaju poružniti život. Kvalitetno društvo bi se trebalo zasnivati na tome da svi građani budu poštene bez naprezanja, da žive dobro na lak, spontan način, ali od nečega takvog smo još jako daleko. Ne treba se zanositi.

Čini mi se da se s pojmom poštenja, zbrojem svih vrlina, oduvijek manipuliralo za vlastite, nerijetko sebične svrhe. Tek onda kad svi ljudi budu apsolutno poštene ili kad budu tome težili, živjet će se optimalno na Zemlji. To je lijep zadatak čovječanstvu ovog tisućljeća. Valja tome stremiti pa će potomci znati da smo mislili na njih ako u tako veliki projekt uložimo puno vremena, energije i ljubavi.

UKLANJANJE MANA

Teofrast je još prije više od 2300 godina uočio ljudske slabosti i opisao ih u djelu "Karakteristi".¹² Zanemarivanje važnosti emocija dovodi do pogoršanja međuljudskih odnosa i do povećanja patnje na nivou osobe, obitelji i cijelog društva. Da bismo uklonili mane, odnosno pobijedili tako žilave neprijatelje koji već tisućljećima upropaštavaju ljudima život na Zemlji, moramo ovom problemu prići krajnje ozbiljno i mudro.

¹² Teofrast: Karakteri „V. Masleša“, Sarajevo, 1975.

Nenamjerne greške će se uvijek dešavati i njih treba smanjiti pažljivošću i promišljanjem.

Namjerne greške treba smanjiti edukacijom o tome kako one donose mnogo više zla nego što se pretpostavlja.

Vinovnici nepoštenih djela moraju biti svjesni da su njihovi postupci neprirodni i zbog evolutivnosti prirode će takvi postupci kad tad na zemaljskoj kugli prestati.

Uklanjanjem mana bi se otklonili trenuci slabosti i sve namjerne nelagode koje ovaj svijet muče.

To se ne može učiniti čarobnim štapićem nego velikim dugogodišnjim radom na prosvjećivanju ljudi kako da sami ne čine greške, kako da uoče tuđe skrivene namjerne greške i kako da se optimalno ponašaju kad greške primijete.

Što danas činimo kad smatramo da drugi griješe?

U obiteljskoj atmosferi kažemo ukućanima da stišaju televizor, prestanu jesti slatko, ne viču, kako da se obuku, kako da ne kasne ...

Negdje ponekad padnu i grublje riječi, a na ovim prostorima još uvijek ima i fizičkog nasilja.

Ono što nas žalosti je da drugi ljudi svoje mane baš ne ispravljaju dinamikom kojom bismo željeli.

U stvari, ljudi se mijenjaju kad se sami odluče promijeniti, a ne kad to drugi za njih zaključuje da trebaju učiniti.

Treba biti i strpljiv, pogotovo s mlađim osobama.

Ako za nekoga smatramo da ima manu i želimo je ispraviti, treba pomoći da on sam uvidi svoje greške i da ih sam ispravi.

Isključivo na lijepi način.

Negativan pritisak najčešće donosi negativne rezultate.

Sjetimo se kako je Sokrat loše prošao kad je uglednim Atenjanima otvorao oči o njihovim manama.

Namjestili su mu suđenje čija je presuda bila smrtna kazna za velikog mudraca.

Kako odvagati tko je u pravu, a tko nije?

Tko griješi, a tko ne?

Smatram da su najmjerodavnije preporuke drevnih psihologa, no teško je naći svoju grešku.

Ipak, ponekad je dovoljno pogledati što nam kod drugih osoba smeta i, ako to isto mi radimo, onda prestanemo to raditi.

I obrnuto, ako nam se sviđa određeno ponašanje, slobodno ga možemo kopirati.

Postoje trenuci u životu kad ljudi odjednom osvijeste vlastite greške koje su godinama činili drugima.

Tada konačno počnu gledati na život drugim očima i shvate kakve su nelagode činili čak i onima koje vole.

Oni koji rade greške, kad tad se moraju suočiti s posljedicama svojih nedjela.

Od tog prirodnog zakona akcije i reakcije nitko ne može pobjeći.

Dobro je osvijestiti stare ružne događaje dok ih se još može zaliječiti na vrijeme.

Ne valja insistirati da drugi ljudi priznaju svoje greške; trebaju to sami uvidjeti.

Svatko svoju grešku treba sam osvijestiti, a to će učiniti kad dođe vrijeme za takvo što, kad sazrije da može shvatiti grešku.

Onog trenutka kad shvatimo da su neugodne posljedice vlastitih djela prouzročile mnogo više štete nego što mislimo i da su čak i oni koje najviše volimo zbog toga patili i zbog toga su pogoršali odnose s nama, na dobrom smo putu da postanemo bolji ljudi i popravimo odnose koji nam najviše znače.

Svatko od nas uvijek radi najbolje što može i svatko za sebe odlučuje kakav će životni put izabrati, ali u tom izboru uvijek treba paziti na emocije.

U suprotnom trpjet će drugi ljudi, što će povratnom akcijom donijeti smanjenje kvalitete života i vinovniku greške.

Na primjer, netko preambiciozno kupi veliki auto na kredit i stalno posuđuje novac od prijatelja da bi sastavio kraj s krajem i ne uspijeva im vratiti dug.

Samo je pitanje dana kad će zbog svoje nerazumne odluke o kupovini skupog vozila nastradati.

Neke učinjene greške prođu bez ikakve posljedice, ali druge se mogu preoblikovati u promjenu mišljenja odnosno emocija s pogoršavanjem međusobnih odnosa.

Emocije su ponekad tako nježne da je jako teško je doznati što je netko zamjerio, a što nije.

Često se zaboravi pravi uzrok pogoršanja odnosa između dviju osoba.

Kad krivac ipak jednog dana shvati svoju grešku, Majka priroda je dala lijepu mogućnost kako se posljedice greške mogu ublažiti ili poništiti. Ta mogućnost je iskreno traženje oprosta.

Zatražiti oprost možemo od bilo koga - bračnog druga, roditelja, djeteta, poslovnog partnera, prijatelja, prijateljice.

Oprost treba biti iskren, inače će uvrijeđeni primijetiti lukavost.

Traženje oprosta je divan način kako pokazati da nismo više isti kao prije, da smo bolji i da želimo poboljšati pogoršane odnose.

Iskreno traženje oprosta pokazuje da smo se promijenili.

Traženje oprosta pokazuje veliku, lijepu moć snage riječi.

Nakon iskrenog traženja oprosta uvreditelja, uvrijeđena osoba treba odlučiti hoće li oprostiti ili neće.

Davanje oprosta je povezano sa stavom da uvreditelj više nikad neće ponoviti istu grešku, da je shvatio svoju nesmotrenost i da se odnosi mogu poboljšati. Onaj koji traži oprost je ponekad u vrlo teškoj situaciji, jer nije lako priznati vlastitu grešku.

Ako uvrijeđeni ne prihvati iskreni oprost i zadrži stare međuljudske odnose, sam je kriv što se odnosi neće poboljšati, što će mu život biti slabije kakvoće nego što bi mogao biti.

Traženje oprosta i davanje oprosta mogu imati lijep učinak u međuljudskim odnosima.

Prečesto traženje oprosta zbog iste greške posljedica je nedoraslosti uvreditelja - u biti se on nije promijenio i nije uklonio svoju manu zbog koje te greške čini.

Nismo svi isti, netko oprost daje lakše, a netko teže.

Netko lakše napravi grešku, netko teže.

Netko je tolerantniji, a netko osjetljiviji.

Smatram da je dobro dati oprost ako je doista iskreno zatražen i ako uvreditelj želi ne počinuti nikad više istu grešku.

Greške s teškim posljedicama, o kojim svakodnevno čitamo u novinama, ne opraštaju se tako lako.

Dobro je što postoje sudovi, jer se na taj način sprječava osobna osveta.

To je veliko civilizacijsko dostignuće.

Nije lijepo kad je žrtvena strana osvetoljubiva i zahtijeva da se optuženik kazni više nego što je potrebno.

Pravedna kazna ima višestruku ulogu: zadovoljština žrtvi ili svakome tko je propatio zbog čina nasilja, opomena krivcu i drugima da to ne čine. Kazna mora biti takva da se krivac kao osoba poboljša, a ne pogorša.

Vlastite greške se najteže ispravljaju, jer su ponekad dio vlastitog uvjerenja.

Zašto bi netko prao ruke ako smatra da mu to nije potrebno?

Zašto bi netko pošteno radio, ako se nepošteno može brzo obogatiti i uživati do kraja života?

Uvjerenja se mijenjaju, ili kad čovjek lupi glavom u zid, na primjer zbog bolesti ili krizne situacije, ili zbog nekog vanjskog utjecaja, na primjer pod utjecajem riječi nekog autoriteta.

Mnoga se uvjerenja ne promijene do kraja života, makar bila potpuno pogrešna.

Svatko živi na valovima svojih uvjerenja i na osnovu njih djeluje, nekad ispravno, nekad pogrešno.

Na uvjerenje ljudi mnogi žele utjecati, ne baš svi s dobrim i poštenim namjerama i tu treba sačuvati hladnu glavu: razumjeti što je dobro, a što nije dobro.

Ponekad nije jednostavno.

Izlika mnogih ljudi za vlastite nečasne postupke je da i drugi griješe, da su i drugi nepošteni, pa ako ne iskoristi priliku koja mu se pružila iskoristit će je netko drugi.

To je pogrešno razmišljanje.

Davno sam u školi učio da je onaj koji je u prvobitnoj zajednici prvi rekao: „Ovo je moje“ minirao cijelo društvo.

Nastalo je privatno vlasništvo i počeo je grabež koji do danas traje.

Neki ljudi su drugim ljudima postali gori od vukova i zato svijet vapi za velikim poboljšanjima.

Pokušajmo logičnim načinom doći do mogućeg rješenja.

Osnovno pitanje, na koje bi svaki čovjek morao odgovoriti, je: „Kad bi svi ljudi na zemlji bili apsolutno poštteni, bih li i ja bio apsolutno pošten?“ Netko može odmah primijetiti: „Nemoguće je da svi ljudi na Zemlji budu apsolutno poštteni. Uvijek će netko biti nepošten i zašto da ja budem budala koju će drugi iskorištavati.“

Nenamjerne greške će se uvijek dešavati, ali mogle bi se smanjiti.

No, apsolutno poštenje ne uključuje nenamjerne greške, nego samo namjerne.

Apsolutno pošten čovjek će biti maksimalno pažljiv, pazit će na emocije drugih ljudi i nikad neće voljno učiniti nepoštenu radnju.

Gledat će da bude što pravedniji i bit će vrlo koristan član zajednice.

Trebalo bi da na Zemlji žive samo apsolutno poštenu ljudi i to mi izgleda vrlo evolutivno i prirodno.

Život na Zemlji bi se tako mogao veoma poboljšati.

„To je nemoguće!“ reći će svi oni kojima to ne odgovara.

Možda je u ovom trenutku rješenje da se osobe, koje teže poštenju i koje žele biti apsolutno poštene, koje će se truditi maksimalno smanjiti svoje mane i pomoći da i drugim ljudima u njihovom okruženju bude što bolje, izdvoje u svoje zajednice, sela, gradove.

Osobno smatram da na zemaljskoj kugli ima puno ljudi takvih visokih moralnih kvaliteta.

Oni koji smatraju da je nemoguće biti pošten, da su svi ljudi, ili skoro svi, nepošteni i da takve zajednice nikad neće zaživjeti gorko se varaju jer takvih zajednica po svijetu već ima.

Istina, nisu temeljene na znanju o emocijama, već na drugim osnovama, no već postoje.

Smatram da će zajednice ljudi zasnovane na znanju o emocijama biti pravi otoci sreće.

Takva zajednica će biti jedna velika sretna obitelj, gdje će svatko drugoga bezuvjetno cijeniti, poštovati i pomagati.

Naravno, u takvu zajednicu ne može ući bilo tko, nego samo oni koji će razumjeti

zašto je život u takvoj zajednici kvalitetniji nego van njih.

U takvim zajednicama će i odgoj djece biti daleko prikladniji nego danas.

No, nitko ne smije prisilno ulaziti u takvu zajednicu.

To mora biti svjesna slobodna odluka svakog pojedinca.

Nelagode i sve njihove popratne posljedice će se korjenito smanjiti.

Ljudi će u takvim zajednicama živjeti, sretnije, zdravije i dulje.

Naoko slične ideje u prošlosti su morale propasti jer se nisu temeljile na znanju o emocijama i na tome da su ljudi međusobno jako različiti.

Do današnje kvalitete života čovjek je došao zbog puno rada i dostignutog znanja.

Do još većeg skoka na Zemlji će se također doći na osnovu znanja.

Ne treba se zavaravati, rad se ne može izbjeći, ali barem neka bude najekonomičniji i najevolitivniji, jer će donositi puno sreće.

Ako se jednog dana odvoje oni koji smatraju da je moguće živjeti apsolutno pošteno od onih koji smatraju da je nemoguće živjeti apsolutno pošteno u zasebne zajednice, bit će to velika i značajna promjena na Zemlji.

Takva zajednica ljudi neće nastati preko noći - bit će potrebno još puno pripremnog rada da bi se prvo naselje ljudi koji žele živjeti mnogo bolje, osnuje.

Želja i snaga onih koji doista žele živjeti lijepo na pošten način može donijeti dragocjena poboljšanja ovom napaćenom čovječanstvu ili za početak barem jednom njegovom dijelu.

Zajednica takvih ljudi će donijeti puno novih dobrobiti.

Puno stabala čini šumu i tako stvaraju potpuno novu kvalitetu u odnosu na jedno stablo.

Ispod samo jednog drveta nema toliko života i bogatstva kao u šumi.

U svijetu postoje dvije grupe ljudi - oni koji teže poštenju i oni koji smatraju da je glupo biti pošten kad uvijek postoje nepoštene osobe.

Evolucija je na strani poštenih i vrljih što proizlazi iz riječi svemogućeg autoriteta kojemu se nije dobro usprotiviti.

DRAGE OSOBE

Drage osobe su one koje se vole, a obično su to bračni drug, roditelji, djeca, brat, sestra, baka, djed, susjed, djevojka, dečko.

Svatko odlučuje za sebe koga će i koliko voljeti.

U načelu bi se sve osobe trebale barem poštovati.

Ako jako uvažavamo mišljenje jedne osobe i imamo visoko mišljenje o njoj, onda tu osobu cijenimo.

Cijeniti jednu osobu je svakako jače od poštovanja.

Najjače je kad se jedna osoba voli.

Voljeti jednu osobu znači da se želi biti što više pored nje, jer nam je u njenoj blizini ugodno i drago nam je kad razmišljamo o njoj, radujemo se kad voljenoj osobi ide dobro, tugujemo kad joj je loše.

Ako se jedna osoba voli, onda nam je stalo i da se ta osoba prema nama što

bolje ponaša.

To se postiže dobrim ophođenjem. Važno je tu osobu ne razočarati. Ako se voljene osobe međusobno prečesto razočaraju, njihovi odnosi se mogu previše pogoršati.

Uglavnom svatko od nas ima osobe koje voli - netko jednu, netko više njih.

Postoje osobe koje nikog iskreno ne vole ili njih nitko ne voli, srećom to nije tako često.

Zašto su drage osobe tako bitne?

Voljeti drugu osobu ili biti voljen poljepšava život, daje kvalitetniju dimenziju životu.

Dobro je znati drage osobe onih koje svakodnevno susrećemo da bismo zadržali dobre odnose ili ih poboljšali.

Govoriti protiv voljene osobe djetetu, prijatelju, roditeljima, bračnom drugu ili bilo kome može izazvati sljedeće učinke:

- a) kritiku neće prihvatiti ozbiljno, uopće se neće obazirati na oštre riječi;
- b) prihvatit će i sam će pogoršati mišljenje o voljenoj osobi. Na taj način će kritika negativno utjecati na njihove odnose, možda i do kraja života;
- c) neće prihvatiti kritiku voljene osobe nego će pogoršati mišljenje o kritičaru;
- d) prenijet će kritiku voljenoj osobi s nepredvidljivim posljedicama.

Odnos između voljenih osoba je vrlo osjetljiv i zato treba biti pažljiv s grubim riječima.

Pokušat ću odgovoriti na vrlo važno pitanje - zašto djeca ne poštuju dovoljno svoje roditelje.

Odgovor je vrlo jednostavan: ponekad roditelji čine postupke zbog kojih se djeca u njih dugoročno razočaraju.

Na odnos dviju osoba mogu jako negativno utjecati ružni događaji.

U prirodi svakog čovjeka je da neugodne događaje izbjegava, pa se pogoršavanjem mišljenja branimo od novih loših postupaka iste osobe.

Ono što je nama odraslima potpuno logično, djeci može biti jako nerazumljivo.

Što je dijete mlađe, time i njegovo nerazumijevanje postupaka odraslih može biti čudnije.

Djeca odlučuju hoće li, za njih neuobičajeni postupak, opravdati ili ne, hoće li pogoršati mišljenje o nekome ili neće.

Ponekad pogoršaju mišljenje i o roditelju, a da roditelj nikad ne shvati zašto ga dijete ne cijeni koliko smatra da zaslužuje.

Djeca sama odlučuju koga će, koliko i zbog čega zavoljeti ili smanjiti ljubav. Slično kao i odrasli.

Ponekad je u tom labirintu dobrih i loših emocija teško dokučiti tko koga koliko voli ili ne voli, tko koga koliko poštuje ili ne poštuje, jer je sve na nivou misli, suptilnih riječi i događaja.

Recept kvalitetnog života je jednostavan - nikad ne ugrožavati tuđe emocije. Treba uvijek hraniti tuđe emocije, to jest poboljšavati im život.

To uopće nije jednostavno jer današnji život donosi previše želja, previše izazova, previše rada, previše umora, previše grešaka.

I vlastitih i dragih osoba i drugih ljudi koji mogu biti moćniji, bogatiji, ljepši, bolji, lukaviji, zločestiji.

Bolje ne kritizirati bez razloga ono što je voljenoj osobi drago, jer su ljudi ponekad jako osjetljivi i nikad ne znamo što oštre riječi mogu donijeti.

Kako vrijeme teče, voljene osobe i umiru.

Nakon što umre jedna osoba, više se ružne riječi o njoj ne govore jer se žive osobe, kojima je pokojnik puno značio, mogu jako povrijediti.

Ljudi su često osjetljiviji na svoje drage osobe nego na sebe i zato treba biti oprezan.

Sigurno da lijepe riječi o dragim umrlim osobama poznanika mogu poboljšati odnose.

O mrtvima sve najbolje, ovo je jedna od najvažnijih izreka i treba je praktično sto posto provoditi.

Mi ne znamo tko koga voli i svojim riječima možemo duboko, ponekad nepopravljivo povrijediti tuđe srce, koliko god kritika mrtve osobe bila na mjestu i opravdana.

Prema svojim dragim osobama bolje postupamo nego prema drugim ljudima i to je općedruštveno prihvatljivo. Smatram da je to civilizacijsko dostignuće. Biti voljena osoba je velika sreća, pogotovo ako nas voli osoba koja odista zna voljeti.

Posebno je za djecu važno da imaju drage osobe jer im je djetinjstvo sretnije i bezbrižnije. Time će njihova priprema za život biti bolja.

Odgoj pun razočarenja dovodi do pogoršanja odnosa djeteta prema odgajatelju.

Nisam zagovornik spartanskog odgoja, čeličenja djeteta kroz muke na bilo koji način, jer se na taj način odnosi dugoročno mogu pokvariti.

Treba znati voljeti, a u današnjoj civilizaciji to uopće nije lako.

Nikad i nije bilo jednostavno, jer je ljubav jako zahtjevna.

Roditelji vole svoju djecu, ali ta ljubav očigledno nije svoj djeci dovoljna pa traže sreću van kuće mnogo više nego što treba.

Govoriti protiv voljenih osoba drugih ljudi predstavlja veliku opasnost za međusobne odnose.

Ljubav je slijepa i opasno je otvarati oči zaljubljenima, jer razotkrivanje mana drage osobe ili ono što mi smatramo da su mane može smanjiti njihovu međusobnu ljubav s dugoročnim posljedicama.

Dozvoliti drugima, pogotovo mladima, da žive na način koji njima odgovara treba biti općeprihvatljivo civilizacijsko dostignuće.

Naravno, osim ako im ponašanje nije preopasno.

Treba puno mudrosti u određivanju granica između prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja drugih osoba.

Roditelji teško opraštaju grešku učinjenu njihovom djetetu, zato valja biti oprezan u ophođenju s bilo kojim mališanom.

Ako jedna osoba na bilo koji način maltretira nečije dijete, logično je da će je njegovi roditelji početi manje cijeniti.

U najmanju ruku.

Ako se slučajno napravi greška prema vlastitom djetetu, dobro je zatražiti iskreni oprost od drugog roditelja, a i od djeteta kad za to dođe vrijeme.

Nepredvidljive su posljedice kritika ili neslanih šala.

Svatko za sebe odlučuje što je uvreda, što nije, što je dopustivo, a što nije.

Treba znati što se voljenoj osobi sviđa, a što ne sviđa i na to paziti.

Mnogim ljudima su duše dragih osoba davno napustile tijelo.

Pričati lijepo o njima obogaćuje im emocije.

Posebno je lijepo sa starim ljudima popričati o njihovom djetinjstvu.

Čut će se puno zanimljivih priča i ugrijat će se njihovo srce.

Sjetite se ovih riječi i kad god možete, popričajte s njima o njihovim danima kad su bili sretni: riječi ponekad imaju prekrasnu moć i vratit će se osmijeh na njihova lica. Makar čuli istu priču i po stoti put.

Ljudima se uglavnom sviđa kad se lijepo priča o osobama koje vole, a mrže kad se ružno priča o njihovim dragim osobama.

Treba biti obazriv i ne kritizirati, bez ozbiljnog razloga, drugima bliske osobe, jer su posljedice nepredvidljive.

Cinici, kritizeri, šaljivdžije teško mogu dugoročno zadržati ljubav baš zbog toga što će ismijavanjem nečije drage osobe mišljenje o sebi.

Nismo svi isti, netko se lakše naljuti, netko teže.

Netolerantniji ljudi, koliko god bili inteligentni, krše emocije drugih ljudi ne znajući za moguću dugoročan loš učinak svojih oštrih riječi.

Tuđe stavove o životu ne prihvaćaju, dapače, kritiziraju ih.

Ponekad i neumjesno.

No, život je prepun mogućnosti i ne treba ga bezrazložno sputavati.

Opasno je bračnom drugu kritizirati bračnog druga zbog mogućih loših posljedica.

Ako baš moramo reći neku primjedbu, bolje je reći samo onome na koga se kritika odnosi ili kad su oboje prisutni.

Voljeti drugu osobu predstavlja veliku obvezu - „*ljubav traži slugu, a ne gospodara*“.

Srećom, svoje podanike bogato nagrađuje uzvraćenom ljubavlju ili barem poštovanjem. Inače se može izroditi u veliku patnju.

Biti voljen velika je privilegija. Biti bezuvjetno voljen najveća je privilegija.

Bezuwjetna ljubav u sebi krije i jednu veliku opasnost - ako se voljenoj osobi sve dozvoljava, to nije uvijek dobro. Dapače.

Bezuwjetno voljeti nikako ne smije značiti da treba opravdati svaki potez drage osobe, da baš nikad ne treba upozoravati voljenu osobu i da joj treba maksimalno ispunjavati želje, jer se na taj način može razmaziti što može izazvati veliku štetu.

Oni koji vole nekoga, imaju dodatnu kočnicu i odgovorniji su u svojim djelima.

Stalo im je da poštovanje ili ljubav drage osobe zadrže ili povećaju i to je lijepa značajka ljubavi.

Oni koji nikoga iskreno ne vole, skloniji su neodgovornijem ponašanju.

Djeca koja ne vole ili nedovoljno poštuju svoje roditelje ili druge ljude,

sklonija su lošijem ponašanju jer se ponekad ne brinu dovoljno za posljedice svojih djela, odnosno nedjela.

Odgov, u kome će se minimizirati dječja razočaranja preduvjet je kvalitetnijeg i odgovornijeg ponašanja djece, kasnije odraslih i odgovornih pojedinaca koji poštuju tuđe osjećaje.

Posljedice nesmotrenosti iz djetinjstva ili iz mladosti ponekad se mogu i u dubokoj starosti platiti. Vrijeme je najoštriji kritičar.

U kojoj dobi počnu dječja razočarenja - onda kad su u stanju osuđivati postupke drugih ljudi, a to je mnogo, mnogo prije nego što krenu u školu. Drevni psiholozi jako veliki naglasak stavljaju na vrijednosti obitelji. Obitelj je ta koja može jednu osobu vinuti u visine, ali i baciti u najgoru patnju.

Djeca, pa i odrasli, ponekad svoja velika razočaranja teško praštaju - potrebno je puno rada i ljubavi da se jedna nesmotrenost ispravi.

Novac može ispuniti sadašnje želje, ali rijetko ispravlja stare greške.

Ljubav je vrlo zahtjevna i delikatna, ali i zahvalna.

Ljubav prema bilo kojoj osobi ne smije biti stvar slučajnosti nego znanja.

Nesebične i pažljive osobe pune vrlina lakše će i duže sačuvati tuđu ljubav.

Nepažljive će osobe gubiti tuđu ljubav, a sebičnjaci neće znati svoju ljubav zadržati.

Nepažljive osobe će svojom grubošću razočaravati osobe koju vole, a sebičnjaci će uvijek očekivati više nego što im osoba koja ih voli može pružiti.

Neznanje o emocijama uništava kvalitetu odnosa između djece i roditelja.

Tu se može i treba puno toga poboljšati, jer je to svima u interesu.

Djeca iz nesretnih obitelji ponekad traže sreću i na riskantan način.

Smatram da ih se ne smije olako osuđivati, jer je toj djeci potrebna pomoć koja će im proljepšati život u svakom pogledu.

U stvari, pomoć treba i mnogim odraslim osobama, a ona će doći samo smanjivanjem namjernih nelagoda i povećanjem ljubavi.

Tada ćemo svojim dragim osobama biti još draži, a sami ćemo voljene osobe moći još više voljeti. Biti voljena osoba je lijepa privilegija, a voljeti je ljepota i obveza.

Treba znati i voljeti i biti voljen.

O SKROMNOSTI

Živimo u potrošačkom društvu gdje se promiče što veći rad i što veća potrošnja.

Zakoni, mediji, ljudi potiču želju da se ima što više: bolji auto, vlastiti stan ili kuća, putovanja, lijepa odjeća ...

Biti se poistovjećuje s imati. Što više imaš, to više jesi.

Sve mi se čini da je to posljedica vjekovne borbe za preživljavanjem, kad se nije znalo što će se sutra jesti i kako se othrvati bolestima koje su često i rano odvodile mnoge u smrt.

Naša civilizacija je prerasla taj stadij življenja od danas do sutra i vrijeme je za novo promatranje života: da se živi što kvalitetnije poboljšanjem međuljudskih odnosa.

Međuljudski odnosi poboljšati će se ako između ljudi bude manje svađa, manje nelagode, više ljubavi i poštovanja.

Ljudi se najviše zadržavaju na dva mjesta: kod kuće i na poslu, (odnosno u školi).

Poboljšanje odnosa na tim mjestima je od velike važnosti.

Da bismo imali dobre odnose s drugim ljudima, ne smijemo ih razočarati jer svako neponišteno razočaranje donosi pogoršanje odnosa.

Ljubav je zahtjevna, a da bi se nešto dobilo, mora se i dati.

Ljubav traži ispunjavanje želja voljenoj osobi, što je ponekad (jako) teško učiniti.

Kako, na primjer, djetetu ispuniti želju da s njim igraš nogomet ako moraš ići na posao?

Kako bračnom drugu ispuniti želju da se kupi novi televizor ako je poduzeće u kome radiš u stečaju i tri mjeseca nije stigla plaća?

Voljena osoba ispriku može prihvatiti, ali ne mora.

Može se razočarati i tako smanjiti svoju ljubav.

Ako očekujemo od šefa da nam poveća plaću, a on to ne učini, jasno je da se odnosi mogu pogoršati.

Zadržati ljubav, odnosno poštovanje, ima dva lica.

Prvo - kako ne smanjiti ljubav, odnosno poštovanje, prema drugoj osobi.

Drugo, kako zadržati tuđu ljubav, odnosno tuđe poštovanje.

O tome hoćemo li smanjiti ljubav, odnosno poštovanje, odlučujemo sami i

trebamo biti što tolerantniji, razumjeti drugu osobu znajući da smanjivanjem ljubavi svoj život osiromašujemo.

Što više volimo, ljepše nam je u životu.

Ljubav treba biti uzvraćena i zato treba paziti kome se poklanja ljubav kako nam ne bi donijela previše patnje.

Ako se za datu ljubav ne dobiva ni najobičnije poštovanje, onda su u budućnosti moguće neželjene posljedice kroz neočekivano i nesklono ponašanje.

Jedna od najvažnijih vrlina, koja se desetljećima zapostavlja, je skromnost.

Što je skromnost?

To je vrлина odricanja od materijalnih ili drugih dobara zbog dugoročnog vlastitog boljitka ili boljeg života drugih osoba.

Ne treba brkati skromnost kao vrlinu i skromnost kao nemogućnost ispunjenja želja za koje treba novaca.

Skromnost kao vrлина je voljno, promišljeno odricanje zbog viših vrijednosti.

Potpuno je uobičajeno da se roditelji žrtvuju za svoju djecu, odnosno žive skromnije da bi ispunjavali želje djece.

Moćni potrošački stroj davno je to shvatio, stoga je veliki dio tržišta posvetio mladim ljudima.

Stalno izlaze nove verzije mobitela, računala, igraćaka, a o modi da i ne govorimo.

Roditelji neće sebi priuštiti nove cipele, kaput, jaknu, putovanje, računalo, mobitel, ali djetetu hoće.

Neki mališani traže puno, drugi manje. Djeca su, poput odraslih, jako različita.

Uglavnom se dobro snalaze u ovom potrošačkom društvu i uvijek nađu način kako da se što više njihovih želja ostvari.

Živimo u potrošačkom društvu, a njegov je moto - što više raditi, što više prodati, što više kupiti.

Veliki mudrac Sokrat je, šetajući staroatenskom tržnicom, a tamo se svašta prodavalo, davno rekao: „*Nisam ni znao da bez toliko stvari mogu živjeti*“. Znao se othrvati tadašnjim trgovcima.

Razmotrimo bolje ulogu skromnosti u široj zajednici.

Ako težnju za bogatstvom zamijenimo težnjom za boljim životom, što je logično, suočit ćemo se s osnovnim pitanjem: koji je put do sretnog života?

Put do sretnog života je živjeti u okruženju ljudi koji se vole, cijene ili poštuju i koji Vas vole, cijene i poštuju.

Današnje želje nekih ljudi su direktno povezane s novcem - volim te ako kupimo novi auto, ili novi mobitel, ili ako odemo tjedan dana u Pariz.

Za ispunjenje materijalnih želja potreban je novac.

Što su želje zahtjevnije, potrebno je više raditi.

Što čovjek više radi, više je odsutan od obitelji i umorniji je pa nema dovoljno energije za one koje voli i za koje radi.

Nema dovoljno vremena za obitelj i to se nakon nekog vremena može jasno osjetiti.

Zarađivanje novca može ponekad pogoršati dobre odnose u obitelji ili na poslu, a to nikako nije dobro.

Raditi se mora, ali treba promišljeno voditi računa da se ne izgubi glavni cilj rada - lijep život.

Važno je da, što god radimo, imamo podršku onih koje volimo.

Zašto?

Bez podrške voljene osobe za određenu akciju, možemo biti obostrano razočarani i tako trajno pogoršati svoje odnose.

U današnjem svijetu nije lako živjeti jer su želje i mogućnosti često u raskoraku.

Svojom neskromnošću možemo pogoršati odnose, jer ćemo, na primjer, poželjeti i ostvarivati ono što baš neće biti dobro primljeno u našoj okolini. Ponekad s neželjenim posljedicama.

Svojom skromnošću ćemo svoje želje utišati i imat ćemo dovoljno vremena, energije i novca za ispunjenje želja osoba koje volimo.

S lijepim posljedicama za nas.

Koliko djeca vole ili poštuju roditelje direktno ovisi o ispunjenju očekivanja vlastite djece ili bolje reći koliko su roditelji razočarali djecu.

Što su djeca mlađa, treba im posvetiti više vremena; što su veća, treba im više novaca i slobode.

Gdje je granica?

Samo dobar odnos roditelja i djece donijeti će pravo rješenje u kojem roditelji trebaju dati dovoljno slobode, ali na takav način da djeca to cijene i ne zloupotrijebe već uzvrate odgovornošću i poštovanjem.

Ako roditelji ne budu dali dovoljno slobode, mladi je onda mogu i sami uzeti,

bez obzira na posljedice.

Odnosi između braće i sestara se uglavnom ne pogoršavaju, jer međusobna očekivanja nisu tako velika, pa ni razočarenja nisu česta.

Taj jaz između djece i roditelja ne postoji od jučer.

Kako dijete raste, time više shvaća roditelje i ljepše emocije se mogu i trebaju razviti.

Taj nesrazmjer između ljubavi roditelja prema djetetu i emocija djeteta prema roditeljima je toliko jak da čak i jedna Božja zapovijed glasi da se trebaju poštovati roditelji.

Nije teško zaključiti da su već tisućama godina djeca ponekad ogorčena roditeljskim ponašanjem i to je logično - roditelji im ni onda nisu mogli ispuniti svaku želju.

Poštovanje roditelja je najniži dostatan stupanj dobrih odnosa djece prema roditeljima.

Ako djeca cijene roditelja, onda je taj sretnik, u današnje vrijeme, sigurno iznad prosjeka.

Ako djeca ne poštuju roditelje - posljedice takvog odnosa su nepredvidljive, jer se tada djeca mogu neodgovornije ponašati.

Poštovanje je prihvaćanje svih dobrih i loših strana jedne osobe i stalno održavanje dobrih odnosa s njom bez obzira na eventualne razmirice ili nesuglasnosti.

Svakako je jače kad jednu osobu cijenimo, a najjače je kad se voli.

Govorimo o ljubavi u širem smislu, a ne u užem smislu (ljubav mladića i djevojke, muža i žene).

Najjača je maksimalna ljubav u kojoj se druga osoba obožava. Tada je ljubav povezana s bezuvjetnim praštanjem voljenoj osobi bez obzira što učinila.

Roditeljska ljubav prema djeci bi bila dobar primjer najjače ljubavi.

U tradicionalnoj obitelji dijete je uvijek pored sebe imalo majku i tada je djeci bilo mnogo bolje nego danas.

Na žalost, odgoj djece i održavanje kućanstva nije lak posao, a u društvu nikad nije bio odgovarajuće vrednovan.

Dapače tendencija potcijenjivanja i danas traje.

Ako je u nekoj tradicionalnoj obitelji bilo problema, žena je bila ta koja je morala trpjeti i patiti, jer je bila materijalno zavisna od supruga.

Ukazanu priliku, koju su dobile naglom industrijalizacijom, žene su rado iskoristile: masovno su se zaposlile i pokazale su se kao marljive i dobre radnice.

Financijski nezavisne, nisu više spremne biti žrtvenim jarcem u problematičnim brakovima, kao što su to vjekovima bile.

Ni djetinjstva nisu više kao nekad - u modernoj obitelji, gdje oba roditelja rade, djeca idu na čuvanje van svoje najuže obitelji.

Ima li negativnih posljedica?

Ponekad ih ima. Nisu sva djeca ista, nisu svi odgajatelji isti.

Problemi nastaju ako djeca nisu u okruženju koje im odgovara.

Problemi nastaju ako djeca nemaju dovoljno pažnje i ljubavi, iz bilo kog razloga.

Nisam za ukidanje ni jaslica ni vrtića, nego za njihovu najveću prilagodbu djeci: mora im biti lijepo, kao i kod kuće ili još i bolje.

Znam da je u ovom trenutku to utopija, jer bi koštalo puno novaca, ali time bismo dobili sretniju djecu, sretnije obitelji.

Alkohol, droga i cigarete logična su posljedica nesretnog djetinjstva - djeca traže sreću, avanturu na bilo koji način, čim prije.

Što su nesretnija, sreća im je više potrebna.

Ponekad po svaku cijenu. Ponetko i najveću cijenu plati.

Rješenje ovog problema nije da se vratimo tradicionalnoj obitelji.

Rješenje ovog problema nije da sebično razmišljamo kako je s našim djetetom sve u redu.

Nesretno dijete je problem cijelog društva, jer se njegova bol može preobraziti u nesmotrenost, nedjelo, pa čak i zločin bilo kome od nas.

Ili može druge odvući za sobom.

Zato je prevencija nelagoda kod djece važan zadatak za cijelo društvo.

Investicija u prevenciju nelagoda bi se brzo isplatila jer bi počele izostajati kriminalne radnje, ljudi bi bili zdraviji i motiviraniji na poslu, obitelji bi bile sretnije.

U današnjem društvu prepunom iscrpljenih osoba nesreća vrebava svakog dana, svakog trenutka i nikad ne znamo tko je sljedeća žrtva.

Kako pružiti najsretnije djetinjstvo djeci?

I ovoj današnjoj i onoj koja će se tek roditi?

Dati im najveću moguću ljubav i pažnju.

Smatram da je to za cijelo društvo odlična dugoročna investicija, jer će društvo dobiti bolje radnike, manje će biti bolesti psihosomatskog podrijetla, manje će biti poroka i zločina. Dobili bismo sretnije društvo.

Zanimljivo je da su najbogatiji u najvećoj pogibelji da im loše odgojena djeca upropaste život, pa bi oni trebali maksimalno podržati projekt i svoj djeci dati najbolji odgoj.

U stvari, odgoj djece i kućni poslovi su vjekovima zanemarivani kao poslovi niže kvalitete, a to bi trebalo ispraviti, jer su ti poslovi najvažniji za kvalitetno funkcioniranje cijelog društva.

Zanemarivanje važnosti tih poslova dovodi do porasta svih problema u društvu, kao što se to dešava već previše godina u ovoj civilizaciji.

Ljudi su se prije mučili zbog bolesti i gladi, a danas sami sebe grizemo.

Pravilno vrednovanje odgoja smanjit će mnoga zla ovog društva.

Poslove u obitelji treba shvatiti najozbiljnije i mudro učiniti njihovu raspodjelu da se nitko zbog toga ne osjeća loše.

Dijete svuda mora biti okruženo pažnjom i ljubavlju koliko mu treba, a ne onoliko koliko netko smatra da mu je dovoljno.

Svako dijete je po nečemu drukčije, no njegovo lice najbolji je pokazatelj kako mu je, je li sretno ili nesretno.

Patnja na dječjem licu može prouzrokovati veliku prekretnicu u njegovom životu.

I ne trebamo se čuditi ako tada odluči smanjivati ljubav prema vinovniku svoje nelagode.

Sva djeca trebaju biti maksimalno sretna i dobro odgojena i onda možemo očekivati da će budućnost biti ljepša.

Razbijanje vrijednosti tradicionalne obitelji može predstavljati početak kraja ove civilizacije.

Kažu da je i propast Rimskog Carstva počela raspadanjem obitelji.

Nadajmo se da smo pametniji od njih.

Skromnost je vrлина koju ovo društvo mora spasiti u promjeni tradicionalne obitelji u modernu obitelj, jer su se mnoge vrijednosti tradicionalne obitelji izgubile s neželjenim posljedicama, koje su najviše pogodile najnemoćnije.

Znanjem o emocijama možemo promijeniti društvo patnika u društvo sretnika!

O POVJERENJU I ISKRENOSTI

Svi mi u sebi izgrađujemo mišljenje o svakome koga poznajemo, a ponekad i ako ga ne poznajemo.

Ta je aktivnost nečujna, gotovo nevidljiva za druge ljude, jer je na nivou misli.

Ipak, pažljivim promatranjem može se zaključiti kakav je odnos između dvije osobe.

Riječi nam mogu biti najveći saveznik i s nekoliko odabranih pitanja možemo i previše toga saznati.

Zato se takva pitanja uglavnom ne postavljaju, jer su previše indiskretna.

Na pitanje: „Što misliš o svom tati?“ bilo koju mladu osobu možemo dovesti u neugodnu situaciju.

Neka je, na primjer, otac cijenjena i uvažena osoba u društvu i zarađuje puno novaca.

Neka sin tinejdžer nema baš lijepo mišljenje o njemu jer brani izlaske, predbacuje mu zbog slabijih ocjena u školi, buni se zbog gela u kosi i svijetlih pramenova.

Što će nam mladić odgovoriti, prije svega ovisi kakvo mišljenje ima o radoznalcu.

Ako mladić ima puno povjerenje u sugovornika, reći će pravu istinu, bit će potpuno iskren i reći će sve što mu leži na duši - kako o njegovom tati imaju dobro mišljenje oni koji ga dovoljno ne poznaju; to što u obitelji od njega svi materijalno zavise, izvrsno koristi da bi provodio svoju volju radeći pritom velike greške.

Djeca su mnogo kritičnija o odraslima nego što se misli.

Ako mladić nema povjerenja u sugovornika, samo će reći da je dobar i gotovo.

Iskrenost je jako povezana s povjerenjem.

Postoje lakovjerne osobe koje prebrzo kažu pogrešnoj osobi ono što znaju ili misle i to je mana protiv koje se valja boriti.

U ovoj civilizaciji netko griješi više, a netko manje i tko ne zna za sve greške druge osobe, ima mnogo bolje mišljenje nego što bi inače imao. Postoje trenuci kad zakon primorava ljude da budu iskreni, recimo kad su očevici kriminalnog djela.

Hoće li jedna osoba priopćiti drugoj osobi svoje misli o bilo čemu, ovisi od puno okolnosti.

Svaka osoba ima kriterije prema kome će biti koliko iskrena.

Ovisi o kojoj temi se radi te koliko se povjerenja ima u drugu osobu.

Zanimljiv je pojam neiskrenosti.

Tko je neiskren?

Onaj tko ne želi sve pričati drugim ljudima?

Ne, neiskren je onaj koji laže ili namjerno prikriva istinu drugoj osobi, koju bi ova trebala znati, i time manipulira drugom osobom.

Drveni konj pun vojnika kojim se prevarilo Trojance u Homerovoj Ilijadi, očit je primjer neiskrenosti, podvale.

Zbog toga je Odisej kažnjen i 20 godina se nije mogao vratiti kući, na svoj otok Itaku.

Naravno, lukavstvo je mana i oni koji otkriju pravo lice lukavca, mijenjaju mišljenje o njemu.

Ono je, na žalost, vrlo raširena mana u današnjem društvu.

Poklanjanjem iskrenih riječi postiže se da slušatelj postaje gospodar tog znanja i može ga koristiti kada i kako hoće.

Ako tinejdžer tajno puši i to kaže mlađoj sestri, neće mu biti lako ako ona to kaže roditeljima.

Dobiveno znanje druga osoba može iskoristiti kako hoće. Ponekad i na način koji iskrenoj osobi ne odgovara.

Jednom izgubljeno povjerenje teško se ponovo vraća.

Zato ga treba dobro čuvati.

Imati povjerenje osoba koje volite ili važnih poslovnih partnera posebno je dragocjeno.

Najdelikatnije je slušati kad nam druga osoba govori o svojim greškama.

Time nas dovodi u iskušenje.

Ako pogrešno reagiramo, trajno se može izgubiti njeno povjerenje i zato treba biti obazriv.

Iskrenošću želimo nešto promijeniti ili razjasniti, ali treba biti jako pažljiv, jer naše riječi mogu izazvati neželjeni učinak.

Cijenite iskrenost osoba oko sebe jer ćete tako bolje znati s kim se družite i neće vas iznenaditi svojim budućim postupcima.

Neiskrene osobe oko sebe stvaraju lažnu situaciju - ljudi misle jedno, a stvari

stoje sasvim drukčije.

Ponekad iskrenost donosi mučne događaje, no neiskrenost zna biti još gora.

Kao što smo rekli, iskrenošću odajemo svoje mišljenje i time osoba kojoj se povjeravamo, stiče više znanja o nekome ili o nečemu.

Naravno, o svojim greškama ćemo pričati samo osobama od posebnog povjerenja.

Osoba kojoj se povjeravamo može biti oduševljena, ravnodušna ili razočarana onime što čuje.

Iskrenošću se mijenjaju sudbine ljudi, zato su u svojim povjerenjima ljudi vrlo obazrivi.

Ako nam se netko povjerava, nikako ne smije izgubiti naše povjerenje ma što nam rekao, osim naravno, ako nije nešto vrlo opasno ili štetno.

Ako je nešto loše uradio, onda mu treba pružiti pomoć i grešku treba smanjiti.

Nekad je pomoć osvijetliti mu grešku, jer možda smatra da ništa loše nije ni učinio.

Život iz dana u dan donosi nove i nove događaje i nikad ne znamo što nam se sutra može dogoditi.

Na zemaljskoj kugli je puno ljudi i tako velika patnja je posljedica mnogih ljudskih grešaka.

Čineći ih, ljudi postaju njihovi robovi, pa traže one koji te greške neće osuđivati nego razumjeti.

Savjest svakog tjera da ispriča svoje greške jer se tako iz sebe izbacuje veliki teret.

Pogledi na život se jako razlikuju. Na primjer, netko ispriča kako se bavi kopiranjem i preprodajom ilegalnog softvera i smatra da je to nešto sasvim normalno i uobičajeno, kod osoba iz drugog kruga ljudi može naići na žestoku osudu, prezir ili čak prijavu nelegalnog posla.

Riječi su jake i treba ih znati mudro koristiti.

Velika je mudrost da se loši događaji dalje ne prepričavaju kako se sami ne bismo isprljali, osim ako na tim događajima moramo nešto važno naučiti.

Na svijetu postoji puno varalica koji na bilo koji način žele iskoristiti druge osobe.

Svako toliko iz medija možemo saznati o pljačkama banaka ili mjenjačnica.

Krade se po kućama ili autima i zaista žalim one koji su prisiljeni na takve iracionalne postupke.

Svatko za svoje buduće poteze traži podršku okoline, podršku onih koje voli. Ako nema podrške, smatra da će je ili dobiti, ili se neće saznati za njegovo zlodjelo, ili će mu se oprostiti.

Tko nikog ne voli, daje sebi slobodu još neodgovornijeg ponašanja.

Rizično je voljeti lošu osobu jer će partnera često nagovarati da čini zlo i tako ih oboje može uvaliti u nevolju.

U našoj civilizaciji je nezadovoljnih pojedinaca previše.

Nisu to samo narkomani ili alkoholičari već i svi oni koji se pitaju čemu život kad je toliko nepoštovanja, patnje, besperspektivnosti.

Bez ljubavi, pažnje i poštovanja drugih, čovjek se može osjećati jadno i usamljeno.

Za svoja loša djela ljudi traže i nalaze različite izlike.

Postoji i svjesna poslovna neiskrenost koja doprinosi većoj patnji.

Ljude se svjesno navodi na kupnju na sve moguće poštene i manje poštene načine.

Još nisam vidio reklamu koja kazuje - kupite naš proizvod samo ako vam doista treba, jer puno košta i morat ćete više raditi ili se odreći nečeg drugoga.

Proizvođače kompjuterskih igara uopće nije briga koliko će nasilja proizvesti igranje njihovih igrica.

Najvažniji je profit i to nije dobro.

Živimo u jednom društvu koje, samo po sebi, stalno generira novu patnju, jer je najvažnije kako što više novaca zaraditi, bez obzira na posljedice.

Strah od materijalnog preživljavanja, od gladi i bijede, zamijenio se željom za materijalnim blagostanjem što dovodi do sve veće neiskrenosti u životu s odgovarajućim negativnim posljedicama.

Mladi su posebno ugroženi.

Treba životu vratiti prave vrijednosti, a to je više ljubavi i iskrene ljudske pažnje.

Srećom, baš nedavno sam čuo da u svijetu postoji trend poslovanja kome nije osnovni profit, nego općenito kvalitetniji život.

Odavno nismo pričali o bajkama.

Tko su zmajevi u bajkama?

Govorim o zmaju sa puno glava koje rigaju, bljuju vatru i drže zatvorenu princezu u najvišoj kuli.

Sve dok ne dođe hrabri princ i ne spasi princezu i dobije njen poljubac.

Moje tumačenje je sljedeće : zmajeve glave su njene bivše ljubavi - svaka glava je jedna ljubav, a vatra iz zmajevih usta je ljubavna vatra.

Princeza se princu povjerava, priča mu o svojim bivšim ljubavima ili on čuje od drugih o njima.

Ako zbog neke njene bivše ljubavi on odustane od nje, ta glava ga ubija i on je za tu princezu po pitanju ljubavi mrtav.

Ako princ sve uspije odslušati i nadalje želi njenu ljubav, odrezao je sve zmajeve glave i kao poklon dobiva njen poljubac.

Bez saznanja o njenim bivšim ljubavima, princ bi bio izigran i, dugoročno gledajući, rezultat takve ljubavi bio bi nepredvidljiv.

Obostrana iskrenost je preduvjet prave ljubavi.

Zanimljivo da u našem jeziku ne postoji ženski rod za zmaja, ali ne vidim razliku zašto neka djevojka ne bi odustala od mladića koji je puno djevojaka promijenio.

Jer, ako je ona peta po redu, možda je samo pitanje dana kada će naći šestu i njena patnja je neizbježna.

Zmajeve glave ne moraju biti bivše ljubavi, mogu biti bilo koje greške koje je princeza do tada učinila.

Svatko o tuđim greškama prosuđuje na osnovu vlastitog nahođenja.

Koji je onda zmaj kome naraste glava kad mu se glava odreže?

Muš i žena lijepo žive godinama u braku, međutim, odjednom je sve krenulo naopako.

On je dobio otkaz na poslu i ne može nikako naći drugi.

U stvari, ne traži ga. Stalno je u kafićima.

Želja je tako puno, a ne mogu se ostvariti.

I onda se u njihovom gradu pojavi njena prastara ljubav.

Došao je u novom skupocjenom autu i kad je vidi kaže joj: „Gdje si? Nisi se valjda udala?“

Ona pomisli: „Jesam i to za jednu budalu. Kamo sreće da nisam.“

Bivše povampirene ljubavi su one zmajeve glave koje ponovo narastu s nepredvidljivim, uglavnom lošim posljedicama.

Zmajeve glave koje opet narastu mogu biti greške koje se opet i opet rade. Ovo tumačenje zmajeva nije optimistično, ali je realno.

Tumačimo li zmajeve kao bivše ljubavi ili još bolje kao bivše greške drugih osoba jasno je da ih ni slučajno nismo uklonili sa zemaljske kugle.

Dapače, ima ih sve više i uništavaju kvalitetu života ljudskom rodu.

Tko je sve neiskren? Svi oni koji olako obećavaju ono što unaprijed znaju da ne mogu ispuniti pa do medija i reklamnih poruka koje zamagljuje prave vrijednosti da bi prodale svoj proizvod, svi oni koji sebe žele prikazati u ljepšem svjetlu, jer ne znamo za njihove greške ili namjere.

Davno je Diogen tražio svijećom čovjeka. Bi li danas bio bolje sreće?

Treba se doista znati othrvati svim tim manipulacijama.

Treba li uvijek svima reći sve što mislimo ili što znamo?

Odgovor na to pitanje je dala sama Majka priroda: ne treba, zato se ne mogu čitati tuđe misli. Lakovjernost je iskrenost poklonjena pogrešnoj osobi.

Ponekad se preskupo plaća.

Tuđe povjerenje, pogotovo voljenih osoba, pažljivo se čuva, jer se jednom izgubljeno povjerenje rijetko povrati.

Što u jednom društvu ima manje povjerenja i iskrenosti, time je društvo niže kvalitete.

U takvom društvu su česta iznenađenja, pogotovo neugodna.

Ako znamo da je jedna osoba ponekad neiskrena, onda trebamo biti obazrivi jer nikad ne znamo kad ćemo biti na redu da pokuša i nama manipulirati.

Živimo doista u vrlo čudnom vremenu i zato steći povjerenje ili imati u nekog povjerenje velika je, ali i najkrhkija vrlina.

Tehnološki napredak društva ne donosi sobom automatski i poboljšanje cijelog društva u svakom smislu. Ako globalno padaju lijepe emocije, i cijelo društvo pada. Kmetstvo je u Rusiji bilo ukinuto 1861. godine.

Poznato je kako je veliki ruski književnik Lav Nikolajevič Tolstoj, odličan poznavatelj života ruske aristokracije i ruskog sela, odlučno bio protiv ukidanja kmetstva jer je smatrao da će se dobre vrijednosti feudalnog društva pogoršati.

Ipak, on je među prvima oslobodio svoje robove i pružio im život na svom imanju u Jasnoj Poljani.

Svaka promjena, pa i ona što izgleda nabolje, zahtijeva dodatnu pažnju.

Najbolje je ne griješiti, no, u ovoj civilizaciji, to uopće nije lako.

O UDVARANJU

U ovom poglavlju ću pisati o prvoj i ključnoj fazi ljubavi - o udvaranju.

U časopisu Drvo znanja o udvaranju je napisan zanimljiv članak kako se udvaranjem smatra razdoblje upoznavanja ljudi koji kane sklopiti brak, a obično se povezuje s partnerima koji se slobodno izabiru, no može biti i ceremonijalno, a brak ugovoren¹³

Čini mi se da je ovakvo mišljenje o udvaranju davno zastarjelo, jer je cilj udvaranja većine mladića osvojiti djevojku, dakle doći do prvog, ključnog poljupca, a o braku se eventualno razmišlja kasnije.

Prema autorima knjige „Nauka o spolnosti“¹⁴ udvaranje čine mnogi postupci i oblici ponašanja kojim čovjek nastoji privući osobu suprotnog spola, da joj omili, pridobije njeno srce i zadrži je za sebe.

Ovakva definicija je mnogo bliža stvarnosti u našem okruženju.

Želi li netko još moderniju definiciju, izbacit će riječi suprotnog spola, no o tome bi se mogla napisati nova knjiga.

Čemu bi doista trebalo služiti udvaranje?

Cilj udvaranja je osvajanje djevojke, odnosno mladića, koji ponekad okončavaju vezom, a neke veze i brakom ili zajedničkim životom.

Ljubav treba shvatiti mnogo ozbiljnije i odgovarajuće znanje o ljubavi treba biti dostupnije da bi se patnja, kao posljedica prekida ljubavi, što više smanjila.

Cilj udvaranja bi trebao biti pronalazak životnog partnera.

Vjerojatno najvažniji zadatak u životu, tko se ne odluči za duhovni život.

Bilo kakvo igranje ljubavnom vatrom mnogi su preskupo platili.

Kako optimalno pronaći partnera?

U već navedenom Enciklopedijskom leksikonu, pod pojmom Realan izbor partnera, navodi se važnost odabira partnera za trajniju spolnu vezu, odnosno brak, na način koji pruža prilično jamstvo da će taj izbor biti uspješan.

Ono što se navodi je da ljubav mora postojati između partnera, i godine trebaju biti usklađene, normalna fizička razvijenost i dobro zdravstveno

¹³ Udvaranje i brak, poglavlje Životno doba, str. 36, Drvo znanja, broj 21

¹⁴ Enciklopedijski leksikon „Nauka o spolnosti“, Mozaik znanja, 25.tom, 1971.

stanje, naglašava se podjednako obrazovanje mogućih partnera, čak se preferira slično zvanje.

Smatra se da je dobro da partneri imaju sličan temperament, podudarnost općeg životnog mentaliteta, pogled na život, ukus, zanimanja.

U knjizi piše da je i odnos prema religiji također važan.

Dodajem da nekima i nacionalnost može puno značiti.

Navode da je izbor partnera individualna stvar svake osobe.

Enciklopediju su pisali stručnjaci iz cijele bivše države Jugoslavije i njihova mišljenja sigurno ne treba odbacivati.

Može se zaključiti da se potencijalni mogući partneri moraju maksimalno upoznati, što znači doznati sve sklonosti i sve mane onog drugog da bi rizik eventualne veze bio što manji.

Kad se odluče za prvi poljubac, moraju znati da jedan drugoga nikad namjerno neće razočarati i da će na taj način moći svoju ljubav uvijek držati na visokom nivou.

Ove riječi mogu izgledati konzervativno, ali veliki broj upropaštenih godina života i nesreća zbog emocija navode da se prema ljubavi svi trebaju odnositi mudro i oprezno.

Život nas uči da je ljubav ono najdragocjenije što jedna osoba može drugoj pokloniti i od tog koraka će umnogome ovisiti ostatak života.

U današnjem svijetu je puno slobodnih djevojaka i mladića.

Kome trebaju pokloniti ljubav? Ispravan izbor je odličan životni potez.

Neispravan izbor je jako loš životni potez. Osrednji izbor je osrednji životni potez.

Tako bitan izbor ne smije biti stvar slučaja, nego rezultat najveće moguće promišljenosti.

U jednim našim dnevnim novinama čitao sam da je jedan Amerikanac napravio test rizičnosti za parove koji se izvodi na osnovu stava o najvažnijim životnim pitanjima. Što su stavovi različiti, to je i rizičnost braka veća.

Izgleda da je izveo matematičke formule za rizičnost i to se jako podudara s mojim stavovima o najboljem izboru doživotnog partnera.

Kako i zašto ljubav nastaje, raste i pada?

Sve je na nivou misli. Svakog pojedinca krasi stas, glas i vlastite osobine: vrline i mane, želje i stavovi, ponašanje u kritičnim situacijama i tako dalje.

Stas ponekad zna zavarati, jer ispod njega mogu biti skrivene mane koje u najgorem trenutku mogu eksplodirati.

Glas je važan, jer je komunikacija riječima bitna komponenta dviju osoba. No, glas i stas su ipak manje važni od osobina koje su sastavni dio jedne osobe i tijekom godina života se ne moraju bitno promijeniti.

Izbor osobe zbog stasa i glasa, a ne zbog vrlina i mana, odnosno životnog stila mnogi su skupo platili.

U poznatoj bajci Princeza na zrnju graška osnovni cilj princa je oženiti se pravom princezom.

Podsjetimo se malo te Andersenove bajke. Noć je, kiša pada, a na vrata dvorca netko kuca. Kraljeve sluge otvaraju vrata i pojavljuje se mlada djevojka, sva mokra.

Djevojka izjavljuje da je prava princeza.

Prinčeva majka kuša njeno podrijetlo tako što ispod puno madraca na njenom krevetu stavlja zrno graška.

Princeza ujutro izjavljuje da je jako loše spavala i da je cijele noći nešto žuljalo.

Domaćini zaključuju da je njihov sin konačno našao ono za čim je dugo vremena bezuspješno tragao: bračnu družicu - pravu princezu.

Dok mnoge bajke u sebi nose pouku, za mene je Princeza na zrnju graška samo jedna u nizu priča i pričica koje mogu zbuniti mladu osobu.

Zašto je tako jako važno da princu supruga bude baš princeza?

Garantira li to optimalan izbor bračne družice?

Eventualno, samo s materijalne strane i ništa više.

Podsjetimo se što je Mark Twain rekao: „*Ako se želiš oženiti iz interesa, jeftinije ćeš proći ako dignesh kredit.*“

Doista, koji je i kakav najbolji izbor bračnog druga?

Onaj gdje će obostrane ljubavi biti najduže i najjače, a razočaranja i nelagoda najmanje.

Analizirajući razočarenja i nelagode, lako zaključujemo da ih može biti raznih vrsta - malih ili velikih, lako oprostivih i teško oprostivih, očekivanih ili neočekivanih, lako uočljivih ili neuočljivih, opravdanih ili neopravdanih, o kojima se govori, o kojima se ne priča.

Stvarno, ako bračni partneri imaju sličan stav o životnim pitanjima - važnosti obitelji, važnosti posla, važnosti njihove ljubavi, o broju i odgoju djece,

vjerskom pitanju, kako provoditi slobodno vrijeme, odnosu prema rodbini i prijateljima, obostranom razumijevanju i savršenoj komunikaciji, lakše će usuglasiti svoje stavove i zajedno će prebroditi sve zamke života trajno se grijući na vatri ljubavi.

Pogotovo ako su spremni, a trebali bi, opraštati greške bračnog druga, a koje se u ovoj nesavršenoj civilizaciji moraju dešavati.

Upravo u fazi udvaranja, fazi upoznavanja, prije prvog poljupca, potencijalni par treba dobro ustvrditi sve karakteristike druge osobe i znati, barem otprilike, kako će se ponašati u uobičajenim kritičnim situacijama kojima svaki život u našoj civilizaciji obiluje.

Ljubav je ono najdragocjenije što jedna osoba može drugoj dati i veliki je rizik takvo što prepuštati slučaju.

Barem četvrtina brakova se nikad ne izvuče iz crne spirale razočaranja, smanjenja ljubavi s konačnim razvodom braka i dodatnim neugodnostima svim članovima obitelji.

Preuranjeni poljupci mogu jako zavarati i zaslijepiti.

Evo jedne lijepe priče koju sam dobio e-mailom:

Jednom davno, sve ljudske emocije i sve ljudske kvalitete našle su se na jednom skrivenom mjestu na Zemlji.

Kada je Dosada zijevnula treći put, Ludost je, uvijek tako luda, predložila: „Hajdemo se igrati skrivača! Tko se najbolje sakrije, pobjednik je među emocijama.”

Intriga je podigla desnu obrvu, a Radoznalost je, ne mogavši prešutjeti, zapitala: „Skrivača? Kakva je to igra?”

"To je jedna igra", započela je objašnjavati Ludost, "u kojoj ja pokrijem oči i brojim do milijun, dok se svi vi ne sakrijete. Kada završim s brojanjem, polazim u potragu i koga ne pronadjem, taj je pobjednik."

Entuzijizam je zaplesao, slijedilo ga je Oduševljenje.

Sreća je toliko skakala da je nagovorila Sumnju i Apatiju koje nikada ništa nije interesiralo.

Ali nisu se svi htjeli igrati.

Istina je bila protiv skrivanja, a i zašto bi se skrivala?

Ionako je uvijek, na kraju, svi pronađu.

Ponos je mislio da je to glupa ideja, iako ga je zapravo mučilo što on nije bio taj, koji se sjetio predložiti igru.

Oprez nije htio riskirati.

„Jedan, dva, tri...” počela je brojati Ludost.

Prva se sakrila Lijenost, koja se kao i uvijek, samo bacila iza prvog kamena na putu.

Vjera se popela na nebo, Zavist se sakrila u sjenu Uspjeha koji se mučević popeo na vrh najvišeg drveta.

Velikodušnost se nikako nije mogla odlučiti gdje se sakriti, jer joj se svako mjesto činilo savršenim za jednog od njenih prijatelja.

Ljepota je uskočila u kristalno čisto jezero, a Sramežljivost je provirivala kroz pukotinu drveta.

Krasota je našla svoje mjesto u letu leptira, a Sloboda u dahu vjetra.

Sebičnost je pronašla skrovište, ali samo za sebe!

Laž se sakrila na kraju duge (laže, bila je na dnu oceana), a Požuda i Strast u krater vulkana.

Zaborav se zaboravio sakriti, ali to nije važno.

Kad je Ludost izbrojala 999.999, Ljubav još nije pronašla skrovište jer je sve bilo zauzeto.

Ugledavši ružičnjak, uskočila je, prekrivši se prekrasnim pupoljcima.

„Milijun”, zavikala je Ludost i započela svoju potragu.

Prvu je pronašla Lijenost, iza najbližeg kamena.

Ubrzo je začula Vjeru kako raspravlja o teologiji s Bogom, a Strast i Požuda su iskočile iz kratera od straha.

Slučajno se tu našla i Zavist i, naravno, Uspjeh. Sebičnost se nije trebalo niti tražiti.

Sama je izletjela iz pčelinje košnice - svog privremenog skrovišta.

Od tolikog traženja Ludost je ožednila i tako u kristalnom jezeru pronašla Ljepotu.

Sa Sumnjom joj je bilo još lakše, jer se ona nije mogla odlučiti za skrovište pa je ostala sjediti na obližnjem kamenu.

Tako je Ludost, malo po malo, pronašla gotovo sve.

Talent u zlatnom klasju žita, Tjeskobu u izgorjeloj travi, Laž na kraju duge (laže, bila je na dnu oceana), a Zaborav je zaboravio da su se uopće ičega igrali.

Samo Ljubav nije mogla nigdje pronaći.

Pretražila je svaki grm i svaki vrh planine i, kad je već bila bijesna, ugledala

je ružičnjak.

Ušla je među ruže, uhvatila suhu granu i od bijesa i iznemoglosti počela udarati po prekrasnim pupoljcima.

Odjednom se začuo bolan krik.

Ružino je trnje izgreblo Ljubavi oči.

Ludost nije znala što učiniti.

Pronašla je pobjednika svih emocija, ali Ljubav je postala slijepa.

Plakala je i molila Ljubav da joj oprost i naposljetku odlučila zauvijek ostati uz nju i pomagati joj.

Tako je Ljubav ispala pobjednik nad svim drugim emocijama, ali ostala je slijepa, a Ludost je prati gdje god ide.

Kraj priče, hvala pošiljatelju.

Već sam navodio roditeljsku ljubav kao primjer bezuvjetne ljubavi. Postoji li bezuvjetna ljubav između mladića i djevojke, odnosno bračnih drugova?

Bilo bi idealno kad bi sve ljubavi obostrano bile takve.

Negdje sam čuo ili pročitao da takva prava ljubav kod parova traje otprilike tri do sedam godina.

Negdje i mnogo kraće, a negdje i mnogo, mnogo duže.

Naravno, to sve ovisi od para do para, da budemo precizniji, od osobe do osobe jer su emocije asimetrične.

Prije nego ljubavna ludost obuzme partnere, mudro trebaju odvagati jesu li doista spremni za tako odgovoran, životno najvažniji zadatak.

Partneri si moraju pravovremeno upoznati sva međusobna lica, da ne bi za svoju sudbinu poslije nekog drugog okrivljavali.

Svatko je kovač svoje sreće, ali i nesreće.

Svako zrno znanja koje može pomoći ljudima da sretnije žive dragocjeno je.

Ljubav zahtijeva najviše jer daje najviše.

Prepuštati je slučaju značilo bi prepuštati se emocijama, a kad one gospodare, rezultati su nepredvidljivi.

Dobar izbor donosi sretan život i zato treba učiniti sve da ovih grešaka bude što manje.

SUMRAK IDOLA

Idoli su osobe koje se vole, a njihov sumrak bi bilo kolebanje ljubavi prema njima.

Osobu koju se bezuvjetno voli nazovimo bezuvjetnim idolom, jer što god ona radila, uvijek se pronađe način da ljubav ostane ista.

U ljubavi je česta iluzija, pogotovo na njenom početku.

U već spominjanoj enciklopediji „Nauka o spolnosti“ našao sam objašnjenje za iluziju o osobama. To je „*pojava da neku stvar, neki doživljaj ili neku osobu doživljavamo drugačije nego što je u stvarnosti.*

Iluzija obično nastaje tako što u stvarni događaj uplicemo svoje želje u pogledu tog događaja, pa ga pred sobom iskrivljavamo čineći ga u mašti onakvim kakvim želimo.(...)

Kad se oduševimo jednom osobom, a još je dobro ne poznajemo, često joj pripisujemo svojstva koja ona nema.

Dalje upoznavanje te osobe ponekad nam donosi saznanje da smo se prevarili i da voljena osoba nije onakva kakvom smo je zamišljali.

Osnovni zadatak upoznavanja partnera je upravo to da se oslobodimo raznih iluzija o njemu. Ako se iluzija počnemo oslobađati tek onda kad se stvorila trajna životna zajednica, može doći do razočaranja.

Bolniji je događaj kad je stvorena obitelj nego kad je riječ o ljubavnoj vezi bez većih uzajamnih obveza.

Ne treba se zavaravati da je neko partnerovo svojstvo koje nam se ne sviđa samo prolazne prirode, da je nevažno ili da će ga se on pod našim utjecajem osloboditi.

Sve su to iluzije koje su opet čest razlog neuspjeha bračnih zajednica.“¹⁴

Svatko želi da se o njemu misli što bolje, što je logično.

Ljudi se mijenjaju nabolje ili nagore zbog uspjeha ili zbog neuspjeha.

Oni koji žele ostvariti ljubav, moraju dobro znati suptilnost ljubavi, pogotovo kako se smanjuje, jer će tada lakše znati odabrati pravog partnera.

Da bi se neprijatelja pobijedilo ili izbjeglo, mora ga se dobro upoznati.

Neprijatelja ljubavi mora se upoznati najbolje.

Zato upoznajmo bolesti ljubavi, a to su posljedice ružnih događaja.

¹⁴ Enciklopedijski leksikon, 25. tom, Nauka o spolnosti, Mozaik znanja, 1971.

Svatko za sebe odlučuje kako će ih protumačiti.

Svatko za sebe odlučuje kako i koliko će druge osobe okriviti za ono što se dogodilo ili što se nije ostvarilo, a očekivalo se.

Shodno tome će se ponašati.

Na primjer, mladić nije čestitao rođendan svojoj dragoj.

Hoće li ona opravdati njegov nemar ili ne?

Koje njegovo opravdanje je može zadovoljiti?

Sve je na nivou misli, a one prethode govoru i djelu.

Misao ne mora biti dugačka, može biti vrlo, vrlo kratka, nazovimo to impulsom misli.

Kao kad odlučimo preći cestu, jer se upalio zeleni semafor.

Mislimo li tada kako se upalio zeleni semafor i možemo preći cestu?

Ne, samo krenemo, automatski.

Impuls misli je sasvim dovoljan da pokrene ljubav i da je prekine.

Jedna sitna odluka koja poslije bude sudbonosna.

Svatko od nas ima svoju viziju života, svoje želje koje želi ostvariti.

I zapreke što se te želje ne ostvaruju.

Bilo bi najbolje da se jedan par bezuvjetno najjače voli do kraja života.

Oni kojima to uspijeva izuzetno su sretni ljudi.

Ljubav pada, ljubav se smanjuje zbog razočaranja, zbog neispunjenja želja.

Idoli ne čine što se od njih očekuje.

Obično je ljubav jednog para na početku najjača jer su tada najviše oduševljeni jedno drugim.

Dani i godine prolaze, a izazovi dođu kad žele.

Život partnere testira u tisuću situacija i svatko u svim tim iskušenjima pokaže mnoga svoja lica.

Dešava se da idoli međusobno razbijaju obostranu iluziju o skrivenim licima onog drugoga.

Hoće li partner razumjeti zašto se njegov idol drugačije ponaša od onog kako on smatra da bi trebao, sam odlučuje.

Ovaj svijet uopće nije sklon pravim dugoročnim ljubavima i zato ga treba promijeniti, da obični ljudi bez većih poteškoća ostvare i zadrže najvišu ljubav jer će tako, i oni i društvo, imati najviše koristi.

Prosvjetljenje putem ljubavi je najljepše i najteže prosvjetljenje jer zahtijeva

dvije osobe koje su dovoljno upoznate sa svim zamkama i strogo ih izbjegavaju.

Iz ovoga je već jasnije da je međusobna iskrenost neophodna za dugotrajnu visoku ljubav.

Neiskrenost stvara nerealna razmišljanja, čije su posljedice nepredvidljive. Za iskrenost je potrebno povjerenje, za iskrenost je potrebna hrabrost i uvjerenje da će partner uvijek razumjeti želje, misli, djela.

Jasno je da sebičnost, neskromnost i prevelika očekivanja u jednoj ljubavi mogu biti ogromna iskušenja.

Ljubav traži vrline - ispunjavanje želja voljenoj osobi, a ako se neka slučajno ne ispuni, treba dobro provjeriti da je voljena osoba potpuno prihvatila obrazloženje.

Važna je potpuna suglasnost (ili tolerancija) u svim odlukama svakog od partnera.

Drevni psiholozi su davno znali da svatko o tuđim greškama ili onome što osoba smatra da je tuđa greška, može zaključiti što god želi.

Najveći poznavatelj emocija, Isus, svojim je savjetima putem kršćanstva maksimalno pokušao sačuvati ljubav jednog para, jer je znao da je ljubav osnova obitelji, a obitelj je osnova sretnog djetinjstva, a sretno djetinjstvo je najvažnije za izgradnju odrasle osobe.

Smatram da se prije dvije tisuće godina znanje moralo davati putem dogme da bi se što kvalitetnije primjenjivalo, jer su ljudi tada, u prosjeku, bili mnogo primitivniji nego danas.

Isusove riječi o ljubavi imaju i danas ogromnu snagu jer proizlaze iz njegovog velikog znanja.

Sretan sam što se mnoge Isusove pouke o emocijama u potpunosti podudaraju s mojim istraživanjima i kad god je trebalo naći rješenje ili putokaz nekog zadatka o emocijama, pomoć je dolazila iz Isusovog vrhunskog znanja.

Ljudi onog doba nisu bili zreli za znanstvena objašnjenja mnogih fenomena ljubavi i emocija, zato je Isus iskoristio sva sredstva da bi se smanjila patnja, a povećala ljubav i evolucija čovječanstva.

No, veliki projekt kojim bi se cijeli svijet korjenito preokrenuo još ni izdaleka nije završen iako je puno toga napravljeno i mnogim se znanstvenim otkrićima znatno poboljšao život na Zemlji.

Ima još puno problema, no, put od 2000 godina primjene tog znanja najbolje se očituje putem velikog porasta znanosti, umjetnosti, medicine i kvalitete života pojedinca kršćanske, pa i drugih civilizacija.

Kad čovječanstvo bude zrelo da znanstveno čuje i objašnjenja Isusovih čuda, a ja se nadam da će to biti u ovom tisućljeću, bit će to velika pozitivna prekretnica u evoluciji Zemlje.

No, vratimo se našoj temi.

Kako rastu razočaranja prema idolu, tako polako pada ljubav, ali sve dok ljubav tinja, zajednički život je snošljiv, a ponekad i lijep.

Najveću zamku za ljubav Isus je nazvao najvećim grijehom.

To je zamka da se svjesno nađe konkurencija idolu.

Isus je otprilike rekao da je dovoljno da se pogleda na tuđu ženu sa željom i time se čini preljub u srcu, najveći grijeh.

Jasno je da se pravila emocija odnose jednako i na žene i na muškarce.

Želja za drugom ženom, odnosno muškarcem, gotovo bezuvjetno donosi smanjenje ljubavi.

Nemogućnost ostvarivanja želje donosi frustraciju, a za frustraciju se netko mora okriviti.

Zašto je baš to najveći grijeh?

Zato što se smanjuje ljubav prema partneru, a da on o tome ništa ne zna.

Na primjer, muž u kafiću sjedi i pati za nekom pjevačicom, a žena kod kuće čuva djecu i sprema mu večeru.

Muž dolazi kući, no ljubav prema vlastitoj ženi se smanjila.

Uzrok svome jadu ne traži kod sebe nego kod jedine osobe koju za pad svoje ljubavi može okriviti - svoje žene, čije nedostatke započinje preuveličavati.

Patnja u toj obitelji se neumitno povećava.

Treba razlikovati svjesnu želju od slučajnog poremećaja u ljubavi koji dolazi protiv volje, nazvanog malim grijehom.

Pretpostavljam da oni koji čine najveći grijeh osjećaju da im se ljubav smanjuje, a ne shvaćaju zašto se to dešava.

Koga okriviti što voljena osoba više nije tako draga kao prije?

Mane se traže kod drugih, a ne kod sebe.

Nesposobnost čuvanja ljubavi zna biti velika mana, jer posljedice mogu biti ružne.

Mane idola se preuveličavaju i ljubav sve više tone do eventualne konačne

odluke o prestanku ljubavi.

Tenzije sve više rastu, a nekadašnju veliku ljubav zamjenjuju razni vidovi nerazumijevanja, netolerancije, pa i nasilja.

Ako početak ljubavi krasi ludost, kolebanja i kraj ljubavi su nerijetko povezani s krivom procjenom - nerazumijevanjem.

Ponekad i grubošću, pa o tome, na žalost, čitamo u crnoj kronici.

Preljub u srcu je najveći grijeh, jer je podmukao i skriven i razara ljubav bez da se krivac osjeća krivim.

Misaoni preljubnik će tražiti bilo kakvu izliku za pad svoje ljubavi i neće mu pasti na pamet da je on taj krivac koji razara ljubav i obitelj.

Kako se smanjuje ljubav, smanjuje se i ljubavni žar s dodatnim komplikacijama.

Isusovo znanje o ljubavi i emocijama je, prema mojim proučavanjima, jako dragocjeno za razvoj svakog čovjeka.

Negdje sam čuo da razvod braka smanji supružnicima pet godina života.

Jesu li onda u pravu oni koji se ne upuštaju u bračne vode?

Svatko treba odlučiti za sebe.

Znati voljeti je velika vrlina, a ne znati voljeti je velika mana.

Logično je da neke osobe prikrivaju smanjenje ljubavi.

Suptilna pravila ljubavi su previše skrivena i ne mogu se pronaći olakim mijenjanjem partnera.

Majka priroda se opet pokazala kao vrlo darežljiva s jedne strane, ali i vrlo stroga za sve one koji ne žele živjeti evolutivno.

Pogledamo li život oko nas, bit će nam jasno da u prirodi nema milosti za regresivno. Podstiče se progres.

Tako je i s ljubavlju: nagrađuju se dobre, poštene, iskrene, nesebične, skromne osobe, a kažnjavaju one druge.

Ljubav je čest motiv pjesama, filmova, knjiga, slika i svako znanje o njoj je dragocjeno, jer može poboljšati život ljudi.

Nije slučajno što po svijetu ima tako puno osoba koje se ne usuđuju ući u ljubavnu vezu.

Mnogobrojni razvodi brakovi, crne kronike po novinama i patnja koje proizvode loše veze, utječu negativno na ljude i zato se mnogi ne upuštaju u ljubavnu vezu. Relativno dobro žive i ne žele se upuštati u avanture.

Mlade osobe lakše će ući u ljubavnu vezu.

Mladi su skloniji obožavanju drugih osoba.

Pogotovo mlade djevojke znaju zavoljeti slavne osobe: glumce, pjevače, sportaše. Što je osoba starija, teže će se odlučiti za tako što.

Moja istraživanja pokazuju da ljubav zahtijeva dobre osobe koje će ljubav nagraditi kvalitetnim životom, a dobro odgojena djeca predstavljaju krunu života.

Ljubav se može smatrati dugoročnom investicijom u svakom pogledu.

No, za svaku investiciju potrebna su i ulaganja - tko nije spreman ulagati, ne može ni dobiti.

Tko ne riskira, ne može ni profitirati.

No, u svakom poslu, pa i ovom velikom životnom projektu, najvažnije je znanje.

Ljubav traži puno, a daje još više.

Kako da dvije osobe jedna drugoj postanu i ostanu božanskim idolom pitanje je koje vjekovima opterećuje čovječanstvo na sve četiri strane svijeta.

Tko napravi i najmanji pomak u znanju o ljubavi, napraviti će veliki doprinos povećanju sreće, a smanjenju nesreće na ovoj planeti.

Ljubav, kraljica svih emocija, jako je delikatna.

Znanje o tome kako se ljubav može smanjiti i izgubiti najbolja je obrana kako da doživotno ostane najveća i time partnerima omogući najljepši mogući život.

O VAMPIRIMA

Oni su prava greška prirode, i oni iz priče, a i ovi suvremeni. Oni su nedovoljno razvijene duše, bolje reći, jako mlade duše.

Drevni psiholozi su na razne načine usmjeravali ljude na ispravan put.

Običaji, moralne norme, religijske dogme, bajke vjekovima su služile toj svrsi.

U knjizi se već govorilo o mogućem skrivenom značenju čarobnjaka, vukova, zmajeva, feniksa.

Podsjetimo se da su čarobnjaci ljudi koji najviše riječima začaravaju druge osobe.

Na primjer, ako netko govori o ovoj knjizi da je najobičnije smeće, onda će se takav glas o njoj pronositi, makar to uopće ne bila istina.

I ja se nadam da nije.

Kao što netko reče „*sto puta izgovorena laž postaje istina*“.

Vuk u bajci Crvenkapica predstavlja stres, a lovac je onaj koji je uništio stres. U dječjim bajkama dobro uvijek pobjeđuje tako da mališanima da optimizma u životu.

Zmajevi koji rigaju vatru mogu se smatrati bivšim princezinim ljubavima ili greškama koje princ upoznaje i biva ubijen kad odustaje od princeze ili ubija sve zmajeve glave i postaje njen odabranik.

No, zmajeve glave mogu biti općenito princezine greške ili mane zbog kojih se princ koleba ponuditi joj ljubav ili ne.

Naravno, i princeza se može kolebati zbog prinčevih nedostataka ili onog što ona smatra da su njegovi nedostaci.

Zmajeve glave koje ponovo izrastaju su mane koje se ponavljaju i to nije baš jednostavna situacija.

Rajska ptica feniks predstavlja ljubav koja nakon neke svađe privremeno umire, ali se može ponovno potpuno obnoviti.

Što bi bili vampiri?

O njima u enciklopediji piše sljedeće: „*Vampir, vukodlak, je u narodnom vjerovanju mnogih naroda zao duh koji noću u snu napada ljude, siše im krv, na taj ih način oslabljuje, oduzima im životnu snagu, pa oni uskoro umiru.*“

Kao što nitko nije vidio zmaja, osim u pričama i legendama, slično je i s vampirima. Podsjetimo se još nekih podataka koje opisuju vampire - pojavljuju se samo noću, a ako ih sunčeva svjetlost obasja, gotovi su.

Žive u mrtvačkim kovčezima i umjesto da tamo ostanu i miruju, oni ustaju, tumaraju i traže žrtve.

Ugrizu u vrat i sišu krv.

Žrtva i sama postaje vampir i drugima također siše krv.

Očnjaci su im povećani, lica blijeda, a u njihovim životima niske strasti imaju izrazito važno mjesto.

Traže žrtve na sve strane, lukavo ih zavedu i u kobnom zagrljaju ugrizu ih za vrat, obično kad spavaju.

Žrtva se, začudo, puno ne buni, dapače, kao da joj se sviđa takvo što, ali time i sama postaje vampir.

Vampiri se boje križa i od njega mahnito bježe.

Ubija ih se glogovim kolcem u srce.

Najpoznatiji je grof Drakula, koji je živio tamo negdje daleko u

Transilvaniji u mračnim šumama u svom dvorcu.

Sve je to toliko mistično i daleko od naše stvarnosti.

Danas nema vampira, nema vukodlaka, sve je to samo plod nečije bujne mašte.

No, je li to doista tako?

Negdje sam pročitao da su u jednoj zemlji na istoku, čini mi se u Kini, ljude na položaju više kažnjavali za počinjena zlodjela u odnosu na obične smrtnike.

Za njih su kazne bile i deset puta strože.

Zbog čega su tako činili?

Zato što ljudi na položajima imaju mnogo veću mogućnost manipulacije ljudima, pa su se i većom kaznom njihovi zločini željeli spriječiti, što nije nelogično.

Drakula je grof, znači osoba od velike moći i bogatstva, jer je jedan grof prije 300-400 godina bio barem u rangu današnjeg vlasnika poduzeća od desetak tisuća radnika.

Ne treba ni govoriti da je bio u odličnim odnosima s drugim grofovima ili bilo kojim važnijim ljudima svog kraja.

Kao što je to danas moćna i bogata osoba.

Osobina vampira je da izlaze noću, znači to su ljudi koji ne žele da se vide neke njihove aktivnosti.

Vampiri izlaze samo za punog Mjeseca, dakle kad im dođe vrijeme, kad osjete žrtvu.

Kako vampir uspijeva ugristi žrtvu?

Kad osoba nije svjesna svih posljedica tog čina.

Zato je uglavnom žrtva prikazana kako spava.

Na lijep način vampir zavede žrtvu i ona postaje njegova hrana u bilo kom pogledu.

Moćnik manipulira podanikom i podanik za njega čini što god zaželi.

On to čini milom - karizmom izuzetne osobe ili silom, lukavstvom, prijevarom.

Dugoročno, svi oni stradaju, a i njihove obitelji.

Zato se vampiri tako boje križa jer nepošteno dolaze do neke koristi, u stvari sišu krv ljudima.

I uopće ih nije briga koliko patnje mogu proizvesti njihove manipulacije jer je

njima osnovni cilj novac, moć, niske strasti.

Laž tumače kao vrlinu, ne kao manu.

Izlazak na sunce, kad konačno mračna istina o njima dođe do drugih ljudi, razotkriva ih u njihovom pravom svjetlu.

Ono što je zanimljivo je vampirska zaraznost - oni pažljivo biraju žrtvu, bacaju mamce pa tko se ulovi ...

Žrtva postaje i sama vampirom, jer i ona postaje nepoštena, dvolična, sebična i počne iskorištavati druge, uglavnom poštene, ljude.

U filmovima je dobro prikazano vampirstvo: to je vrsta ludila, vrsta pokvarenog uma.

Uopće ih ne zanima što će se dogoditi s onima koji će patiti zbog njihovih zlodjela.

Kako se vampirstvo liječi?

Autoritet grofa Drakule nam govori da tu nema lakog izlaza.

Bez njega bi možda bilo lakše, ali vampirstvo pod njegovim vođenjem ima visoki patronat i pod njegovom zaštitom sisanje krvi je vrlina, a ne bolest.

Tko postaje tako velikim vampirom?

Utjecajna osoba koja je svojim nepoštenjem puno toga postigla, uglavnom u sprezi sa sebi sličnim kolegama.

Čak i ako bračni drug zna za njegove mane, iz više razloga se ne razvodi.

Nisu to nimalo jednostavne situacije.

Vampiri se ponekad vole hvaliti svojim uspjesima jer je njima sasvim normalno činiti zlo, zato treba biti oprezan s prijateljevanjem - trenutak kad netko hvali laž, nemoral ili krađu, znak je za uzbunu - treba ga se kloniti u velikom luku, jer on će naći tako uvjerljive izlike za svoja nedjela pa slabije karaktere može nagovoriti da postanu njegovi partneri.

Kao što zmajeva previše ima na zemaljskoj kugli, potpuno je ista stvar s vampirima.

Koja je osnovna greška vampira?

Uvjerenje da to što čine nije ništa nemoralno i neobično.

Uvjerenje da su moralna pravila uvedena da bi se ljude disciplinirali.

Smatraju da su oni inteligentniji od drugih, jer imaju veću slobodu u životu i više uživaju u životu.

Jedna kriza više ili manje, u svijetu ne mijenja puno stvari.

Davno je Kant predložio dva etička pravila.

Prvo je: čini ono što može biti univerzalno, za sve ljude na svijetu.

Drugo pravilo je da ljudi budu cilj, a ne sredstvo.

Osnovno je da su vampiri nepošteni prevaranti koji smatraju da to nije nikakvo zlo.

To što drugi robuju moralnim pravilima, smatraju slabošću, a oni žele maksimalno iskoristiti ovaj život.

Što je neki vampir na većem položaju, lakše će se izvući ili će lakše nekog uvući u svoj nemoralni red.

Borba protiv vampira mora biti jasna, sa zlom nema kompromisa jer se inače može upasti u zamku i na neki način postati sudionik vampirovih zločina.

Vampiri će tuđu nesmotrenost proglasiti zločinom, a svoja tajna nedjela smatrat će nečim sasvim normalnim.

Osobe koje vara držat će nesposobnima, glupima i primitivnima, a ako se njihovi zločini otkriju, smatrat će da se ništa strašno nije dogodilo.

Hoćemo li nekoj osobi dojaviti da joj je bračni drug vampir?

Nema igranja s emocijama i ne znamo kako će tko reagirati na tako što, može se čak i na nas okomiti da se ne miješamo u tuđe stvari.

Bilo što u tom pravcu treba činiti jako pažljivo.

Što ako netko shvati da je njegov bračni drug vampir (što nikom ne želim)?

S vampirom nema kompromisa, osim ako se iskreno pokaje.

No, kako znati da se iskreno pokajao, kad je već naučio dobro lagati?

Vampira treba pokušati vratiti zdravom razumu da opet postane poštena osoba.

Preporuka drevnih mudraca je da se to može učiniti na dva načina.

Prvi način je da se vampir izvede na sunčeve zrake, to jest njegova nedjela treba objelodaniti da svi znaju kakav je nitkov i pokvarenjak.

Na taj način ljudi znaju s kim imaju posla i vampir vremenom shvaća da je izopćen iz društva i da mu je jedini povratak u društvo da se poboljša.

Drugi način je mnogo suptilniji, ali nije nimalo lak.

Treba glogov kolac zabiti vampiru u srce. Što bi to moglo značiti?

Čim je srce u pitanju, znači da su u pitanju emocije.

Ako vampir nekog voli, na primjer djecu ili roditelje, mora shvatiti da se mora promijeniti da ne pogorša odnose s njima.

Udar na srce vampira mora biti jak, ali ne prejak, da ne bi bilo neželjenih posljedica, zato se koristi glogov kolac.

Ponekad vampir sam shvati svoje greške i samom sebi zabije kolac zbog onih koje voli i preraste tu ružnu fazu i to je dobro.

U knjizi „Ljekovitim biljem do zdravlja“ našao sam zanimljivo objašnjenje o svojstvima gloga:

„Drži se da je glog jedna od najvrednijih i najdjelotvornijih ljekovitih biljaka za srce. Glog jača i regulira rad srca.

Osim toga, glog je izvanredan regulator krvnog tlaka, pri čemu ne samo da smanjuje povišeni krvni tlak, nego povisuje preniski krvni tlak u oslabljenog srčanog mišića.

Dobar je u liječenju oštećenog srčanog mišića u starosti, kod upale srčanog mišića, u liječenju zakrečenih krvnih žila i angine pectoris.

Glog općenito djeluje na smirenje živčanog sustava.“¹⁵

Dakle, osoba se može promijeniti zbog onih koje voli, ali to treba biti učinjeno na nježan način.

Ono što također ubija vampirizam u ljudima je udarac srebrnog noža u srce! Ponovo je u pitanju tihi rat protiv takvog tipa ljudi, no ovog puta se pobjeđuje zahvaljujući čistoći ponašanja.

Poznajemo li osobu s vampirskim ponašanjem, trebamo paziti na vlastito ponašanje da bude što ispravnije i to će mučiti lošu osobu.

Upravo srebro simbolizira čistoću prema knjizi o simbolima.¹⁶

Vampirstvo je prava zarazna bolest koja ljude mentalno vraća u primitivnu zajednicu gdje nije bilo obitelji ni pozitivnih efekata zdrave obitelji.

Vampirstvo globalno povećava patnju koja je prikazana kao sisanje krvi.

Obično su vampiri osobe u braku, što im daje tobožnju ozbiljnost.

Uništavanje vampirstva nije jednostavno, a sastoji se u kvalitetnom obrazovanju ljudi da činjenjem zla i sebi dugoročno pogoršavaju život, jer se na taj način zlo samo multiplicira i samo je pitanje dana kad će se njemu ili nekom koga on voli vratiti.

Biti u okruženju moralnih, poštenih ljudi je *conditio sine qua non*, neophodan preduvjet kvalitetnog života. Biti u okruženju loših, nemoralnih ljudi, nosi sobom veliko iskušenje.

¹⁵ Rade Marušić: Ljekovitim biljem do zdravlja

¹⁶ Jean Chevalier, Alain Gheerbrant: Dizionario dei simboli, BUR Dizionari, 2006.

Najgori su vampiri, jer oni znaju da su zločesti, ali to vješto skrivaju i otkrivaju se podmuklo samo žrtvi za koju su ocijenili da je mogu zaraziti. Učenje vampira je puno viceva, šala, samohvale, galantnosti, pokazivanja moći i bogatstva.

No, ako žrtva na vrijeme shvati da je put koji mu se nudi u stvari stranputica, u svakom trenutku je crni čarobnjak spreman na lukavu odstupnicu, kao da je sve to bilo samo u šali.

Čini mi se da su drevni psiholozi vampirima, vješticama, vukodlacima nazivali psihički oštećene ljude jer je njih bilo i mnogo prije zasnivanja psihologije ili psihijatrije kao znanosti. Najvažnija pouka je izbjegavati njihovo društvo.

No, nikome na čelu ne piše što je.

Zato najviše stradavaju mladi, neiskusni, naivni, a u enciklopediji piše, i psihički oštećeni ljudi.

Vampiri su velika pošast, jer zbog svoje sebičnosti i neznanja povećavaju nered po svijetu vješto skrivajući svoje nepoštenje, izazivajući nesreće oko sebe.

O MINIMIZIRANJU STRESA

Vjekovima je čovječanstvo bilo u velikim problemima, opasnosti su vrebale mnogo više nego sada pa su ljude prisiljavale na preživljavanje. Strah od sutrašnjice bio je veći nego danas.

Glad, ratovi i bolesti poput tuberkuloze, malarije, kuge, velikih boginja, kolere ljudima su utjerivali strah u kosti.

Uzroci svih ratova mogu se svesti pod isti nazivnik: nezadovoljstvo mnogih ljudi.

Najbolja obrana od rata je sretan život i mudrost, koji se neće pokolebati ni pod kakvim utjecajem.

Sretne osobe žele ostati sretne, a nesretne žele postati sretne, prečesto na pogrešan način.

Neprirodan je put do sreće tako da se drugim ljudima povećava patnja zbog negativne reakcije potlačenih.

Kao što svoju materijalnu situaciju možemo poboljšati smanjivanjem nepotrebnih izdataka, tako i sreću svakog čovjeka možemo povećati maksimalnim smanjivanjem njegovih neugodnih situacija.

Ljudi su naviknuti živjeti sa stresovima, doživljavati ih i činiti ih. Ako su uzrok više od 90% bolesti psihosomatski poremećaji, to jest stresovi, onda će se svako ulaganje u smanjivanje stresnih situacija isplatiti.

Projekt uništavanja stresova treba vrlo ozbiljno shvatiti, jer neće biti ni lak ni kratak.

Osnovno je uočiti i dobro upoznati neprijatelja, a u ovoj civilizaciji su to mnoge neugodne situacije.

Čine se svjesno, ali i nesvjesno, jer se podcjenjuju moguće negativne posljedice riječi ili djela na druge ljude.

Drevni psiholozi su na razne načine: putem bajki, moralnih normi, religijskog ponašanja pokušavali minimizirati nelagode i da nije njih bilo, tko zna što bi sada bilo s čovječanstvom.

Kad netko krši davno utvrđene norme, uglavnom stvara stresnu situaciju. Stresna situacija stvara nesretnije ljude, a oni će u potrazi za srećom lakše posegnuti za alkoholom, drogom.

Nesretniji ljudi će lakše učiniti nečasnu radnju ili neodgovornije djelo koje može prouzročiti nesreću.

Kad neki ljudi otkriju tko im je upropastio život, osvećuju se, što je opet generator novih ružnih situacija.

Tako se ovo čovječanstvo već stoljećima vrti u začaranom nesretnom krugu.

Edukaciju o nastanku stresova, njihovim posljedicama i najboljim načinima smanjivanja treba započeti čim prije obuhvaćajući cijelu populaciju, jer će se na taj način najbolje iskorijeniti taj dugogodišnji podmukli neprijatelj čovječanstva.

Svi moraju biti svjesni da ne čine namjerno nelagodu, jer tako upropaštavaju život drugima, pa posredno i sebi, jer je stres zarazna, opasna i povratna bolest, a najbolji lijek je znanje o prevelikoj šteti koju je dosad učinio i koju ubuduće može učiniti ako ne spriječimo.

Kao što moramo prati ruke prije jela da se ne razbolimo, tako moramo naučiti biti što pažljiviji prema drugim ljudima da im ne poružnimo život, pa će onda drugi biti obazriviji prema nama.

Osvijestiti pravi značaj stresa u ljudskom društvu je poput otkrivanja mikroskopskih uzročnika teških bolesti kao što su kuga, malarija, kolera.

Danas je u tijeku jedan veliki rat - rat protiv pušenja cigareta, koji još uvijek nije dobiven.

Rat protiv stresova neće biti lakši jer su ljudi naviknuli živiti u stresu i raditi stresove.

Svijet je globalno selo već više od 100 godina i posljedice svega lošeg što se radi ostaju tu na Zemlji, među nama, ako se ne ponište.

Minimiziranjem stresova će se povećati ljubav, sreća, zadovoljstvo.

Rat protiv pušenja traje već dvadesetak godina i poučan je.

Prije tridesetak godina, cigarete su se normalno svuda reklamirale.

Pušilo se i u autobusu i u avionu.

Bio je to, u odnosu na današnjicu, pravi Eldorado za pušače.

Mnogim nepušačima je duhanski dim smetao, ali nisu mogli ništa protiv toga.

Kad se znanstveno utvrdilo da je dobrobit cigareta velika utopija, odjednom se sve preokrenulo.

Ustanovilo se da novac koji država na račun poreza zaradi, izgubi liječenjem oboljelih od bolesti uzrokovanih duhanskim dimom i drastičnim skraćanjem radnog vijeka mnogih radnika pušača.

Nikotin na kratke staze stvara iluziju boljeg života, a na duge staze je podmukli masovni ubojica. Zašto ljudi uopće puše?

To im je način da si poljepšaju život.

Pušači su postali progonjeni na mnoge načine pa je u nekim zemljama čak zabranjeno pušenje na ulici. Nisam pobornik velikog šikaniranja pušača.

Pravo rješenje za odvikavanje od nikotina, pa i od svih ostalih poroka, je smanjivanje stresova u svakom pogledu.

Koja je tamna strana poboljšanja života putem cigareta?

Pušenje je na prvom mjestu među uzročnicima prerane smrti, jer su rizici od infarkta srca, koronarnih bolesti, raka pluća, usta, jednjaka, grkljana, mokraćnog mjehura, gušterače, želuca, bubrega, astme, alergije, infarkta mozga te glaukoma i mnogih drugih bolesti, mnogo veći za pušače nego za nepušače.

Uznemiravajuće je da djeca pušača u svojoj odrasloj dobi obolijevaju češće od bolesti dišnih putova iako sami nisu nikad pušili.

Bračni drug nepušač ima mnogo više šanse da dobije rak pluća od svog kolege čiji bračni drug nije pušač.

Pušači u mladosti i srednjoj dobi možda žive nešto bolje nego što bi inače živjeli.

Na žalost, mnogi od njih zbog toga žive mnogo kraće. Tako kažu ozbiljne

statistike.

Brojevi pokazuju da se u prosjeku godine starosti pušača značajno umanjuju, a to očigledno većinu pušača ne zabrinjava.

Pravo rješenje za optimalno suzbijanje svih zala je opće smanjivanje nelagoda. Tako zahtjevan projekt se treba obaviti svuda, no ne na način koji će ljude frustrirati.

Svatko se treba upoznati s mogućnošću kvalitetnijeg življenja smanjenjem stresova. Očigledno je da bi se mogle osnovati nekakve zajednice takvih istomišljenika.

Za svaku novu investiciju ili veću promjenu u poduzećima trebalo bi zahtijevati i elaborat da se na globalnom nivou neće povećati nivo stresa.

U suprotnom se takvi projekti trebaju odbaciti kao generatori novog stresa. Nezadovoljstvo ljudi često se transformira u bolesti ili druge vidove problema.

Stres ima tendenciju širenja kao zaraza i manifestiranja na razne načine i zato borba protiv njega mora biti beskompromisna.

U današnjem društvu nitko ne zna kad će njegov stan biti meta lopova, kad će njegova sigurnost na cesti biti ugrožena, kad će njegova pozicija na poslu biti uzdrmana, kad će stradati onaj koga voli zbog nečijeg neodgovornog ponašanja. Mudrost je u prevenciji takvih događaja.

Danas je količina stresa prevelika i nužno je drastično smanjenje da nas ne bi Majka priroda ponovo kažnjavala ratovima, ili bolešću, ili nekom drugom nepogodom, jer se i ona brine o smanjivanju stresova.

Dobra poduka, školovanje i prosvjeđivanje ljudi je najbolji lijek, stoga edukaciju treba započeti još od malih nogu.

Lijepo je biti u okruženju tolerantnih osoba koje ne povećavaju stres niti ga šire i to treba biti osnovni cilj odgoja i školovanja.

U interesu svih ljudi je da se posvuda minimizira stres - od obitelji preko posla i škole, posvuda.

Kako minimizirati stresove u obitelji?

Većim znanjem o pravilnom izboru bračnog partnera, većim znanjem kako ne smanjiti ljubav prema bračnom partneru, većim znanjem kako ne smanjiti ljubav bračnog partnera, poboljšanjem odgoja djece.

Tako će obitelj postati sretnija, jer će u njoj biti manje stresova.

Obitelj je temelj svakog društva, pa ako su ti temelji slabi, ni društvo se neće

moći vinuti visoko jer će se srušiti.

I školstvo treba mijenjati na način da postane sretno mjesto dobro odgojene i obrazovane djece i da ne bude generator stresa što danas, na žalost, prečesto jeste pa njih nisu zadovoljni ni učenici, ni roditelji ni nastavnici.

Na jednom stručnom predavanju čuo sam da u jednoj zapadnoj zemlji ima škola gdje nastavnike policija prati do razreda, znači da može biti i mnogo gore nego što jest.

Jedna od posljedica nekvalitetnog života je neodgovorno ponašanje.

Prebrza vožnja, neprimjereno ponašanje u školi, izbjegavanje učenja, posljedice su nezadovoljstva mladih što se mora čim prije promijeniti nabolje. Pogotovo zato što postoje načini.

Optimalan odgoj i obrazovanje djece je najvažnija investicija čime ćemo dobiti dobre radnike, odgovorne roditelje i sretno ljude.

Smatram da je to sljedeći evolutivni korak čovječanstva do koga se treba doći na pažljiv i promišljen način.

Ljudi provode jako puno vremena radeći, zato je važno da taj rad bude takav da ih ničim ne frustrira.

Ne postoji radnik zbog posla, nego posao zbog radnika.

Smanjenjem stresova na poslu, i kvaliteta posla će se povećati.

Osnovni cilj poduzeća ne smije biti profit nego kvalitetniji život ljudi.

Najviše vrijede poštene, dobre, skromne, kreativne i radišne osobe, jer puno doprinose i obitelji i poslu, a oni koji su neprijateljski okrenuti prema poslovnim kolegama ili poslovnim suparnicima, djeluju destruktivno i općenito smanjuju učinke rada.

Mnogi stručni poslovni tečajevi potiču bolje međuljudske odnose čime neposredno utječu na smanjenje stresa.

Često se za rukovoditelje postavljaju osobe visoke emocionalne inteligencije čime se učinci radnika najviše poboljšavaju.

Odavno se utvrdilo da se smanjivanjem stresa na poslu poboljšavaju rezultati rada i to rješenje mnoga poduzeća uspješno primjenjuju, i zbog zarade, i zbog boljeg života ljudi.

Osim obitelji, škole i posla ljudi se kreću i na mnogim drugim mjestima.

Sretne osobe će težiti mjestima gdje neće biti izložene stresu.

Plan minimiziranja stresa je vrlo ambiciozan i mnogi će se složiti da je dobar, ali neki će reći da je praktički neostvariv u svakom pogledu.

Značajna poboljšanja u obitelji, odgoju, školstvu, na poslu i na ostalim mjestima bi se već učinila, da je to tako lako napraviti.

Kao što su pušači naviknuti na cigarete, tako su i mnogi ljudi naviknuti na stres, a mnogi i žive na račun stresova drugih ljudi.

Duhanska industrija, industrija alkohola, erotska industrija mogle bi puno izgubiti smanjivanjem stresova i povećanjem ljubavi.

Na ljudskim stresovima zarađuju proizvođači filmova strave i užasa, dio računalne industrije koja prodaje računala i programe za vrlo agresivne igrice i mnogi, mnogi drugi.

Kad je izumitelj televizije pokazao svoje remek djelo nekim autoritetima onog vremena, oni su komentirali: „Pa tko će tako nešto staviti u kuću.“ Pametni ljudi su shvatili da obiteljski dom s televizijom neće uvijek ostati tiho utočište.

Mediji se trebaju drastično promijeniti da bi smanjili razinu stresa koju danas nerijetko povećavaju.

Tko želi prihvatiti i provoditi ovakav cjeloviti plan smanjivanja stresa, živjet će mnogo bolje, a tko ne želi, ostat će na nižem stupnju evolucije.

Smatram da su mnogi ljudi dovoljno svjesni da ostvare veliku pobjedu nad stresovima koji su velika smetnja razvoja boljeg života na zemaljskoj kugli.

SMANJIVANJE RIZIKA STRESA

Stara je mudrost: „*Koga ujede zmija plaši se i guštera*“.

Jednom doživljeni veliki stres, maksimalno se želi izbjeći tako što se smanjuje rizik da se slična greška ne ponovi.

Koga ugrize zmija, nerado će brati cvijeće ili bezazleno hodati kroz gustu travu, kao što je to nekoć činio.

Stres je vrlo strogi učitelj.

Kako ga izbjeći?

Smanjenjem rizika da se ponovi ili, ako se već pojavi, da njegova šteta bude manja (kao što u Americi na zapadnoj obali kuće tako grade da u slučaju zemljotresa bude najmanje štete).

Najbolji način za obranu od stresova je njihovo izbjegavanje.

Ako ipak dođu, najgore je paničariti ili donositi pogrešne odluke, što se često

čini.

Hladna glava u toku i nakon stresa najbolja je odbrana i nikako ne treba brzati s odlukom, ako nije baš neophodno.

I dobar savjet mudrih ljudi uvijek dobro dođe.

Dobar izbor životnog partnera je vrlo važna odluka svake, uglavnom mlade osobe.

Smanjiti rizike bračnih razmirica, svađa ili razvoda je zadatak koji ne smije biti prepušten slučaju.

Dobro je koristiti se lošim iskustvom drugih ljudi, zato razmotrimo zašto drugi padaju na ispitima ljubavi.

U brakorazvodnim parnicama se najčešće kao uzrok navodi neslaganje karaktera.

Nekadašnja sreća se zamijenila nesrećom.

U stručnoj literaturi poimence se navode pravi uzroci koji se kriju iza riječi: neslaganje karaktera.

U enciklopedijskom leksikonu „Nauka o spolnosti“¹⁴ može se naći da se pravi uzroci raspada braka pojavljuju već na samom početku braka, ili čak i prije nego se brak sklopio.

Prva grupa takvih uzročnih faktora se naziva zloupotreba braka.

Ako je cilj braka (barem jednom bračnom drugu) osloboditi se samačkog života, nesnosnih situacija u porodici ili sličnih životnih stanja (bijeg od stvarnosti), taj brak je na dobrom putu da jednog dana bude bez obostrane ljubavi bračnih drugova.

Ako netko ulazi u brak zbog poboljšanja materijalnog stanja, ili ulazi u brak iz taštine, inata ili zbog statusa u društvu, također povećava rizičnost takvog braka.

Tko ulazi u brak zbog želje roditelja ili naprosto što smatra da je vrijeme da se stupi u brak, jer to svi oko njega čine, a bez prave ljubavi prema budućem bračnom drugu - sve su to potencijalne bračne mine.

Svakako da se i u najriskantnijim brakovima vremenom može razviti velika međusobna ljubav i to je dobro.

U istoj enciklopediji se nadalje navodi da kad netko ulazi u brak zbog nekog drugog razloga, a ne zbog ljubavi prema bračnom drugu i kad taj cilj pomoću braka ostvari, brak postaje bezrazložan, prazan. Jedan ili oba partnera počnu ga doživljavati kao neugodno opterećenje, a s tim dolazi neslaganje, svađe i

mnoge druge neugodnosti.

Ponekad je uzrok raspada braka nedovoljna zaljubljenost jednog ili oba partnera.

Kad je ljubav u braku nepotpuna ili jednostrana, kad je na samom početku počela opadati ili je bila manje živa nego u početku zbližavanja bračnih drugova, onda je sasvim sigurno da takav brak neće imati uspjeha.

Ako postoji samo prijateljstvo, poštovanje ili simpatije prema drugoj osobi, ali ne prihvaća se cjelokupna osoba sa svim manama i vrlinama, onda je ta bračna veza temeljena na prividnoj ljubavi koja će teško izdržati puno godina zajedničkog života, raznih iskušenja kojim ova civilizacija obiluje.

U enciklopediji¹⁴ stoji:

„Samo prava ljubav među bračnim drugovima može sve te probleme uspješno svladati, a da među partnerima ne dođe do težih nesporazuma i razmimoilaženja.

Ako pak nema prave ljubavi, bit će i jednom i drugom partneru iz dana u dan sve teže da se neprestano jedan drugome prilagođavaju, da se žrtvuju, da neprestano odstupaju od svojih osobnih sklonosti i potreba.

To je razlog nagomilavanja psihičke napetosti u njima koja se onda manifestira u jakoj uzajamnoj razdražljivosti, agresivnosti i na kraju u otvorenom neprijateljstvu.

Značajan uzrok neuspjeha, odnosno razvoda braka je nedovoljno poznavanje bračnog druga prilikom stupanja u brak.

Kad je nekome stalo do toga da osvoji svog partnera i da s njim stupi u brak, onda je sasvim razumljivo što se taj čovjek nastoji prikazati u što ljepšem svjetlu, ističući svoje prednosti, a skrivajući nedostatke.

Ako se ne potrudimo da prije odluke na brak potpuno upoznamo cjelokupnu ličnost svog partnera, onda je sasvim sigurno da ćemo u braku s njime upoznati više njegovih nedostataka nego pozitivnih osobina.

Tu će se prije ili kasnije sigurno prikazati onaj dio njegove ličnosti koji je on prije nastojao prikriti.

Zato nedovoljno poznavanje budućeg bračnog druga često uzrokuje razočaranje u braku.

Nije rijedak slučaj da je razočaranje obostrano.

Tada bračni drugovi jednog dana shvate da su u stvari stupili u brak sa sasvim drugom osobom nego što je bila ona kojoj su se nadali. Sasvim je razumljivo što je u tom slučaju njihov brak osuđen na propast.

Ima ljudi koji nose u sebi takva psihička svojstva da su nedovoljno sposobni za stvaranje uspješne bračne zajednice ili su za to potpuno nesposobni.

To su prije svega emocionalno hladne ili bolesno egocentrične osobe“

Vrlo je važno smanjiti rizik od nesretnog braka. Enciklopedija „Nauka o spolnosti“ sadržava nevjerojatno korisne informacije pa ću je i nadalje citirati, sada o posljedicama razvoda braka. Smatram da iste posljedice mogu biti i nakon raspada velike, a i manje ljubavi, ovisi o osobi.

„Razvod braka ostavlja u bivšim bračnim drugovima ponekad duboko nepovjerenje u brak uopće i strah od eventualno novog braka.

To im otežava stvaranje novih bračnih zajednica ili uopće ljubavnih veza, pa ih ispunjava nezadovoljstvom i psihičkom napetošću.

Događa se i to da jedan ili oba bivša bračna druga generaliziraju svoja negativna iskustva o suprotnom polu u braku, pa svoj odbojan ili čak agresivan stav prema bivšem partneru unose i u novi brak.

Tada je unaprijed onemogućeno da se u tom braku postigne uspjeh.“

Statistike kažu da se žene mnogo teže odlučuju za novu bračnu vezu.

Olako predavanje duše i tijela u ljubavi predstavlja veliki rizik patnje, ako partneri obostrano nisu spremni za ozbiljnu i dugu ljubav.

Kraj velike ljubavi predstavlja početak velike patnje.

Neki bi radije izabrali ugriz zmije nego tu patnju.

Što će ostavljena, razočarana, ponižena osoba zaključiti nakon velikih ljubavnih boli?

Hoće li ponovo ući u bilo kakvu ljubavnu vezu ili ne?

Mnogi doživotno odustaju od njih, pogotovo ako su patnju prekinutih veza okusili više puta.

Kako maksimalno smanjiti rizik nesretne ljubavi?

Stare ljubavi često perfidno izobličuju nesretnike, da toga nisu ni svjesni.

Može im nestati bezazlenost prema ljubavi, a njeno mjesto preuzeti strah od novog neuspjeha. Bilo koja negativna emocija je kontradiktorna ljubavi.

Velikom ljubavi smatram iskrenu predaju duše i cijelog tijela.

Logično je što se u mnogim krajevima svijeta prva predaja duše i tijela ljubavnom partneru može dati tek nakon sklapanja bračnog zavjeta.

Tako je rizik smanjenja ljubavi najmanji.

Smatram da su upravo tako razmišljali drevni psiholozi kad su donosili opća pravila ponašanja.

Tim konzervativnim pravilom su globalno povećali bračnu sreću s važnom posljedicom podizanja kvalitete života cjelokupnog društva u svakom pogledu.

Znali su da je obostrana ljubav bračnih drugova važan preduvjet sretne obitelji, što i današnji znanstvenici govore.

Da bi se prevladale sve teškoće koje današnje obitelji moraju razriješiti - novca nikad dovoljno, teškoće u odgoju djece, odgovornosti i ambicije na poslu, želja napretek - ljubav bračnih partnera biti će umanjitelj stresova i najbolja pomoć.

Smatram da su danas mladi ljudi u prosjeku lošije psihički pripremljeni za obiteljski život nego naši preci prije sto ili dvjesto godina.

O čemu se radi?

Prije puno godina više je bilo mladih vjernika koji su se pridržavali kršćanskih pravila, gdje se potenciraju oprost, tolerancija, odgovornost, a i u samom crkvenom bračnom činu mladenci jedan drugome doživotno obećavaju ljubav i u dobru i u lošem.

Našim precima koji su iskreno pristupili tom činu i držali se strogih pravila, bio je osiguran ljepši bračni život unatoč težim uvjetima života zbog bolesti i neimaštine.

Danas mnogi ljudi više ne prihvaćaju takav način života - predbračni ljubavni život je sasvim uobičajen, štoviše, kod mnogih grupica mladih to je pomodarstvo.

Nemajući saznanje o suptilnosti, značaju i snazi ljubavi, njihova bračna sreća nije optimizirana.

Još jednom ćemo objasniti asimetričnost emocija: dvije osobe ne moraju gajiti međusobno iste emocije - mladić može voljeti djevojku, a ona ga može samo simpatizirati ili čak ne podnositi.

Ljubavna sljepoća je uobičajena mana; zaljubljena osoba ne mora biti potpuno svjesna stanja druge osobe.

Na primjer, djevojka smatra da je dečko voli, a on želi prekinuti tu vezu. I što ga ona više voli, time će njeno razočaranje biti veće kad joj on objavi konačnu odluku. Neće joj biti lako i tko zna hoće li opet smoći snage ostvariti pravu ljubavnu vezu.

Pa ako se odluči na novu vezu, pitanje je hoće li uspjeti ponoviti čistu veliku ljubav.

On će ići sve dalje i dalje u osvajanju ženskih srca ni sam ne znajući kad će se zaustaviti.

Kad se zaustavi, hoće li znati svojoj zadnjoj odabranici pružiti pravu bezazlenu ljubav?

Drevni psiholozi su čednost prije braka promicali da bi cijelo društvo zbog toga bolje živjelo.

Knjiga koju sam često koristim, „Nauka o spolnosti“ sadrži vrlo korisne stručne informacije i savjete.

No, ima i članke koje puritanci ne mogu prihvatiti.

I sam naziv knjige se možda mogao bolje odabrati.

Izraz seks u našem jeziku ima pomalo prostački prizvuk i trebalo bi ga izbjegavati.

Uvođenje predmeta koji će svojim sadržajem dati kvalitetno znanje o opravdanosti moralnog ponašanja, koji će dati dovoljno znanja o ljubavi i njenim zamkama, nužnost je u našem obrazovnom sustavu.

Moralni odgoj bi bio najbolji naziv tog predmeta.

Znati voljeti - velika je i zahtjevna vrlina.

Ne znati voljeti - velika je mana jer generira patnju.

Za pravu ljubav nije dovoljna samo fizička, već i psihička i socijalna zrelost.

Mnogim ljubavnim parovima to nedostaje i zato stradaju.

Treba napomenuti da se znanje o emocijama ne smije davati na ružan ili prisilan način već na lijep, razumljiv i spontan način.

Iz svega ovoga lako je zaključiti kako smanjiti rizik od „zmijskog“, odnosno stresova - zmijskog treba maksimalno izbjegavati prije nego naprave štetu.

Oni koji idu u šparoge bez štapa, imaju najviše šanse da osjete bol od zmijskog ugriza.

Velika je šteta što se poslije nesretnog događaja plaše šetati po našim prekrasnim livadama i šumama. Štoviše, i one oko sebe odvlače od toga. Komunikacija s drugim ljudima je najosjetljivija. Želimo li imati dobre

odnose, smanjimo rizike njihovog pogoršavanja ne čineći drugima ono što ne želimo da drugi čine nama. Mnogi mudriji ljudi od mene su to već rekli. Oni koji je krše jednog dana će se osjećati usamljeniji nego što su se nadali i smatrat će da su drugi nepažljiviji nego što bi trebalo.

U stvari, žanju ono što su nekad posijali.

Kad se loš događaj ipak dogodi smireno treba točno odrediti uzroke i ispravno odlučiti da se ne napravi veća šteta nego što treba, jer se mogu latentne mane ojačati i pretvoriti u komplekse čime se život definitivno poružnjuje.

S nepredvidljivim posljedicama, pogotovo ako je riječ o ljubavi između bračnih drugova.

Treba učiti od onih koji ne griješe ili od onih koji su pogriješili i naučili da više ne griješe.

O IZAZOVIMA

Od kolijevke pa do groba čovjek je stalno u izazovima.

O životu čovjeka može se prosuditi tek na samom kraju njegovog životnog puta ili još i kasnije, kad se vide svi rezultati njegovog rada, kad mu je duša već odavno napustila tijelo.

Svaki čovjek sebi određuje cilj života. Za nekoga je to da živi što sretnije, da puno toga vidi i proba; drugome je cilj da što manje griješi, trećemu da ostvari poslovne ambicije; četvrtome da ima sretnu obitelj; petome da se posveti duhovnom životu.

Neki završe život i ne obave sve onako kako su željeli.

U starosti su ljudi obično najmudriji, imaju iskustva, shvaćaju greške i svoje i tuđe.

Stari rimski pjesnik Vergilije je otprilike rekao: „*Jedva čekam da ostarim kako bih bolje razumio što se dešavalo, da bolje razumijem život.*“

Prekretnice u životu svakog pojedinca su stresovi.

Nema stres uvijek samo loše strane.

Ako osoba nakon stresa nešto nauči i smanji rizik od budućih sličnih stresova, onda je onaj prvi stres imao dobar učinak.

Jedan jednostavan primjer - ako desetogodišnjak prelazi cestu dok je uključeno crveno svjetlo i skoro ga pregazi auto, i ubuduće uvijek više pazi,

pa i kao vozač - takav stres onda ima i pozitivne učinke.

Najbolje je učiti na stresovima koji su se dogodili drugim ljudima.

Stariji ljudi imaju više iskustva u svakom pogledu, pa su i oprezniji od mlađih koji su naivniji i zato više stradavaju od nenadanih događaja.

Ako netko ne shvati uzroke stresa, postaje njegov rob, jer, iz straha da se stres ne ponovi, izbjegavat će slične situacije, pa makar imao zbog toga velike štete.

Što je stres bio jači, to će i izbjegavanje biti veće i iracionalnije.

Zanimljiv je primjer ljudi koji se boje putovati avionom, a nikad u njemu nisu ni bili.

Iako statistika kaže da je avion najsigurnije prijevozno sredstvo, strah očigledno ima preveliku moć.

Može se reći da su negativni učinci stresova razni strahovi i kompleksi jer su u strahu velike oči.

Što je veći stres, time izaziva i veći učinak, bilo da se više nauči ili da se trajno pogorša život i sebi i drugima.

U najranijoj fazi života živčani sustav djeteta je previše nerazvijen i stresovi u toj dobi mogu izazvati velike negativne učinke jer malo dijete nije u stanju intelektualno razumjeti što mu je prouzrokovalo patnju.

Svaki stres u tim danima može se negativno odraziti u fazi odraslog čovjeka.

Stoga treba težiti da sva djeca imaju djetinjstvo bez stresova.

Stresovi u obitelji, užoj ili široj, mogu biti nezgodni, jer se s osobama koje su prouzročile stres dijete mora družiti skoro svaki dan puno godina.

Da bi se mlado biće ispravno odgojilo, treba biti i fizički (dakle tjelesno) i psihički zdrava osoba.

Dok je pojam fizički, tj. tjelesno zdrave osobe potpuno jasan, što bi bila psihički zdrava osoba?

Time se bavi mentalna higijena, pa radije čujmo što o tome kažu stručnjaci.

O mentalnoj higijeni, neki je nazivaju i psihohigijenom, u enciklopediji piše: *mentalna higijena nastoji da sve odgajatelje, a prije svega roditelje i nastavnike, osposobi za što pravilniji postupak s djecom i za prirodni osjećajni odnos prema njima...*

Osnovni joj je zadatak da čovjeku od početka života osigura zdrav psihički razvoj, tj. prirodno oblikovanje njegove ličnosti.

To u velikoj mjeri zavisi od toga kako sredina u kojoj se dijete razvija utječe

na njegovo emocionalno i intelektualno sazrijevanje, na njegovo cjelokupno ponašanje i na kakvoću njegovih životnih iskustava.

Važna je i pravilna briga za djecu koja se rađaju s raznim psihičkim i fizičkim problemima.

Mentalna higijena ili psihohigijena ima prije svega preventivan učinak da mladu osobu u što većoj mjeri osposobi za uspješno snalaženje na tri osnovna životna područja: za konstruktivan odnos s drugim ljudima, za svoje radne obveze i konačno za ljubav, odnosno bračni život.

Time se mogu spriječiti razni teži poremećaji koji se kasnije ponekad teško uklanjaju.

Kako mi se čini, osnovni problem osoba niske emocionalne inteligencije je velika sebičnost i nerazumijevanje drugih ljudi.

Ako se velika sebičnost, odnosno nerazumijevanje drugih osoba, događa u obitelji, tada su to uzroci iracionalnih postupaka bilo onih koji čine loše postupke ili onih koji ih trpe.

Mala djeca su uglavnom prirodno sebična i te se sebičnosti odrastanjem trebaju osloboditi da bi mogli zasnovati zdravu obitelj. Nesebičnost moraju učiti od odraslih, najviše od roditelja ili od osoba kojima su svakodnevno okruženi: bake, djeda, teta u vrtiću, članova šire obitelji, prijatelja.

Zato je veliki problem ako je bilo koji od roditelja sebičan ili netolerantan, dakle,

ako su nekom od roditelja socijalne emocije nedovoljno razvijene.

Neispunjavanje želja bilo kojeg ukućana može povećati tenzije, što dovodi do porasta nezadovoljstva, svađa i ostalih konflikata.

Društvo je prečesto protuobiteljski raspoloženo zbog ideala mnogih ljudi - da je novac najvažnije mjerilo vrijednosti i sreće.

Nedovoljna suosjećajnost dovodi do pomanjkanja ljubavi i nakon nekog vremena više ništa nije kao prije - previše toga je lošije.

Vratimo se još malo obitelji da vidimo kako su drevni psiholozi pokušali smanjiti razinu stresa u toj osnovnoj jedinici ljudskog društva.

Kvaliteta života u obitelji ovisi o međusobnim odnosima njenih članova i jasno je - što manje loših relacija, a što više dobrih odnosa, tim bolje.

Postoje tri vrste osnovnih odnosa: između braće i sestara, između roditelja i djece te između bračnih drugova.

Odnos djeteta prema roditeljima nije uvijek dobar, ali roditelj je taj koji će, zbog razumijevanja i ljubavi, uglavnom trpjeti greške do potpunog sazrijevanja i odvajanja djeteta.

Odnos braće i sestara je uglavnom dobar zbog toga što međusobno nemaju prevelikih zahtjeva.

Odnos bračnih drugova je vrlo važan, jer se na toj vezi cijela obitelj temelji od samog početka.

Međusobna ljubav bračnih drugova je preduvjet lakšeg svladavanja svih problema jedne obitelji.

Zbog čega baš ljubav?

Jer je ona preduvjet praštanja koje je neophodno da se greške prevladaju, a da se odnosi ne pogoršaju.

Usuglašenost, bolje reći neprestani kompromisi bračnih drugova su preduvjet kvalitetne obitelji.

Sebičnost ili nerazumijevanje bračnog druga je opasna bolest jedne obitelji.

Zato je prethodno dobro poznavanje bračnog druga preduvjet dugoročno zdrave obitelji.

Sad je razumljivo zašto su drevni psiholozi uveli čin zasnivanja braka na sve četiri strane svijeta.

Zasnivanje braka je vrlo svečan čin kojim dvije osobe stupaju u zajednicu s važnim pravnim, društvenim i drugim posljedicama.

Nakon zasnivanja braka dvije osobe imaju novi status u društvu.

Kad je jedna osoba u braku, znači da je, po pitanju ljubavi, za sve osobe suprotnog spola nedodirljiva i to se uglavnom uvažava.

Tko to ne uvažava, nemoralna je, i za tu obitelj vrlo štetna, osoba.

Zasnivanje braka dviju osoba je prekretnica koja kazuje rodbini, roditeljima, poslovnim partnerima i svima da se odnosi s njima jako mijenjaju jer su osnovali obitelj, a obitelj zahtijeva vremena, energije i novca.

Kažu da je prva godina braka najteža jer se tada novopečeni bračni drugovi prilagođavaju i otkrivaju sva svoja lica.

Ako se dvije osobe vjenčaju bez prave ljubavi, mnogi se zadaci koje zajednički moraju riješiti mogu pretvoriti u žučne svađe i razočaranja.

Srećom, čest je slučaj integracije supružnika.

„Integracija supružnika je psihički proces među bračnim drugovima kojima je pošlo za rukom izgraditi pravi brak...“

Kod njih je nastalo stapanje njihovih osoba u jednu cjelinu...

Takva integracija supružnika se može izraziti formulom: ja + ti = mi.

To znači da sretan brak nije mehanički zbroj individualnih osobina dvoje ljudi, već nešto kvalitetno novo, što je posljedica njihove integracije.

Ono se pokazuje u tome što se oba partnera postepeno mijenjaju u svom ponašanju, u načinu reagiranja, u svojim zanimanjima i potrebama, a da svega toga nisu ni svjesni. (...)

Jedinstvo bračnih drugova se pokazuje, prije svega, u tome što oni prema drugim ljudima, pa i prema raznim životnim problemima nastupaju kao jedna osoba.

To im ne dopušta da se među njima pojave bilo kakvi dublji nesporazumi ili krupnija razmimoilaženja u životnim nazorima i potrebama.

Brak po sadržaju nosi u sebi i ravnopravan odnos među partnerima koji se ogleda i u njihovoj ravnopravnoj suradnji u svim oblastima zajedničkog života.

Oni u svemu nastoje pomoći jedno drugome ako ne drugačije, onda moralnom podrškom, priznavanjem uspjeha i razumijevanjem teškoća. Za takav brak je karakteristična i emocionalna ekskluzivnost bračnih drugova.

To znači da su u svoje slobodno vrijeme, u razonodi i rekreaciji uglavnom dovoljni jedno drugome.

Oni podržavaju razne prijateljske i rodbinske odnose, ali ovi imaju za njih uvijek manju emocionalnu vrijednost od njihove međusobne povezanosti.

Erih From to naziva sebičnošću udvoje, smatrajući tu pojavu izrazom nedovoljne socijalnosti.

No, ona je jako potrebna za postizanje prave sreće u braku.

To ni najmanje ne oštećuje socijalnost bračnih drugova.

Naprotiv, što je netko sretniji u svom bračnom životu, tim više razumijevanja može imati za druge ljude i više sposobnosti da se s njima druži. “¹⁴

Na žalost, svi brakovi ne razvijaju se na ovaj optimalan način, a neki koji se razvijaju na takav način, zbog razočaranja barem jednog od supružnika kasnije postaju samo formalni, gdje nema pravog bračnog sadržaja, gdje nema prave ljubavi, gdje nema integracije supružnika, gdje nema emocionalne saživljenosti, gdje su supružnici sve više dvoje nego jedno što često

završava odvajanjem supružnika.

U povijesti ljudskog društva, a i danas, u svijetu ima različitih načina pronalaženja bračnih drugova i različitih načina sklapanje bračnog zavjeta.

Postoje osobe koje žive zajedno, ali se ne odlučuju na sklapanja braka.

Najpoznatiji je konkubinac, koji je prema enciklopediji „Nauka o spolnosti“¹⁴ *vanbračna zajednica trajnijeg značaja gdje je zajedničko stanovanje i domaćinstvo.*

Svaki par koji živi u konkubinatu ima svoje razloge zašto ne žele sklopiti brak i ne bih to razmatrao, pogotovo što postoje i uspješne zajednice takvog tipa. Vratimo se braku.

Sretan brak, a i bilo koja veza dvije osobe, uvijek ovisi o kvaliteti odnosa partnera, a odnos proizlazi iz njihovih vrlina i mana.

Obostrana iskrenost, hrabrost, razumijevanje, altruizam, tolerancija, strpljivost, skromnost, realne želje, a odsustvo straha, nepažnje, sebičnosti, neiskrenosti, netolerancije, svadljivosti, bahatosti, oholosti, sebičnih ili neostvarljivih želja, kvalitete su koje garantiraju dugoročno sretan zajednički život.

U našem društvu postoje dvije vrste braka: crkveni i građanski brak.

Crkveni je brak, po riječima koje se izgovaraju za vrijeme ceremonije, mnogo jači, jer između ostalog novopečeni mladenci obećavaju jedan drugome doživotnu ljubav i u dobru i u zlu, dok toga, koliko mi se čini, u našoj građanskoj ceremoniji sklapanja braka nema, pa su i preuzete obveze manje.

Čini mi se da bi se naš građanski brak trebao osvježiti.

Praksa po kojoj budući bračni par samo kaže da, potpiše se i poljubi, suviše je pasivna za dvije psihički, fizički i društveno zrele osobe u današnjem društvu.

Ne vidim razloga zašto oni ne bi čitali ili ponavljali riječi kojima će se jače vezati. Riječi imaju snagu i ne treba ih podcjenjivati.

U današnje doba bilo bi logično da mladenci odmah dobiju svoj potpisani zavjet ljubavi.

Koliko znam, sustavne pripreme za građanski brak gotovo da i ne postoje, pa nije slučajno da ima tako puno razvoda.

Analizirajući bajke lako je zaključiti da je upravo obitelj najmanje kraljevstvo koje kralj i kraljica mudro trebaju održavati.

Najbolje je kad je obitelj sama sebi dostatna za sve izazove, jer što se više ljudi u unutarnju politiku jedne obitelji miješa, time je i mogućnost grešaka veća.

Što na članove obitelji više utječu loše osobe, obitelj je u većim iskušenjima. Najbolju obranu od svih nedaća dali su drevni psiholozi putem običaja, vjere, moralnih normi.

U stvari, to su recepti kako imati što veću emocionalnu inteligenciju. Ako ih se bračni parovi pridržavaju, imaju šanse da duže i više zadrže kućnu sreću, a što ih se manje pridržavaju, dovode više u opasnost sve članove obitelji.

Izazova je napretek i najbolja je prevencija. Jačanjem ljubavi bračnih drugova jačamo cijelo društvo, a slabljenjem ljubavi bračnih drugova cijelo društvo gubi.

LITERATURA S KOMENTARIMA AUTORA

1. Maharishi Mahesh Yogi o Bhagavad-Giti, Novi prijevod i komentar sa sanskrtskim tekstom, izdavač: Savez za transcendentalnu meditaciju, Zagreb, 1992.

Knjiga puna mudrosti, no dobro je imati prethodno iskustvo transcendentalne meditacije, jer je knjiga pisana za ljude raznih stanja svijesti.

Za nemeditante preporučujem knjigu istog autora i istog izdavača: “Znanost o bitku i umjetnost življenja”.

Tko se više želi baviti vedama, preporučujem knjige izdavača “Život bez stresa” te knjige autora ponajboljeg poznavalaca vedske znanosti na ovim prostorima Jadranka Mikleca.

2. Najpopularnije su knjige Gustava Schwaba: “Najljepše priče klasične starine” prvi i drugi dio, a moje su kupljene na kiosku, izdavača Globus media, izdane 2005. godine.

Stručnjaci predlažu neke druge autore za ozbiljnije proćavanje grćkih legendi.

3. O Pitagori sam koristio prekrasnu knjigu: “Divine Harmony: The Life and Teachings of Pythagoras» autora John Strohmeier i Peter Westbrook (Paperback - May 2003)

4. Citirat ću što je toćno rekao Solonu stari egipatski svećenik:

„E Solone, Solone, reće mu tad jedan stari svećenik, vi ste Heleni uvijek djeca, nema starog Helena” A Solon, ćuvši to, upita: „Kako to misliš?”
„Mladi ste svi, duše su vam mlade...”

Citat je iz Platonovog djela “Timaj”, ja imam izdanje NIRO “Mladost”, Beograd, iz 1981. godine.

Ćesto kaćemo da su korijeni zapadne civilizacije u staroj Grćkoj, no malo se zna da su se mnogi slavni Grci školovali u još starijem Egiptu, pa i sam Platon.

5. Platon: “Odbrana Sokratova”, “Kriton”, “Fedon”; Beogradski izdavaćko-

grafički zavod, Beograd, 1982. godina.

6. O mladim i starim dušama čitao sam u jednoj knjizi Adriana Predraga Kezelea. Eh, kad bih se sjetio naslova knjige, rado bih ga napisao!

7. Kao što je za stariju populaciju trebalo navesti gdje je wikipedija, tako će, sve mi se čini, za nove naraštaje treba napisati gdje mogu naći Isusove mudrosti i djela, To je naravno Biblija, ali samo Novi zavjet.

8. To sam, čini mi se, pročitao u jednom broju "Drva znanja". No, više o Koperniku može se pročitati na Wikipediji. Treba li nekom objašnjenje da je to na Internetu?

Adresa: www.wikipedia.com

9. Braća Grimm "Bajke i priče", Grafički zavod Hrvatske OOUR Izdavačka djelatnost, Zagreb 1988.

OOUR je skraćenica od Osnovna organizacija udruženog rada za razliku od SOUR što je Složena organizacija udruženog rada, a sastojala se od više OOUR-a. Jednostavno, zar ne?

Moj primjerak ove vrijedne knjige je sav "raskupusan". U njoj su i druge vrijedne bajke: "Ivica i Marica", "Pepeljuga", "Trnoružica", "Vuk i jarići", a pred kraj su i "Doktor Sveznadar" i "Našla krpa zakrpu". Ono što mi se posebno dopada je da knjiga osim dva poglavlja o braći Grimm sadrži i jedno poglavlje o prevoditelju.

10. Tko je napisao ili objavio bajku "Ljepotica i zvijer"? Ne znam, pa ovog puta neka to bude ekranizacija te bajke prekrasan crtani film "Ljepotica i zvijer" u produkciji, koliko se sjećam Walta Disneya.

I za mnoge druge bajke ne znam autora ili izvor (Princ žabac na primjer), no sasvim mi je logično da ih se zna.

Ako mlađe generacije ne znaju te bajke, neka pitaju starije.

11. Naravno, www.wikipedia.com , no preporučujem da pogledate prekrasne slike na temu feniksa (naravno ukucajte u tražilicu phoenix) na internetu,

recimo na www.deviantart.com.

12. Teofrast: "Karakter", IP "V. Masleša", Sarajevo, 1975.

13. Drvo znanja, broj 21, iz članka Udvaranje i b+rak, poglavlja Životno doba, 36. stranica

14. Enciklopedijski leksikon "Nauka o spolnosti", Mozaik znanja, 25. tom, izdan 1971. godine. Knjigu je napisala grupa autora, a glavni redaktor i urednik je dr Marjan Košiček

15. Rade Marušić: "Ljekovitim biljem do zdravlja", IV izdanje, Mladost, Zagreb, 1984. godina.

Mislím da je upravo ovo izdanje u pitanju.

16. Jean Chevalier, Alain Gheerbrant: "Dizionario dei simboli", sedmo izdanje, izdavač BUR Dizionari, 2006. godine, (www.bur.rcslibri.it)

DRUGI DIO

MATEMATIČAR O LEGENDAMA

Uvod.....	143
Paris i Artur	145
Ifigenija i Helena.....	160
Perzej i Andromeda	166
Odlazak i povratak Odiseja	171
Zaključak	185
Dodatak: grafovi.....	186

UVOD

Legende o kojima se govori u ovoj knjizi stare su najmanje 1500 godina, što znači da u sebi nose dugotrajne vrijednosti.

U njima su prepoznatljive osobe slične onima koje svakodnevno vidamo, sa svojim vrlinama i manama.

Te su osobe zatečene u vrlo čudnim zbivanjima i okolnostima kada ih se najbolje upoznaje.

U ovoj knjizi pokušava se otkriti dio tog skrivenog blaga.

Svakom od nas dođe vrijeme kada trebamo donijeti neku odluku.

Najvažnije su dugoročne, sudbonosne odluke, a da bismo odlučili najbolje, potrebno je znati kakve posljedice nosi svaka od mogućnosti.

Današnji život prepun je izazova za svakog čovjeka.

Malo tko je kvalitetno pripremljen i obrazovan za baš sve problemske situacije.

Čime se jedan običan čovjek treba voditi?

Koji životni putokazi trebaju biti najvažniji?

Na osnovu čega treba donijeti odluku koja će izazvati najmanje štete, a najviše koristiti?

Smatram da ljubav, briga o ljubavi, poštovanje te čuvanje lijepih emocija trebaju biti cilj svakog djelovanja.

Paziti da se ružne emocije ne „povampire“ vrlo je važno, a odluke drugih ljudi koji potiču tuđe ružne emocije, valja kritički ocjenjivati. „Ljubav je najjača na Svijetu“, tko je to i kad rekao, ne znam, no moja istraživanja daju potpuno pravo toj izjavi.

Koja su iskušenja ljubavi?

Analizom nekih poznatih legendi želim pomoći svima koji za njom tragaju. Postoji više vrsta ljubavi, kao i poštovanja - prema ljubavnom partneru ili partnerici, prema djeci, prema roditeljima, prema prijateljima, prema svim ljudima.

Ljubav i poštovanje rastu oduševljenjima, a umanjuju se razočaranjima.

Kako prepoznati kada ima ljubavi, a kada nema ljubavi, kada ima poštovanja, kada nema poštovanja?

Vrlo važna pitanja, a istinski znalci odgovora veliki su sretnici.

Negdje sam pročitao da su starogrčki bogovi predstavljali prirodne zakone.

Kako onda protumačiti čuvenu legendu o Prometeju?

Donijevši ljudima vatru, Prometej je bio kažnjen tako što je bio privezan za stijenu, a orao mu je svaki dan jeo jetru.

Kako je imao status boga, jetra mu se svakodnevno obnavljala.

Čini mi se da je tu skrivena priča ne samo o pronalasku vatre već i bilo kom važnijem izumu.

Zamislimo ljudsko društvo prije pronalaska tehnike ovladavanja vatrom.

Kad bi gromovi zapalili travu, grmlje ili šumu, vatra se širila prema ljudskom naselju, a dvonošci su bježali poput životinja glavom bez obzira. Sve dok jednog dana „Prometej“ nije pronašao način kako kontrolirati vatru. Zamislimo s jedne strane zapaljeno stablo, a s druge strane neku krvoločnu divlju životinju.

Mogao je to biti gladan vuk ili ranjeni medvjed, dovoljno daleko od vatre, a blizu čovjekoliku Prometeju.

U paničnom strahu napravio je nešto od čega mu je zastao dah - uzeo je zapaljenu granu za hladnu stranu i zamahnuo prema razjarenoj životinji.

Tim potezom spasio je i sebe i one oko sebe.

Do pravog „pripitomljavanja vatre“, njenog plemenitog korištenja, kao što je kuhanje na vatri u današnjem smislu riječi, proteklo je još neko vrijeme.

Shvativši da se vatrom može svakodnevno grijati, a i braniti od divljih životinja, čovjek ju je počeo svakodnevno koristiti.

No, bilo je još uvijek ljudi koji su se smrtno bojali vatre, bojali su se i osjećali nesigurnima dok je ona bila u njihovom vidokrugu.

„Prometej“ i njegova obitelj bili su možda i izopćeni iz ljudske zajednice.

Njegovi neprijatelji su ga stavljali na velike muke jedući mu svakodnevno „jetru“. Kako legenda o Prometeju završava?

Sretno. Sjajni junak Heraklo skinuo mu je lance i Prometej je bio spašen.

Ne samo on, već i njegova tehnologija.

Čovjek sam ne može previše, no kad su tu i istomišljenici, sve je lakše.

„Čovjek Prometej“ nije pokleknuo i pripitomio je vatru.

Njegovi ljudski sljedbenici koriste vatru mnogo više nego prije - vatra nam je prijatelj, osim kad izmakne kontroli, no zato su tu vatrogasci.

Vatra nam daje toplinu, daje nam svjetlo i kvalitetniji život.

Slično je i s ljubavnom vatrom...

Znamo li vladati njome, grijat će i nas i one oko nas.

Ne znamo li vladati njome ili ako se njome igramo, ljubavna vatrena stihija će se razbuktati i proždrijeti živote na načine da će se žrtve patiti i mučiti.

Svima oko njih život će biti jadniji, mizerniji, nedostojan pravog ljudskog postojanja.

Vrijeme je da se znanje o ljubavi na znanstven način počne davati ljudima koji će ga ispravno koristiti.

Time će poboljšati svoje živote.

Oni koji iz bilo kog razloga ne budu koristili to znanje, biti će građani drugog reda, koliko god to njima smetalo.

PARIS I ARTUR

Podsjetimo se čime je to princ Paris zaslužio tako loše mjesto u hijerarhiji junaka kao kukavica starogrčke literature.

Od tri različita životna puta, trebao je izabrati najvažniji.

Zlatnu jabuku na kojoj je pisalo „najljepšoj“, princ Paris morao je pokloniti jednoj od božica: Ateni, Heri ili Afroditi.

Atena je bila božica mudrosti i pobjedonosnog vođenja rata, zaštitnica pravnog poretka, pravičnosti i umjetnosti.

Božica Atena bi označavala mudrost (znanje), pravednost, umjetnost.

Tko nju ne bi izabrao za saveznika?

Hera je također imala više uloga: čuvala je red i kreaciju, bila je zaštitnica braka i supruge starogrčkog boga Zeusa, neprikosnovenog vladara, pa je time i ona bila kraljica cijelog svijeta, neba i Zemlje.

Afrodita je bila božica ljubavi i ljepote, a zahvaljujući svojoj ljepoti i čarolijama, postala je jedna od najmoćnijih božica.

Afroditu ćemo shvatiti kao zamjenu za nagonsku težnju prema ljepoti i ljubavi, ponekad korištenjem laži i nepoštenja.

Princ Paris je morao odabrati koja je božica najljepša: Hera, Atena ili Afrodita.

Nastavak je zanimljiv jer su božice počele podmićivati mladića.

Hera mu je obećala veliku vlast i moć.

Paris nije težio obiteljskom životu pa mu sretnu obitelj nije ni ponudila.

I ovako je ponuda bila jako primamljiva.

Božica mudrosti Atena mu je ponudila pobjedu u svakom ratu.

Pred njim bi bila blistava budućnost.

Afrodita mu je ponudila najljepšu ženu na svijetu.

(Na jednom predavanju mladići u publici su uzviknuli: „Tooooooooo!“)

Parisa nije imao tko savjetovati - morao je sam odlučiti.

Sve su to bile njegove želje i vizije, sve se to zbivalo u njegovoj glavi.

Paris je u stvari trebao odlučiti koji će životni put izabrati: posao (Hera), znanost (Atena) ili ovozemaljske užitke i ludovanje za lijepim ženama (Afrodita).

Mladi je princ bio previše prepušten samom sebi, pa je logično da ga nije zanimalo ni znanje ni posao.

Zato se i odlučio za najriskantniji izbor - za Afroditinu ponudu te je proglasio najljepšom božicom, da bi dobio najljepšu ženu za sebe.

Bez pravilnog odgoja i obrazovanja uletio je u život, a kao trojanski princ, dobio je i veliku moć.

No, nije shvaćao dalekosežnost zavođenja pogrešne žene.

Kraj je dobro poznat.

Dobio je najljepšu ženu, Helenu, što je dovelo do velikog rata u kome je poražena Parisova strana.

U cijeloj se toj tragediji odgovornost njegovih roditelja ne spominje previše, a ona nije mala.

Roditelji su trebali znati da im je sin sklon opasnim avanturama.

Putovanje u drugu državu za njega je bio preopasan zadatak.

Ne samo za njega već i za sve njegove sugrađane.

Što možemo naučiti iz ove legende?

Pravilan odgoj i obrazovanje su veoma važni u životu jedne osobe.

Da bismo razumjeli što se danas događa, analizirajmo što je nekad bilo.

Još sredinom prošlog stoljeća prevladavala je na ovim prostorima tradicionalna obitelj.

Podsjetimo se tog tipa mikrozajednice - otac, tj. muž je glava obitelji, privređuje i obezbjeđuje materijalnu egzistenciju.

Majka vodi računa o djeci i kući, a materijalno je potpuno zavisna o suprugu.

Za djecu je to bilo jako dobro jer su stalno bili okruženi ljubavlju i pažnjom svoje majke.

Majčina ljubav grijala ih je svaki dan, a kako se uglavnom živjelo na selu, djetinjstvo je mnogima bilo bezbrižno i lijepo.

Ako su se majka i otac uzeli iz ljubavi i ta je ljubav trajala uz međusobno poštovanje, obiteljski život je bio skladan.

Uloga crkve je bila važna jer je ljude upućivala na ljubav.

No, sreća obitelji često je previše ovisila od nesreća koje su u takav dom izvana dolazile.

Nažalost, toga je bilo previše.

Mnogim bolestima nije bilo lijeka, a česti ratovi kosili su živote.

Osim toga, muškarci i žene nisu isti.

Majka priroda im je dodijelila različite uloge.

Žene su strpljivije, nježnije, tihe radnice.

One su takve po prirodi jer odgoj djeteta često zahtijeva puno nježnosti i strpljenja.

Muškarci su agresivniji jer je njihova uloga sasvim drugačija.

No, znanstvena otkrića dovela su do nagle i velike industrijalizacije, a ona do otvaranja mnogih novih radnih mjesta koja su žene mogle preuzeti i obavljati.

Izvršne i tihe radnice rado su prihvatile tu mogućnost koja im se pružila, a posao im je donio potvrdu vlastite vrijednosti kao i materijalnu neovisnost.

Tu im ne treba ništa zamjeriti. Dapače.

No, kakve su posljedice na obitelj?

Odgoj djece je lijep, evolutivan posao, ali vrlo zahtijevan.

Djeca nisu odrasle osobe, njihove želje su nerijetko nerealne, a zahtjevi česti.

Daju puno i puno traže.

Biti majka trajan je cjelodnevan posao, a ne može se biti na dva mjesta odjednom.

Odlazak majke na posao trebao se bolje osmisliti - nije se razmišljalo o posljedicama.

Današnja kriza društva nastala je zbog ishitrenih promjena u obitelji.

U tradicionalnoj obitelji majka je bila stup i oslonac svih ukućana, centar tog malog mikrosvijeta.

Zamislimo jednu običnu obitelj s dvoje djece. Otac i majka rade, voze djecu u jaslice ili vrtić svaki radni dan.

Nakon posla roditelji dolaze po djecu i preostali dio dana provode zajedno.

Kad djeca porastu, krenu u školu i nakon školovanja se zaposle.

Naravno, tu postoje razne varijante: roditelji imaju samo jedno dijete ili više djece, čuva ih baka ili unajmljena dadilja, jedan od roditelja radi u smjeni, materijalno su dobrostojeći ili ne, žive kao podstanari ili imaju kuću na selu blizu grada...

Svaka obitelj ima svoj usud: možda jedan roditelj pored redovnog posla ima i dodatni posao, jedan roditelj je više kod kuće, baka ili djed žive s njima u stanu.

Gradnja kuće, dodatno školovanje jednog od roditelja, zahtjevno radno mjesto rukovoditelja ili politički odgovoran položaj jednog od roditelja, uzima još više vremena i energije koje jedna sretna obitelj treba.

Tu su i dodatne aktivnosti djeteta ili roditelja, službena putovanja, ponekad bolesti...

Svaka obitelj ima svoje osobitosti - što se dešava iza njihovih zatvorenih vrata, to samo oni znaju.

Industrijalizacija je donijela materijalno obilje, ali to obilje sa sobom nije donijelo i obilje sreće.

Parisova priča u današnjim uvjetima može biti ovakva - visoki političar zapošljava svog nesposobnog sina na mjesto generalnog direktora, a on dobrostojećú firmu upropaštava.

Pritom tisuće radnika dobiva otkaz i radnu knjižicu.

Zbog svog glupog poteza, visoki političar uništava i svoju političku karijeru i njegova stranka gubi sljedeće izbore.

Paris može predstavljati osobe koje su nezasluženo dobile iznimno odgovoran posao, a ne znaju ga i ne mogu kvalitetno obaviti zbog svoje nesposobnosti.

Što učiniti da takvih Parisa bude što manje?

Rješenje je jednostavno - dobro odgojiti i obrazovati djecu!

Kad odrastu, trebaju dobiti posao koji će kvalitetno i odgovorno obavljati. Djecu možemo voljeti koliko hoćemo, no ne smijemo ih precjenjivati ni podcjenjivati.

Možda bismo mi voljeli da oni dobiju Nobelovu nagradu ili da postanu važne, poznate osobe, no to neće ovisiti o našoj ljubavi, već o njihovoj sposobnosti.

Djeca moraju biti okružena ljubavlju, njegom, pažnjom tijekom svog odrastanja - na taj će način postati emocionalno zrele osobe, a kvalitetno obrazovanje će ih pripremiti za dužnosti koje ih očekuju.

Materijalna sredstva, energija i vrijeme koje traži odgoj i obrazovanje pojedinog djeteta najbolja je dugoročna investicija svakog društva.

Ni jedno dijete ne smije biti zanemareno ili zapušteno, a posao odgajatelja i nastavnika treba biti visoko cijenjen u društvu.

Društvo treba radikalno zaokret od materijalističkog ka društvu okrenutom povećanju ljubavi u svakom segmentu.

Opća solidarnost mora zauzeti mjesto visokog egoizma koji danas vlada.

Zanemarena djeca izvor su velike boli i za sebe i za druge.

Osjećaju da nisu sretna i ponekad traže sreću na pogrešnom mjestu.

Odrasli često zaboravljaju da mladi drukčije funkcioniraju nego oni: pravila adolescentskog načina života se umnogome razlikuje od njihovog, što često dovodi do međusobnih sukoba.

Razumijevanja između generacija je uvijek nedostajalo: brige odraslih i želje mladih oduvijek su bile u raskoraku, a taj se raskorak u ovom materijalističkom društvu samo povećava.

Jaslice i vrtić ponekad su pravi teror za neku djecu, jer su nasilno otrgnuta iz lijepe sredine gdje su cijeli dan okružena ljubavlju.

Kakve su posljedice takvih trauma?

Emocionalno osiromašena djeca.

Današnje tradicionalno školstvo ne služi nam na čast.

Nasilja je u školi previše i prema učenicima i prema nastavnicima, a i znanja je sve manje.

„Nikad više neću pročitati ni jednu knjigu!“, izjava je jednog učenika nakon školskih trauma koje je doživio.

Škola treba biti hram znanja, mjesto gdje će mladi rado ići.

No, za tako što treba puno toga promijeniti.

U stvari, cijelo društvo se treba okrenuti ljubavi i znanju.

Paris se ne rađa, Paris se stvara pogrešnim odgojem i obrazovanjem, a dovoljan je bio samo jedan Paris da se cijela Troja uništi.

Želite li uništiti jedno poduzeće, regiju ili državu, postavite mu „Parisa“ na čelo, a vrijeme će sve ostalo učiniti.

Cijelo društvo treba se okrenuti sreći, ljubavi i poštovanju svakog djeteta.

Dijete treba biti pravilno školovano u ugodnoj atmosferi, gdje će moći maksimalno razvijati svoje potencijale te postati stup društva i okosnica svojim roditeljima u starosti.

Ne samo zbog velike koristi koje će cijelo društvo imati zbog toga nego da se ne bi nepravilnim odgojem i obrazovanjem stvorilo nekog novog Parisa koji će donijeti okolini mnogo više štete nego koristi.

Još mnogo slavnih likova iz priča stradalo je zbog nemarnog odgoja.

To je čest motiv bajki, sjetimo se samo Ivica i Marice ili Pepeljuge. Starogrčka princeza Andromeda trebala je biti žrtvovana morskoj nemani. Tko je donio tu odluku? Njeni roditelji, ne treba napominjati da su imali jako velike razloge za tako što.

Proučimo još neke loše odgojene osobe iz starih, poučnih priča. Legende o kralju Arturu su starokršćanske legende jer je kralj Artur, prema svemu sudeći, živio oko petog stoljeća naše ere na Britanskom otoku. Prema legendama, jer ih je više, nije jasno tko mu je bio otac. Činjenice iz tih legendi govore da ga je odgojio čarobnjak Merlin te da je s čarobnicom Morgause imao sina Mordreda. Kao kralj sjajno je vladao i zemlja je cvala, a podanici su bili sretni u blagostanju. Žena mu je bila prelijepa Guinevere, a najveći prijatelj hrabri Lancelot.

Sada kreću komplikacije.

Lancelot postaje Guineverin ljubavnik.

To je kralj Artur predosjećao. Njegov sin Mordred

(zajedno s još jednim vitezom) ljubavnike je uhvatio in flagranti i razotkrila se tajna.

Osramoćeni kralj Artur krenuo je sa svojom vojskom proganjati Lancelota i njegove saveznike.

Dok mu je otac bio daleko od kuće u ratnim bitkama, Mordred je lažno objavio da je njegov otac poginuo.

Želeći dobiti krunu, planira oženiti maćehu, „udovicu“ Guinevere.

Čuvši za sinovljevu podmuklost, kralj Artur se vraća kući i u dvoboju s rođenim sinom obojica gube život.

U svim tim bitkama puno je vitezova poginulo, a sretna kraljevina postala je nesretna.

Što se može iz ovoga naučiti?

Čarobnjak Merlin je pripremio svog učenika, mladog Artura, najbolje što je mogao za njegov budući posao – za mjesto kralja.

Valja reći da je Artur dugo vremena bio vrlo uspješan kralj, a podanici su dobro živjeli.

No, sa ženama očigledno nije imao sreće.

Prvo mu se „omakla“ ljubavna avantura s čarobnicom koja mu je rodila sina Mordreda.

Čarobnica ga je zavela i eto, nije odolio njenim čarima.

Očigledno ga Merlin nije pripremio za takva iskušenja koja su ga skupo koštala. I ne samo njega!

Čini se da u ljubav trebaju ući dvije osobe koje o ljubavi ne znaju ništa ili znaju gotovo sve.

Ako ne znaju ništa, polako će zajedno otkrivati ljubavne tajne, graditi obitelj, dobiti djecu, odgajati ih i veseliti im se.

To je starinski tip ljubavi koji je svojevremeno bio vrlo uspješan.

Ovakav model je odavno anahron, vremena su promijenila i mladi trebaju učiti o ljubavi prije svoje prve ljubavi.

Najvažnije je da nauče kako odabrati životnog partnera, kako obostrano sačuvati ljubav na najvišem stupnju te tako imati lijep život.

To znanje bi trebalo biti najvažnije što trebaju dobiti odgojem i obrazovanjem.

Pogotovo se moraju upoznati sa štetnim posljedicama eventualne nesretne ljubavi, s traumama koje ih mogu kočiti u ostvarenju lijepog života.

Za pravu, dugotrajnu ljubav potrebne su dvije emocionalno zrele osobe koje će sva životna iskušenja prebroditi.

Dugotrajna velika ljubav je projekt koji donosi visoko kvalitetan život, no u njega treba uložiti i puno vremena i rada.

Kruna jedne ljubavi su, naravno, djeca koju treba mudro odgajati.

Današnje društvo je završetak jednog vremena kad se čovjek morao boriti za materijalni opstanak.

Znanstvena otkrića i njihova pravilna primjena evoluirala su ljudsko društvo.

Materijalna baza odavno je mnogim ljudima osigurana i vrijeme je da ljudsko društvo krene u novu fazu kvalitetnijeg života gdje će svi imati dovoljno hrane, odjeće i krov nad glavom, a sreća će se postizati putem ljubavi.

Nastavimo dalje s analizom.

Kralj Artur ženi se „najljepšom“ ženom, prelijepom Guinevere.

Znači li to da je Guinevere kao najljepša žena bila spremna za zahtijevnu ulogu kraljice?

Znači li da će u svim kritičnim trenucima vladavine biti odana svom suprugu?

Da će ga bezuvjetno voljeti što god da se desi?

Biti lijep nosi sobom i teret – treba znati nositi svoju ljepotu.

Biti lijep ponekad znači i biti privilegirani, a ako se na to lijepa osoba navikne, to joj može postati otežavajuća okolnost u životu.

Želje rasti, a ako se ne ostvare, slijede razočaranja, zatim nezadovoljstvo, pa pokušaj izlaska iz te tegobne situacije.

Kralj Artur izabrao je najljepšu ženu, i poput Parisa, upropastio i sebe i mnoge oko sebe.

Trebao je naći za sebe ženu koja će ga zauvijek voljeti i koju će on zauvijek voljeti.

No, osvojiti najljepšu ženu bio je još jedan dokaz njegove suverene kraljevske vlasti.

Vladati! Kraljevati! Ima li časnijeg i važnijeg posla?

Posao i danas kod mnogih ljudi predstavlja najviši životni cilj i zadatak.

Što je posao važniji, osoba mu se više posvećuje.

Biti direktor ili gradonačelnik, liječnik ili profesor...

Koliko li samo ima zahtjevnih i društveno važnih poslova!

Nije slučajno da se mnogi ljudi posvećuju poslu i očekuju da najbliži u potpunosti razumiju što puno izostaju od kuće.

Postoje ljudi koji, pored svog redovnog posla, rade i dodatno i opet podrazumijevaju da svi u obitelji to prihvaćaju.

Što pojedini član obitelji misli o tom zahtjevnom poslu, veliko je pitanje.

Manjak vremena može dovesti do nemogućnosti ispunjavanja obećanja.

Neispunjena obećanja donose razočaranja, osobito kod djece, ali i bračnog druga.

Dolazimo da važnog pitanja - treba li se posvetiti obitelji (ili ljubavi) ili poslu?

Kako naći ravnotežu između ta dva projekta?

I jedan i drugi traže puno vremena i energije, a dan ima samo 24 sata. Pogotovo danas, kad se novcem, dakle radom, mnoge želje mogu ostvariti - riješiti stambeno pitanje, kupiti bolji automobil, otići na putovanje. I tako se puno radi, a obitelj se urušava. Ono o čemu se manje govori jeste da je i ljubav jako zahtjevna.

Kad su djeca u pitanju treba znati da su ona osjetljivija nego što odrasli misle i žele znati.

Ne može se očekivati da će dijete prihvatiti svako neočekivano odsustvo voljene osobe, pogotovo ako u tom vremenu budu zanamareno.

Kad dijete ne prihvati obrazloženje, emotivno kažnjava tog radišnog i „važnog“ roditelja dugotrajnim razočaranjem.

Bračni drug je odrasla osoba i imat će više razumijevanja za odsustvo ili neispunjenu želju, ali koliko više razumijevanja, veliko je pitanje.

Obitelj i ljubav zahtijevaju puno vremena i puno energije i, ako netko ne dobije pažnje koliko mu treba, može uslijediti tiha kazna koja će trajati neodređeno vremensko razdoblje.

Tiha kazna je smanjenje ljubavi i poštovanja, a ta kazna nije mala.

Treba puno mudrosti da bi se prebrodile sve prepreke koje današnje ljubavi nesklono društvo postavlja.

Nije slučajno da se mnoge obitelji raspadaju, s mnogim tužnim posljedicama. To je posljedica neznanja i nepripljivosti za bračni i ljubavni život.

Dakle, Arturov izbor kraljice bio je čisti promašaj.

Osjetivši se zanemarenom, Guinevere se počela razočaravati u svog supruga i njena ljubav prema njemu se smanjivala.

On, u svom kraljevskom poslu, na to nije obraćao pažnju.

Izliku nije ni tražio - vladavina kojom će njegovi podanici biti sretni, bila je važnija od bilo čega drugog.

Podrazumijevao je da to kraljica prihvaća i razumije kao što su to razumjeli mnogi oko njega koji su mu se divili i laskali.

Nije znao da njegovi poslovni uspjesi kraljici uopće nisu bili toliko važni.

Nije na vrijeme prepoznao zabrinutost na njenom licu, dosadu i loše raspoloženje.

Nije dijelila njegov poslovni zanos i sreću je počela tražiti sama.

Kao zanosna kraljica odabrala je visoki cilj - Lancelota, najboljeg kraljevog prijatelja, viteza plemenita roda, odvažnog i hrabrog junaka.

Logično, zagledala se u nekog tko joj je imponirao i koga je mogla dobro upoznati.

Postavši njezinim ljubavnikom, Lancelota je mučila griznja savjesti, jer se u javnosti izdavao za odanog kraljevog viteza, a s druge strane bio je ljubavnik njegove žene.

Da nije osjećao grizodušje, bio bi najobičniji psihopata, a takvog Guinevere ne bi ni odabrala.

Svoja junaštva počeo je opravdavati snagom što mu je Guineverina ljubav davala i tako cijeloj prevarantskoj ljubavnoj igri dao viši smisao.

Našao je opravdanje za svoje postupke, no znamo da ljudi nalaze opravdanje i za mnogo gora nedjela.

Ustvari, varaju sebe same, a vrijeme im je najljući protivnik.

Pad muške ljubavi lako se otkrije, u tjelesnoj ljubavi, no pad ženske ljubavi daleko je teže otkriti.

Često ženske riječi prevarenom suprugu prikriju ono što svi vide - Guineverina ljubav prema kralju Arturu je nestajala, a plam u njenim očima zasjao bi vidjevši Lancelota.

Koliko bi ta igra trajala?

Prilično dugo da netko u svemu tome nije uočio svoj interes.

Još je netko bio žrtva Arturovog prevelikog poslovnog angažmana: njegov sin Mordred, naravno, uz nagovor svoje preambiciozne majke, čarobnice Margause.

Maćehin preljub i očeve robove Mordred je želio iskoristiti za svoje kraljevske ambicije.

Da je više volio oca, ili ga barem malo poštovao, stao bi na njegovu stranu u cijelom tom cirkusu i ne bi postupio kako je postupio.

Mordred je osjetio svoju životnu šansu i ... svi su stradali zbog još jednog Parisovog dvojnika.

Je li kralj Artur pametno postupio kada je išao proganjati ljubavnika svoje žene i započeo krvave bitke?

Lako je sada reći da je pogriješio i da je trebao i Guinevere i Lancelota samo izbaciti s dvora bez želje za osvetom.

Čini se da je htio pokazati tko je gazda i onako uvrijeđen izgubio glavu.

Ljudi obično izgube glavu u takvim situacijama, pa nije čudo da se to i Arturu desilo.

Ipak, donio je dvije loše odluke: prvu da Lancelota treba proganjati čak i izvan kraljevstva i drugu što nije osjetio opasnost koja mu je vrebala od vlastitog sina.

Princa Parisa i kralja Artura povezuje neznanje o ljubavi, odgoju, obrazovanju.

I dok je ženska ljepota mamac za „ljubavno neobrazovane“ muškarce, materijalno bogatstvo je mamac za „ljubavno neobrazovane“ žene. Naravno, obično sa sličnim rezultatom - povećanjem patnje.

U legendama su prikazana mnoga događanja koja se mogu prepoznati u svakodnevnom životu.

Pogledamo li malo bolje oko sebe, uočiti ćemo mnoga od njih. Zanimljive su značajke osoba iz navedenih legendi.

Princ Paris - zanemareno dijete, loše odgojeno ili neodgojeno. Želeći ispraviti grešku, ili zasljepljeni ljubavlju prema vlastitom djetetu, roditelji čine glupost dajući mu posao koji on nije sposoban obaviti. On prihvaća odgovoran posao i potpuno ga upropaštava čime i druge ljude odvodi u propast.

I danas su neki roditelji preambiciozni po pitanju svoje djece pa ih guraju u projekte koje mladi rade loše s nepredvidljivim posljedicama. Valja na vrijeme odgajati dijete, jer poslije bude kasno. Ako djeca nešto ne žele raditi, ili rade protiv svoje volje, ili nisu sposobna, to treba prepoznati i uvažavati bez prisila i osuda.

Kralj Artur - posao ili obitelj? Što je važnije? Treba puno mudrosti i naći pravu ravnotežu. Izbor bračnog druga je važan projekt. Na žalost, danas je izbor životnog partnera previše prepušten slučaju, a loše posljedice su: mnogobrojni propali brakovi, nesretne obitelji, traumatizirane osobe, i djeca i odrasli s tegobnim posljedicama.

Lancelot - svaki onaj koji namjerno ili nenamjerno potkopava tuđu ljubav. Ljubav je preosjetljiva, ovisna o misli, ushITU ili razočaranju.

Svi bi se trebali školovati kako vlastitu ili tuđu ljubav očuvati.

Ljudi vole šarmirati osobe suprotnog spola, a to zna prijeći u koketiranje i zavodjenje.

Nisu ni svjesni da time mogu osvojiti srce zauzete osobe i uništiti jednu ljubav, jedan brak, poružniti život dviju osoba i upropastiti odgoj djece iz tog braka.

„*Lanceloti*“ su i televizija, novine i svi oni koji na nevidljiv način potkopavaju jednu ljubavnu vezu.

Postoji jedna zabavna televizijska humoristička emisija u kojoj glavni lik uvijek omalovažava majku svoje vjerenice.

Nepoštovanje osoba koje su voljenoj osobi drage, često dovodi do ljubavnih kriza.

Zašto insistiram na dugogodišnjoj velikoj ljubavi?

Zato što je to kvalitetan način života, jednostavan i prirodan.

Svakako da se pojavljuje i pitanje što je s istospolnim ljubavnim vezama?

Ljubavne veze okrunjene vlastitom djecom neusporedivo su kvalitetnije i evolutivnije u odnosu na one koje nemaju vlastitu djecu.

Mordred - njegova sudbina slična je sudbini princa Parisa ili kralja Artura, osim što nije uspio doći do vlasti.

Mordred predstavlja sve one koji teže napredovanju, karijeriste kojima izmiče položaj kralja, gradonačelnika, voditelja smjene ili bilo koji viši položaj za koji nisu spremni iz bilo kog razloga.

Upotrijebio je sva sredstva, pa i nedozvoljena, ne bi li došao na visok položaj. Upropastio je druge, ali i sebe.

Čarobnica Morgause - majka koja želi svom djetetu sve najbolje.

Što je loše u želji čarobnice da joj sin postane kralj?

Prvo, što to uopće nije najbolji način života i drugo, što to nije bio primjeren posao za njega.

Danas je cilj prevelikog broja ljudi veća novčana zarada, bolja poslovna karijera, a ne uspješna obitelj.

Ostvariti veliku i dugotrajnu ljubav, za mnoge je nemoguć zadatak jer tome ne teže, to im uopće nije cilj.

Brkaju se cilj i sredstvo - novac mora biti sredstvo, a ne cilj, posao mora biti sredstvo, a ne cilj.

Konačan cilj je uspješan brak i sretna obitelj.

Ljudi koji su jako posvećeni poslu, trebaju to osvijestiti, priznati da im je to jako važno.

Jesu li podučeni i spremni priznati da ljubav zahtijeva puno vremena, predanosti i energije?

Bilo bi najbolje da prvo ostvare svoje velike poslovne ambicije pa tek onda da započnu veličanstveni projekt sretno obitelji.

Ili obrnuto.

Istovremeno težiti sretnoj obitelji i uspješnoj poslovnoj karijeri dva su odvojena cilja i, na kraju krajeva, nešto mora trpjeti.

Ako je već tako, bolje da trpi posao, barem dok djeca dovoljno ne stasaju.

Menadžerski ugovor koji zahtijeva punu 24-satnu raspoloživost je protuobiteljski akt.

Današnje društvo je izuzetno neprijateljski raspoloženo prema mladim obiteljima, jer su obično u materijalno nezavidnom položaju, a često nemaju riješeno stambeno pitanje.

Prinučeni su puno raditi, njihova mlada ljubav svakodnevno doživljava udarce sa svih strana, a djeca se ponekad odgajaju u uvjetima koji ne garantiraju najbolji razvoj.

Želimo li bolje čovječanstvo, povećanje ljubavi mora biti cilj cjelokupnog društva.

Tada će broj osoba loše pripremljenosti za život poput Parisa, Mordreda ili Artura, biti sveden na najmanju moguću mjeru.

Merlin – primjer vrsnog učitelja, ali ne smije biti jedini učitelj jer daje samo djelomično znanje.

Mlada osoba mora dobiti cjelovitu poduku, pogotovo o mijenama ljubavi, a Merlin uopće nije bio svjestan nedostataka svog odgoja.

Najvažniju dimenziju odgoja, znanje o ljubavi, znanje o obitelji, mladi ne dobivaju na znanstven način.

Vrijednost znanja o trajnim ljubavnim vezama može im donijeti najkvalitetniji život smanjivanjem patnje i povećanjem životne sreće svakog pojedinca.

Guinever - nesretna i nezadovoljna žena rastrzana između stvarnosti i želja. Zašto se udala za kralja Artura? Je li ga ikad voljela?

Ako ga je voljela, kad joj je ljubav počela slabiti?

Ni ona ni kralj Artur nisu dovoljno znali o fazama ljubavi, kako prepoznati ljubavne posrtaje i vratiti ljubav na prvobitnu razinu.

Što se dešava ako se osobi koja voli jednu osobu počne sviđati neka druga osoba?

Što ako se pobrkaju zaljubljenost i ljubav?

Mlada osoba puna je želja, koje se množe ako je naviknuta da se njene želje ostvaruju.

Opasnosti bračnoj ljubavi vrebaju sa svih strana, a nepripremljenost za teret obiteljskog života veliko je opterećenje za mlade bračne partnere.

Društvo bi im trebalo omogućiti da žive svoju sreću.

Može se zaključiti da je i Guinevere žrtva lošeg odgoja i obrazovanja.

Slični na mlade djevojke koje zanimaju „bogate partije“.

I opet sredstvo nadomješta cilj, novac zamjenjuje ljubav.

Tko garantira da će bogati momak znati trajno jako voljeti?

Hoće li čovjek koji ima uspješnu poslovnu karijeru biti pravi stup obitelji?

Može li?

Neophodno je da mladi na vrijeme dobiju kvalitetno emocionalno obrazovanje.

IFIGENIJA I HELENA

Što bi bilo da su Guinevere i Artur imali djecu?

Barem jedno zajedničko dijete?

Bi li Guinevere i tada ušla u ljubavnu vezu s Lancelotom?

Ako ne bi ušla, kralj Artur bi bio poznat kao sjajan kralj i ne vjerujem da bi na prostorima van Britanskog otoka čuli za njega.

Kao što je malo tko čuo za zlatno doba Kulina bana van područja Balkanskog poluotoka.

Za Guinevere i Lancelota, poput mnogih drugih ljudi koji su nekad davno živjeli, nikad više nitko ne bi čuo.

Legende oko njih troje uopće se ne bi ispredale.

Ovako se i filmovi snimaju o tom fatalnom ljubavnom trokutu.

Srećom ili nesrećom, u starogrčkim legendama postoji jedan sličan slučaj gdje je unatoč zajedničkom djetetu žena otišla u preljubničke vode.

Koja je poznata i slavna osoba upropastila obitelj zbog vlastitih užitaka?

U pitanju je Helena koju nekad nazivaju i Helena Trojanska, najljepša žena tog vremena.

Udanim ženama u sretnom braku okrunjenom djecom raste ženstvenost, a njihovim supruzima muževnost, jer ih bračni život usavršava.

Stoga je logično da najljepša žena nije neki štrkljavi djevojčurak, već zrela žena, majka i supruga.

Kobna ljubavna igra princa Parisa i Helene započela je kada je Paris došao u goste spartanskom kralju Menelaju.

Budući da je Paris bio trojanski princ, bio je značajan gost.

Kako je kralj Menelaj bio odsutan, domaćini su se trudili biti što bolji s tako uvažanim gostom.

Parisa je upoznala i Menelajeva supruga nadaleko poznata po svojoj ljepoti, kraljica Helena.

Izgleda da je razgovor između njih dvoje bio previše srdačan pa se s Parisom ukrcala na njegov brod i otplovila za Troju.

Paris je usput svog odsutnog domaćina opljačkao.

Prema službenim ahejskim informacijama Helenu je Paris oteo.
 (Čudna otmica - na brodu su njih dvoje viđeni u strasnim zagrljajima!)
 To je bio uvod u strašno krvoproliće, jer su Starogreci odlučili vratiti posmulu
 ljepoticu svim mogućim sredstvima.

Pokušajmo analizirati što se u stvari zbilo između Parisa i Helene.
 On, mladi princ, ona prelijepa žena, supruga, majka i kraljica.
 Pri prvom susretu već su se jedno drugome svidjeli.
 No, između svidanja i ljubavi velika je razlika.
 Što je važno – međusobno su razgovarali.
 Kad se dvije osobe samo gledaju, gledaju i gledaju – to u 99% slučajeva i
 ostane na gledanju, a zatim i na zaboravljanju.
 Razgovor dviju osoba jače je upoznavanje.
 O čemu su razgovarali i kako, to je jako važno.
 Ako su jedan drugome govorili uhu ugodnim glasom gledajući se u oči,
 svidanje je moglo prijeći u vrlo visoku fazu.
 Pogotovo ako nitko od njih dvoje nije htio skrenuti pogled.
 To što Paris nije htio skinuti pogled razumljivo je, jer se on odlučio za takav
 životni put.
 Helena je možda uživala igrati se s muškarcima koje je mahom sve očaravala.
 Ako ni ona nije htjela skinuti pogled, jedan drugog su dobro uzdrмали.
 No, to je još uvijek jako daleko od ljubavi koja uvijek počinje prvim strasnim
 poljupcem.
 Paris je težio tom poljupcu jer je bio utjelovljenje muškarca lovca.
 Što se to zbilo s Helenom da se odrekla trona kraljice, a još više vlastitog
 djeteta i uputila se s potencijalnim budućim kraljem u njegovu Troju?
 Mora da je i nju, poput Guiunevere, zanemario suprug, moćan kralj Menelaj.
 Kralj kao kralj - ima kraljevske poslove i, poput Artura, između posla i
 „najljepše žene toga doba“ izabrao je posao.

„Najljepša žena“ zahtijeva i najbolji tretman - mora uživati najbolji mogući
 život!

Najbolji mogući život je stalni najveći ljubavni zanos.

Ljubav ima svoje faze.

Helena je trebala maksimalno voljeti svog partnera, svog supruga kralja Menelaja.

Ako ga je ikada tako i voljela, to je dovoljno izbljedilo prije susreta s Parisom.

Ne treba zaboraviti da je Menelaj svoju suprugu dobio iz „druge ruke“.

Helena je već bila u vezi s prvim njezinim kradljivcem Tezejem, a kad su je od njega oslobodili, Menelaj ju je dobio od njenog oca za suprugu.

Baš je imala kompliciran život.

Što je sve bilo u njenom srcu, Menelaj se nije pitao, a trebao je.

Možda je Helena razumom htjela voljeti svog supruga, no srce se s tim nije potpuno slagalo.

U jednoj internetskoj diskusiji jedna mlada dama mi je napisala:

“Nevjerojatno kako je srce samovoljno!”

Srce ima svoja pravila i za jednu osobu je teško ako se intelekt i srce ne slažu.

Nakon susreta s Parisom Heleni su se javljale njegove slike i njegove riječi koje su uzrokovale njeno uznemireno stanje.

Čitajući Homera, zaključio sam da je komunikacija starih Grka bila mnogo više okrenuta srcu nego što je to danas slučaj.

Neke riječi nisu uopće naivne i srce na njih reagira neuobičajeno jako, bez obzira na razum.

Zatim srce putem slika utječe na misli.

Pa ako je osoba srcu draga, mislit će o njoj sve više i više, na lijep način.

Zatim će razum, po nagovoru srca, zaključiti da je ta osoba vrijedna pažnje, čime kreće zaljubljivanje i moguća ljubav.

Ako se iz bilo kog razloga razum protivi razmišljati o osobi iz slika koje mu šalje srce, onda nitko ne bi želio biti na mjestu te osobe, jer nesuglasje razuma i srca uopće nije ugodno.

Dapače.

Što je Paris mogao reći Heleni da ga je njeno srce odmah tako prihvatilo?

Helena nije dozvolila da joj srce i razum budu u nesuglasju, Parisove slike koje su joj se javljale smatrala je sasvim dovoljnim razlogom da mu preda svoje srce i dozvolila je da je se ukrade, skupa s „mirazom“.

Ostavila je kraljevstvo, ostavila dijete i ušla u legende, a mnoge ženske bebe su dobile to ime: Helene, Elene, Jelene...

Ahejci su proglasili Parisa otimačem Helene i pokrenuli veliki ratni stroj. Dogovorili su se da se svi ratnici skupe u Aulidi, mjestu koje je pripadalo kralju Agamemnomu, Menelajevom bratu.

Kad su se okupili, uslijedila je potpuno neočekivana prepreka. Ahejski jedrenjaci nisu mogli u boj, nisu mogli otploviti, jer nije bilo vjetrova.

Koji peh!

Čekali su, čekali, ali zračne pokretačke snage nije bilo.

Dani su prolazili, a jedrenjaci se nisu pokretali jer im se nije dalo veslati čak do Troje.

Mora da im je bila predaleko, pa bi se umorili, a u rat su trebali ući puni snage.

Puni ratne energije, nestrpljivi Ahejci morali su naći žrtvu i nije im dugo trebalo da je pronađu.

Nezgodan izbor pao je na Agamemnoma jer je jednom ubio zlatnu košutu i time naljutio božicu Artemidu, koja mu je sad vraćala kaznom i zato su zračne mase mirovale.

Artemida je bila božica lova, a Agamemnom se, ubivši prekrasan trofej, još i hvalio što je dodatno naljutilo starogrčku božicu Artemidu.

Brzo su našli kako će se njena kletva smiriti, čime bi se zračne mase pokrenule, a oni bi mogli nastaviti s drugom fazom svog vojevanja.

Lijek za tu previše mirmozračnu situaciju je ljudska žrtva Artemidi, a glavom bi trebala platiti ni manje ni više nego mlada Agamenomova kćer Ifigenija.

Kako je nezgodno imati glupog roditelja, ponekad i pogibeljno.

Krvnik je Ifigeniji trebao odrubiti glavu.

Kad je shvatio da mu nema druge, pred nestrpljivim sunarodnjacima Agamemnom je nevoljko pristao na ubojstvo svoje mlade kćeri.

Sad je Agamemnom imao neugodan zadatak pripremiti obitelj za krvoločnu ceremoniju, no Ifigenija je sasvim slučajno čula kako su joj Ahejci presudili da bi sprali svoju mušku čast zbog tamo neke otete žene.

Ifigenija je bila mudrica i shvatila da će milom ili silom njen život biti ubrzo okončan.

Ako bude milom, barem će spasiti ostatak obitelji, a vjerojatno i cijelo kraljevstvo od razularenih, nestrpljivih vojnika.

Na opće čuđenje, došla je dobrovoljno na žrtvenik gdje je krvnik već čekao pred masom željnom njezine krvi.

Stavila je glavu na raspolaganje krvniku koji je visoko zamahnuo sjekirom prema njenom vratu.

Zatim slijedi krajnje mističan trenutak.

Na žrtvenom pladnju u krvi je mrtva ležala onemoćala košuta, jer je plemenita božica Artemida Ifigeniju „teleportirala“ u jedan svoj hram.

Nitko nije vidio kad je Artemida spasila odvažnu djevojku od sigurne smrti.

Krenimo malo u analizu ovako burnih događaja.

Ifigenija i Helena su sasvim oprečne osobe.

Ljubav ponekad iznenada traži mnogo više nego što očekujemo i nikad ne znamo kad je taj trenutak, kad je to iskušenje.

Treba znati voljeti - ljubav traži puno, no daje još više.

Helenu bismo mogli još malo ocrniti.

Kad je u epskom trojanskom ratu Paris poginuo, završila je u krevetu s njegovim bratom.

Kad je Troja razorena, Helena se vratila kralju Menelaju kao da je uistinu bila oteta i kao da je bila s Parisom protiv svoje volje.

Ovakvim postupcima Helena je razotkrila da joj je ljepota bila sredstvo za postizanje ciljeva.

Ljubav treba uvijek biti cilj, a ne sredstvo.

Muškarci trebaju više paziti što se krije ispod vanjske ljepote neke žene, jer ispod lijepog lica može biti emocionalno oštećena osoba koja samo stvara probleme.

Naravno, i žene trebaju paziti s kime ulaze u vezu, jer ima i muškaraca koji su stalno u problemima, u stvari, sami ih stvaraju.

Svi mi imamo unutarnji poriv pomoći čovjeku u nevolji, ali dati takvoj osobi ljubav može značiti da ćemo i sebe uvaliti u nešto neočekivano.

Ljudi se najbolje upoznaju u kritičnim trenucima, pa nas ljubav s pogrešnom osobom koju nedovoljno poznajemo, može skupo stajati.

Djeca rođena u vezi u kojoj je jedna osoba nestabilna, imaju dodatni uteg na svom životnom putu.

Malo je ljudi koji nisu čuli za kobnu Helenu, a jako malo ljudi je čulo za Ifigeniju.

Šteta, jer ona to zaslužuje.

Na žalost, danas je još više u modi pričati o nečem lošem, nego o nečem dobrom.

Tu mediji prednjače s lošim posljedicama.

Mediji utječu na mišljenje ljudi, a misli određuju djelovanje ljudi.

Treba biti jako oprezan prema svemu što poružnjuje emocije.

Naglasimo značajke osoba iz ovog poglavlja.

Helena je bila lijepa, ali očigledno tu ljepotu nije znala nositi.

Ono što valja osuditi je njeno ponašanje prema vlastitom djetetu, koje je napustila zbog Parisa.

Izgubila se u emocijama, jer slušajući srce, nije marila za posljedice.

Srce ponekad reagira na čudan način, no treba to znati pravilno protumačiti.

Helene na vrijeme treba prozreti i kloniti se u velikom luku, jer je njima ljubav sredstvo, a ne cilj.

Helene ne znaju voljeti druge osobe, pa posredno ni sebe, jer oko sebe donose previše patnje.

Agamemnom je stradao zbog hvalisavosti. Ponovo se javlja problem kralja koji nije zasluživao mjesto kralja.

Menelaj je poveo rat protiv Troje. Je li „otmica“ Helene bila povod ili uzrok? Da je bio dostojanstven, rekao bi da ga takva žena ni ne zaslužuje, no fama o Heleni kao najljepšoj ženi, pokrenula je ahejsku lavinu taštine.

Naravno, ispravnije bi bilo da su hvalili najbolju ženu, no muška sujeta pada na tom ispitu!

Muška ograničenost ih je puno stajala.

I ne samo njih.

Ifigenija je primjer odgovorne i zrele mlade osobe. Mladi se često vrlo zrelo znaju ponašati, znaju što žele, što ne žele, što im se sviđa, a što ne sviđa. Prečesto odrasli odlučuju u njihovo ime i zato je jaz između generacija sve veći i veći.

Trebalo bi ih više slušati i razgovarati s njima.

Kad netko nije siguran što učiniti, traži savjet.

Ako zatraži savjet od osobe poput Helene Trojanske, što se može očekivati?

Na žalost, čak i preko velikih grešaka voljenih osoba se olako prelazi, a posljedice mogu biti da svoje loše ponašanje prenesu na mlade naraštaje.

Zlo se tako prenosi.

Pokudom i primjerom treba osuditi zločesto ponašanje, da se više ne ponovi.

PERZEJ I ANDROMEDA

Stari Grci su nas zadužili s mnogo prekrasnih legendi punih pouka. Da bi legende imale veći utjecaj i dulje trajale, pouke su lijepo zamaskirali. Ako je i bilo priča s puno moraliziranja, takve priče se ne bi navečer prepričavale godinama, brzo bi se zaboravile.

Pouku je valjalo reći na zanimljiv način.

Na svetim mjestima se ljudima odvajkada govori da trebaju biti dobri, no ovim lijepim legendama se dodatno, na suptilan način, utjecalo na ljude.

Legenda o Perzeju, o kojoj se govori u ovom poglavlju, posvećena je Ateni, božici mudrosti.

U ovom poglavlju će se analizirati jedno Perzejevo junaštvo pa je najbolje da ga se u nekoliko rečenica podsjetimo.

Mladić Perzej dobio je zadatak muške zrelosti da ubije Meduzu, jedinu smrtnu sestru Gorgonu, čije su kose bile zmije.

Meduza je imala još jedno stravično svojstvo - tko bi je gledao u lice, skamenio bi se.

Tako težak zadatak Perzej ne bi svladao bez dodatne pomoći božice Atene koja mu je dala štit.

Podsjetimo li se da su starogrčki bogovi bili prirodni principi, nije teško zaključiti da je mladić bio izuzetno pametan.

Meduzu je gledao u odrazu štita te joj mačem odsijecao jednu po jednu zmijsku glavu.

Kad je sve zmijske vlasi uništio, konačno joj je i glavu odrezao i spremio u torbu.

Kad god je zrcaljenje prisutno u pričama, zrcalna slika i osoba koja je gleda zapravo su ista osoba.

Poučno tumačenje je da su te zmijske glave njegove mane.

Uočivši svoje mane, Perzej je jednu po jednu ispravljao.

To nije jednostavan zadatak jer su ljudi navikli na svoje mane i ne žele ih se riješiti.

Shvativši i ispravivši svoje mane, Perzej je postao posebna osoba.

U tom procesu došao je i do popratne kvalitetne posljedice: bio je u stanju točno ocijeniti svaku osobu.

Ne samo ocijeniti, nego na vrijeme spriječiti da mu takva osoba nanese bilo kakvu štetu!

Svaku bi osobu „pobijedio“ tako što nije dozvolio da mu učini nešto loše.

Autor legende to je predočio riječima kako je Perzej svuda sa sobom u torbi imao odrubljenu Meduzinu glavu, pa bi protivnike pobijedio pokazavši im Meduzino lice koje bi ih odmah skamenilo.

Što je zatim bilo, vrlo je značajno.

Stekavši mudrost, na koji se životni put Perzej odlučio?

Njegov izbor bila je ljubav i to ne bilo kakva ljubav, nego najveća i doživotna.

Izbor je pao na ljepoticu Andromedu, siroticu i pored živih roditelja, jer su je oni htjeli žrtvovati nekoj strašnoj morskoj nemani.

Andromedina majka hvalila se svojom ljepotom i bila kažnjena tako da mora žrtvovati svoju kćer.

Zanimljivo kako se u legendama mane roditelja odražavaju na život djece.

Je li tako i u životu? Nažalost, da.

Perzej je spasio Andromedu ubivši morskog neman, a presretni roditelji poklonili su mu ruku svoje kćeri.

Nećemo spekulirati što je mogla predstavljati morskog neman.

Perzej i Andromeda sretno su živjeli do kraja života, pa su čak i dva bliska sazviježđa na nebu po njima dobila ime.

Prekrasno, velika ljubav koja se i u zvijezde prenijela!

U bajkama, koje su pričane i pisane i za malu djecu, često biva da mladi bračni par sretno živi do kraja života.

To su priče za malu djecu, ali u legendama to, čini mi se, rijetko biva.

Sretno su živjeli do kraja života samo ako su se međusobno doživotno jako voljeli, a to mogu samo osobe visoke svijesti koje znaju vrijednost ljubavi i kako je čuvati od svih nedaća.

Očigledno nije samo Perzej bio mudar nego je i pažljivo odabrao kome će pokloniti svoje srce.

Iako Andromeda baš i nije nije bila u dobrim odnosima sa svojim roditeljima, Perzej je ipak prepoznao mudricu i zato priča ima sretan kraj.

Kako je starogrčki junak uspio doći do Meduzine glave?

„Spoznaj samog sebe”, zapisano je i na hramu u Delfima, a bio je i moto starogrčkog mudraca Sokrata.

Kako spoznati samog sebe?

Prvo treba tražiti vlastite mane te ih potom uništiti.

Poznavanjem svojih mana i vrlina, bolje se upoznaju i drugi ljudi pa je tako lakše upravljati vlastitim životnim putom.

Kako pronaći vlastite mane?

Jedan način je uočavati tuđe mane, ono što nam osobno smeta ili što vidimo da se drugima ne sviđa.

Zatim razmislimo imamo li istu tu manu pa, ako je imamo, više to ne činimo i manu smo uništili.

Neki ljudi vole zadirivati druge, no u tome znaju pretjerati.

Sebe smatraju šaljidžijama jer druge izvrgavaju smijehu.

Naravno, to čine u društvu i uvijek ima onih kojima se njihov humor sviđa, no u jednom trenutku ismijavani ili onaj kome je ismijavana osoba draga mogu pogoršati mišljenje o njima.

Ako je šaljidžija suprug, a ismijavana osoba otac njegove supruge, posljedice mogu biti teške bračne krize zbog pada njene ljubavi prema suprugu.

Najvažniji i najsloženiji su odnosi s osobama s kojima smo u kontaktu svakodnevno.

Analiziranjem tih odnosa čovjek može najviše naučiti o sebi.

Cilj je dobro upoznati sebe, a jedna od posljedica upoznavanja samog sebe je „otkriće“ drugih osoba.

Kako analizirati sebe i druge?

Recimo, da Marko želi analizirati odnose s Marom.

On se podsjeti i zapiše sve loše što mu je Mara učinila.

Zatim zapiše i sve loše što je on učinio Mari.

Zatim isto napravi i sa svim dobrim što su jedno drugom učinili.

Proces analize ne treba trajati jedan dan, to može trajati i danima.

Objektivnost je najvažnija i bila bi greška da Marko svoje greške relativizira u smislu: „Nisam joj čestitao rođendan, jer sam bio na putu!“ ili: „Rekao sam njenoj sestri da je vještica, pa kad jeste“.

Možda su upravo te izjave imale neugodne posljedice po ljubav Mare prema Marku.

Slijedi najvažnija faza - analiza.

Cilj Markovog promišljanja treba biti shvaćanje i ispravljanje vlastitih grešaka.

Druge osobe se ne ispravlja - to treba učiniti svatko za sebe.

Analiziranu osobu se ne mijenja - u ovaj postupak Marko treba ući hladne glave.

Nije baš ugodno biti u svađi s bratom, sestrom, da ne govorimo o roditeljima, djeci ili bračnom drugu.

Nije to posao da ga se samo može promijeniti - neke osobe, upravo ove koje sam naveo u prethodnoj rečenici, važne su do kraja života.

Ova analiza služi da bismo spoznali sebe i ispravili isključivo svoje vlastite greške.

Uz put ćemo upoznati i druge osobe, ali njih ne pokušavamo promijeniti - kad dođe vrijeme, promijenit će se same.

Vlastitim djelovanjem ili nedjelovanjem, riječima ili mislima određuju se odnosi s drugim ljudima.

Kad uočimo kako se neki događaj odrazio na međusobni odnos, to je veliki napredak.

Polako se upoznaje nova dimenzija života, dimenzija emocija, koja je jako važna, a u ovom društvu zanemarena.

Svi znaju da lijepo ponašanje unapređuje naše odnose, a loše pogoršava.

Želimo li neke odnose korjenito poboljšati, potrebno je uložiti više truda.

Valja se prvo promijeniti, ispraviti dotadašnje loše ponašanje i tek nakon toga tražiti oprost za nekadašnje nepažljivo ponašanje od osobe koju se oštetilo.

Nemojte odmah očekivati oprost, jer tu obično srce zapovijeda - oprost se daje samo nekome tko ga zaslužuje.

Tražiti oprost nije jednostavno, a i sam oprost treba biti iskren.

Oprost se daje kad povjerujemo da onaj koji ga traži neće više ponoviti grešku.

Na primjer, muž dođe kući pijan i napravi nered u kući.

Sutradan zatraži oprost od obitelji.

Hoće li mu ga dati ili ne, ovisi od uvjerenja da će ponoviti istu grešku ili neće.

Ishitreno davanje oprosta osobi koju se voli, obično prouzrokuje dodatnu patnju.

S davanjem oprosta ne treba žuriti, neka nasilnik shvati da je zbilja povrijedio bliske osobe.

Ne treba ni odugovlačiti jer se zaslužnim oprostom odnosi poboljšavaju i život proljepšava.

Često glas odaje kakva je druga osoba, ali nas može i prevariti.

Važno je da proces spoznavanja samog sebe zahtijeva vrijeme i energiju, a upravo danas toga najviše nedostaje.

Umor je veliki neprijatelj ljudskog društva, a ova civilizacija baš obiluje umornim i iscrpljenim osobama.

Kad shvatimo dio grešaka koje smo uradili, rekli ili zaboravili nešto što smo obvezatno trebali učiniti, vrijeme je za promjene.

Uopće nije lako promijeniti se i poboljšati.

No, tim putem treba krenuti, želimo li sebi i drugima ljepši život.

Otklon prema istinskoj duhovnosti je dobrodošao i ne treba se čuditi ako se nekome dogodi u tom procesu!

Znanje o emocijama i duhovnost su jako bliski!

Opasno je pogoršavati odnose s drugim ljudima, pogotovo u početnoj fazi promjena.

Promatranje odnosa i njihov utjecaj na emocije predstavlja važnu dimenziju ljudskog života.

Spoznati samog sebe, poboljšati se i mijenjati okolinu na lijep način, sjajna je životna aktivnost, a legenda o Perzeju i Andromedi može biti poučno štivo.

Naglasimo značajke osoba iz ovog poglavlja.

Perzej - imao je neobično djetinjstvo, a odgajao ga je očuh, i to vrlo brižljivo.

Važnije je kakav je odgoj nego tko odgaja!

Biti mlad, a biti mudar, zar nije to što svaki roditelj priželjkuje svom djetetu?

Kao posljedica znanja slijedi lijep život.

No, kako to postići za sve ili skoro sve mlade ljude?

Pravilnim dugogodišnjim odgojem i obrazovanjem.

Kad puno mladih ljudi bude poznavalo sve posljedice svojih misli, govora i djela te kad upoznaju snagu ljubavi i njene čudi, svi će biti sretniji.

Andromeda - imala je sreće u životu jer ju je Perzej uočio i odabrao.

Nitko ne zna kad će biti u usponu, kad u padu.

Kao što mladići trebaju ulaziti u život pripremljeni, isto vrijedi i za djevojke.

ODLAZAK I POVRATAK ODISEJA

Veliki mudrac Homer posvetio je poveći broj stihova Odiseju, starogrčkom junaku.

Zašto je ispjevao epopeju tom „liscu“?

Svakodnevno govoriti ljudima kako se trebaju ponašati nije dovoljno jer dosadi stalno ponavljanje i isticanje mana.

Moraliziranje je valjalo zapakirati u lijepo i zanimljivo pakiranje.

Kako smo naučili čitati?

Tako što smo svakodnevno čitali.

Kako smo naučili brojati i računati?

Tako što smo svakodnevno, ili skoro svakodnevno, dugo godina bili u kontaktu s tim znanjem.

Slično je i s drugim znanjima ili utjecajima.

Veliki mudraci shvatili su da je za društvo bolje da su ljudi dobri i pošteni.

Zato su ih svakodnevno godinama učili da budu dobre osobe.

Nalazili su mnoge pogodne načine da ljude tako obrazuju kako bi i sama zajednica bila što kvalitetnija.

Vrlo pogodan i široko rasprostranjen način je bila vjera i sve što ide uz to - svetišta, odgovarajući obredi, duhovne pjesme, žrtvovanja...

Što je veći životni znalac utemeljio vjeru time je vjera bila snažnija i dulje trajala.

Mnogoboštvo je bilo rašireno u starom Egiptu i Indiji, a starogrčki bogovi, čiju mitologiju su kasnije preuzeli Rimljani, držalo se sve dok ih nova, kršćanska vjera nije poslala u povijest.

Personifikacije prirodnih i društvenih pojava ili ljudskih osobina, koje se zatim naziva bogom predstavlja ideju mnogoboštva.

Zanimljivo je proučavati grčke bogove s tog aspekta.

Na primjer, rat i sve što ide s ratom predstavljao je bog Ares.

Gdje se želi red, mora postojati dugoročni zapovjednik čije se odluke slušaju, pa makar bile i protiv nečije volje.

Što je zapovjednik više svijesti, cijelom društvu je bolje.

Eto rješenja za čovječanstvo - vlast treba dati ljudima najviše svijesti, a ne onima koji je žele, iz tko zna kojih razloga.

Stari Grci su izabrali Zeusa za vrhovnog zapovjednika svih bogova.

Oluja, grom i munja su u svakodnevnoj prirodi najjače i najdomljivije manifestacije i nije slučajno da Zeus ima baš te kvalitete. Kiša je simbol hrane i pitke vode i Zeus predstavlja vitalan materijalni aspekt života.

Božica Hera je njegovo drugo ja, čak mu je i sestra i žena.

Treba imati na umu da su starogrčki običaji bili drukčiji od naših.
 Hera je bila odgovorna za sretan brak, moć i red u kreaciji.
 Važnost sretne obitelji bila je na vrhu, odmah uz moć i red u kreaciji.

Atena je bila božica mudrosti, više bih rekao logičke inteligencije, a mudrost se, vidjet ćemo to u Odisejevom primjeru, stječe iskustvom.

Afrodita je bila božica ljubavi, ljepote, požude i spolnosti.
 Znala se koristiti i magijom.
 Ares je bio personifikacija hrabrih i snažnih, često i ratnički raspoloženih bića.

Artemida je božica ispunjenja želja, jer je bila božica lova.
 Bila je i zaštitnica djevojaka, božica svadbe i poroda.
 Posebno je bila osjetljiva na hvalisanje.

Sunce je imalo svog boga - Helija, a more boga Posejdona.
 Zanimljivo da je Posejdon bio i bog potresa.
 Velike valove kod malih vjetrova stari Grci objašnjavali su nekim dalekim potresima.
 Logično, zar ne?
 Tada nisu imali seizmogram da znaju kada se Zemlja trese, a kada ne.
 Valja napomenuti da je to područje izrazito trusno.

Znajući da su Ilijada i Odiseja religiozne knjige, pokušat ću odgovoriti na pitanje čime je lukavi Odisej zaslužio da dobije tako puno stihova o sebi?

Odiseja krasi visoka logička inteligencija, odlično je kombinirao i dolazio je do lucidnih rješenja koja su zadovoljavale sve strane.
 Međutim, dugoročno gledajući, jedno njegovo rješenje je bilo kobno.
 Kad je otac lijepe Helene trebao izabrati prosca za svoju kćer, uplašio se da mnogobrojni prosoci, sve odreda slavni Ahejci, ne bi ubili izabranika.
 Poslušao je Odiseja, jednog od potencijalnih Heleninih mladoženja, koji mu je savjetovao da svi prosoci, prije konačnog izbora zeta, daju riječ da će braniti čast novog braka.

U tom trenutku to je bilo rješenje da novi par sretno uplovi u bračne vode. Dugoročno gledajući, takav zavjet prosaca u sebi je nosio veliku nesreću.

U tom zavjetu začeta je klica velikog trojanskog rata.

Odisejevo rješenje kritične situacije bilo je kompromisno, ali s katastrofalnim posljedicama.

Poznat po svojoj lukavosti, želio se izvući da ne ide u trojanski rat, tako što se pravio lud - umjesto sjemenki sijao je i orao sol.

Jedan inteligentan čovjek mu je ispred pluga stavio tek novorođena sina, pa kad ga je u oranju Odisej preskočio, otkrilo se da mu je ludost bila gluma.

Eto lijeka za lukavce: valja im postaviti pravi, promišljeni zadatak da se otkriju njihova stvarna razmišljanja!

Nisu bile bitne Odisejeve riječi i postupci, nije bila važna njegova gluma, već kako je konkretno riješio zadani problem.

Dakle, važna su djela.

Prirodni zakoni vole red i poštenje pa je zato Odisej morao biti kažnjen.

Čuveni trojanski konj, simbol svih prevara, upravo je bila Odisejeva ideja.

Kad je shvatio da ne mogu pobijediti Trojance na klasičan način, boreći se pošteno, pribjegao je nesvakidašnjem rješenju.

Ahejci su objavili da se povlače, čestitali Trojancima na pobjedi poklonivši im velikog drvenog konja i otišli brodovima s trojanskog područja.

To je za Trojance bilo ravno pobjedi, slavili su pobjedu praznivši velike bačve vina.

Veliku napetost zamijenila je euforija, pažnja im je popustila i to su skupo platili.

Sjajna poduka - nikad dovoljno opreza, pogotovo kad misliš da si pobijedio!

Homer je ispjevao Odiseju kako bi ljude podučio da ne budu kao Odisej jer oni svojoj okolini dugoročno donose zlo, ako se ne promijene.

Možda je Homeru uzor bio neki stvarni Odisej, koji je rijetko sa svog otoka izbivao, a sve majstorije je doma i uokolo svog doma izvodio.

Pogledajmo još kakav je bio Odisej.

Odisej je 10 godina bio u ljubavnoj vezi s nimfom Kalipso.

Ona ga je zatočila, a on se dao zatočiti jer mu, vjerojatno, nije bilo loše. Kad je dobio poseban dar od boga Eola, vreću punu vjetrova, to svojim ljudima nije rekao.

Oni su pomislili da su unutra dragocjenosti i pogriješili su.

Otvorivši vreću svoga kralja, dok je on tvrdo spavao, vjetrovi su se oslobodili i vratili brod miljama natrag.

Lako je sada reći da ih je itački kralj trebao upozoriti.

Kroz cijelu epopeju se provlači neskladan odnos između Odiseja i posade.

Često se ne razumiju, on ih ponekad iskoristi ili ga oni ne slušaju pa stradaju. To nerijetko dovodi do problema, nekad zbog njegovih odluka, a ponekad zbog njihove nepromišljenosti.

Ako treba, Odisej će ih bez imalo milosti žrtvovati.

Na primjer, odlučio je proći pored Scile, znajući da će šestoglava neman pojesti šestoricu iz njegove posade.

Naravno, njih na opasnost nije upozorio.

Možemo to usporediti s direktorom koji svjesno ulazi u rizičan posao u kome će otkaz dobiti šest radnika.

Naravno, uvijek za žrtvovanje drugih postoje jaki razlozi koje riječi tako lijepo opravdaju.

Osoba se upravo prepoznaje po djelima i po govoru.

I dok su djela vrlo jasna, govor može prevariti.

Treba se paziti govora koji oživljava ružne emocije: mržnju, strah, tjeskobu, gaženje tuđih emocija.

To ljude tjera na zlo.

Kad treba nešto lijepo doživjeti, Odiseju ne pada na pamet da to priušti nekome od svojih potčinjenih. On je glavni - on će uživati.

Prolazeći pored otoka krvoločnih sirena, on je bio čvrsto zavezan za jarbol, dok je posada imala začepljene uši voskom.

Na taj način mogao je uživati u milozvučnom pjevanju dok su oni radili.

Odisej je direktor koji će sebe nagraditi dalekim putovanjem - zna se tko je gazda.

Homer nam niže događaje pune opasnosti, ali zna se tko se izvlači!

Imati takvog šefa znači da su patnja, a vjerojatno i otkaz jednog dana, zagarantirani.

Kako Odiseje, lukavce nad lukavcima, danas prepoznati?

Gledajući ih u trci za slavom, bogatstvom, putovanjima i avanturama svih tipova, lukavce se ipak dade prepoznati.

Ne lako, jer ih je puno, međusobno su udruženi i odlično se slažu u svojim projektima.

Lakmus papir prepoznavanja Odiseja je obitelj - njegov odnos prema članovima obitelji i njihov odnos prema njemu.

Tu postoje dužnosti, i prirodne, i moralne, i legalne, pa ako ih se ne pridržava, može se prepoznati njegovo tamno lice.

Ili njezino, jer karakteristike Odiseja ne mora imati samo muškarac.

Sjajno nas je Homer nadigrao proglašivši sebe slijepim pjesnikom.

Ili se samom sebi narugao, dok nije prozreo Odiseja iz svoje okoline.

Kraj priče je vrlo poučan.

Odisej je, na prvi pogled, pobjeđivao, trošeći energiju, vrijeme, članove posade, materijalna sredstva (brod).

U stvari, gubio je bitku za bitkom. Posade je bilo sve manje i manje, muke su se povećavale.

Kod svojih bližnjih izgubio je na ugledu - svi su se u njega jako razočarali.

Majka je izvršila samoubojstvo, supruga je bila bez njegove ljubavi 20 godina, a sin Telemah je rastao bez dovoljno očeve pažnje.

Kad je odlučio da se vrati kući? Kad je dodirnuo dno – ostao bez ikoga i bez ičega.

Homer kaže da se pretvarao u prosjaka.

Shvativši svu bijedu u kojoj se našao, odlučio je postati dobra i poštena osoba.

Sin nije godinama htio imati s njim lijepe odnose.

Mladi su jako osjetljivi na roditeljske greške i ne praštaju ih lako.

Odisej je morao utrošiti puno energije i vremena da uvjeri sina u svoju promjenu.

Homerova varka o Penelopinom neprepoznavanju Odiseja nakon 20 godina se mora prihvatiti pod uvjetom da ne gledamo tjelesnu građu starogrčkog junaka, već njegove ljudske osobine.

Shvativši sve svoje greške, uništivši mnoge ljude, Odisej je došao, uz veliku pomoć božice Atene, do mudrosti koliko je važna obitelj i postojana ljubav.

Što je s Penelopom?

Shvativši muževljevu ćud, pogotovo kad je izbivao s Kalipsom, okrenula se odgajanju sina.

Sjajna odluka, jer je bilo koje drugo rješenje moglo imati traumatske posljedice po dijete.

Time bi i sebi jako poružnila život.

Penelopa je strpljivo čekala da joj sin odraste i spremala se predati srce drugome - očigledno je imala veliki izbor prosaca.

Mora da je bila jako lijepa žena, ili je bio presudan njen imetak.

U tim ključnim trenucima, Odisej se pod velikim utjecajem božice Atene opametio i promijenio.

Homer sjajno vodi priču - Penelopa ga ne prepoznaje.

Poslije svih igrica koje joj je priredio u 20 godina, ne vjeruje mu ništa, pogotovo da se promijenio.

Pomoć sina Telemaha bila je presudna.

Slijedi sretan rasplet u kojem Penelopa zadaje Odiseju ljubavni zadatak (u knjizi je u pitanju bračni krevet) i on ga položi.

Obostrana ljubav počinje prvim strasnim poljupcem i završava zadnjim strasnim poljupcem.

Ako nema tih strasnih poljubaca, nema obostrane ljubavi.

Penelopa i Odisej su poslije puno godina svoju ljubav obnovili. To baš ne biva često.

Homer je pokazao veliku mudrost i znanje.

Ljudsku psihu je duboko spoznao i na suptilan način upozoravao ljude kakvi da ne budu i s kime da se ne druže.

Što je sa suvremenim Odisejima koji žare i pale planetom Zemljom?

Lukavo iskorištavaju druge ljude sijući oko sebe patnju.

Inteligentni su pa se nekako izvuku iz problematične situacije koju su sami zakuhali.

Uvijek imaju odstupnicu jer se uspiju obogatiti, domoći se vlasti ili imati važne informacije.

Pažljivo promišljaju svoje podmukle projekte da ne bi nastradali.

Ostali se u njegovom okruženju muče zbog njegovih psina.

Što je Odisej na višem položaju, to više ljudi snosi posljedice njegove opake odluke.

„Ne samo što donose zakone koji njima odgovaraju, nego ih i krše!“, negdje sam nedavno čuo ili pročitao.

Odisejima ne treba dati vlast, jer imaju visoku logičku inteligenciju, ali katastrofalno nisku emocionalnu inteligenciju.

Samo povećavaju patnju, ne želeći prihvatiti da su je oni inicirali.

Štoviše, sve će učiniti da sakriju svoje greške.

„Drž' te lopova“ je njihova parola, a u prebacivanju krivnje na žrtvu pravi su majstori.

Racionalizaciju obilato koriste da bi svoju grižnju savjesti prevarili.

Njihov najveći neprijatelj je vrijeme.

Nakon puno godina i muka, kad počnu sijede vlasi, počnu vrtjeti svoj film unazad, sjete se kad su bili najsretniji.

Onda kad su bili najviše voljeni, poštovani od svojih bližnjih.

To je razdoblje velike ljubavi, prve godine braka, kad djeca tek prohodaju i pune kuću svojim smjehom i radošću.

Odisej se opametio i Penelopa ga je jedva primila nazad...

Valja napomenuti da se Odisej opametio tek onda kad je sve izgubio, ostao bez posade, bez broda, bez kraljevskog ugleda, a život mu je bio ugrožen.

* * *

Zašto će se danas, sutra, za 10 godina ili 100 godina Odiseji odreći vlasti, moći, materijalnih sredstava?

Da bismo prognozirali budućnost, valja nam proučiti prošlost.

Što je guralo naprijed ljudsko društvo?

Koji su bili prelomni trenuci u ljudskoj povijesti koji su drastično mijenjali život pojedinca, društva, čovječanstva?

Odgovor je: znanstvena otkrića!

Zakoni evolucije su neumoljivi, njihov je cilj ostvariti bolje stanje.

To moramo prihvatiti kao aksiom, jer samo tako možemo objasniti razvoj cjelokupnog svemira, Sunčevog sustava i života na Zemlji.

Naravno, sve to vodi inteligencija kreacije na sebi svojstven način.

Ne uvažavati činjenicu da postoji inteligencija daleko veća od ljudske, koja je i stvorila ovu kreaciju, smatram nezrelim.

Da bi se sve ovo što nas okružuje stvorilo, bilo je potrebno vrijeme i vrhunska inteligencija.

Prirodni zakoni se koriste mnogim sredstvima koja su običnom smrtniku zastrašujuća: smrt, razaranja, katastrofe.

To je u službi poboljšanja kreacije, koliko god to nekome ne odgovaralo.

Stvaraju se novi oblici materije, života, svjetova diljem našeg Svemira, uključujući i Zemlju.

Dok se neki oblici života održavaju milijunima godina, kao što je na primjer krokodil, drugi se gase i izumiru.

Velika dinamičnost prirode je doista beskrajna: pogledamo li samo kakva su bića stvorena, kakve biljke su se razvile.

Život u moru, na kopnu, u zraku! Kakvo bogatstvo!

Mi kao ljudska vrsta nismo pošteđeni evolutivnih zakona.

Štoviše, čovjek je vrlo posebno biće u ovoj kreaciji.

Čovjek nije samo na vrhu hranidbenog lanca već i na vrhu stvaralačke piramide na Zemlji. Izgleda i šire.

Čovjeku je dana izuzetna moć da i sam bude kreativno biće, da misli, da ima svijest, da bude neograničena svijest u malom.

Izgleda da je baš čovjek ambasador Majke prirode, sveprožimajuće beskonačne svijesti Boga u širokom značenju riječi, upravitelja ove kreacije.

Jedna od karakteristika Majke prirode je da do cilja dođe najbržim putem.

Čovjek čim prije treba vršiti svoju iznimnu ulogu u ovoj kreaciji.

Kao što je čovjek poslao lunarni modul na Mjesec, a na Mars marsov modul, čovjek je poslan da istražuje što je njegov kreator stvorio.

Kao i svaki veliki stvaralac, želi da se njegovo remek djelo što više cijeni, da se čim više o njemu zna i koristi na što bolji način.

Da bi svoj zadatak izvršio, čovjek je morao i morat će izumiti puno toga.

Vjerojatno su zato i bili ratovi - upravo su oni ubrzali znanstvena otkrića koja su vinula čovjeka u nebesa, pa se naše letjelice, naša daleka oka i uha, šetaju Univerzumom.

U čovjeka je ugrađena ogromna energija, inteligencija, vrijeme i svijest.

* * *

Koja bi znanstvena otkrića mogla napraviti obrat na Zemlji?

Krucijalno pitanje je pitanje duše: njene kvalitete i mogućnost reinkarnacije.

Još je Platon u svojoj knjizi „Fedon“ objašnjavao zašto duša postoji.

Danas je jednostavnije jer postoje ozbiljni ljudi koji se sjećaju kada su bili bez tijela; imaju vantjelesno iskustvo.

Ako neko znanje ili iskustvo netko ne prihvaća iz bilo kog razloga, uopće ne znači da ne postoji, bez obzira odgovara to nekom ili ne.

Postavljam dvije važne postavke o duši, koje ćemo poput matematičara, uzeti kao aksiome.

Pa ako bude uspješnih posljedica, odlično, a ako ne, onda ćemo ili promijeniti aksiome ili ih potpuno odbaciti.

Potpuno odbacivanje bez proučavanja je neprimjereno dobu u kom živimo.

Aksiomi se uspješno koriste u matematici.

Na primjer u geometriji. Geometrija je utemeljena na aksiomima i praktično se pokazalo da je to vrlo korisno.

Na primjer, jedan aksiom geometrije je da između dvije točke postoji točno jedna najkraća dužina koja ih povezuje.

To se ne dokazuje, to je uvjetno rečeno dogma, ali praksa pokazuje da to praktično odlično funkcionira u mnogim znanstvenim oblastima, od fizike, preko mehanike do elektrotehnike.

Koji bi bili aksiomi o duši?

Prvi aksiom - reinkarnacija duše je prirodna pojava.

Dakle, nakon smrti, duša odlazi iz tijela da bi nakon nekog vremena našla svoje novo tijelo u stomaku svoje buduće majke.

Drugi aksiom - duša zadržava neke karakteristike prošlog života.

Na primjer, duša s talentom za apstraktno razmišljanje u novom tijelu također će imati moć jakog apstraktnog razmišljanja, pa ako bude u okruženju koje će njegovati matematiku, postat će dobar matematičar.

Ako duša ima u sebi sadržani talent za jezike, razvit će se, (u kvalitetnom okruženju) u svjetskog lingvistu; a ako bude u nekom drugom okruženju, bit će elokventna osoba, pod uvjetom da tijelo bude obavljalo svoju funkciju kako treba.

Tko je imao nesretne ljubavi i propatio zbog toga, u novom životu neće olako ulaziti u veze, osim ako ga na to ne primoraju određene okolnosti, na primjer društvo ili ugovoreni brakovi.

Iskustvo prethodnog života je dragocjeno jer je zapečaćeno u duši.

Što je više toga ostavilo traga u duši, time je duša više uvjetovana u novom životu.

Duhovnost, religioznost, poštenje, nepoštenje, dobrotu, kreativnost, želje i odbojnosti - puno toga je zapisano u duši.

Čovjek se tokom života mijenja, pa je „otisak duše“ pred smrt najvjerodostojniji.

Tijelo je duši kao što je nama auto - sredstvo za kvalitetniji život.

No, tijelo dušu i opterećuje.

U tijelu je zarobljena, ne može lebdjeti kao što to čini bez njega.

To je cijena mogućnosti koje duši pruža tijelo - veća memorija, kvalitetniji vid, sluh, njuh i sve što s tim ide.

Duša u tijelu ima kvalitetniju komunikaciju s drugim ljudima, za razliku od bestjelesnih duša.

Veliki izazov za znanstvenike je što jedan čovjek dobiva od tijela, a što od duše.

Okolina je iznimno važna.

Da se Mozartu nije dao na vrijeme glasovir u ruke, već lopata, njegova genijalnost ne bi bila iskorištena.

Da se sad rodi osoba s genijalnošću Leonarda da Vinci, možda bi postala vrhunski slikar ili matematičar ili inženjer građevine ili informatičar - ovisno kakva bi joj bila okolina, bolje reći koji bi je učitelj za svoj predmet više zainteresirao.

Kako prepoznati da se jedna duša ponovo rodila?

Postavlja se pitanje je li moguće prepoznati čija je duša dobila novo tijelo prema ponašanju, talentima, željama?

Zašto da ne?

Osobno smatram da je sve ono što neposredno nije povezano s funkcijama ljudskog tijela, a razlikuje osobu od osobe, kvaliteta duše.

Razvoj genetike će pospješiti proučavanje duše.

Talenti, genijalnosti, umjetničke predispozicije i želje karakteristike su duše. Vrline, duhovnost, elokventnost i još puno toga posljedice su koja je duša prenijela iz prethodnog iskustva.

Ne mogu se te osobitosti povezati s isključivo materijalnim dijelovima čovjeka.

S druge strane, snaga, izgled i kvaliteta osjeta su tjelesne osobine.

Vremenom se i one mijenjaju, u tome sigurno i duša ima utjecaja.

Utječe li tijelo na dušu? Svakako, već po tome kog je spola osoba određuje se kako će se duša prilagođavati toj okolnosti.

Visina, težina, izgled, okolina – sve to utječe na dušu.

Ako su oba aksioma o duši vjerodostojna, njihove posljedice bi mogle biti dalekosežne.

U jednoj ozbiljnoj radio emisiji rečeno je da puno duša dobiva novo tijelo u okolini gdje su prije živjele.

Sigurno postoje ljudi koji su spremni dati sve važne podatke o sebi koji bi pomogli da ih se prepozna kad se ponovo rode.

Ljudi s posebnim talentima ili genijalnošću mogli bi se lako prepoznati kad se ponovo rode.

Jesu li Bach i Mozart ista duša u različitim tijelima?

Naravno, samo glazbena genijalnost nije dovoljna da se to odredi.

Trebalo bi znati Bachove životne stavove prije negoli je umro, kao i ponašanje i želje mlađanog Mozarta.

Razvoj informatike pruža nam neslućene mogućnosti i ovakav svjetski projekt bi bio u najmanju ruku zanimljiv.

Ljudi bi se počeli odgovornije ponašati.

Ratovi ne bi više imali nikakvog smisla, a solidarnost i svjetska sloga bi bile logične posljedice novog svjetskog poretka.

Vrijeme bi nam postalo partner.

Nestalo bi straha od smrti jer bi ona postala samo prelazna faza iz jednog tijela u drugo.

Kao matematičar, primjedbe u smislu da je to nemoguće, da to ne može biti, odbacujem.

U izučavanje ovih aksioma treba uložiti i energiju i vrijeme, no siguran sam da je to odlična investicija.

Cijelo društvo bi se okrenulo ljubavi.

Zakoni, vladavina, ekonomija, mediji – svi bi bili u službi povećanja ljubavi u društvu.

Zašto baš ljubavi?

Zato što je to najkvalitetniji način života!

O ljubavi se jako puno zna i šteta što se mladi na vrijeme ne upoznaju s tim znanjem.

O snazi misli, riječi i djela se premalo govori i uči, a trebalo bi.

Život čovjeka bi dobio sasvim novu, bezvremensku dimenziju i čovječanstvo bi se potpuno promijenilo – postalo bi odgovornije.

Neodgovorno ponašanje pojedinaca pod izlikom „poslije mene potop” bi nestalo, a patnja djevojčice na drugom kraju svijeta bi se pravodobno rješavala, jer to dijete (kad odraste) može postati majka upravo onog koji je mogao, a nije htio pomoći.

To se može dogoditi nenamjerno, ali i namjerno.

Ljudski rod će biti na velikoj prekretnici i osobno smatram da će krenuti pravim putem.

Vlast neće olako preuzimati bilo tko, već oni koji su je i dostojni, ljudi najviše svijesti.

Običan čovjek imat će lijepo rješenje - sretan život putem najveće ljubavi i neće mu biti potrebno ništa više od toga.

Samo društvo će biti koncipirano tako da čuva velike ljubavi tako da je obitelj svetinja, a svako dijete svijeta njegov potencijalni roditelj.

Pa tko će se onda prihvatiti vlasti?

Evolucija će učiniti sve što treba - biti čovjekom, bit će velika sreća jer ćemo ostvarivati cilj našeg bivanja - božanskih ambasadora u univerzumu.

Istiniti dio velikih religija postat će dio znanosti, a život u skladu s prirodom bit će logična posljedica - bit će to život u skladu sa samim sobom.

Ljudi će postati pažljiviji, nesebičniji, mudriji, a svi resursi će se optimalno koristiti.

Posvetimo još nekoliko rečenica Telemahu, Odiseju i Penelopi.

Odiseja je Homer prikazao onako kako je Odisej sam sebe vidio: odlučan, inteligentan, hrabar, muževan, neodoljiv.

Jedino što ga sreća nije pratila.

Odisej bi se uvijek snašao, a što su drugi nastradali nije ga jako promijenilo.

Odisej ne želi vidjeti da upravo on i njemu slični ljudi uvećavaju patnju na Zemlji.

Penelopa je stoički izdržala sva iskušenja koja joj je suprug namjestio. Jedino je upitna zadnja odluka.

Je li se dobro osigurala da joj muž opet ne krene starim putem? Valja to učiniti.

Telemah je pomogao roditeljima da pronadu davno zaboravljenu ljubav. Na neki način Telemah je kum te obnovljene ljubavi.

Je li Telemah ispravno postupio?

Ispravno je postupio ako će obnovljena ljubav njegovih roditelja trajati i donijeti više sreće nego patnje.

ZAKLJUČAK

Poboljšanje međuljudskih odnosa, pogotovo u najmanjim i najvažnijim ljudskim zajednicama, a to su obitelji, važan je preduvjet stvaranja kvalitetnije civilizacije.

Današnja civilizacija je rob neprimjene znanja o ljubavi.

Ljudi, a pogotovo mladi, godinama se trebaju školovati kako hraniti tuđe emocije da bi se život svima poboljšao.

Materijalistička faza čovječanstva je iza nas i treba izgraditi novu fazu koja će se temeljiti na znanju o ljubavi.

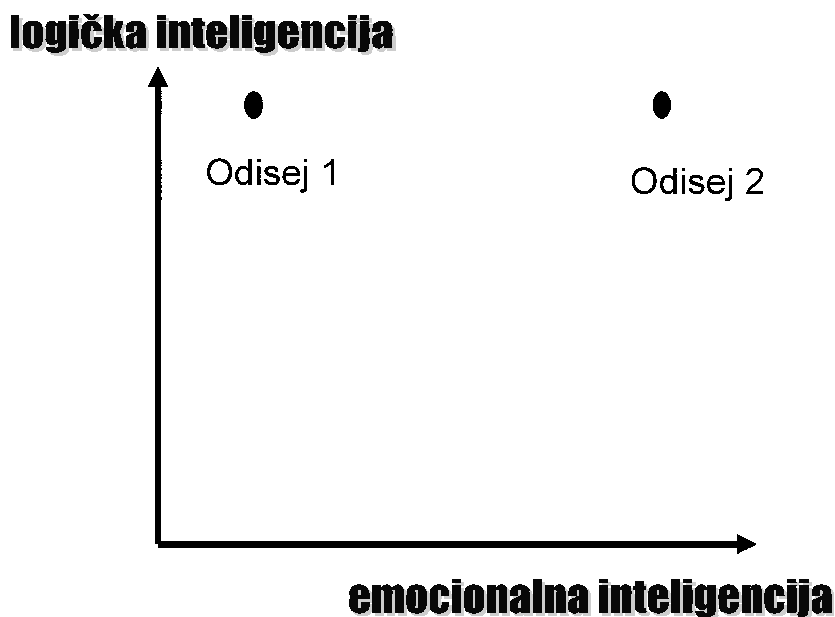
Ljubavnu vatru treba pažljivo prenositi i čuvati, kako svoju, tako i tuđu, jer se kao i obična vatra i ljubavna vatra može povampiriti s jako lošim posljedicama.

Znanstvena otkrića i tehnologija izvest će čovječanstvo na pravi put.

Društvo treba težiti što većem znanju za sve svoje članove.

Dakle, globalno povećanje logičke i emocionalne inteligencije mora biti cilj obrazovanja da bi društvo bilo sretnije i snažnije.

DODATAK: GRAFOVI

Objašnjenje slike 1

Na slici 1 je grafički prikazana Odisejeva logička i emocionalna inteligencija.

Odisej 1 je predstavljen u trenutku kada se odlučio za avanturistički način života, bez obzira što je imao ženu koja ga je voljela, sinčića, podanike, a i materijalno je bio situiran.

Logička inteligencija mu je visoka, ali emocionalna jako niska.

Nakon 20 godina, nitko ga ne cijeni i ništa nema.

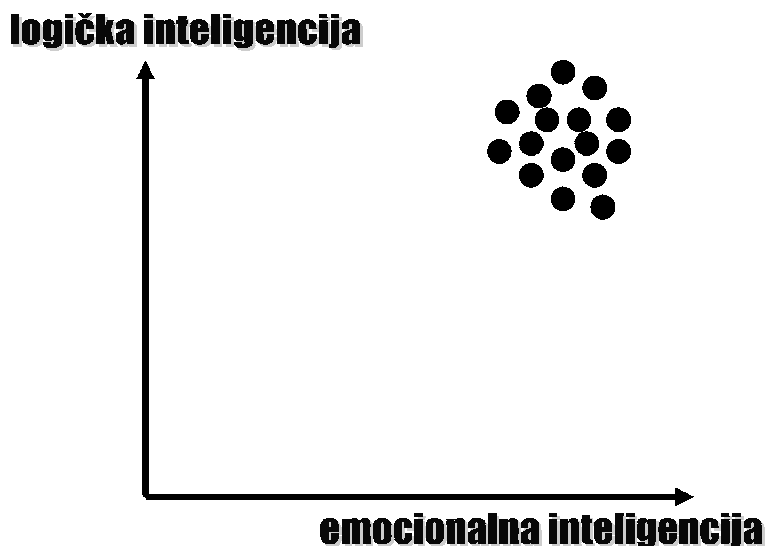
Teška situacija ga je nagnala da se promijeni.

Postaje dobra i poštena osoba.

Nadamo se da je takav i ostao do kraja života.

Na grafu je to Odisej 2.

Proučimo još neke zanimljive globalne grafove.

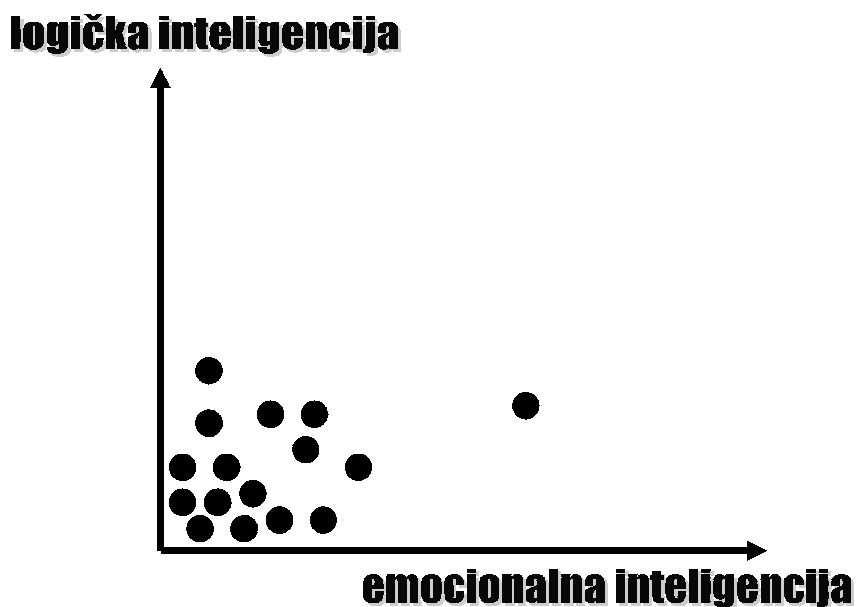
Objašnjenje slike 2

Na grafu slike 2 jedan krug može predstavljati, na primjer grupu ljudi, sto tisuća ljudi, ili milijun ljudi ili više.

To isto vrijedi i za preostale grafove.

U ovom društvu prikazani su ljudi visoke logičke i emocionalne inteligencije, pa ako su i odgovarajuće obrazovani, predstavljaju idealno društvo.

Ako jedan krug predstavlja petsto milijuna ljudi, evo savršenog društva budućnosti. Tome treba težiti.

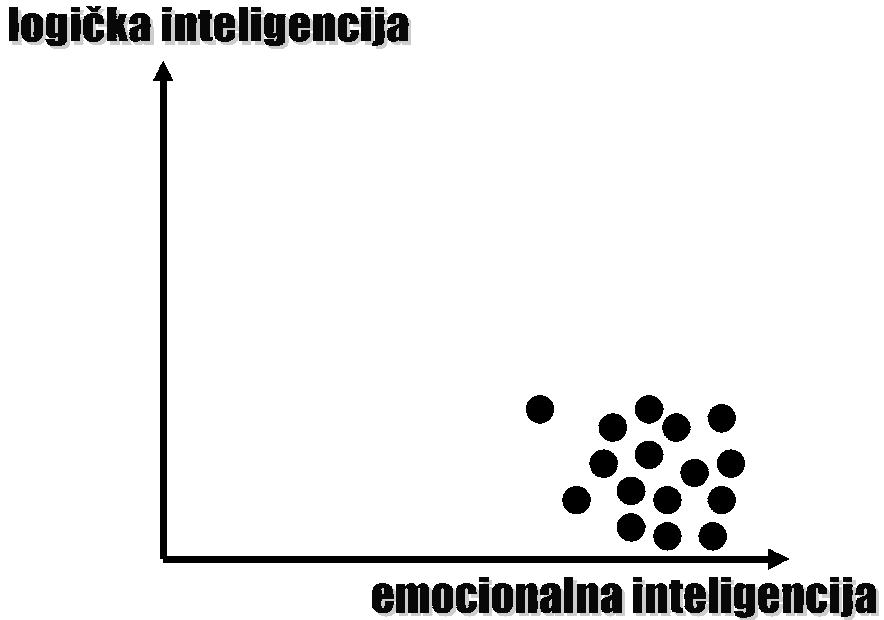
Objašnjenje slike 3

Na slici 3 je grafički prikazano jedno primitivno društvo: ljudi niske i emocionalne i logičke inteligencije.

Postoji grupa ljudi koja se izdvaja višom emocionalnom i logičkom inteligencijom koji bi trebali dominirati tim društvom.

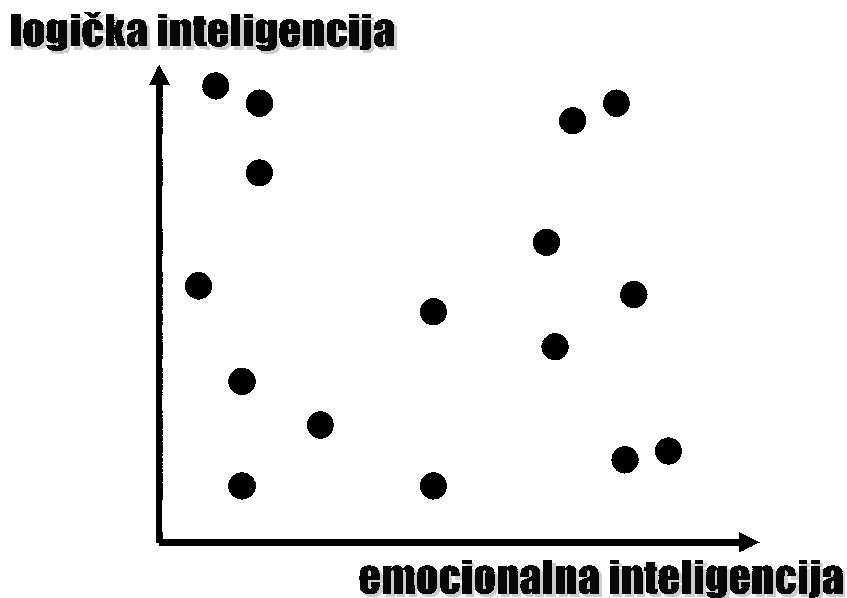
Jesu li ovakva bila necivilizirana društva?

Na to pitanje bi antropolozi bolje odgovorili.

Objašnjenje slike 4

Ljudi društva prikazanog na grafu slike 4 uglavnom su dobri i pošteni. Društvo je skladno, ali prirodne nevolje ih sigurno muče. Za mnoge bolesti nemaju lijeka, a sušne godine ih mogu dovesti do gladi. Druga grupa ljudi s razvijenijom tehnologijom lako ih može porobiti.

Objašnjenje slike 5

Dolazimo do društva koje je preslika današnje zapadne civilizacije.

Na grafu slike 5 puno je ljudi svih tipova.

Na žalost, postoji puno ljudi poput Odiseja prije katarze.

Ovakvo društvo puno je patnje, jer upravo oni slični Odiseju često znaju biti na vlasti.

Vlast je odgovornost, služenje da bi drugima bilo bolje.

Nemam dojam da svi koji vladaju misle tako.

TREĆI DIO

TRI PREDAVANJA

Matematički pojmovi u bajkama, legendama i basnama	192
Matematika i ljubav.....	202
Dekriptiranje srca	208

Napomena

U predavanjima sam se često služio tekstovima iz prva dva dijela knjige, stoga će se neka razmatranja ponavljati.

MATEMATIČKI POJMOVI U BAJKAMA, LEGENDAMA I BASNAMA

Što se sve krije u bajkama, legendama i basnama da smo toliko začarani njima? Proučit ćemo neke poznate priče i pokušati razjasniti njihova skrivena značenja putem pojmova koji se i u matematici koriste. Matematička (logička) inteligencija nije dovoljna za sretan život. Potrebno je imati visoku emocionalnu inteligenciju pa znanje o emocijama uvijek dobro dođe. Ponekad i matematičari koriste termine iz drugih područja, kao na primjer sličnost. Sličnost se često koristi da bi se čitatelja navelo na odgovarajući zaključak. Primjer za to je La Fontainova basna *Cvrčak i mrav*. Basna upućuje da treba pametno planirati i raditi. U prirodi nije baš sve tako. Cvrčkov pjev poziv je ženki kako bi znala da je savio gnijezdo za njih dvoje. No, cvrčak nikada ne dočeka zimu kao u basni, dogodi mu se isto što i mužjaku bogomoljke ili crne udovice - nakon parenja bude pojeden. Davno, još kad nije bilo škola kao danas, bajkama, mitovima i legendama ljude se učilo i upozoravalo na neugodne situacije da bi se živjelo što bolje. U pričama sličnost sa stvarnim događajima postoji, ali ponekad ju nije lako pronaći. Zato ćemo pokušati pronaći tko se ili što se skriva iza poznatih osoba ili djela u poznatim bajkama i legendama.

Koga bi u stvarnom životu predstavljali vuk, Crvenkapica, mama, baka i lovac? Na neki način su nam sve te osobe bliske, kao da ih sve poznajemo odnekud. Analizirat ćemo ovih pet nepoznanica.

Prva nepoznanica jest vuk.

Koga ili što on simbolizira? Odgovor je zlo, neugodan događaj ili osobu koja ih čini, bilo koja nelagoda (stresna situacija) koja se može bilo kome dogoditi. U bajci se na kraju sve sretno završava dok u životu baš nije uvijek tako.

Druga nepoznanica jest Crvenkapica.

Koga ona simbolizira? Bilo koga tko upadne u nesretni događaj.

Treća nepoznanica jest baka. Baka bi bila:

- osoba koja je stradala zasljepljena veselom događaju koji je očekivala,
- osoba koja je iznenada došla u vrlo nezgodnu situaciju i loše se snašla,
- osoba koja je na kraju ipak dobro prošla.

Četvrta nepoznanica jest lovac.

Osoba koja je uočila tešku situaciju i shvatila da brzo rješenje nije najbolje, već treba pažljivo postupiti, da bi bilo najmanje ili nikakve štete. To je osoba koja je vrlo tešku situaciju razriješila na optimalan način.

“Nikad više ne smiješ sama skrenuti s puta i trčati u šumu kad ti majka zabrani.”

Mudro je zaključila Crvenkapica. Nemaju se što okrivljavati druge osobe. Bila je samokritična te je smatrala da je ona isključivi krivac za sve. Izvrstan zaključak!

Peta nepoznanica jest majka.

Koga majka simbolizira?

Bilo koju osobu od velikog povjerenja koja daje ponekad teške zadatke drugim osobama i time ih dovede u neugodnu situaciju. U ovakvoj civilizaciji teški zadaci su neizbježni, zato su priprema i preventiva jako važni. Svi smo mi jednom morali prvi put krenuti sami u školu, ići u trgovinu, ići na izlet bez roditelja.

U stvarnosti...

Hoće li će lovac biti dovoljno mudar kao u bajci? Posljedica stresnog događaja je ponekad i dugogodišnja, pa i trajna trauma.

Hoće li Crvenkapica ikad više ići kod bake?

Koje će majčine savjete Crvenkapica ubuduće slušati?

U stvarnosti neugodne situacije dovode do poremećaja raznih vrsta i zato ih je najmudrije spriječiti.

Neugodni događaji mogu smanjiti ljubav između mladića i djevojke, muža i žene, djeteta i roditelja, roditelja i djeteta. Mogu pogoršati bilo koje međuljudske odnose. Koje su posljedice? Dolazi do razočarenja, no ponekad i do oduševljenja. Ljudi se bolje upoznaju.

Evo jednog primjera.

Marko je pozvao Ivanu u kino. Ona se odazvala njegovu pozivu i nije naučila matematiku. Marku je prešutila da sutradan piše školsku zadaću, iz koje je kasnije dobila jedinicu. Saznavši za jedinicu roditelji su zabranili Ivani da se druži s Markom. Brat joj je pomogao i ispravila je ocjenu. Kad je ispravila jedinicu, roditelji su umanjili kaznu na mjesec dana neizlaska s Markom.

Marko predstavlja inicijatora - “mamu” iz Crvenkapice.

Ivana je “Crvenkapica” – odlazak u kino je bio rizičan projekt.

Brat je “lovac” – spasio je Ivanu.

“Vukova” je više – na primjer “jedinica”.

Marko je i kolateralna šteta - “baka” iz Crvenkapice, jer su roditelji zabranili Ivani da s njim izlazi, ne znajući da on ništa nije kriv.

Može se zaključiti da je današnje društvo prepuno nemilih događaja čiji je inicijator čovjek ili skupina ljudi što uzrokuje previše patnje.

Kako iz ovog “paklenog vremena” doći do idealnog društva, gdje će se maksimalno umanjiti neugode? Štoviše, sve je više lukavih lisica, koje znaju i sto puta ponoviti istu laž kako bi sakrile istinu i svoje zlodjelo svalile na tuđa leđa.

Koje su posljedice velikog broja ružnih događaja?

Znanje se u takvom društvu počinje povlačiti jer ga se zloupotrebljava i ne cijeni ga se dovoljno.

Matematika, pogotovo geometrija, kao apsolutna znanost posebno je osjetljiva i počela se povlačiti.

Nova znanja donijet će potreban otklon prema boljem društvu. Evolucija ljudskog društva pokazuje da treba biti optimist, no povijest nam kazuje da bi cijena poboljšanja mogla biti vrlo visoka.

U daljnjem tekstu navest ćemo još neke poznate supstitucije (zamjene) iz raznih bajki.

Tko su čarobnjaci? Tko su začarane princeze i začarani mladići? Tko su zmajevi, a tko vampiri?

Čarobnjaci i vještice začaravaju mlade ljude svojim nepažljivim izjavama, primjerice: “Vidi onog malca kako brblja, pa krekeće kao žaba.”

Nakon takve “važne” izjave autoritativne osobe mnogi kasnije doživljavaju dječarca nedozreloom, brbljavom osobom, “žapcem”, pa ga tako i zadirkuju. Adolescent ovakvu izjavu doboko i teško proživljava. No, vrijeme prolazi i jednog dana... on sazrije za pravu ljubav. Kad ga vide s lijepom djevojkom, mijenjaju mišljenje o njemu. Postaje zrela osoba, mladić, princ.

Slično je s Trnoružicom koja se povlači u sebe zbog nerazumijevanja okoline, pogotovo jedne neugodne, a moćne osobe.

Ili primjer iz bajke *Ljepotica i zvijer* – ljutiti mladić oko sebe stvara neugodnu atmosferu sve dok ga Ljepotica ne preobrati u “uzvišenu” osobu, princa.

Evo jedno zanimljivog tumačenje zmajeva. Oni rigaju vatru, prže mladiće, a mlade djevojke su njihove zatočenice.

I uvijek je ubijanje zmaja okrunjeno međusobnom ljubavlju spasitelja (mladića) i oslobođene mlade zatočenice. Što kriju ove priče da su nam tako bliske? Vatra može biti obična, materijalna vatra, zatim probavna ili ljubavna vatra. U ovom slučaju zmajeva vatra je ljubavna vatra, no tko ili što je zmaj? On bi mogao imati veze s djevojčinom ljubavlju. Djevojka nije još spremna za novu ljubav, zbog stare ljubavi. Moguće je i da mladić, kad čuje za njenu prošlu ljubav, odustaje od potencijalne veze s njom. Princ odustaje od nje i on je izgubljen za moguću vezu. Zmaj ga “ubija”, princa prži baš njena „stara“ ljubavna vatra. Naravno da može biti i obrnuto, djevojka odustaje od mladića zbog njegove negdašnje ljubavi.

Tko je onda zmaj kojemu stalno raste nova glava? Možda stara ljubav koja se nikako ne može izbaciti iz srca. Godinama...

Vampiri su doista zastrašujući. Koga oni predstavljaju? Vampiri su osobe velike moći i bogatstva.

Svoje skriveno lice pokazuju samo rijetkim osobama u odabranim trenucima kada procijene da svoje žrtve mogu povesti na svoj mračni, vampirski put. Iskorištavaju ljude zbog svoje moći, svog novca i zadovoljavanja požude. Osobama oko sebe “piju krv.”

Iskustvo nam govori da lakovjernih ima previše, jer kratkoročno razmišljaju, ne shvaćajući da će na duge staze previše patiti i donijeti nesreću mnogima oko sebe.

Koga ili što predstavlja Snježna kraljica iz istoimene bajke Hansa Christiana Andersena?

Odgovor je ozbiljne prepreke istinskoj ljubavi. Kay nije još bio zreo za ljubav, no Gerda je svojom mudrošću izborila pravu ljubav s njim.

Legende o kralju Arturu nesretno završavaju, zbog lošeg učitelja koji je zanemario značaj stabilne obitelji s dugoročnim poslovnim uspjehom. Kralj Artur vlada iz raskošne prijestolnice Camelot.

Cijelo kraljevstvo živi u blagostanju, a oženio se najljepšom ženom, što mu je i dolikovalo. Dvorac mu je pun ljepotica i časnih vitezova Okruglog stola.

Lutajući vitezovi odlaze u pustolovine gdje se bore protiv zla; ubijaju zmajeve, pobjeđuju zle čarobnjake, ispravljaju nepravdu, spašavaju djevojke iz teškoća. No, Arturova žena Guinevere i Arturov najbolji prijatelj Lancelot postaju ljubavnici.

Arturov sin Mordred i jedan vitez otkrili su ih u ljubavnom zagrljaju. Svoje „otkriće“ odmah su razglasili, što je izazvalo skandal i građanski rat. Sretna zemlja postala je nesretna.

Štoviše, rat se proširio i u Lancelotovoj Francuskoj, jer je tamo kralj Artur proganjao preljubnika. No, dok mu je otac bio odsutan zbog rata, Mordred je podmuklo preuzeo vlast. Kralj Artur hitno se vratio iz Francuske da bi povratio vlast. Vlast mu je ipak bila važnija od osvete.

Nastala je velika bitka podijeljenih vitezova, a Artur i Mordred međusobno su se poubijali.

Što je sa svetim gralom koji se pominje u ovim legendama?

Legende kazuju da je sveti gral pehar u kome je Josip iz Arimateje uzeo nekoliko kapi Isusove krvi dok je bio na križu. Legende kažu da pijenje iz svetog grala donosi besmrtnost. Zato se za svetim gralom traga sve do današnjih dana.

Gdje tu ima matematike?

Vitezovi su sjedili za okruglim stolom, a krug u sakralnoj geometriji predstavlja savršenstvo.

Kažu da je Lancelot sjeo na trinaestu stolicu za Okruglim stolom.

Trokut, ovaj put ljubavni čine kralj Artur, Guinevere i Lancelot.

Sveti gral simbol je besmrtnosti - beskonačnosti.

Tranzitivnost (prelaznost, u fizikalnom smislu) - na početku su svi bili dobri, poštenu, a zatim se međusobno bore i ubijaju s odgovarajućim posljedicama u oba slučaja. Čija je krivica najveća? Arturova, Guinevere ili Lancelotova? Zbog važnosti posla Artur je Guineveru previše zanemario i njeno srce je tragalo za drugim.

Lancelota je začarala, dugo se opirao, no naposljetku je upao u ljubavni zagrljaj najljepše žene. Trebamo li ga kriviti? Naravno. Kako se trebao oduprijeti? E, na to je trebao na vrijeme paziti.

Artur nije dobro odvagao kraljev posao i svoje obaveze kao supruga.

Kolika je tu uloga njegovog učitelja Merlina? Velika. Spremao ga je samo za posao vladara, a ne i supruga.

Dolazimo do važnih pitanja:

Kome dati znanje, a od koga primiti znanje?

Koja bi trebala biti mjerila za davanja znanja?

Kako odabrati učitelja?

Artur baš i nije imao izbora.

Koliki utjecaj imaju znanstvenici i prenositelji znanja na njegovoj ispravnoj primjeni?

Analizirajmo još malo odnos Artura kao učenika i Merlina kao učitelja.

Postavljeni cilj je bio da Artur postane uspješan vladar. Logično je da se tako puno predao poslu, ne bilo kakvom, već kraljevskom poslu. Zanimarili su značaj obitelji, odnosno supruge, što dugoročno donosi velike životne krize. Merlin nije bio najbolji učitelj – on je čarobnjak koji nije učenika kvalitetno podučio.

Obzirom da legende o kralju Arturu datiraju iz petog stoljeća naše ere, iz vremena mladog i vrlo snažnog kršćanstva, čarobnjaštvo je moralo donijeti nesreću.

Zanimljiva je sljedeća vedska izreka: “Najmanji od najmanjeg je veći od najvećeg.” Evo i nekoliko primjera: Isus (rođenjem u štalici), Frodo (iz *Gospodara prstenova*), kralj Artur, Peća, Pepeljuga, starobiblijski junak David koji je pobijedio Golijata, itd. Svjetski velikani su znali biti iz “malih sredina” (i pozitivni i negativni). Pa i Zemlja je zrnce prašine u Svemiru, a nama je tako velika.

Sjeme iz kog izraste veliko stablo ili matematički pojmovi kao što su točka ili ε (u višoj matematici) manji su od najmanjeg, ali postaju veći od najvećeg. Sve su primjeri gdje manje od najmanjeg može postati veće od najvećeg s poukom da budemo pažljivi i prema manjima od najmanjeg.

Sljedbenici Pitagore su dobiveno znanje brzo sakrili nakon smrti njihovog velikog učitelja. Pitagora je bio velikan u svakom pogledu pa je poučno proučavati njegov život i školu.

Brojevi su se proučavali i na jedan drugi način koji navodim u daljnjem tekstu.

Muški su neparni brojevi, ali tek od broja 3: 3, 5, 7...

Ženski su parni brojevi: 2, 4, 6...

U jednoj knjizi o numerologiji koja mi je dopala u ruke je upravo suprotno navedeno: muški su parni brojevi, a ženski neparni.

Pogledajmo daljnja razmatranje Pitagorejske škole:

1 je parno-neparni broj koji predstavlja savršenstvo i svemir.

3 je prvi pravi broj (1 je sjeme, 2 potencijal, 3 ih objedinjuje).

4 predstavlja stabilnost. Stoga stol i stolici i imaju 4 noge.

6 je savršeni broj, djeljiv je sa zbrojem svojih djelitelja $1+2+3$.

7 predstavlja božicu Atenu, dakle mudrost.

Kad u bajkama piše da netko treba ići preko sedam mora i sedam gora predstavlja avanturu koja će putnika namjernika dovesti do mudrosti. Ako preživi.

8 je sve što je u svemiru uravnoteženo i regulirano.

9 je ono što je plodonosno. Direktna veza je s devetomjesečnom trudnoćom u žena.

10 je dekada, najveći broj od svih, zbroj svih božanskih utjecaja što univerzum drže zajedno, manifestacija svih prirodnih zakona.

10 predstavlja usud, univerzum, raj pa čak i Boga

5, 10 i 12 predstavljaju cjelinu.

6, 11 i 13 imaju tendenciju raspada da bi postali 5, 10 ili 12. Za tu transformaciju je često potrebno i vrijeme.

Otuda da je 13 nesretan broj, no ne mora zadnji biti taj koji će otpasti.

Broj 6 je vrlo nestabilan, jer se njegovi članovi mogu udružiti u dvije grupe po tri osobe ili tri grupe po dvije osobe. Naprosto jedna osoba može i otpasti pa dobivamo cjelinu od pet članova.

To nekad predstavlja opasnost, kao u slučaju bivše države Jugoslavije koja je imala 6 republika pa su se one počele udruživati prema vlastitim interesima.

Ponekad je to evolutivno. Na primjer, ugljik sa svojih 6 elektrona rado se spaja s drugim elementima što je dovelo do velikih organskih molekula i cjelokupnog života na Zemlji.

Treći primjer je da tim broji od tri do pet osoba, ne može ih biti šest, jer je onda potrebna i sedma osoba koja će biti komunikator između prethodnih šest osoba.

Pitagora i Platon smatrali su da je prevažna uloga matematike u stvaranju kreacije i općenito u životu. Matematika je izvan same kreacije, pa i kreatora. No, matematika je neophodna da bi kreacija što dulje trajala.

Latinska poslovice „tertium non datum“ znači treće nije dano. Vrijedi li ili ne vrijedi ova izreka?

U jednoj knjizi sam pročitao da su uvijek tri mogućnosti.

Evo nekoliko primjera: da, ne, suzdržan; lijevo, desno, pravo; os x, os y, os z; pozitivni brojevi, negativni brojevi, nula.

Analizirajmo jedan veliki problem s tri mogućnosti, a od tri moguća rješenja - barem je jedno pogrešno. Od tri različita životna puta, treba izabrati jedan.

Prvi put: ljepota, uživanje, hedonizam.

Drugi put: znanost i općenito znanje.

Treći put: moć.

Svatko ima svoj izbor. Koji put treba izabrati? Kada dođe trenutak, odluka je neizbježna!

Takav najpoznatiji izbor opisao je Homer. Zlatnu jabuku na kojoj je pisalo “najljepšoj” princ Paris je morao pokloniti jednoj od božica: Afroditi, Heri ili Ateni. Kad dođe vrijeme mora se donijeti sudbonosna, životna odluka.

U starogrčkom mnogoboštvu bogovi i božice predstavljaju principe koji vrijede u prirodi.

Dakle, u pitanju je supstitucija. Atena je bila božica mudrosti i pobjedonosnog vođenja rata, zaštitnica pravnog poretka, pravičnosti i umjetnosti.

Supstitucija: božica Atena bi bila mudrost (znanje), pravednost, umjetnost.

Hera je zaštitnica braka, žena najmoćnijeg starogrčkog boga Zeusa, gospodara cijelog svijeta, neba i zemlje, stoga je Hera kraljica bogova, tj. kraljica cijelog svijeta, neba i zemlje; zakon koji čuva red u kreaciji.

Afrodita je božica ljubavi i ljepote. Zahvaljujući svojoj ljepoti i čarolijama postala je jedna od najmoćnijih božica. Afroditu ćemo smatrati zamjenom za nagonu težnju prema ljepoti i ljubavi korištenjem i čarolija, dakle nepoštenjem.

Princ Paris mora odabrati koja je najljepša božica: Hera, Atena ili Helena.

Došlo je vrijeme kada mladić treba izabrati svoj životni put. Hera mu je obećala vlast i moć nad cijelom Azijom, no nije mu ponudila sretnu obitelj. Paris nije težio obiteljskom životu.

Objasnimo Herinu ponudu; mladić se mogao posvetiti poslu i postati vrlo uspješna osoba.

Atena, božica mudrosti, ponudila mu je pobjedu u svakom ratu. Objasnimo njezinu ponudu; Paris se mogao posvetiti mudrosti i znanstvenom radu. Sve bi mu u životu bilo lako shvatljivo i pred njim bi bila blistava budućnost.

Afrodita mu je ponudila najljepšu ženu na svijetu.

Koliko izazova za mladog muškarca! Paris je morao sam odlučiti.

Sve su to bile njegove želje i vizije, sve se to događalo u njegovoj glavi. Od tri moguća rješenja, koje treba odabrati?

Pred ovom se odlukom sve mlade osobe u jednom trenutku susretnu.

Paris je odabrao zavoditi lijepe djevojke i uživati u ljubavnim igrama.

Upropastivši mnoge. Izvrсна pouka.

Objasnimo malo relacije, simetričnost i refleksivnost u ljubavnim odnosima.

Orfej voli Euridiku i Euridika voli Orfeja. Ova ljubav je simetrična.

Menelaj voli Helenu i Helena ne voli Menelaja Ova ljubav nije simetrična.

Narcis voli samog sebe. Ova ljubav je refleksivna.

Narcis ne mrzi samog sebe. Ova relacija nije refleksivna.

Narcis je jako bio zaljubljen u samog sebe. Toliko se divio vlastitoj slici u odrazu vode da je pao u vodu i ugušio se. Mislio je da je simetrija. No, prevario se, bila je refleksija.

U zrcalu vidiš samog sebe. Analizirat ćemo neke poznate osobe na sasvim nov način: Snjeguljicu, Alisu, Perzeja.

Maćeha je Snjeguljicu mogla vidjeti samo u ogledalu, jer su maćeha i Snjeguljica ista osoba.

Maćeha je utjelovljenje neprijatelja Snjeguljice. Ponekad osoba bilo koje dobi, zbog puno razloga samu sebe blokira u donošenju dugotrajne kvalitetne odluke. Maćeha predstavlja Snjeguljičine slabosti i mane, gdje sama sebi otežava život zbog straha od promjena.

Alisa iz proslavljenog djela *Alisa u zemlji čudesa* matematičara Lewisa Carola.

Sve što se događa u knjizi se u stvari događa u Alisinoj duši. Očigledno da Alisa ima psihičkih problema. “Alisa u zemlji čudesa” ili bolje “Alisa u Zemlji čudovišta” prikazuje pravo stanje Alisinoj okruženja. Alisu bi najprije trebalo izvući iz blizine Dame Pik, bešćutne odrasle osobe, koje se svi boje.

Starogrčki junak Perzej dobio je zadatak muške zrelosti da ubije Meduzu (jedinu smrtnu Gorgonu) čije su vlasi kose bile zmijske. Meduzu je mogao gledati samo u odrazu štita (poklon božice Atene), inače bi se skamenio. Mačem joj je odsijecao jednu po jednu zmijsku glavu i tako ju ubio. Zanimljivo tumačenje je da su te zmijske glave njegove mane, a mogao ih je otkriti i pobijediti vidjevši ih kod drugih ljudi i zatim sebe poboljšati, jer se vlastite mane teško otkrivaju. U psihologiji se takav postupak zove introspekcija. Ispravivši svoje mane, Perzej je postao nepobjediv, pa je spasio život Andromedi, prekrasnoj princezi, zamalo žrtvovanoj morskoj nemani. Kasnije su se preselili u zvijezde, odnosno dva bliska sazviježđa se zovu po njima dvojima. Perzej je primjer refleksivnosti na djelu.

“Spoznavaj samog sebe” zapisano je na hramu u Delfima. Bio je to i moto starogrčkog mudraca Sokrata. Kako spoznati samog sebe? Prvo treba tražiti vlastite greške i zatim ih uništiti. Ni jedno niti drugo nije lako.

Perzej je zaslužio veliku ljubav vlastitom evolutivnom promjenom.

Za veliku slavu hrama u Delfima bio je zaslužan Pitagora.

Da bi se neko znanje usvojilo i primijenilo treba s njim biti često u kontaktu i treba ga razumjeti.

Iz znanja se rađaju vještine. Znanje i vještine guraju čovječanstvo naprijed ako se pravilno koriste.

Znanje o emocijama zbog svoje suptilnosti nalikuje geometriji.

MATEMATIKA I LJUBAV

Nikola Tesla je rekao: "Onoga dana kada nauka počne proučavati nefizikalne (duhovne) pojave, u deset godina napredovat će više nego u ranijim stoljećima svoje povijesti".

Ljubav je duhovna pojava, mogućnost koju svaki čovjek može iskoristiti da poboljša život sebi i drugima, zato proučavanje ljubavi zaslužuje svaku sekundu naše pažnje.

Jednostavna ljubavna jednadžba, ako su zadovoljeni preduvjeti vrijedi:

$$\text{osoba 1} + \text{osoba 2} = \text{lijepi i evolutivni životi}$$

Lijepi i evolutivni životi su prvenstveno za osobu 1 i osobu 2, no trebalo bi biti i za sve ostale koji su s njima povezani.

"Prosvjetljenje putem ljubavi je najljepše i najteže prosvjetljenje" riječi su velikog mudraca i eksperta vedске mudrosti Maharishi Mahesh Yogija.

Vedsko znanje je čisto znanje iz kojeg nastaju sva ostala znanja. Vrlo je jako, pa stoga i nije lako dostupno.

Napomena: prosvjetljena osoba je ona bez stresa i ostvarena osoba koja zrači najvećom srećom, velikom mudrošću i uzvišenom duhovnošću na spontan način. To su osobe najviše svijesti.

Lica staroegipatskih faraona tako izgledaju.

Zašto se znanje o ljubavi ne uči na znanstven način?

Evo nekoliko mogućih odgovora:

- Bilo bi više štete nego koristi od tog znanja.
- Tko se usuđuje davati ovakvo znanje?
- Koliko uopće postoji tog znanja?
- Postoje interesne grupe koje na različite načine žele da se ovo znanje ne daje na znanstven način zbog vlastitih interesa ili uvjerenja ili žele da se daje isključivo na način koji njima odgovara.

Nisam se oslanjao na zapadnu psihologiju, već na vedsku psihologiju i na dva vrhunska autoriteta.

Morao sam sve pažljivo analizirati, da ne bih pogriješio zbog greške intelekta (pogrešan zaključak koji se ne mijenja tako lako).

Visoka emocionalna inteligencija (razumijevanje drugih ljudi, suosjećanje, milosrđe,...) preduvjet je usvajanju ovog znanja.

Prvi vrhunski autoritet kojeg smatram najvećim znalцем ljubavi je Isus Krist. Kad religije dobiju znanstvenu potvrdu bit će to veliki korak naprijed za čovječanstvo. Naprosto, u vrijeme bivanja Isusa Krista na Zemlji njegovo se ogromno, ali i vrlo delikatno, znanje o ljubavi i općenito o životu moglo iznositi samo na dogmatski način. U mnogim Isusovim izjavama je aksiomatski dao znanje o ljubavi. Sretan je par koji se strogo pridržava Isusovih formula o ljubavi, jer im donosi veliku i dugotrajnu ljubav te najljepši i najkvalitetniji život.

Moj drugi vrhunski autoritet po pitanju ljubavi je veliki mudrac i ekspert vedskog znanja Maharishi Mahesh Yogi. Citat iz knjige *O Bhagavad Giti* čiji je autor Maharishi Mahesh Yogi:

“Ideal bračnog života (ljubavi) je da se dvoje vežu radi ispunjavanja želja drugoga. Jedan voljno uzima na sebe zadatak da ispuni želje drugoga. Jedan pomaže drugome, oboje se međusobno pomažu i rastu u tom razumijevanju. U praksi, jedan živi za drugoga, daje maksimum drugome i to je način da primi najviše od drugoga. Oboje međusobno daju, oboje primaju od drugoga na najspontaniji način, jer to je sporazumni ugovor, susret srca i uma. Emocije, razumijevanje i ponašanje predmeti su tog ugovora: jedan živi za drugoga. Ako se živi za drugoga, tada se, kako vrijeme prolazi, raste u vrijednosti života. Ono što je izgledalo kao vezivanje postaje staza oslobođenja.”

Materijalna sredstva trebaju biti kao i zdravlje - trebamo o njima voditi računa, ali ne i robovati im.

Sljedeća jednakost nam se stalno nameće i ona blokira napredak čovječanstva:

sreća = novac.

Vrijedi ponekad samo u sredinama gdje se gladuje. Pogrešna formula kojom u svijetu ima sve više novca, ali i patnje, znači manje ljubavi, pa i sreće. Osobe kojima je životni cilj povećanje bogatstva su materijalni hipohondri.

Prava formula je: **SREĆA = LJUBAV I POŠTOVANJE.**

Tome se cijelo društvo treba okrenuti. Bogat čovjek je onaj koji ima ljubav i poštovanje bližnjih.

To što se danas smatra da je bogat čovjek onaj koji ima samo materijalno bogatstvo je diktat materijalno bogatih, podilaze sami sebi da su bolji i sretniji

od drugih. Koriste što ljudi ipak trebaju određena materijalna sredstva za ugodan život.

Vrijeme je za civilizacijski korak naprijed.

Analizirajmo matematiku i ljubav, njihove sličnosti i razlike.

I matematika i ljubav su božanske naravi. No, dok je ljubav odlika vrhunskog stvaratelja, matematika je oruđe da bi se ova kreacija što kvalitetnije napravila. Platon je rekao da je i prije ove kreacije bila matematika, dakle matematika je samo po sebi nezavisna od bilo čega, nestvorena i stalna. Osim potpune ljubavi koje su još kvalitete božanskog, čemu treba težiti?

Evo nekih: svjetlost, blaženstvo, iskonska čistoća.

I dok je matematika apsolutna i nepromjenjiva, ljubav može biti promjenjiva, nestalna. I dok za matematiku imamo puno školovanih učitelja, ljubav je tu u podređenom položaju. Znanje o ljubavi nije kao znanost ni utemeljena, pa nema ni pravih učitelja. Osobu bez ikakvog znanja matematike smatramo nezalicom, dok je osoba bez ikakve ljubavi prema drugom nesretna osoba i za sebe i za druge.

Da bi mlada osoba razvila svoje matematičke sposobnosti potrebno je imati dobrog učitelja, dovoljno vremena posvećeno radu na matematici, a volja i darovitost uvijek pomažu. Kvalitetno okruženje, odnosno podrška okoline (obitelj, prijatelji itd.) koji daju podršku uvijek dobro dođe. Da bi jedna osoba imala sreće u ljubavi potrebne su slične karakteristike kao i kod matematike, no to je potpuno nedefinirano u današnjem društvu - učitelja nema, podrška okoline često bude kontraproduktivna. Dovoljno vremena za ljubav je vrlo diskutabilna kategorija, pogotovo ako je barem jedna osoba nezrela.

Francuski plemić Andre', 1176. godine, skupio je ljubavni zakonik, niz pravila o ljubavi.

Tim pravilima služili su se ljubavni sudovi u 12. i 13. stoljeću koje su plemkinje osnovale i na osnovu ljubavnog zakonika su se rješavali sukobi među bračnim ili ljubavnim partnerima.

Kako matematički prikazati neka od tih pravila? Citati iz tog zakonika će biti u navodnicima.

“Nitko se ne može odati dvostrukoj ljubavi.”

U pitanju je ljubav u užem smislu riječi. Odnosno, istovremeno se može voljeti samo jedna osoba.

Starinski rečeno, u srcu istovremeno može biti samo jedna osoba. Zato ljubav možemo prikazati kao funkciju.

“Ljubav može neprestano rasti ili se smanjivati.”

Opet ima sličnosti s funkcijom.

Ljubav je i kao relacija:

- Ljubav je refleksivna – svako voli samog sebe (izuzetak potvrđuje pravilo).

- Kad se dvije osobe vole, ljubav je simetrična.

- Intenzitet ljubavi između dvije osobe može biti jednaka.

Ljubav dvije osobe je ono što treba analizirati, razumjeti, znati, bilo da je riječ o ljubavi u užem ili širem smislu.

Kružnica u sakralnoj geometriji predstavlja savršenstvo, boga. Središte kružnice je ljubavni par koji sve ostale ljude treba držati na pristojnom odstojanju da ne bi utjecali na njih.

Kad drugi utječu na njih dvoje, ne smiju dopustiti pogoršanje njihove ljubavi zbog drugih.

Za tako što treba puno mudrosti. Nova ljubav stvara nove odnose, a to ne mora svima odgovarati. Evo citata iz *Novog zavjeta*: “Muž i žena su jedno.”

Kružnica ima jedno središte, cvijet ima jedno središte, Zemlja ima središte, Sunčev sustav ima središte, galaksije imaju središte...

- Obitelj treba imati središte, oko kojeg se sve vrti.

- Kad su dva središta moći, nastaje dualnost – borba.

Zato muž i žena (ljubavni par) moraju biti visoke svijesti, da bi bili jedno. S vremenom bi se stavovi i odluke muža i žene sve više i više trebali podudarati. I ostale osobe ih trebaju smatrati ujedinjenim, no to nije tako jednostavno. Što ima dva središta – izvor je problema (dualnost).

Trokut je duša geometrije, a nedovršeni trokut je ljubavno prokletstvo. Svodi se na ljubav dvije osobe, s tim što treća osoba živi u iluziji da ima ljubav partnera ili partnerice, a nema je.

Posljedice izvlačenja iz te iluzije su nesagledive.

Neki odnosi:

Obrnuto (minus) od ljubavi = mržnja

Obrnuto (minus) od sviđanja = prezir

Obrnuto (minus) od zanimanja = ignoriranje

Ignoriranje = perfidno negiranje, nipodaštavanje (koje nije gluma), “ubijanje na rate”.

Nezrele osobe nisu u stanju voljeti, a ulaze u ljubavne veze i vrlo su strastvene, barem na početku.

Zatim ostavljaju partnera, lomeći mu srce. Slomljeno srce je vrlo rašireno i često stanje mnogih ove civilizacije s odgovarajućim lošim posljedicama za zdravlje i kvalitetu života .

Preko 90 % bolesti je posljedica psihosomatskog porijekla. Često je to kratkoročna ili dugoročna posljedica nesretne ljubavi.

Neke zanimljive proporcionalnosti (oznaka sa strane P) i obrnute proporcionalnosti (oznaka sa strane OP)

Više ljubavi u društvu – više sreće u društvu	P
Više mržnje u društvu – manje sreće u društvu	OP
Više sretne djece u društvu – veća sreća u društvu	P
Više sretnih brakova mladih ljudi – više djece i sreće	P
Puno nezaposlenih ljudi – manje sreće u društvu	OP
Puno nezaposlenih mladih ljudi - manje djece	OP
Nezadovoljstvo na poslu – više bolesti	P
Više problema u društvu – više bolesti	P
Ispravno korištenje znanja – više sreće	P
Više bolesti – više posla za medicinsku struku	P
Više ljubavi – manje vremena za nevažne stvari	OP
Više kladionica – više kockara	P
Više izazova – više rada	P
Više zabave – više rada	P
Više reklama za poroke – više poročnih osoba	P
Više poročnih ljudi – manje ljubavi	OP
Više novaca za sport – manje novaca za nešto drugo	OP
Više zabave – kratkoročno više sreće u društvu	P
Više zabave – dugoročno manje sreće u društvu	OP
Više manipuliranja znanjem – manje sreće u društvu	OP
Više reklama – više rada	P
Više matematike – više znanja	P

Što sve utječe na ljubav?

Partner/ica, djetinjstvo, životna očekivanja, životni događaji, volja, mudrost, vrline, mane, sreća ili sudbina (!?), oduševljenja, razočaranja.

Živimo u vremenu prepunom izazova.

Važno je saznanje da znanje o ljubavi postoji, veliko je, izuzetno je suptilno i složeno. Treba iskoristiti svaku priliku doći do tog znanja.

Zaključak:

Ljubav je božanska osobina i zato ju je tako teško dokučiti. Vrline je pojačavaju, a mane slabe.

Na znanstven način se o ljubavi nedovoljno podučava. Ponekad oni koji najviše znaju o ljubavi zarađuju na ljudskim nevoljama ili tragedijama. I mnogi drugi imaju koristi od pomanjkanja znanja o ljubavi. Ljubav mora biti cilj, nikako sredstvo.

Matematika je nepromjenjiva znanost, a vrijeme ne utječe na nju, apsolutna je u svakom pogledu.

Matematika se ne otkriva svakom, potrebne su mnoge kvalitete.

DEKRIPTIRANJE SRCA

Što gura čovječanstvo naprijed? Odgovor je jednostavan: ispravna primjena znanja.

Zato znanstvenici moraju imati poseban status u društvu.

Tko nas održava tu gdje jesmo i tko stvara nove znanstvenike? Učitelji.

Zato i učitelji moraju imati privilegiran status u društvu.

Živimo u kreaciji, svemiru koji traje već milijarde godina i želi trajati što dulje.

Kreacija želi doslovce trajati vječno, no onda ne bi bilo nikakvih promjena.

Evolucija omogućuje napredak, jer ili se stanje poboljšava ili evolucija uništi ono što se ne želi ili ne može unaprijediti. Evolucija ne dozvoljava mirovanje, nema zaustavljanja.

Evolucija će čovječanstvo ili unaprijediti ili uništiti.

Mnogi veliki autoriteti rekli su da je baš ljubav rješenje za poboljšanjem cjelokupnog ljudskog roda.

Ova knjiga, a posebno ovo poglavlje je prilog da ljubav stvarno i postane rješenje.

Srce u ovoj knjizi ne predstavlja samo pumpu za krv, već predstavlja i središte emocija.

Ovo poglavlje usredotočeno je na ljubav i predstavlja prilog za utemeljenje znanosti o ljubavi.

Kriptologija srca je kako se srce štiti od potencijalno opasnih ljudi.

Dekriptiranje srca je postupak ovladavanja istinskog znanja o srcu i njegova primjena.

Da bi se utemeljila znanost o ljubavi valja pronaći provjerljive zakonitosti i sistematizirati ih.

Zanimljiva je izjava čuvenog matematičara Georga Kantora: "U matematici je češće važnije postaviti pitanja nego na njih odgovoriti."

U ovom poglavlju ćemo postavljati "čudna pitanja" i probati na njih odgovoriti.

Stavove koje opisujem više sam puta provjeravao, no valja još provjeravati i donijeti bolje zaključke. Ovo su prilozima novim istraživanjima koji će tek uslijediti.

Ljubav je doista rješenje za čovječanstvo, ali samo prava, velika dugoročna ljubav.

Ona je sinergija, jedinstvo srca, misli, riječi i djela.

Materijalno treba biti u službi zdravlja, a čovječanstvo se treba okrenuti ljubavi.

Materijalizam treba nadograditi, a ljubav i duhovnost su rješenje.

Ispravne, evolutivne misli jačaju ljubav.

Zanimljivo je koliko su misli jake, jer samo jedna neponištena pogrešna misao može ljubav upropastiti. Isusova formula: “Preljub u srcu je najveći grijeh” se može protumačiti kao misao koja je protivna ljubavi i jednostrano smanjuje ljubav.

Mislina možemo ljubav i jačati. Riječi su posljedica stanja jedne osobe i neposredno su povezane s mislima.

Zato su riječi prevažne.

Srce voljene osobe treba se grijati lijepim riječima.

Na primjer: volim te, lijepa si večeras i cijeli dan i svaki dan, baš si se lijepo obukla. Muškarcu isto gode ljubavne riječi, pa ih treba čuti. No, sve mora biti iskreno, jer laž se lako prepozna.

Kritike moraju biti pažljivo rečene, na primjer u dućanu: “Možda ti ova majica ne ide uz boju očiju.”

“Ja znam da ti mene voliš, ali to želim i čuti,” rekla je nobelovka Pearl Back.

Zato neka ne dosadi i sto puta na dan reći voljenoj osobi da je volite, pa i poruku sličnog sadržaja pošaljite sms-om. Ljubavnu vatru treba održavati.

No, treba paziti da ne bude veća nego što oni to mogu izdržati, jer mogu izgorjeti u prevelikoj ljubavi i poslije bolovati nakon izgubljene ljubavi.

Ljubav zahtijeva mudrost, osobe visoke svijesti.

Pogrešne riječi upućene prema prema dragim osobama voljene osobe mogu izazvati neželjene posljedice. Takve riječi mogu smanjiti ljubav voljene osobe.

Mišljenje se mora izreći na lijep način, bez okrivljivanja i ironiziranja.

Lijepo riječi mogu postići da se bude omiljen.

Osobito je dobro sa starijim osobama pričati o njihovom djetinjstvu, pa slušati istu priču i sto puta.

To im puno znači, ugrijat ćete njihovo staračko srce govoreći o svojim davnim uspomenama.

Ne preporučam da se govori protiv ičije ljubavi.

Dobro je za ljubavne partnere da imaju roditeljski blagoslov i podršku jako bliskih osoba.

Djela uvijek trebaju biti evolutivna. Kako to postići? Treba biti realan, pravičan i uspješan u životu.

Ljubavna sila će pomoći, rad na sebi može pomoći.

Srce simbolizira sveukupne emocije.

Uglavnom sve emociju utječu na rad srca, pa je to postao i glavni organ za ljubav i druga emocionalna stanja.

Ono što srce (čovjek) želi da bi imao sretan život je da voli i da bude voljen.

U toj obostranoj ljubavi par postaje jedno.

Zato se osobe koje se jako vole (obično na početku ljubavi) drže za ruke, zagrljeni su.

U najmanju ruku ona njega drži ispod ruke.

S vremenom se više upoznaju, ponekad dolazi do razočaranja, do neispunjavanja vlastitih očekivanja i mogućeg pada ljubavi.

Ljubav treba obnavljati, partnera treba razumjeti, ako partner zaslužuje.

Otvaranje srca je, kod skoro svih ljudi, najčešće nesvjestan postupak čime nam jedna osoba postaje sve draža i privlačnija. Evo postupka:

1. Razgovaramo s osobom A.
2. Osoba A nas saslušava i odobrava naš stav odnosno postupke.
3. Osoba A nam je sve privlačnija i draža (bez obzira na izgled).
4. Pričamo o svojim uspjesima.
5. Pričamo o svojim neuspjesima.
6. Pričamo o svom djetinjstvu.
7. Pričamo o svojim planovima, željama, strahovima, greškama.
8. Pričamo o svojim najintimnijim željama, strahovima, planovima.
9. Osoba A koja nas saslušava i daje nam bezrezervnu podršku nam postaje draga.

Osoba A može biti: liječnik, svećenik, rođak, prijatelj, potencijalni ljubavni partner/partnerica.

Što više toga kažemo osobi A o sebi i svojim najosjetljivijim životnim iskustvima, željama, greškama time će osoba A biti više uvučena u srce, u smislu bit će nam ugodnije biti s tom osobom. Srce će htjeti biti što dulje s osobom A.

Kažemo za osobu koja je u srcu da je draga osoba.

Djeca, roditelji, braća, sestre, izuzetni prijatelji i ljubavni partner/partnerica su drage osobe.

Mogu biti i ljudi jedne nacije, vjere, struke, grada i općenito nešto ili netko posebno drag.

Ljudi su posebno osjetljivi na te osobe.

Uvreda, ironija i općenito negativnosti osobe B prema nama ili nama dragoj osobi dragoj osobi A stvara negativne emocije prema osobi B.

Problem nastaje ako, na primjer, partner/ica nema dobre odnose s važnim osobama partnera: roditeljima, braćom, sestrama.

To može dovesti do prevelikog smanjenja ljubavi.

Tada može doći dolazi do “najvećeg grijeha”: preljuba u srcu.

“Preljub u srcu najveći je grijeh.”

Dovoljna je istinska misaona želja za drugom osobom da padne ljubav prema do tada pravoj voljenoj osobi.

Ako se ne povrati ta ljubav prema pravoj voljenoj osobi slijedi ružnije razdoblje tom paru.

Osvještavanje da ljubavi više nema dovodi do česte “bolesti” ove civilizacije: slomljenog srca.

Slomljeno srce često dovodi do pravih bolesti: depresija, gastritis, pomanjkanje apetita itd.

Mnogi su pokušali vratiti izgubljenu ljubav, no kad čovjek jednom nekog izbaci iz srca – ne vraća ga. Skoro svi ti pokušaji su neuspješni.

Voljenu osobu (koja je već nepovratno izgubila ljubav) valja izbaciti iz srca.

No, kako izbaciti voljenu osobu iz srca?

Ulazak u novu vezu neće biti jednostavan, jer se istovremeno može voljeti samo jedna osoba.

No, pomoći će misaona osuda „stare“ voljene osobe.

Ili je stara ljubav učinila nešto tako grozno da je srce automatski izbaci iz sebe.

Pomaže i mentalna osuda što se ne može ući u novu, konkretnu vezu.

Izbacivanje iz srca nije uvijek jednostavno i nemoguće je to učiniti samo intelektom.

Mora i srce biti uključeno.

Srce ima svoje zakonitosti, a znanje o srcu je temelj znanosti o ljubavi.

Dok se dvoje vole sve je lijepo, ali jednostrani pad ili prestanak ljubavi dovodi do paklenog stanja onog koji voli. Odjednom ljubav postaje neuzvrćena, a posljedica je patnja onog koji voli.

Na početku ta patnja bude tiha, a kad se osvijesti neuzvrćena ljubav postaje ogromna.

Voljena osoba, osoba koja ne voli, koja je prestala voljeti nalazi se u čudnoj situaciji, često ne shvaćajući što se zbiva.

Ljubav prema osobi koja se nekad voljela je ishlapljela. Ništa nije isto kao prije. Sve se komplicira.

Srce teži da nekog voli, jer je ljepši život. Osoba koja voli je ljepša, zdravija, evolutivnija.

I sve je bolje za onog koji voli. Sve dok je ta ljubav uzvrćena.

Velika je mudrost kako naći pravog ljubavnog životnog partnera koji ćeš vas silno, silno voljeti do kraja života. I da ta ljubav bude obostrano velika.

Oprost je sastavni dio ljubavi.

Neke stvari moraju se oprostiti, neke se možda mogu oprostiti, a neke se ne smiju oprostiti.

Razlikujemo se po tome što nam kriteriji opraštanja nisu uvijek jednaki.

Ključevi srca

Postoji način direktnog otvaranja srca.

To je povezivanje osobe posvojnomo zamjenicom s dragom osobom.

Na primjer, ako je muškoj osobi najdraža osoba baka rekavši mu: „Bakino unučo!“, srce se odmah otvara prema toj osobi.

Kasnije intelektu šalje vizualne signale osobe kojoj je pogodilo ključ srca.

Zato reći voljenoj osobi:

- ljubavi moja,
- ženo moja,
- mužu moj.

S odgovarajućim tonom izrečene predstavljaju istinski afrodizijak.

Ključ srca može imati i svoj kontraefekt.

Ako neka osoba slučajno pogodi tuđi ključ srca može doći do neugoda.

Srce se toj osobi jako otvara, što može izazvati emocionalne poremećaje.

Navodim primjer iz knjige Gustava Shwaba: “Priče iz davnina,” gdje je princ Paris uspio zavesti prelijepu Helenu, kažu, najljepšu ženu onog doba.

Prvo razmotrimo zašto je uopće Helena smatrana najljepšom ženom onog doba?

Netko kome se ona jako svidjela je počeo širiti te glasine.

No, treba napomenuti da je Helena bila u potpunosti ostvarena ženska osoba: mlada majka, supruga kralja stoga mažena i pažena kao kraljica, lijepo obučena, dotjerana, ne treba sumnjati da je bila i prirodno lijepa. Kad su se glasine o njoj počele širiti nije ih nitko mogao zaustaviti.

Helenin muž, Menelaj, bio je kralj pa je imao i puno obaveza. Posao je česti protivnik ljubavi.

Ljubav zahtijeva vrijeme, energiju, mudrost, a sve se to koristi i za posao.

Zato treba pametno lavirati između ljubavi i posla.

S druge strane srce želi biti ispunjeno, želi voljeti i želi biti voljeno.

Srce želi biti stalno s voljenom osobom. Ako nije tako tome teži.

Ako postane nestrpljivo i kolebljivo prihvaća i zamjenu.

Helena je u tom trenutku bila ranjiva, jer je njen suprug bio daleko zbog posla.

Kralj Menelaj bio je ostvareni muškarac.

Muževnost se dobiva brakom, očinstvom, kvalitetnim poslom, imetkom, a Menelaj je bio sve to.

Štoviše bio je kralj, suprug najljepše žene na svijetu s kojom je imao sina. Nesumnjivo, puno je žena privlačio.

No, poput kralja Artura, nije bio svjestan opasnosti zanemarivanje vlastite supruge, to je dovelo do velikog trojanskog rata.

Stabilna obitelj preduvjet je dobrog vladanja odnosno kvalitetnog života. Princ Paris bio je zavodnik i Helena mu je bila najveći izazov.

Prema knjizi, nakon susreta Helene i Parisa stalno mu je njegova slika dolazila u mislima.

Najvjerojatnije joj je baš pogodio ključ srca.

Ključeve srca često je koristio Homer u Ilijadi. Na primjer, često je koristio izraz: Ahileju, sine Pelejev. Kad je bilo još važnije: Ahileju, sine Demetrov. Pelej je bio otac, a Demetra majka Ahilova. To su bili Ahilejevi ključevi srca. Na taj se način srce više toj osobi otvara, postaje joj draža.

Prezimana su se pojavila tek u srednjem vijeku u Veneciji da ne bi bilo rodoskrvnuća.

Kako razgovori utječu na otvaranje srca?

U današnje vrijeme nije uobičajeno govorenje ključeva srca. No, u najobičnijem razgovoru može se slučajno ili namjerno tuđe srce otvoriti s nepredvidljivim posljedicama.

Vjerojatno je Paris Heleni rekao ključ srca (recimo Heleno, mamima kćerko) i zato je njezin um bio bombardiran njegovim slikama koje je njeno srce slalo.

Pomutilo ju je i odlučila je presjeći to stanje dozvolivši da je Paris otme s teškim posljedicama.

Možda joj je bilo rješenje da promišlja da je nitko ne voli više od Menelaja. „Nitko me ne voli više od Menelaja“ bi moglo biti rješenje za sve situacije tog tipa. Ako doista tako i misli i osjeća. No, tako što je Menelaj morao i zaslužiti.

Zato voljena osoba mora biti mažena i pažena da smatra da je nitko drugi ne može tako voljeti.

To je dugoročna preventiva dugoročne ljubavi.

Velika hipoteza

Zbog prvog grijeha Adama i Eve smo svi u paklu. To bi bio prvi grijeh cjelokupnog čovječenstva.

No, Velika hipoteza govori o “prvom grijehu” svake osobe.

Hipoteza je da zbog prvog grijeha odnosno prvog velikog udara živčani sustav oslabljuje.

Taj udar na živčani sustav bi bio kad smo prvi put imali žmarce u leđima i trajno nam se ozlijedio živčani sustav bez mogućnosti popravka. Rijetki su bez tog oštećenja i ne žele se izlagati.

Osobe oslabljenog živčanog sustava nisu u mogućnosti:

- levitirati,
- koristiti se telepatijom, telekinezom, komunicirati sa životinjama itd.

Primjer osoba koje nisu imale oštećen živčani sustav je Franjo Asiški.

Zanimljivo da postoje osobe sa svih meridijana i paralela s „nadaravnim svojstvima.“

Nadaravna svojstva treba znanstveno objasniti.

Što ako je Velika hipoteza točna?

Treba omogućiti da bude što više ljudi “bez prvog grijeha” odnosno trajno oštećenog živčanog sustava.

Time bi čovječenstvo bilo na novom putu ka novim spoznajama i mogućnostima.

Navodim dvije knjige koje mogu biti zanimljive čitaocima: „Inicijacija“ autorice Elisabeth Haich gdje se živčani sustav ozljeđuje strasnim ljubavnim zagrljajem i „Levitacija – od mistike do znanosti“ autora Malte Hozzel.

Pobjednička hipoteza

Pobjednička hipoteza govori o mogućnosti pozivanja duše u fetus.

Dakle, utjelovljenje određene duše u fetus.

Sam fetus mora biti dovoljno razvijen, pa prema Pobjedničkoj hipotezi duša se poziva u tijelo pred porođaj. Nazovimo taj poziv duši ”tajno ime”.

Tajno ime djetetu se daje pred porođaj. Tada se utjelovljuje ta duša.

Moguće da upravo utjelovljena duša inicira porođaj (je li u pitanju nekoliko sati ili dana trebalo bi utvrditi.)

Tajno ime se daje putem istovrsnih misli majke i jedne osobe (najčešće tata) koja je tik pored nje.

Zajedničke misli na tu osobu dozivaju tu dušu i ona ulazi u tijelo.

Misao može biti po imenu, razmišljanje na tu dušu i slično.

Danas se daje tajno ime slučajno. Tibetanci znaju o tome puno više.

Tu se vidi kolika je važnost majke.

Obično se tajno ime daje kad se s majkom razgovara koje će se ime dati bebi,

Važno je da je pored majke bila još jedna osoba koja je na istu tu osobu mislila.

Tako su je dozvali u tijelo novorođenčeta.

Što ako se niti jedna duša ne pozove mislima?

U tijelo bebe ulazi duša koja je najbliža, jer kad je tijelo zrelo za rođenje onda se mora i duša utjeloviti.

Nakon napuštanja starog tijela (rekli bismo smrti) utjelovljenje duše u novu bebu može biti već nakon tri dana, ali i 2000 godina.

Običaj da se ime daje po pokojnom pretku predstavlja civilizacijsko dostignuće čime i ta osoba evolucijski brže napreduje.

Mlade, nerazvijene duše nisu tako kreativne, nisu tako darovite, sklonije su lažima i prevarama, jer nemaju iskustva.

Da dijete fizički slični na roditelje kažu da se zna tek prije nekih 2000 godina.

No, tek danas zahvaljujući DNK analizi sa stopostotnom sigurnošću se može reći tko su mu roditelji

Koliko će vremena trebati da se ponovno rođenje jedne duše prepozna sa stopostotnom sigurnošću?

Sigurno manje od 2000 godina, jer smo u znanstvenom dobu.

Pobjednička hipoteza mogla bi pojasniti zašto su se u renesansi u Italiji rodilo tako puno značajnih ljudi.

Poslije puno stoljeća počelo se pričati o starogrčkim umjetnicima, mudracima, matematičarima, državicima i bebama su se davala njihova imena čime su se te visoke duše ponovo počele rađati.

I danas je ime Omero (Homer) često u Italiji.

“Vidi onog malog, isti njegov djed i po izgledu i ponašanju,” zna se čuti, pogotovo na selu gdje se ljudi dobro poznaju.

Izgled nam je jasan, no je li sve do genetike ili možemo uključiti i utjelovljenje duše?

Pobjedničku hipotezu valja razraditi.

Negdje sam čuo da se oko 50 % ljudi ponovo rađa gdje su živjeli.

Znanost tek treba odgovoriti što donosi duša, a što geni.

Što ako je Velika hipoteza točna ili nešto slično vrijedi?

Moguća su tri scenarija: crni, bijeli i sivi.

Crni scenarij: namjerno će se rađati neprijatelji (naravno kad umru) s dalekosežnim negativnim posljedicama.

Na primjer, jedna majka će namjerno roditi predsjednika ili generale neprijateljske države ili nekog tko joj je jako učinio nažao.

Voljet će ga, jer je njezino dijete, no njenu bol će morati dijeliti i onaj tko ju je nanio.

Ovaj scenarij će se ostvariti ako se patnja, mučenja, ubojstva, ratovi nastave.

Bijeli scenario: shvativši svu ozbiljnost situacije ljudske vođe će se potruditi da nestane ratova, da se smanje patnje, da se izgradi potpuno novi svijet gdje će se svi odgovorno i solidarno ponašati.

Ovaj scenarij će se ostvariti ako se dokaže ova hipoteza, uslijedit će istinska ljubavna revolucija i nova civilizacija.

(ne seksualna, koja je prečesto dovodila do neodgovornog ponašanja).

U tom slučaju će perspektiva čovječanstva biti blistava, negativnosti će se maksimalno smanjiti.

Sivi scenarij: riječi iz ove knjige neće učiniti nikakav efekt.

Sve ostaje svima kao i prije.

Čini mi se da je najizgledniji crno-bijeli scenarij.

Što ako su točne i Velika hipoteza i Pobjednička hipoteza?

Tada se doista svijet može podijeliti u čistilište, raj i kraljevsko nebesko.

Dok se duša ne “prepozna” osoba će biti u čistilištu.

Kad bude u međusobno velikoj ljubavi s voljenom osobom bit će u raj, potpuno prosvijetljeni i sretni.

Osobe sa savršenim živčanim sustavom, bez “prvog grijeha”, s velikim mogućnostima živjet će u vlastitom kraljevstvu nebeskom.

Ljudi će praktički živjeti neograničeno dugo, samo što će mijenjati tijelo.

Čovjeku, kao božjem poslaniku u Svemiru, otvorit će se neslućene mogućnosti.

DODATAK: SPISAK PREDAVANJA, PROMOCIJA, ČLANAKA I RADIONICA AUTORA KNJIGE

Predavanja i radionice se održavaju prema dogovoru.

Dodatne informacije zatražite na e-mail adresu fmilipik@gmail.com.

1. Promocija knjige *Matematičar i legende*, Gradska knjižnica i čitaonica, Pula, 19.02.2009.
2. *Zašto razmišljati matematički?*, OŠ Poreč, predavanje mentorima za županijskom natjecanju, 23.2.2009.
3. *Zašto razmišljati matematički?*, OŠ Kaštanjer, Pula, predavanje učenicima, 19.3.2009.
4. Promocija knjige *Matematičar i legende* u Zagrebu, knjižara Prosvjeta, 16.04.2009.
5. 30 emisija na radio Puli pod nazivom „Jabuka“.
6. Voditelj radio emisije za mlade „Zebra“ na Radio Puli u kojima popularizira matematiku.
7. Knjiga *Jabuka*, 2 izdanja, izdavač Khuta, Pula.
8. Knjiga *Matematičar i legende*, izdavač Khuta, Pula.
9. Knjiga *Crtanje trokuta*, izdavač Khuta, Pula.
10. Knjiga *Geometrijski pokusi*, izdavač Khuta, Pula.
11. Vođenje i uređivanje televizijskog kviza *Školski sat – matematika* na Tv Novoj, 37 emisija.
12. Vođenje, uređivanje i autorstvo televizijske emisije *Vijuga +* na Tv Novoj, 8 emisija.
13. *Matematički projekti*, predavanje na Učiteljskom vijeću OŠ Veruda, Pula, 24.3.2010.
14. *Matematički projekti*, predavanje na 7. Metodičkom skupu nastavnika matematike, 14.10.2011.
15. *Matematički projekti*, predavanje mentorima na županijskom natjecanju. Požega, petak, 15.2.2013.
16. *Matematički pojmovi u bajkama, legendama i basnama, međunarodni skup*, Budva, 20.09.2013.
17. *Dan matematike*, OŠ Veruda Pula, 20.03.2009.

18. *Matematički projekti*, predavanje mentorima na regionalnom natjecanju, Brinje, petak, 21.5.2010.
19. *Matematički projekti*, predavanje na županijskom vijeću, Trogir, 08.11.2008.
20. Demonstracija geometrijskih pokusa, županijsko vijeće, Trogir, 08.11.2008.
21. *Vijuga+*, sedam matematičkih tv emisija na TV Novoj.
22. Kviz *Vijuga +*, OŠ Lipik, 5.12.2013.
23. Sudjelovanje na radionici *Matematica dei ragazzi* u Trstu, gdje su moji učenici drugim učenicima demonstrirali geometrijske pokuse.
24. *Dan matematike*, predavanje na Kongresu nastavnika Hrvatske, Zagreb, 02.07.2008.
25. *Dan matematike*, Sacile (Italija), cjelodnevna radionica I predavanja za srednjiškolce, 12.01.2008.
26. Izdana 4 dvd-a s tv kviz emisijama *Školski sat matematika*,
27. Dugogodišnji voditelj projekta *Matematička liga*, čija je svrha bila priprema učenika za daljnje školovanje i natjecanja.
28. Dugogodišnji voditelj i autor ekipnog natjecanja u Puli, a sada i u Lipiku,
30. *Zašto razmišljati matematički?*, predavanje održano na Festivalu znanosti u travnju 2012., u Puli.
31. *O ekipnom natjecanju*, nekoliko objavljenih članaka u MIŠ-u (Matematika i škole).
32. Sudjelovanje na matematičkoj manifestaciji: *Maj mesec matematike* u Beogradu, 18.05.2012. s dva predavanja i jednom radionicom za učenike.
33. *Zašto razmišljati matematički?*, predavanje na 7.metodički skup nastavnika matematike, Pula, 13.10.2011.
34. *Uvod u znanje o ljubavi*, predavanje, OŠ Kaštanjer Pula, 9.5.2012.
35. *Uvod u znanje o ljubavi*, predavanje, Gimnazija Pula,2012.
36. *Legende o kralju Arturu i vitezovima okruglog stola*, predavanje, Motovun, 12.08.2005.
37. *Emocionalna inteligencija u informatici i matematici*, predavanje, Rovinj, 24.11.2006.
38. *Dan matematike*, predavanje, Simpozij matematike, Beograd, 14.09.2008.
39. *Matematički pojmovi u basnama, legendama i bajkama*, predavanje,

Simpozij matematike, Beograd, 14.09.2008.

40. *Matematički pojmovi u basnama, legendama i bajkama*, predavanje, PMF, Beograd, 14.11.2008.

41. *Jabuka*, promocija knjige, Poreč, 26.08.2005.

42. *Projekti u nastavi matematike*, predavanje, aktiv profesora zagrebačkih gimnazija, Zagreb, 18.2.2008.

43. Održano predavanje *Matematički projekti*, 12.srpski matematički kongres, Novi Sad, 26.8.2008.

44. Promocija knjige *Jabuka* u Umagu.

45. *Matematički projekti*, predavanje u Rijeci.

46. *Matematički projekti*, predavanje u Splitu.

47. *O kralju Arturu i vitezovima okruglog stola*, predavanje u Pazinu na Istrakonu.

48. *Matematički pojmovi u bajkama, legendama i basnama*, predavanje u Pazinu, na Istrakonu, 2008. god.

49. Više članaka objavljenih u zbornicima Metodčkih skupova nastavnika matematike.

50. *Vijuga +*, predavanje održanom u Osijeku, na skupu nastavnika matematike 2012. godine

51. *Matematički pojmovi u bajkama, legendama i basnama*, Klasična gimnazija Zagreb, 19.02.2008.

52. *Matematički projekti*, regionalni skup nastavnika matematike, Rijeka.

53. *Matematički projekti*, regionalni skup nastavnika matematike, Split.

54. *Geometrijski pokusi*, županijski skup učitelja matematike, Višnjan.

55. *Geometrijski pokusi*, izložba, TSŠ-SMSI Pula.

56. *Geometrijski pokusi*, izložba, Metodčki skup nastavnika matematike, Pula.

57. *Geometrijski pokusi*, županijski skup učitelja matematike, Pula.

58. Višegodišnja suradnja s kolegama Univerziteta u Trentu, Italija.

59. Suradnja s kolegama s Univerziteta u Trstu, Italija.

60. Suradnja s udruženjem Idea, Beograd, Srbija.

61. Sudjelovanje u projektu *Lauree Scientifiche* više godina u Italiji na tršćanskom sveučilištu.

62. Članak u knjizi *Percorsi didattici*, izdanj u Trstu o projektu Matematica

dei ragazzi.

63. Promocija knjige *Jabuka* u Umagu.

64. Promocija knjige *Jabuka* u Sveučilišnoj knjižnici u Puli.

65. Promocija u zvanje učitelj mentor, Zagreb, 2012. godine.

66. Sudjelovanje u organizaciji projekata Hrvatskog matematičkog društva – podružnica Istra (ekipno natjecanje, matematička liga, organizacija metodičkih skupova nastavnika matematike, Pula +, matematika +).

67. Sudjelovanje u organizaciji projekata Matematičkog društva Istra (ekipno natjecanje, matematička liga, organizacija metodičkih skupova nastavnika matematike, Pula +, matematika +).

68. Autor pravilnika ekipnog natjecanja (pulski model) koji se koristio u mnogim hrvatskim gradovima: Lipik, Pula, Split, Zagreb, Virovitica, Slatina...

69. Autor pravilnika ekipnog natjecanja *Vijuga* + koji se koristio u televizijskim emisijama i na Večeri matematike u Lipiku.

70. Predavanje na županijskom vijeću profesora matematike u Puli, TSS-SMSI Dante Alighieri.

71. Odgovorna osoba za obrazovanje u Savezu za transcendentalnu meditaciju te udjelovanje na velikom međunarodnom seminaru Obrazovanje temeljeno na razvoju svijesti, u Vl DROP, Nizozemska, 2008.

2013. godine

1. Predavanje *Uvod u osnove ljubavi*, Lipik, 13.2.2013.

2. Predavanje *Matematički projekti*, Požega, 15.2.2013.

3. Organizacija projekta *Matematika* + u Puli, 9. i 10. svibnja 2013.

4. Organizacija projekta ekipno natjecanje iz matematike u Puli, 9. i 10. svibnja 2013.

5. Organizacija projekta *Prvi festival matematike u Lipiku* u Lipiku 10. svibnja 2013.

6. Predavanje *Matematički projekti u bajkama, legendama i basnama* u Zagrebu 16.09.2013., u Prvoj privatnoj srednjoj informatičkoj školi.

7. Predavanje *Matematički projekti u bajkama, legendama i basnama* Budvi, Crna Gora, 20.09.2013.

8. Predavanje *Matematički projekti u bajkama, legendama i basnama* u

Lipiku u OŠ Lipik 17.12.2013.

9. Aktivnosti na državnom 8.stručno metodičkom skupu u organizaciji Matematičkog društva Istra i Agencije za odgoj i obrazovanje: Voditelj.

Objavljeni radovi u knjizi, održana radionica *Matematika ljubavi*.

10. U sklopu Večeri matematike u Lipiku, 5.12.2013. održan je kviz *Vijuga +*. Glavni organizator.

2014. godine

1. Glavni organizator *Festivala matematike* u Lipiku, 23.05.2014. godine

2. Prijedlog OŠ Lipik da dobijem godišnju nagradu Ivan Filipović

3. Aktivnosti na Šestom kongresu nastavnika matematike RH u Zagrebu, 1.-3.7.2014.

- predavanje: *Izostavljanje (ispuštanje) zagrada ,*

- predavanje i radionica *Geometrija poluprogramiranom nastavom,*

- održano predavanje *Matematički pojmovi u bajkama, legendama i basnama.*

4. Rujan: početak organizacije *Velike smotre matematičkog znanja* za cijelu Hrvatsku.

2015. godina

1. Festival znanosti, Požega. 20.04.2015. Predavanje *Matematički pojmovi u bajkama, legendama i basnama.*

2. Festival znanosti, Požega. 20. - 25.04.2015. Izložba *Matematički pojmovi u bajkama, legendama i basnama.*

3. *Velika smotra matematičkog znanja*, 15.5.2015., glavni organizator.

Sudjelovalo više od 1700 učenika iz stotinjak osnovnih škola u Lipiku,

Koprivnici, Varaždinu, Zagrebu, Novoj Gradiški, Trenkovu, Gunji,

Sesvetama, Sesevskom Kraljevcu i Križevcima.

Izložba *Matematički pojmovi u bajkama, legendama i basnama* u Lipiku.

4, Održano predavanje *O Velikoj smotri matematičkog znanja* na 9. stručno-metodičkom skupu nastavnika matematike u Puli, 7.11.2015.

5. Objavljen članak u MIŠ-u, broj 79.: *O Velikoj smotri matematičkog znanja.*
6. Objavljen članak u MIŠ-u, broj 80.: *Osvrt na Veliku smotru matematičkog znanja.*
7. Sudjelovanje u međunarodnom projektu SOARS za dobivanje sredstava iz EU fondova.

Planirane aktivnosti za sljedeći period:

1. Seminari o *Velikoj smotri matematičkog znanja* i festivalima matematike, kako i zašto ih organizirati.
2. Promocije knjige *Ljubav na matematički* i odgovarajući seminari. Pojmove i hipoteze iz knjige *Ljubav na matematički* valja razjasniti i živim riječima.
3. Organizacija Velike smotre matematičkog znanja.

Sve informacije možete pročitati na internet stranicama udruge *Centar znanja* www.cezna.hr.